

Begroting 2021

Inhoudsopgave

Algemeen bestuurlijk perspectief.....	5
Beleidsbegroting - Programma's	17
Programma Samen Leven.....	20
Deelprogramma Gezondheid	22
Deelprogramma Saamhorigheid.....	29
Deelprogramma Leren en werken	33
Deelprogramma Thuis	39
Programma Duurzame leefomgeving	46
Deelprogramma Wonen	50
Deelprogramma Commerciële voorzieningen	51
Deelprogramma Leefomgeving	53
Deelprogramma Gebiedsontwikkeling.....	57
Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie	59
Deelprogramma Landschap en recreatie	63
Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie	64
Programma Goede bereikbaarheid	68
Deelprogramma Verkeersbeleid	71
Deelprogramma Autoverkeer	71
Deelprogramma Fietsverkeer	75
Deelprogramma Openbaar vervoer	77
Programma Veilige leefomgeving.....	82
Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde	84
Deelprogramma Fysieke veiligheid en crisismanagement	87
Programma Betrokken bij de samenleving.....	94
Deelprogramma Politiek en bestuur	95
Deelprogramma Dienstverlening	98
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	101
Paragrafen	103
Paragraaf Lokale heffingen	105
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	110
Paragraaf Grondbeleid	145
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	148
Paragraaf Financiering	153
Paragraaf Bedrijfsvoering	157
Paragraaf Ombuigingen	161
Paragraaf Verbonden partijen en U10.....	165
Financiële begroting	181
Financieel perspectief.....	182
Verschillenanalyses.....	188
Overzicht van baten en lasten	194
BIJLAGEN	199

Algemeen bestuurlijk perspectief

Algemeen bestuurlijk perspectief

1. Inleiding

1.1 Algemeen

In Houten hechten wij grote waarde aan het behoud van het culturele, sociale en bedrijfsleven van onze gemeenschap. Wij zijn trots op onze Houtense dynamiek. Die willen wij ook gedurende en ná de coronacrisis behouden. Daarom hebben wij op 7 april 2020 besloten tot een pakket aan economische hulpmaatregelen voor het ondersteunen van onze lokale ondernemers, zzp'ers, sociaal-maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en culturele instellingen. In lijn met besluitvorming van het kabinet hebben wij de werking van de economische hulpmaatregelen op 2 juni 2020 verlengd tot 1 september 2020.

Op 31 augustus 2020 heeft het kabinet een nieuw steunpakket gepresenteerd. De uitwerking hiervan wordt naar verwachting in de Miljoenennota 2021 (gepresenteerd op Prinsjesdag) duidelijk. Dan zullen wij bekijken of het noodzakelijk / wenselijk is om ook in Houten voor een langere termijn (tot 1 juli 2021) met aanvullende hulpmaatregelen te komen.

De gevolgen van COVID-19 zijn nog steeds merkbaar in onze samenleving en zal dit naar verwachting ook blijven totdat er een vaccin is. In deze moeilijke tijden zien we echter ook altijd weer de veerkracht van onze Houtense samenleving. Door samenwerking en creativiteit en ondersteund door hulpmaatregelen van de gemeente komt er weer steeds meer ruimte voor sociaal-maatschappelijke activiteiten. Ook veel ondernemers kunnen hun bedrijven weer opstarten binnen de RIVM-maatregelen die van kracht zijn. Hierdoor komt het economische, sociale en maatschappelijke leven in Houten stap voor stap weer op gang.

Ondanks dat het dus de goede kant op gaat, zullen de gevolgen van COVID-19 ook in een belangrijk deel van 2021 merkbaar zijn. Dit betekent dat dit ook van invloed is op onze begroting. Daarom heeft de raad in de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) ook geen strakke beleidskaders vastgesteld, maar wel een richting (proces en uitgangspunten) voor de maanden in aanloop naar het opstellen van de begroting 2021. Deze aanpak biedt ruimte om met elkaar bij te sturen op actuele ontwikkelingen.

Eén van de belangrijkste onderwerpen in het debat over de perspectiefnota 2021 was: *“is ons eigen vermogen voldoende om de financiële gevolgen van COVID-19 én die van een eventuele nieuwe crisis te kunnen opvangen of zijn nieuwe ombuigingen noodzakelijk?”*. Om hierop een zo goed mogelijk antwoord te geven is er op hoofdlijnen een risico impact-analyse uitgevoerd. Deze analyse geeft inzicht in de mogelijke financiële indicaties van COVID-19 in de 1,5 meter-samenleving.

Op 7 september 2020 is tijdens een bijpraatavond aan de raad deze risico impact-analyse toegelicht en zijn verschillende scenario's met elkaar besproken. In een bijlage bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de risico impact-analyse uitgebreid toegelicht. In het raadsvoorstel bij de begroting 2021 wordt de raad voorgesteld met één van deze scenario's in te stemmen. Naast financiële indicaties heeft COVID-19 natuurlijk ook maatschappelijke gevolgen. Daar waar wij denken dat dit van invloed is op effectindicatoren hebben wij dit bij de verschillende programma's door middel van een icoontje aangegeven.

De aanpak van de coronacrisis heeft de afgelopen periode extra tijd van onze organisatie gevraagd. Dit geldt voor zowel onze binnen- als buitendienst. Op de gemeentewerf was het zeer druk, waardoor wij ook aanvullende verkeersmaatregelen hebben moeten nemen, maar ook onze boa's hebben het uiteraard extra druk gehad bij de handhaving van de RIVM-maatregelen. Vanaf half maart 2020 moesten al onze medewerkers plotseling thuiswerken. Om dit te realiseren heeft ons team Informatie een extra krachtsinspanning moeten doen, maar het is allemaal zonder noemenswaardige problemen gelukt. Tot slot heeft de coronacrisis op veel plekken in de organisatie tot extra werkzaamheden geleid, die we via een projectmatige aanpak in goede banen hebben geleid. Desondanks heeft het bovenstaande niet geleid tot stagnatie in de realisatie van onze ambities uit het collegeprogramma 2018-2022 *“Duurzaam, ondernemend en dichtbij!”*. Wat ons betreft dan ook een groot compliment voor de organisatie.

In 2020 is een aantal belangrijke beleidsdocumenten door de raad vastgesteld die van invloed zijn op de realisatie van onze ambities in de tweede helft van deze bestuursperiode. Het betreft:

- Energieplan 2020-2025

- Programma Sociale Koers 2020-2023
- Programmaplan Omgevingswet

In de programmabegroting 2021 is het effect van deze beleidsdocumenten verder uitgewerkt. Zo zijn ook de deelprogramma's in het programma Samen leven aangepast aan de Sociale Koers 2020-2023. In hoofdstuk 2 van dit Algemeen bestuurlijk perspectief zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor 2021 beschreven.

Bij de verdere uitvoering van ons collegeprogramma hebben we de komende tijd wel te maken met een aantal externe financiële onzekerheden. De belangrijkste zijn hieronder weergegeven (tussenhaakjes de verwachting bij welke circulaire/moment hierover meer duidelijkheid komt).

- De integrale herijking (sociaal domein en het klassieke deel) van het gemeentefonds (*decembercirculaire 2020*);
- Gevolgen van de economische recessie (*septembercirculaire 2020 en meicirculaire 2021*);
- Structurele voortzetting incidentele compensatie (2019-2021) door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp (*septembercirculaire 2021*).

Het bovenstaande betekent dat wij verwachten eind 2020 / begin 2021 over de meeste informatie te beschikken, zodat de eventuele gevolgen hiervan in de perspectiefnota 2022 in beeld kunnen worden gebracht.

1.2 Prognose begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024

De prognose van de meerjarenbegrotingssaldi 2021-2024 is in lijn met de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*). De jaren 2021, 2022 en 2024 zijn positief. Alleen in het begrotingsjaar 2023 is, evenals bij de perspectiefnota, de prognose negatief. Dit komt door de sterke fluctuaties van de algemene uitkering door de jaren heen. Het financieel effect van de meicirculaire 2020 is bijvoorbeeld in 2023 € 600.000 lager dan in 2022, maar in 2024 weer € 300.000 hoger dan 2023. Deze fluctuaties zijn ook precies de reden waarom onze belangenvereniging de VNG met het ministerie van BzK in gesprek is over een aanpassing van de systematiek over de toewijzing van de middelen uit het gemeentefonds aan gemeenten. Stabiliteit van de inkomsten is van belang om meerjarig beleid te kunnen maken.

Tabel: prognose begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Prognose begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024	238	560	-368	181

Op basis van de bovenstaande tabel is er over de periode 2021-2024 sprake van een begroot overschot van € 611.000. Hierdoor heeft de negatieve prognose voor 2023 geen directe gevolgen voor de eigen vermogenspositie. De prognose van de begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024 wordt in hoofdstuk 3 van dit algemeen bestuurlijk perspectief toegelicht.

Met deze prognose van de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024 en de toelichting hierop wordt voldaan aan de criteria van de financieel toezichthouder (provincie Utrecht) om voor repressief (terughoudend) toezicht in aanmerking te komen.

2. Belangrijkste ontwikkelingen in 2021

2.1 Samen Leven

In mei 2020 is de Sociale Koers 2020-2023, het beleidskader voor Jeugd, Wmo en Participatie, vastgesteld door de raad. Hoewel de Sociale Koers tot stand is gekomen in het pre-COVID-19 tijdperk, is bij het vaststellen van de streefwaarden geprobeerd hier rekening mee te houden. Inmiddels begint langzaam duidelijk te worden welke groepen in onze samenleving het hardst getroffen zijn.

In termen van gezondheid zijn de ouderen het meest kwetsbaar. Eenzaamheid is door COVID-19 een grotere uitdaging geworden. van Houten&co gaat binnen het project MOTTO specifiek met ouderen aan de slag en ook in het centrum blijft van Houten&co actief ouderen benaderen. Geschikte woningen en een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoetingen blijven speerpunten in ons beleid. Hetzelfde geldt voor de inzet van cultuurparticipatie om ouderen deel te laten nemen aan de samenleving.

Maar ook de jongeren zijn hard getroffen. Bijbaantjes zijn komen te vervallen en hun kansen op de arbeidsmarkt worden minder, terwijl woningen steeds duurder worden. Hun studie loopt vertraging op en stageplaatsen komen in het gedrang. Hoe komen zij tot een dag invulling? Ook evenementen en andere voor jongeren belangrijke ontspanningsmogelijkheden gaan voor een belangrijk deel niet door. Binnen verschillende thema's gaan we hier met voorrang op inzetten. Er komen extra mogelijkheden voor hen om deel te nemen aan sport en cultuur, ook wordt samen met de Houtense Werktafel gezocht naar een zinvolle dag invulling. In het programma ruimte gaan we vanuit het sociaal domein ruimte creëren voor passende woonruimte voor jongeren (en ouderen!). Hier zijn inmiddels goede afspraken over gemaakt. Gelijktijdig gaan we gebruik maken van een lopend onderzoek naar prestatiedruk. Aan de hand van de uitkomsten wordt een actieplan opgesteld. En in de uitvoering van het preventieakkoord zetten we ons om jongeren en andere inwoners van Houten te verleiden tot een gezonde leefstijl.

Naast het beperken van de nadelige gevolgen van de COVID-19 crisis, zullen de speerpunten voor de komende jaren o.a. zijn:

- Een meerjarig uitvoeringsplan Sociale Koers, waarin de ombuigingen een plek krijgen
- Beheersen uitgaven Jeugd en Wmo, waarbij we bijvoorbeeld gaan kijken naar het innoveren van de huishoudelijke hulp
- Preventie- en leefstijlakkoord
- Het bevorderen van inclusie, met speciale aandacht voor de LHBTI doelgroep
- Werken aan een woon-zorg visie, het ondersteunen van initiatieven op dat gebied, met speciale aandacht voor een "beschermd thuis". Dit zal geïntegreerd moeten worden in een update van de woonvisie
- Invulling geven aan het Wijkwethouderschap

2.2 Duurzame leefomgeving

Het jaar 2021 wordt het jaar waarin belangrijke besluiten genomen gaan worden over hoe we de nieuwe toekomst van Houten gaan vormgeven. Door de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid: warmtevisie, zonnekader, agrarische structuurversterking en de invulling van het ontwikkelkader van Fort Honswijk, Omgevingswet etc. zullen er telkens weer keuzes gemaakt gaan worden over hoe en wat wij gaan doen met de schaarse ruimte.

Houten heeft het imago van een ontwikkelingsgerichte suburbane stad, hip voor fiets- en duurzaamheidsminnenden. Maar Houten heeft ook verborgen parels op het gebied van natuur, recreatie en toerisme. Het college wil ook in 2021 de ambities op het gebied van duurzaamheid en woningbouw hand in hand laten gaan met het versterken en duurzaam borgen van ons cultureel erfgoed, toerisme, recreatie en natuurontwikkeling.

De Omgevingswet biedt ons daarbij de helpende hand, omdat in een omgevingsplan gestuurd kan worden op de ambities die Houten heeft. De implementatie van deze wet zal in 2021 verder ter hand worden genomen met een raadswerkgroep en diverse interne en regionale projectgroepen. De nieuwe wetgeving biedt mogelijkheden om ambities op het gebied van duurzaamheid en milieu, versneld een impuls te geven. De Omgevingswet schrijft ons ook voor dat er een omgevingsvisie voor heel Houten moet komen. In essentie gaat de omgevingsvisie om de vraag: 'Wat voor dorp willen wij zijn?' Na besluitvorming van de gemeenteraad over de Ruimtelijke Koers, kan de Ruimtelijke Koers een belangrijke bouwsteen voor deze omgevingsvisie zijn.

De toekomstvisie 2025 en de inspraak op de Ruimtelijke Koers hebben voor een groot deel antwoord gegeven op deze vraag wat voor dorp/stad Houten wil zijn, maar de omgevingsvisie gaat nog verder. Al het sectorale beleid dat betrekking heeft op de fysieke leefomgeving zal een plek krijgen in deze omgevingsvisie. Het maken van een omgevingsvisie is een omvangrijk project en onmisbaar voor het kunnen verhalen van (bovenwijkse) plankosten bij gebiedsontwikkeling. Ook in dit kader is het van belang om in 2021 een begin te maken met de omgevingsvisie.

In Houten bepalen we ons toekomstbeeld niet voor onszelf en in ons eentje.

Op veel gebieden zal samengewerkt worden met de regio waarbij het van belang is om de juiste keuzes voor Houten te maken met het besef dat we een aantal zaken niet alleen kunnen. Hierbij valt te denken aan mobiliteit, infrastructurele maatregelen, recreaties, natuurontwikkeling et cetera. Het programma Duurzame leefomgeving omvat de thema's wonen, commerciële voorzieningen, leefomgeving, gebiedsontwikkeling, duurzaamheid & energietransitie, landschap & recreatie en cultuurhistorie en archeologie.

Accenten hieruit zijn:

Wonen

Het afbouwen van Vinex locaties en het ontwikkelen en uitvoeren van inbreidingslocaties en kantoortransformaties. Extra aandacht is er voor de opgave wonen - zorg, de vraag naar middenhuur woningen en passende woningen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Daarnaast blijft de focus op goedkopere woningen voor starters van groot belang.

Commerciële voorzieningen

Het belangrijkste speerpunt is en blijft het terugdringen van de huidige leegstand in de centra.

Leefomgeving

Bij de inrichting van de openbare ruimte letten we steeds meer op kansen voor maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte als gevolg van de klimaatverandering. Ook duurzaamheid is een belangrijk aandachtspunt bij het beheer van de openbare ruimte.

Gebiedsontwikkeling

De verandering van Houten Vinex, naar reguliere gebiedsontwikkeling (uitnodigingsplanologie) zal in 2021 steeds zichtbaarder worden. Inbreidingslocaties vragen van ons allen een andere werkwijze, houding en kennis. Dit zal zichtbaar worden bij de herijking van het programma Ruimte, maar ook bij het herzien van de participatieleidraad bij ruimtelijke initiatieven. Projecten gaan langer duren en worden juridisch complexer. Gebiedsontwikkeling in bestaand gebied maakt het ook noodzakelijk dat de raad besluiten neemt over grondbeleid, bovenwijkse plankosten, tarieven, kostenverhaal e.d. In 2020 heeft de gemeente Houten de experimenteerstatus gekregen voor Molenzoom/Centrum. Hierdoor kan er een nieuw omgevingsplan gemaakt worden voor dit gebied, dat gestoeld is op de uitgangspunten van de omgevingswet.

Duurzaamheid & energietransitie

We gaan door met de grote landelijke opgaves om een Transitievisie Warmte en Regionale Energie Strategie te maken. In 2021 maken we de start met het wijkuitvoeringsplan voor de eerste wijk(en) die in Houten van het aardgas af gaan. Niet alleen energie heeft onze aandacht in 2021, maar ook circulaire economie en klimaatadaptatie. Door COVID19 is het maken van het actieplan circulaire economie uitgesteld naar 2021. En ook het klimaatadaptatieplan zal in 2021 gemaakt worden. Maar duurzaamheid is niet enkel plannen maken. We moeten vooral ook doen. Bijvoorbeeld door daken te vergroenen of te ontstenen. In 2021 verwachten we vergunningen af te geven voor nieuwe zonnepanelen op basis van het nieuwe beleid. Het jaar 2021 is het eerste volledige jaar dat het Energieteam in Houten aan de slag is om de energietransitie aan te jagen.

Landschap & recreatie

Door covid-19 is het belang van lokaal toerisme, natuur en recreëren toegenomen. Meer dan voorheen is duidelijk dat goede voorzieningen op dit gebied van belang zijn voor het welzijn en welbevinden van mensen. Omdat deze onderwerpen steeds belangrijker worden, ook in het licht van de komende woningbouw in de regio en de energie strategie wordt er nu al druk ingezet op versterking van het huidige landschap en recreatieve voorzieningen. Dit wordt vooral in regionaal verband gedaan. In het licht van de omgevingsvisie zal worden gezien wat we kunnen bijstellen aan beleid op gebied van recreatie en toerisme in Houten. Verkend gaat worden welke kansen Houten biedt als het gaat om: 'ingetogen toerisme'.

Cultuurhistorie en Archeologie

We blijven hier vooral inzetten op de reeds ingeslagen weg: behouden en beschermen van de aanwezige waarden en meer draagvlak creëren door het zichtbaar en beleefbaar te maken. Dit hoeft niet door meer regels vast te stellen, maar kan ook bereikt worden door inspiratie. Herijking van de visie Erfgoed is nodig als actuele bouwsteen voor de omgevingsvisie.

2.3 Goede bereikbaarheid

Het in stand houden en verbeteren van de infrastructuur en de bereikbaarheid van Houten

Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens, maar is een regionale aangelegenheid. Voor het invullen van onze bereikbaarheidsambities is regionale samenwerking van groot belang. In regionaal verband besteden we in de overleggen met Rijkswaterstaat, de provincie, U10, ProRail, U-OV en de regiogemeenten continu aandacht aan de belangen van de regio en van onze eigen gemeente.

De ambities uit het collegeprogramma zijn geprioriteerd in het (in het voorjaar van 2019) vastgestelde Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid. Per thema wordt toegelicht wat de ambities voor 2021 zijn. Daarnaast leveren vanuit mobiliteit input aan diverse regionale projecten (Ruimtelijk-economisch programma (REP), Programma U Ned) en lokale plannen als de Ruimtelijke Koers. In 2020 is het regionale Uitvoeringsprogramma Fiets vastgesteld en de daaruit voortvloeiende intentieovereenkomst Fiets (16 juli 2020) met de provincie getekend. In 2021 wordt in regionaal verband onder andere verder gewerkt aan een regionale parkeerstrategie en een regionaal toetsingskader.

De wegininspectie 2020 vormt de basis voor het jaarplan voor 2021 met het uit te voeren groot- en klein onderhoud en de vereiste vervangingen. Naar verwachting zullen we net als in 2020 op ongeveer 150 locaties (totaal ca 6000 m2) onderhoud plegen aan elementenverharding. Wat betreft asfaltverharding is (weer) een belangrijk project in 2021 het herstellen van (het rode asfalt van) fietspaden.

Bereikbaarheid autoverkeer

Voor het autoverkeer leggen we de focus op een goede doorstroming op de hoofdwegen zoals de Rondweg, de provinciale wegen rondom Houten en de A12 en A27. Het mobiliteitsonderzoek voor de ruimtelijke koers heeft inzicht verschaft in de gewenste autostructuur voor de lange termijn. In de ruimtelijke koers worden werk, wonen en voorzieningen dicht bij elkaar gebracht waardoor vanuit een centrumfunctie waar meer mensen wonen makkelijker en meer gebruik kan worden gemaakt van het openbaar vervoer (NS-station en bussen) en fiets. Ook het parkeerregime wordt hierop afgestemd: minder parkeerplekken per huishouden. Toch zijn er ook investeringen in de auto-infrastructuur nodig om een goede bereikbaarheid te houden. In 2021 zullen we een onderzoek uitvoeren naar de aandachtspunten op de rondweg voor de korte/middellange termijn.

Fietsstad

Als Fietsstad 2018 van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets, vooral omdat dit een duurzaam en gezond vervoermiddel is. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, vooral de ritten korter 15 km, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Naast de fiets behoort ook het openbaar vervoer tot de eerste lijn waar we langs werken. We willen de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten en aan een duurzame mobiliteit. We hebben daarbij ook aandacht voor de wensen van ouderen en mindervaliden.

Parkeren

In 2021 wordt nieuw parkeerbeleid ontwikkeld. Ook de huidige aanpak "Parkeren op maat in de Straat" wordt herzien. Aanleidingen hiervoor zijn onder andere klimaat en duurzaamheidsambities, regionale ontwikkelingen vanuit U Ned ten aanzien van parkeren, schaarste in openbare ruimte en woningbouw ambities uit de ruimtelijke koers en technologische ontwikkelingen. Hiermee wil het college het parkeerbeleid gebruiken om bij te dragen aan de bredere ambities voor Houten.

2.4 Veilige leefomgeving

Bestrijden en voorkomen van criminaliteit en overlast

In Houten is er relatief weinig criminaliteit. Om dit zo te houden is een goede samenwerking nodig tussen de gemeente en al haar partners, waaronder onze inwoners. Zij leveren een onmisbare bijdrage aan het op peil houden van het veiligheidsniveau in Houten. Stichting Veilig Houten Buurtpreventie is voortgekomen uit een burgerinitiatief en levert al jaren een waardevolle bijdrage aan de veiligheid in Houten. Naast buurtpreventie verzorgt Veilig Houten reanimatie- en AED cursussen. Ook plaatst de stichting 24/7 bereikbare AED's.

De missie van de gemeente Houten luidt dan ook: *'samen met de partners een integraal en op maat gesneden veiligheidsbeleid ontwikkelen én ten uitvoering brengen'*. Veiligheidsbeleid is veelomvattend en vraagt om verantwoorde keuzes.

Deze keuzes worden daarom niet alleen gemaakt op grond van (objectieve) cijfers over veiligheid, maar ook op grond van (on)veiligheidsgevoelens bij burgers (veiligheidsbeleving). In het integraal Veiligheidsplan 2020-2023 (IVP) zijn de afwegingen en prioriteiten voor de periode neergelegd.

Sociale veiligheid

We zien verschillende trends. De traditionele criminaliteit daalt al jaren. Onder invloed van de COVID-19 crisis en het massale thuiswerken is deze trend versterkt. Landelijk en ook in Houten is gedurende de COVID-19 crisis van een extra daling van het aantal woninginbraken en autokraken sprake geweest. Daarentegen is het aantal meldingen jongerenoverlast en online criminaliteit fors toegenomen.

De digitalisering van de samenleving zorgt niet alleen voor positieve ontwikkelingen en kansen, maar ook voor nieuwe (be-)dreigingen. Internetfraude is er zo een. De aanpak op het gebied van cyberveiligheid richt zich op het voorlichten van gebruikers van jong tot oud. Het is belangrijk dat de alertheid en weerbaarheid van onze inwoners op internet toeneemt.

We krijgen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit in Houten steeds beter in beeld door:

- delen van informatie tussen interne en externe partners
- gezamenlijke controles houden
- waar mogelijk verstoren we deze vorm van criminaliteit. De gemeente Houten wordt op deze wijze minder aantrekkelijk voor criminelen
- feitelijk bestuurlijk handhaven.

Het aantal incidenten met kwetsbare personen neemt toe. De integrale aanpak, waarbij we goed afstemmen tussen het zorg- en veiligheidsdomein werpt haar vruchten af. Een belangrijke rol is daar bij weggelegd voor het EropAf team dat in een vroeg stadium kan worden ingeschakeld om inwoners te bezoeken waar zorgen over bestaan. Ook de gebiedsgerichte GGZ-teams en de bijbehorende korte lijnen zorgen voor een sneller en laagdrempeliger contact tussen professionals uit het zorgdomein en het veiligheidsdomein. In het algemeen vragen we ook aandacht voor het herkennen van en acteren op signalen van huiselijk geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties (opgenomen in het programma Samen Leven). Daarnaast werken we samen in een netwerk met onze partners binnen de lokale persoonsgerichte zorg & veiligheidsoverleg en het jeugd & veiligheidsoverleg.

Fysieke Veiligheid

We verwachten steeds meer zelfredzaamheid, samenredzaamheid, burgerkracht en maatschappelijke vitaliteit van onze inwoners. Oudere inwoners die nu langer zelfstandig thuis blijven wonen zijn vaak verminderd zelfredzaam. Dat vraagt onze bijzondere aandacht als het gaat om het bevorderen van brandveiligheid in woonappartementencomplexen.

Met de verandering van het klimaat vraagt ook deze verandering meer van de fysieke leefomgeving.

Verkeersveiligheid

Het aantal verkeersdoden is al enige tijd stabiel na jarenlang te zijn gedaald. Het aantal gewonden in het verkeer neemt toe. Het landelijk verkeersveiligheidsbeleid is daarom aangepast. Na een jarenlange reactieve aanpak op basis van ongevallen is overgegaan op een proactieve, risicogestuurde aanpak. We brengen in beeld waar de belangrijkste risico's zich voordoen. Dat kunnen risico's zijn in de infrastructuur of risico's in het gedrag van verkeersdeelnemers. Op basis van de risico-analyse bepalen we welke maatregelen het meest effectief zijn om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Vanuit de landelijke, provinciale en regionale overheden wordt, in samenwerking met onder meer het nationaal wetenschappelijk instituut voor verkeersveiligheidsonderzoek (SWOV), het risico-gestuurde verkeersbeleid verder vormgegeven.

2.5 Betrokken bij de samenleving

We zijn een persoonlijke overheid. We vinden betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers belangrijk. En we bieden excellente dienstverlening.

We gaan met onze inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers in gesprek. We denken met hen mee en spelen in op hun behoeften, hebben begrip voor wat er 'buiten' speelt, met behoud van

onze verantwoordelijkheid als overheid. Dat is zoals we het willen. Betrokkenheid, participatie en dienstverlening gaat iedereen aan. We (bestuur en organisatie) doen het graag goed. Maar het gaat niet altijd zoals we willen. Inwoners voelen zich soms toch onvoldoende gehoord of zijn teleurgesteld. Het maken van de juiste keuzes is wat ons dagelijks bezighoudt. Wat in dit programma en de beide deelprogramma's staat, zijn geen loze woorden. We werken er hard aan en zien dat er ruimte is voor verbetering.

Politiek en bestuur

Het gemeentebestuur en de organisatie staan open voor de wensen, behoeften en ideeën van inwoners. Ze zoeken hen letterlijk op om met hen in gesprek te gaan en zich ter plekke van een situatie op de hoogte te stellen. Ook via de sociale media communiceren we op een persoonlijke manier.

Er zijn in Houten veel inwonersinitiatieven, van klein naar wat groter, gericht op de aanpak van allerlei maatschappelijke vraagstukken. We geven deze initiatieven de ruimte en bieden desgewenst ondersteuning. Bij opgaven die op de samenlevingsagenda staan, trekken we samen op. Dat doen we ook met maatschappelijke partners en ondernemers.

Inwonersparticipatie vinden we belangrijk en passen we dus zoveel mogelijk toe. Van te voren bepalen we de mate en vorm waarin deze plaatsvindt, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn.

Dienstverlening

Excellente dienstverlening betekent onder andere dat de gemeente toegankelijk is voor iedereen; ook voor mensen die bijvoorbeeld vanwege een beperking kwetsbaar zijn of die laaggeletterd zijn. Inwoners en bedrijven kunnen 24/7 digitaal diensten en producten afnemen. Daarnaast bestaat altijd de mogelijkheid van persoonlijk contact. We communiceren op een eigentijdse en begrijpelijke manier. We denken mee met inwoners en zetten net een stapje meer om hen van dienst te zijn. We staan inwoners telefonisch zoveel mogelijk direct te woord en als dat niet lukt, reageren we snel op terugbelnotities. Brieven en e-mails handelen we voortvarend af.

3. Toelichting begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024

3.1 Raadsbesluit perspectiefnota 2021

Op 7 juli 2020 heeft de raad besloten:

De perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) vast te stellen en daarmee:

- a. als gevolg van COVID-19 een ander proces, in tegenstelling tot wat te doen gebruikelijk is, te doorlopen in aanloop naar de begroting 2021;
- b. de financiële effecten van de perspectiefnota 2021 te verwerken in de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024;
- c. de begrotingsrichtlijnen 2021 vast te stellen.

Op basis van dit besluit hebben wij de begroting 2021 opgesteld. In paragraaf 3.2. worden de financiële verschillen tussen de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) en de begroting 2021 op hoofdlijnen toegelicht.

3.2 Financiële ontwikkelingen na vaststelling van de perspectiefnota 2021

De financiële ontwikkelingen na vaststelling van de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) door de raad hebben een positief effect op de prognose van het saldo van de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024.

Tabel: prognose begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Indicatie financieel meerjarenperspectief 2021-2024 (op basis van perspectiefnota 2021 (ten tijde van de coronacrisis))	50	300	-550	100
Actualisatie financieringsresultaat	184	137	84	64
SPUK-regeling	193	193	193	30
Uitwerking begrotingsrichtlijnen	-80	-175	-217	-191
Actualisatie ombuigingsmaatregelen jeugdhulp en Wmo	-300			
Overige	191	105	122	178
Prognose begroting 2021 en meerjarenbegroting 2022-2024	238	560	-368	181

Hieronder worden de bovenstaande posten nader toegelicht.

- Actualisatie financieringsresultaat

De rente op de geld- en kapitaalmarkt is en blijft laag. Op de kapitaalmarkt wordt op dit moment voor leningen met een looptijd van 20 jaar circa 0,5% rente gerekend. Onderdeel van het opstellen van de begroting is het actualiseren van de meerjarige liquiditeitsprognose. Op basis hiervan bepalen we onze investeringsbehoefte. Voor de nog niet door leningen afgedekte financieringsbehoefte berekenen we voorgaande jaren de rentelast op basis van de gemiddelde omslagrente (circa 1,5%). Nu de rente op de kapitaalmarkt al tijden laag is en naar verwachting blijft, stellen we dit rentepercentage in de begroting 2021 naar beneden bij naar 0,7%. Dit percentage is gebaseerd op het percentage (0,5%) dat nu geldt op de kapitaalmarkt voor leningen met een looptijd van 20 jaar plus een risico-opslag (0,2%) voor toekomstige onvoorziene renteontwikkelingen. Dit heeft een structureel aflopend positief effect.

Structureel aflopend positief effect van € 184.000 in 2021 tot € 64.000 in 2024.

- SPUK-regeling

Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de *Regeling specifieke uitkering stimulerende sport* (SPUK-regeling). Bij het opstellen van de begroting 2020 was nog onduidelijk of en zo ja hoeveel compensatie er voor gemeenten beschikbaar zou komen. Compensatie was ook afhankelijk van de 'intekening' door gemeenten, omdat er een vast bedrag door het Rijk voor deze regeling beschikbaar is. Recentelijk heeft toewijzing (€ 163.000 per jaar) tot en met 2023 op basis van de SPUK-regeling plaatsgevonden. Hierdoor kunnen de hiervoor gereserveerde kosten tot en met 2023 vrijvallen. Vanaf 2024 gaan we er vanuit dat de kosten dan alsnog moeten worden afgedekt in de begroting.

Incidenteel positief effect van € 193.000 voor 2021-2023 en een structureel positief effect van € 30.000 vanaf 2024.

- Uitwerking begrotingsrichtlijnen 2021

In de begroting worden de budgetten op basis van de begrotingsrichtlijnen 2021 geactualiseerd. Dit betreft bijvoorbeeld het bijstellen van budgetten die gebaseerd zijn op de kerngegevens die door de raad bij de perspectiefnota 2021 (ten tijde van de coronacrisis) zijn vastgesteld, maar ook budgetten die op basis van het criterium van "3 x O" (onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar) moeten worden aangepast. Tot slot valt hier onder ook, indien nodig, het bijstellen van de begrotingen van derden op basis van een gemeenschappelijke regeling.

Nadelig financieel effect binnen een bandbreedte van € 80.000 - € 220.000.

- Actualisatie ombuigingsmaatregelen jeugdhulp en Wmo

Bij de begroting 2020 is een pakket aan ombuigingsmaatregelen jeugdhulp en Wmo van € 1,355 miljoen voor 2021 vastgesteld. Hierdoor is het de verwachting dat van deze ombuigingen in 2021 circa € 300.000 niet kan worden gerealiseerd. Het betreft de maatregelen:

- ouders laten betalen voor opvang BSO* (€ 50.000) en
- handhaven en verscherpen contracten (€ 250.000).

In de paragraaf Ombuigingen in deze begroting wordt uitgebreid op de stand van zaken van de ombuigingen ingegaan.

Incidenteel nadelig financieel effect in 2021 van € 300.000.

- Overige

Deze mutatie betreft vooral het actualiseren van de kapitaallasten en zogenaamde stelposten.

Bij de actualisatie van de stelposten is vanaf 2023 rekening gehouden met hogere kapitaallasten voor het realiseren van ambities ten aanzien van toekomstige onderwijsaccommodaties in Houten Noord-West. Als gevolg van marktontwikkelingen is het in 2018 geraamde bedrag voor kapitaallasten niet meer toereikend.

Voordelig financieel effect binnen een bandbreedte van € 100.000 - € 200.000.

4. Tot Slot

Ondanks de complexe (financiële) situatie denken wij toch weer een meerjarenbegroting aan de raad voor te leggen met evenwichtigheid tussen ambities en financiële (on)mogelijkheden. Maar ook een meerjarenbegroting die als gevolg van externe financiële ontwikkelingen onder druk kan komen te staan. Wij volgen die ontwikkelingen op de voet en zullen over de gevolgen tijdig met de raad in gesprek gaan.

Evenals voorgaande jaren is de begroting 2021 ook online beschikbaar op www.houten.nl/begroting. Daarnaast is op 7 oktober 2020 de zogenaamde begroting 2021 'in klinkklare munt' als infographic in het gemeentenieuws gepubliceerd. Hierin is op een overzichtelijke manier aangegeven waar het geld van de gemeente Houten vandaan komt en waaraan het wordt besteed.

Tot slot zien wij uit naar vruchtbare en constructieve behandeling van de begroting 2021 op 27 oktober 2020.

Burgemeester en wethouders van Houten,

de secretaris,

de burgemeester

A.J. Barink

G.P. Isabella

Beleidsbegroting - Programma's

Programma Samen Leven

Programma Samen Leven

Omschrijving programma

In de Sociale Koers hebben we de beleidskaders van Wmo, Gezondheid, Jeugd en Onderwijs en Werk en Inkomen samen gebracht. Hiermee stimuleren en faciliteren we het integraal werken tussen deze beleidsterreinen. Het stelt ons in staat om mensen en middelen uit verschillende beleidsterreinen gelijktijdig en in samenhang in te zetten om ons doel te bereiken.

De vier thema's binnen het programma zijn:

- Gezondheid
- Saamhorigheid
- Leren en werken
- Thuis

In het thema *Gezondheid* wordt de uitvoering van het lokaal preventieakkoord een belangrijke prioriteit. Een gezonde leefstijl (zie ook Sport- en beweegakkoord) zien we als een belangrijke doelstelling om naar vermogen mee te doen in de maatschappij. Een andere prioriteit is het bestrijden van eenzaamheid. Het is al langer duidelijk dat ouderdom een factor is (zie project MOTTO), maar voor jongeren is eenzaamheid ook in toenemende mate een probleem. In het komende jaar wordt dit o.a. samen met de POH-ers nader onderzocht en een passende aanpak geformuleerd.

Op het gebied van *Saamhorigheid* blijven de mantelzorgers veel aandacht verdienen. Dan kijken we niet alleen naar hoe we ze kunnen waarderen en stimuleren, maar ook hoe we voorkomen hen te overvragen. De mantelzorgmakelaar is hierbij een belangrijk hulpmiddel. Ook gaan we in 2021 dieper in op de bijdrage die cultuur kan leveren aan sociale cohesie. We komen in 2021 met een plan van aanpak dat we met onze culturele partners hebben opgesteld.

Binnen het thema *Leren en Werken* is de integrale aanpak heel goed zichtbaar in het project “Op Koers!” (voorheen “de Houtense Werktafel”). Hier werken we in het kader van Werk & Inkomen met alle betrokken partijen samen bij casussen met multiproblematiek. De betrokken inwoner(s) zit(ten) dan letterlijk aan tafel met alle betrokken zorgaanbieders om ter plekke een oplossing te vinden. Op meerdere beleidsterreinen werkt deze aanpak zijn vruchten af. We blijven ook op regionaal niveau samenwerken in de succesvolle Thuiszittersaanpak. Maar daarnaast wordt samen met Jeugdgezondheidszorg, het Sociaal Team Houten, Kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs en Leerplicht gewerkt aan een OZA (Onderwijs Zorg-Arrangement), daar waar dat nodig is.

Tenslotte blijven we in het thema *Thuis* volop bezig met het faciliteren van passende woonruimte voor m.n. jongeren (zie pilot “Kamers met Aandacht”) en ouderen. Waarbij voor kwetsbare inwoners voorzien gaat worden in een “Beschermd Thuis”. Hiertoe werken we in de Lekstroom regio intensief samen in het project “Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen”.

Overzicht relevante beleidskaders

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Programma Sociale Koers 2020-2023](#)

[Wmo beleidskader 2015-2018](#)

[Beleidskader Jeugd en onderwijs 2016-2018](#)

[Lekstroom Werkt 2020](#)

[Visie op sport en bewegen in Houten in 2025](#)

[Cultuurvisie 2017, perspectief op 2025](#)

Relevante onderzoeken

[Monitor Sociale Kracht 2019](#)

[Bevolkingsprognose gemeente Houten 2020 t/m 2040](#)

www.waarstaatjegemeente.nl

[GGDAtlas regio Utrecht](#)

Overzicht verbonden partijen

- Gemeentelijke gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
- U10

Deelprogramma's

- Gezondheid
- Saamhorigheid
- Leren en werken
- Thuis

Deelprogramma Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Een gezonde leefstijl en mentaal welbevinden is voor alle inwoners bereikbaar

We gaan in Houten uit van positieve gezondheid. Dat wil zeggen dat we gezondheid zien als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Bij positieve gezondheid kijk je meer naar wat inwoners nog wél kunnen in plaats van naar hun beperkingen. En je kijkt meer naar gedrag dan naar ziekte want gedrag is beïnvloedbaar terwijl ziekte dat – zeker vanuit het perspectief van een gemeentelijke overheid – veel minder is.

Gezond zijn en blijven is belangrijk. Niet alleen om zelf een fijn leven te hebben, maar ook voor een vitale samenleving waarin mensen in staat zijn om de eigen regie over hun leven te voeren en naar elkaar om te zien. Er zijn veel factoren die iemands gezondheid kunnen beïnvloeden, zoals woon- en leefomgeving, leefstijl, daginvulling en inkomen. We vinden in Houten dat onze inwoners daar zelf verantwoordelijk voor zijn. Maar de gemeente wil haar inwoners wel ondersteunen en stimuleren door te voorzien in basisvoorzieningen en door het maken van gezonde keuzes makkelijker of aantrekkelijker te maken.

Bij het voorzien in basisvoorzieningen doelen we bijvoorbeeld op een gezonde leefomgeving. De leefomgeving kan namelijk een positief effect hebben op de gezondheid van inwoners; welzijn, cultuur en sport en een aantrekkelijke buitenruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. Het stimuleren van een gezonde leefstijl richt zich onder andere op meer bewegen, gezond eten en minder alcohol drinken. Maar ook op een zinvolle dagbesteding en het hebben van waardevolle sociale contacten.

En wanneer het even niet meer goed gaat vinden we het belangrijk dat deze signaleren tijdig worden onderkent en passende ondersteuning geleverd kan worden zodat problemen niet groter worden. Het ondersteunen van inwoners zodat zij zelfstandig hun huishouden kunnen (blijven) voeren en het ondersteunen van kinderen, jongeren en gezinnen bij het gezond opgroeien zijn daarin belangrijke thema's.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners hebben een positieve gezondheid.
2. Inwoners ervaren regie over hun eigen leven.
3. Inwoners hebben een gezonde leefstijl.
4. Inwoners zijn weinig eenzaam.
5. Inwoners – en specifiek jongeren – kunnen omgaan met maatschappelijke druk.
6. Gezinnen met jeugd-GGZ problematiek worden snel geholpen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners hebben een positieve gezondheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	 Zelfredzaamheid Houten*	Monitor Sociale Kracht	8,2	8,2	8,2	8,2	8,0
1.2	 Zelfredzaamheid Centrum	Monitor Sociale Kracht	7,4	7,6	7,9	X	7,9

* Is het vermogen van mensen om zichzelf te redden in het geval van de voortdurende veranderingen en gevolgen van een (chronische) ziekte of een tegenslag, op alle levensterreinen (score 1-10).

Volgens cijfers van het CBS maakte in Houten in 2019 85,9% van de huishoudens geen gebruik van een Wmo of Jeugdzorg voorziening. Landelijk lag dit cijfer in 2019 op 80,4%.

Betrokkenheid verbonden partijen

De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. In samenwerking met gemeenten werkt de GGDrU aan thema's als alcohol, drugs, roken, weerbaarheid, overgewicht, bewegen, voeding, seksuele ontwikkeling, eenzaamheid en depressie. Samen met andere partijen zoals gezondheidszorgorganisaties, scholen en sportorganisaties, investeert de GGDrU in preventie. De GGDrU brengt de gezondheidssituatie van wijken en buurten in kaart en adviseert gemeenten over een effectieve integrale aanpak. Daarnaast heeft de GGDrU een uitvoeringsprogramma, waarin zij o.a.:

- preventieprogramma's- en projecten coördineert
- verbindingen legt tussen partijen op het terrein van gezondheidsbevordering
- scholen adviseert en ondersteunt

De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen. De U10 bestuursstafel voor "Gezonde en inclusieve regio" houdt zich onder meer bezig met de volgende onderwerpen: Citydeal Health Hub, samenwerking zorgverzekeraars en gemeenten, monitor sociale kracht, sport en bewegen, welzijn en bewegen op recept, wonen en zorg en asiel en integratie. Portefeuillehouder Jeugd vervult trekkersrol voor Gezonde Start één van de thema's van de Health Hub.

Betrokkenheid van de GGDrU en de U10 geldt voor alle zes de doelstellingen van dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Positieve gezondheid betreft een overkoepelend thema van het deelprogramma Gezondheid. De prestaties die bij de volgende doelstellingen staan vermeld, leveren dan ook een bijdrage aan positieve gezondheid. Specifiek bij deze eerste doelstelling willen we wijzen op de implementatie van de nieuwe beleidsregels voor Wmo en Jeugd omdat het uitgangspunt van zelfredzaamheid hier nog nadrukkelijker als doel wordt gesteld.

We gaan de nieuwe beleidsregels Jeugd en Wmo implementeren. Hierin zijn de leidende principes van de Sociale Koers 2020 – 2023 vertaald. In het sociale domein werken we aan preventie. Vaak is daarbij de insteek dat we investeren om te voorkomen dat er problemen ontstaan. Onderdeel daarvan is het versterken van het gewone leven en de basis van gezinnen en inwoners. Alle ontwikkeling gaat met ups en downs en tegenslagen horen bij het leven. Het helpt niet altijd om problemen uit te vergroten en/of te laten onderzoeken. Soms is het zoeken naar wat wel goed gaat en dit versterken ook een deel van de oplossing. Maar het kan natuurlijk ook dat inzet gepleegd wordt om te voorkomen dat problemen niet groter worden. Vanuit de Wmo en de Jeugdwet wordt ingezet op hulp en ondersteuning van inwoners bij het vergroten van hun zelfredzaamheid. Een aantal leidende principes is hierbij essentieel, met name het uitgaan van eigen verantwoordelijkheid, de inzet van het eigen netwerk en ondersteuning zo licht en kort mogelijk en dichtbij huis. We kijken of een lichte vorm van ondersteuning voldoende is en onderzoeken of er meer nodig is. Daarbij is het belangrijk om met een open houding te luisteren naar de inwoner met een hulpvraag. Naast de hulpvraag of problemen die iemand ondervindt, is er ook aandacht nodig voor de mogelijkheden en kansen. Wat kan iemand wel goed zelf oplossen, welke mogelijkheden zijn er in het netwerk en wat kan er aan informele ondersteuning worden ingezet.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	% Cliënten met een maatwerkarrangement	CBS-monitor	3,1%	3,1%	3,3%	3,2%	3,4%
1.2	% Cliënten dat zich beter kan redden (% antwoord (helemaal) mee eens)	CEO Wmo Houten	79%	83%	86%	81%	82%

Doelstelling 2

Inwoners ervaren regie over hun eigen leven.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1 	Zelfzorgend vermogen*	Monitor Sociale Kracht	9,4	9,4	9,4	9,4	9,2

* Zelfzorgend vermogen: het zichzelf kunnen redden in het dagelijkse leven.

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie doelstelling 1.

Wat gaan we daarvoor doen?

In ons sociaal beleid vinden we het belangrijk dat alle inwoners - naar eigen kunnen - meedoen en hun bijdrage leveren. Toegankelijkheid omvat naast de fysieke leefomgeving ook de toegankelijkheid tot vervoer, informatie en communicatie. We merken dat veel van onze inwoners geconfronteerd worden met problematiek als eenzaamheid en beperkingen in mobiliteit omdat zij moeilijk de deur uit komen. Wij ondersteunen daarom initiatieven die de mobiliteit van ouderen vergroten. Initiatieven die de zelfredzaamheid ondersteunen op het onderwerp slim en comfortabel wonen, zijn opgenomen in het deelprogramma Thuis.

Ervoor zorgen dat ouderen regie over hun eigen leven blijven ervaren doen we in 2021 door:

- Initiatieven te ondersteunen die de mobiliteit van ouderen bevorderen. Denk hierbij aan:
 - Professionaliseren lokale vrijwillige vervoersinitiatieven
 - Deelname aan programma vernieuwing doelgroepenvervoer en (aanvullend) openbaar vervoer.
- Balans training voor ouderen die risico lopen op valincidenten. Deze balans trainingen dragen bij aan het behoud van mobiliteit en zelfredzaamheid. Andere specifieke beweeg activiteiten voor kwetsbare ouderen zijn de aanschaf van een duo fiets en het project Doortrappen waarbij via voorlichting en informatie ouderen bewust worden gemaakt om hun fietsgedrag aan te passen. Het doel is om zo lang mogelijk veilig te kunnen blijven fietsen.

Doelstelling 3

Inwoners hebben een gezonde leefstijl.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	 Volwassenen die minimaal 1x per week sporten/bewegen – georganiseerd en/of ongeorganiseerd (%)	Monitor Sociale Kracht	65%	66%	68%	68%	63%
3.2	Jongeren dat tenminste 1x per week sport (%)*	Jongerenpeiling	X	78%	X	X	X*

* De Jongerenpeiling wordt een keer per twee jaar (even jaren) uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie doelstelling 1.

Wat gaan we daarvoor doen?

Houten wil een gezonde leefstijl bevorderen en het maken van gezonde keuzes stimuleren. Gedragsverandering vraagt volharding en veel tijd. Het is daarbij de kunst om te bevorderen en stimuleren zonder te betuttelen en om samen met onze partners op te trekken zodat de boodschap gedragen wordt. Waar mogelijk zullen we daarbij aansluiten bij landelijke campagnes. De gemeente stimuleert bovendien de gezonde leefstijl door voldoende beschikbare accommodaties en door bij de inrichting van de leefomgeving rekening te houden met ontmoeten en bewegen. Een aantrekkelijke en goed ingerichte leefomgeving stimuleert sociale contacten en maakt bewegen gemakkelijk en veilig. Dat draagt bij aan de preventie van overgewicht en daaraan gerelateerde ziekten zoals diabetes, depressie en hart- en vaatziekten. De aantrekkelijke fietsstructuur van Houten willen we behouden en waar mogelijk uitbreiden. We willen extra aandacht voor wandelpaden vooral naar voorzieningen – zoals winkels, zorgvoorzieningen en de bushaltes – voor mensen die minder goed ter been zijn.

Bevorderen van een gezonde leefstijl van de Houtense inwoners door:

- Uitvoering geven aan het lokale preventie akkoord. Dit akkoord stelden we in 2020 op en bestaat uit een samenhangend pakket met maatregelen die gezamenlijk bijdragen aan het bevorderen van een gezonde leefstijl. Het lokale preventie akkoord is een afgeleide van het nationale preventie akkoord en wij richten ons op de volgende thema's:
 - o Alcohol, drugs en roken
 - o Sport en bewegen
 - o Eenzaamheid en zingeving
 - o Leefstijl algemeen
- Zorg in Houten startte eind 2020 met het implementeren van de Gezonde Leefstijl Interventie (GLI). Dit is een intensieve interventie gericht op gedragsverandering om obesitas tegen te gaan. De gemeente verzorgt de koppeling met het reguliere sport- en beweegaanbod. Dit nemen we op in de opdracht aan het Sportpunt.
- Uitvoering geven aan de het sport -en beweegakkoord. Dit akkoord bestaat uit een pakket aan maatregelen die er gezamenlijk aan bijdragen dat meer inwoners met plezier gaan sporten en bewegen. Denk hierbij aan:
 - o Uitbreiden van de mogelijkheden om te sporten en bewegen in de buurt (beweegvriendelijke leefomgeving). Denk hierbij aan het plaatsen van meer fitnessapparatuur in de buitenomgeving, het uitbreiden van diverse looproutes en het ombouwen van een schoolplein naar een beweegplein.
 - o Uitbreiden sportaanbod voor kwetsbare doelgroepen (Sportmix). We bieden tenminste twee georganiseerde sportaanbieders ondersteuning om kwetsbare doelgroepen te laten sporten

die nu niet bereikt worden, bijvoorbeeld door inzet van een sportpedagoog of ondersteuning van de trainers.

- o Een gezonde sportomgeving realiseren bij een sportclub, denk hierbij aan een rookvrije sportvereniging en verantwoordelijk alcohol gebruik.
- o Gastheergesprekken voeren in sportkantine over het schenken van alcohol.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal deelnemers GLI door sportpunt Houten begeleid naar regulier sport- en beweegaanbod*	Sportpunt Houten	X	X	X	X	70
3.2	Aantal gastheergesprekken sportverenigingen*	Team VTH	X	X	X	X	8
3.3	Aandeel sportcomplexen rookvrij*	?	X	X	X	X	85%

* Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Doelstelling 4

Inwoners zijn weinig eenzaam.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	Mate van eenzaamheid volwassenen*	Monitor Sociale Kracht	8,3	8,4	8,6	8,4	8,2
4.2	Mate van eenzaamheid jongeren (16-23 jaar)**	Jongerenpeiling	X	X	X	X	

* Hoe hoger het getal (1-10), hoe minder eenzaamheid.

** Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie doelstelling 1.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het bevorderen van een gezonde leefstijl houdt niet op bij het stimuleren van bewegen en het ontmoedigen van roken en overmatig alcohol gebruik. Lekker in je vel zitten wordt ook beïnvloed door iemands psychische gezondheid. Een zinvolle daginvulling, het hebben van een fijn sociaal netwerk en af en toe een plezierig gesprek kunnen voeren dragen hieraan bij. Het gevoel van eenzaamheid kan veel verschillende oorzaken hebben. Natuurlijk kun je je bij ziekte of verlies wel eens eenzaam voelen. Dat hoort bij het leven en kunnen we ook niet wegnemen. Maar we kunnen wel proberen inwoners uit hun sociale isolement te laten komen of deel te laten nemen aan activiteiten. Inwoners zijn natuurlijk zelf verantwoordelijk om hun leven zin en betekenis te geven. We willen inwoners daarbij ondersteunen door te zorgen voor voldoende plekken in gebouwen en op straat waar ze elkaar kunnen ontmoeten. Zie verder thema 2, Saamhorigheid.

Ook stimuleren we inwoners zich in te zetten voor anderen door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen. Het mes snijdt namelijk aan twee kanten. Inwoners zijn geholpen met inzet van vrijwilligers, maar mensen die vrijwilligerswerk doen hebben hier ook voordelen van. Ze voelen zich vaak nuttig en beter doordat zij een waardevolle bijdrage aan de maatschappij leveren. Met als gevolg dat ze minder een beroep doen op zorg en ondersteuning.

- Uitvoeren van project Meelevende Ondersteuning Ten behoeve van Thuiswonende Ouderen (MOTTO). Het bieden van laagdrempelige ondersteuning door getrainde vrijwilligers en geestelijk verzorgers aan thuiswonende ouderen in Houten die lijden onder existentiële eenzaamheid en die

behoeften hebben aan specifieke expertise bij zingeving- of levensvragen waarin het eigen netwerk of het reguliere aanbod niet kan voorzien. In gesprek met het Centrum voor Levensvragen en van Houten&co gaan we onderzoeken hoe we dit project kunnen voortzetten.

- We gaan samen met de welzijnsconsulenten van van Houten&co en Zorg in Houten investeren in het vergroten van het bereik van Welzijn voor ELKaar. De afgelopen jaren is het aantal verwijzingen gedaald. Betrokkenen zijn van mening dat er veel meer potentie zit, maar dat de relatie tussen zorgverleners en Welzijn onderhouden investering blijft vragen. We gaan in gesprek over welke doelgroep bereikt kan worden met deze welzijnsinterventie en investeren in bekendheid van Welzijn voor ELKaar bij zorgverleners.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	Aantal verwijzing van EMC naar welzijnsconsulent	van Houten&Co	110	105	93	110	120
4.2	Aantal deelnemers aan MOTTO*	van Houten&Co	X	X	X	X	30

* Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Doelstelling 5

Inwoners – en specifiek jongeren – kunnen omgaan met maatschappelijke druk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
5.1	% Jongeren dat goed in z'n vel zit*	Jongerenpeiling	X	71%	X	67%	X
5.2	% Jongeren met psychische problemen*	Jongerenpeiling	X	22%	X	25%	X
5.3	Jongeren die stress ervaren door alles wat ze moeten doen en/of door school en huiswerk (%)**	Jongerenpeiling	X	X	X	X	

* De Jongerenpeiling wordt een keer per twee jaar (even jaren) uitgevoerd.

** Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie doelstelling 1.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er komen steeds meer signalen dat verschillende groepen (ouders/ jongeren/ kwetsbare mensen) druk en stress ervaren en daardoor uitvallen op werk of opleiding en psychische hulp en ondersteuning nodig hebben. Het gaat bijvoorbeeld over jonge tieners die het gevoel hebben dat ze het pas goed doen als ze een perfect leven kunnen tonen op sociale media én presteren op school én een bruisend sociaal leven leiden én uitblinken in sport. De verwachtingen van ouders kunnen deze druk nog versterken. Een andere groep waar zorgen over zijn, zijn ouders die onder druk staan doordat zij werk, kinderen, relatie, zorg voor eigen ouders en een druk sociaal leven perfect proberen te combineren. Onze partners in zorg, welzijn en onderwijs herkennen dit beeld in Houten.

- We onderzoeken samen met betrokken ketenpartners de mogelijkheden voor passende depressiepreventie bij jongeren. Hierbij gebruiken we de ervaringen met Praktijk Ondersteuning Huisarts en Specialistische Ondersteuning Huisarts. En zullen we gebruikmaken van een lopend onderzoek naar prestatiedruk. Aan de hand van de uitkomsten wordt een plan opgesteld.
- We starten met de evaluatie en mogelijke doorontwikkeling in Lekstroomverband van de aanpak in het kader van de Wet verplichte GGZ.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
5.1	Plan depressiepreventie (met Praktijkondersteuning Huisarts (POH) en Spreekuurondersteuner Huisartsenpost (SOH)).

Doelstelling 6

Gezinnen met jeugd-GGZ problematiek worden snel geholpen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
6.1	Kosten jeugdhulp jongeren tot 18 jaar (€)	RBL	X	10.050.930	11.053.263	10.311.775	

Betrokkenheid verbonden partijen

De GGDrU is een belangrijke schakel in de keten voor Jeugd. Zij voeren voor de gemeente de Jeugd Gezondheidszorg uit en kunnen daarbij de volgende rollen vervullen:

- Laagdrempelige basisvoorziening (o.a. ouder/kind zorg)
- Ondersteuner wanneer er advies of korte begeleiding nodig is
- Als signaleerder wanneer er zorgen zijn
- Als verwijzer indien er specialistische zorg nodig is

Wat gaan we daarvoor doen?

De meeste inwoners zijn goed in staat uitdagingen en vragen rondom opvoeden zelf op te lossen. Omdat een gezonde start cruciaal is in de verdere ontwikkeling van kinderen, willen we ouders hierin ondersteunen. Dat begint al vóór de zwangerschap. Als er toch complexe vragen ontstaan over opvoeden en opgroeien, wil je snel en laagdrempelig weer op weg geholpen worden.

Na ondersteuning van het CJG kunnen de meeste gezinnen met vertrouwen zelf weer verder. Is er toch meer nodig, dan kan het CJG daar een goed advies over geven. De komende tijd zal er gewerkt worden aan het versterken van verschillende expertises binnen het CJG zodat bestaand aanbod kan worden uitgebreid (o.a. opvoedtrainingen/ kenniscafés voor ouders, bijvoorbeeld ook specifiek gericht op statushouders, groepstrainingen voor jeugdigen).

Opvoeden kent zo zijn uitdagingen. En dat geldt zeker als ouders gaan scheiden. Maar liefst 40% van de huwelijken eindigen in een scheiding. Wij willen ouders ondersteunen bij de opvoeding maar ook bij de weerslag die een gezin kan hebben op hun relatie. Een positief opvoedklimaat is hierbij het doel.

Voor jeugdigen met GGZ-problematiek is er een praktijkondersteuner bij de huisartsen (POH-GGZ jeugd). De POH-GGZ kan snel, laagdrempelig en kortdurend begeleiding bieden in een vertrouwde omgeving. Veelal wordt daarmee een verwijzing naar zwaardere zorg voorkomen. Ook welzijns- en jongerenwerk, wat laagdrempelig beschikbaar is in Houten en aanwezig is op scholen, kan soms een steuntje in de rug zijn.

De toegang tot, en toeleiding naar hulp geven we samen met onze partners zo goed mogelijk vorm. Verwijzers naar zorg zijn o.a. het Sociaal Team Houten, huisartsen en jeugdartsen. De afgelopen jaren is steeds gewerkt vanuit de gedachte: het maakt niet uit waar iemand aanklopt met een vraag, zolang de vrager maar zo snel mogelijk op de juiste plek terecht komt door juiste samenwerking. Dit willen we behouden. We bereiken dit doordat professionals goed op de hoogte zijn van elkaars aanbod van informele en formele zorg, elkaar snel weten te vinden en bereid zijn om elkaars expertise te benutten. Deze samenwerking en integrale aanpak zien we als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Daarnaast zorgen we dat samenwerkingsafspraken verder ingevoerd worden. En wanneer er sprake is van meerdere vormen van zorg bij een inwoner of binnen een gezin dan is het goed om dit op elkaar af te stemmen en af te spreken wie verantwoordelijk is voor de coördinatie.

De gemeente werkt aan met verschillende projecten aan een positief opvoedklimaat:

- Opstellen actieplan *Kansrijke Start*. Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gemeente gaat zich inzetten om samen met relevante partners als verloskundigen, huisartsen, het Sociaal Team, het CJG en de JGZ meer kinderen een Kansrijke Start te geven. Er zal eerst onderzocht worden waar we het beste op in kunnen zetten. Uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk aanhaken op het bestaande. Hiervoor hebben we subsidie van VWS ontvangen. De GGDrU en Pharos zullen de gemeente hierin ondersteunen.
- We gaan de cursus *Oudersinc* aanbieden en promoten. De gemeente heeft deze online cursus ingekocht speciaal voor (jonge) ouders. Informatie over het ouderschap wordt in deze laagdrempelige online cursus aangeboden. Het gaat vooral over praktische tips, tools en oefeningen over 11 herkenbare onderwerpen. Onze samenwerkingspartners die goed kunnen signaleren voor wie deze cursus van belang kan zijn (CJG, JGZ, huisartsen) zullen de doelgroep op een laagdrempelige manier doorverwijzen naar deze cursus.
- Opstellen actieplan Ouders voor elkaar. Er zijn ouders die zelf net gescheiden zijn of er middenin zitten en wel wat ondersteuning kunnen gebruiken. Ervaringsdeskundigen (gescheiden ouders) fungeren in dit project als maatje voor andere gescheiden ouders. Hierdoor kunnen mensen hun verhaal delen, elkaar ondersteunen als een soort lotgenoten en kunnen zij elkaar verder helpen.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
6.1	De inwoner ervaart tijdig geholpen te zijn door het CJG	Inhoudelijk jaarverslag / kwartaalrapportage Q4 Sociaal Team	X		86,6		
6.2	De inwoner ervaart snel geholpen te worden* (%)	CEO Wmo / Jeugd	Wmo: 66 Jeugd: 63	Wmo: 69 Jeugd: X	Wmo: 73 Jeugd: X	Wmo: 68 Jeugd: 68	Wmo: 66 Jeugd: 63
6.3	Aantal ouders dat de cursus Oudersinc heeft gevolgd**	?	X	X	X	X	20

* Dit kan zijn door zorgaanbieder en/of Sociaal Team.

** Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Deelprogramma Saamhorigheid

Wat willen we bereiken?

De sociale samenhang in de gemeente Houten is sterk en blijft sterk. Inwoners zijn betrokken bij hun omgeving en kijken naar elkaar om. Samen gaan we aan de slag om de saamhorigheid in Houten te blijven versterken.

Dit gevoel van bij elkaar horen, waarbij je elkaar helpt, ondersteunt en kan zorgen voor elkaar vindt plaats dankzij de sociale verbanden van mensen. Inwoners verbinden zich vooral in het dagelijks leven via school, werk, buurt, verenigingen en sport- en cultuuractiviteiten die de gemeente waar nodig faciliteert. Vrijwilligers zetten zich in voor diensten, activiteiten en voorzieningen in wijken en buurten en zetten zich daarmee in voor een leefomgeving die sociaal en leefbaar is. Deze actieve inwoners versterken de verbondenheid van Houtenaren met elkaar. Vrijwilligers zijn onmisbaar en van grote waarde voor onze gemeente. De inzet blijven we waarderen en faciliteren.

Cultuur speelt een belangrijke rol bij het gemeenschapsgevoel en de identiteit van de samenleving. Zo zijn er ontzettend veel vrijwilligers betrokken bij het cultuuraanbod in Houten, van theater tot bibliotheek tot alle vrijwilligers bij evenementen en activiteiten. Cultuur draagt bij aan de ontwikkeling van jong én oud en kan het zorgen voor ontmoeting tussen inwoners van verschillende leeftijd, afkomst en gezindheid. Cultuur maakt de zo rijke Houtense leefomgeving zichtbaar.

Dit strekt zich ook uit tot de rol van de bibliotheek, deze moet, als onderdeel van het Huis van Houten, laagdrempelig zijn en een ontmoetingsplek vormen voor inwoners. Het terugdringen van laaggeletterdheid is een belangrijk doel.

We willen dat alle inwoners mogelijkheden hebben om deel te nemen en bij te dragen aan een fijn Houten, door culturele activiteiten te bezoeken of door initiatieven te nemen en zelf aan de slag te

gaan. Inwonersinitiatieven zijn van betekenis in Houten. Deze dragen enerzijds bij aan maatschappelijke doelen en anderzijds komen onze inwoners in contact met straat- en buurtgenoten. Dit moet ook kansen bieden aan mensen voor wie dat door een reden niet zomaar vanzelfsprekend is. Diensten en activiteiten in het gewone leven moeten er steeds op gericht zijn dat inwoners geen belemmeringen ervaren om mee te doen. Hiervoor werken we samen met bewoners, vrijwilligersorganisaties, het bedrijfsleven, onderwijs en andere maatschappelijke partners.

We vinden het belangrijk dat verschillende groepen; inwoners, vrijwilligers en professionals zicht hebben op de aanwezige informele zorg, activiteiten en ondersteuning. Zo kunnen zij zelf de passende ondersteuning en activiteiten vinden wanneer dit nodig is of wanneer zij zich willen inzetten voor anderen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.
2. Inwoners maken gebruik van hun sociale netwerk en het informele netwerk.
3. Actieve cultuurparticipatie vergroten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Sociale betrokkenheid (cohesie) in de buurt (heel Houten)*	Monitor Sociale Kracht	6,4	6,4	6,4	6,5	6,5
1.2	 Aandeel inwoners ten opzichte van de totale bevolking dat vrijwilligerswerk heeft verricht in de afgelopen 12 maanden (%)	Monitor Sociale Kracht	48%	46%	47%	X	47%
1.3	 Sociale betrokkenheid (cohesie) in het Centrum	Monitor Sociale Kracht	5,3	X	5,4	X	5,5
1.4	Aandeel inwoners ten opzichte van de totale bevolking dat bereid is om in de toekomst vrijwilligerswerk te doen (%)	Monitor Sociale Kracht	72%	73%	69%	70%	70%

* Betreft de combinatie tussen samenhang of cohesie in de buurt, sociale controle (eigen buurttoezicht) en de bereidheid om zich in te zetten voor de buurt (score 1-10).

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor het ondersteunen en versterken van vrijwilligers subsidiëren we de subsidierelaties (zoals van Houten&co/steungezinnen/Handje Helpen etc). Om drempels weg te nemen voor inwoners om actief te worden in vrijwilligerswerk zorgen we samen met van Houten&co voor communicatie hierover, o.a. over succesverhalen van vrijwilligerswerk.

We faciliteren maatschappelijke initiatieven voor inwoners en vrijwilligers die initiatieven willen ontplooiën in het sociale domein, of een taak over willen nemen van de gemeente (the right to

challenge), We bieden informatie, betrokkenheid, waar mogelijk en nodig regelruimte, een netwerk, praktische kennis, materiaal, accommodatie of subsidie.

We ondersteunen en faciliteren de zoektocht naar structurele huisvesting voor inwonersinitiatieven zoals het Wereldhuis, Doorgeefluik, Krachtfabriek en Voedselbank. Verder geven we vervolg aan het Project 'Sterke Buurten'.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1 	Aantal door Ons Fonds gehonoreerde initiatieven ter vergroting van de sociale cohesie en verbetering van de leefbaarheid	Eigen gegevens	36	35	40	50	40

Doelstelling 2

Inwoners maken gebruik van hun sociale netwerk en het informele netwerk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Mantelzorgers ten opzichte van totale volwassen bevolking (%)	Monitor Sociale Kracht	43%	43%	41%	42%	43%
2.2	Aandeel mantelzorgers 16-23 jaar (%)*	Jongerenpeiling	X	10%	X	X	X*
2.3	Aandeel mantelzorgers dat zwaar belast of overbelast is (%)	Monitor Sociale Kracht	7%	5%	7%		

* De Jongerenpeiling wordt een keer per twee jaar (even jaren) uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de zelfredzaamheid van de inwoners te vergroten, is het belangrijk dat er dicht bij huis via het informele netwerk (zoals vrijwilligers, familie en mantelzorgers) een passend aanbod beschikbaar is. Hier zetten we de welzijnsconsulenten van vanHouten&co voor in. Het Sociaal Team vervult een actieve rol in de verwijzing naar de ondersteuning vanuit het welzijnswerk en andere informele zorg.

Ook in 2021 organiseren we, samen met van Houten&co, Handjehelpen, het Sociaal team en de KrachtFabriek een aantal kennisbijeenkomsten van 'Houten werkt Samen'.

Doel van deze bijeenkomsten is om momenten te creëren waarbij het formele en informele netwerk (0-1-2e lijn) elkaar kunnen ontmoeten en nieuwe contacten gelegd worden waarmee we een platform willen bouwen.

We blijven van Houten&co subsidiëren voor het Steunpunt Mantelzorg, het mantelzorgcafé, de mantelzorgmakelaar en ondersteuning voor jonge mantelzorgers. Bij dit Steunpunt en tijdens het mantelzorgcafé kunnen inwoners terecht met hun vragen over hun mantelzorgsituatie. De mantelzorgmakelaar ondersteunt mantelzorgers bij het aanvragen van zorg. Doordat de Mantelzorgmakelaar in Houten ook Consulent Welzijn is, kan ze ook bemiddelen, doorverwijzen en ondersteunen op het gebied van psychosociale ondersteuningsvragen.

Verder geven we HandjeHelpen subsidie om mantelzorgers te ontlasten. De vrijwilligers van HandjeHelpen ondernemen een activiteit met de zorgvrager, waardoor de mantelzorger even tijd heeft voor zichzelf.

Tijdens de markt voor mantelzorgers zijn professionele organisaties en informele organisaties aanwezig om de mantelzorgers te informeren over ondersteuning. Veel bezoekers geven aan het belangrijk en nuttig te vinden dat ze hierover geïnformeerd worden. Daarnaast is een belangrijk onderdeel van de markt de waardering voor hen. In 2021 gaan we door met de markt. Omdat het mantelzorgcafé een waardevolle bijdrage levert, gaan we daar in 2021 ook mee door.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal mantelzorgwaarderingen	Gemeente	600	653	697	700	810
2.2	Aantal mantelzorgers ondersteunt door Mantelzorgmakelaar*	VH&Co	X	X	X	X	24

* Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Doelstelling 3

Actieve cultuurparticipatie vergroten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Volwassenen die ten minste 1 keer per maand actief cultuur hebben beoefend in georganiseerd verband (%)	Monitor Sociale Kracht	13%	13%	14%	16%	16%
3.2	16- 23 jarigen die lid zijn van of actief zijn bij een culturele organisatie (dans, toneel, film, muziek etc.) (%)*	Jongerenpeiling	X	13%	X	15%	X

* Deze indicator geeft een beeld van inwoners tussen de 16-23 jaar. Er is geen goede indicator beschikbaar voor jongere jeugd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het jaar 2021 staat in het teken van het opmaken van de balans en het concretiseren van de koers naar de toekomst. In dit jaar wordt een aantal zaken helder. Zo wordt het dans- en theaterproject "Onvergetelijk Houten" afgerond met een evaluatie en aanbevelingen voor het vergroten van de cultuurparticipatie van ouderen en voor een vruchtbare inzet van cultuur in het sociaal domein. De versterking van cultuureducatie zal in 2021 op kracht komen en daarmee ook de effecten daarvan (mits de ontwikkeling rond corona dit toelaat). Het culturele veld heeft zichzelf de afgelopen jaren ontwikkeld en er zijn nieuwe initiatieven ontplooid zoals een poëzie-café en een kunstkaart voor de openbare ruimte. En, tot slot, ook zal helder worden welke gevolgen de maatregelen ter bestrijding van de Corona- crisis op langere termijn voor het Houtense culturele veld zullen hebben 🌻. Al deze ontwikkelingen zullen in samenspraak met het culturele veld leiden tot een nieuwe uitvoeringskalender 2021- 2022. Hierin zullen de concrete acties worden geformuleerd, met de lopende "Cultuurvisie 2017: blik op 2025" als basis en het vergroten van de actieve cultuurparticipatie als belangrijk speerpunt.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal kinderen dat gebruik maakt van het jeugdcultuurfonds	Jeugdcultuurfonds	X	30	49	50	55

Deelprogramma Leren en werken

Wat willen we bereiken?

We vinden het belangrijk dat iedereen (waar mogelijk) kan werken en de kans krijgt om mee te doen aan maatschappelijke en sociale activiteiten en het beste uit zichzelf kan halen. Daarvoor is het nodig dat er mogelijkheden zijn om te leren, jezelf te ontwikkelen en je talenten te ontdekken en in te zetten, van jong tot oud. Om aan ontwikkeling toe te komen, moeten er wel een aantal zaken in de basis goed op orde zijn. Vaak zijn beperkte financiële middelen een reden om thuis te blijven zitten en niet deel te nemen aan de samenleving. Het is dus van belang om financieel zelfredzaam te zijn. We willen dan ook voorkomen dat Houtense inwoners in armoede verkeren. De gemeente helpt mensen in armoede, zodat zij mee kunnen blijven doen in de samenleving. Bijvoorbeeld door extra geld via de bijzondere bijstand. Of door een regeling te treffen met schuldeisers.

Ook hechten we er belang aan dat iedereen kansen krijgt om een baan en/of een waardevolle daginvulling te vinden. Dit geeft structuur aan de dag en biedt mogelijkheden voor sociale contacten. Bovendien biedt het kansen tot ontwikkeling en om talenten in te zetten. We hebben een plek waar inwoners terecht kunnen met vragen over werk, of hulp kunnen gebruiken bij het zoeken naar werk of andere vorm van dagbesteding. Dit kan onder andere bij de Houtense Werktafel.

Leren en ontwikkelen gaat een heel leven door. Van jong tot oud, in elke nieuwe fase kunnen mensen leren en hun talenten ontwikkelen. Kinderen ontwikkelen zich razendsnel en beleven plezier aan leren. Kinderen ontwikkelen zich het beste als ze zich veilig voelen, thuis en op de plekken waar zij veel tijd doorbrengen, zoals de kinderopvang, school en buitenschoolse opvang. Hier leren zij niet alleen wat er in het lesprogramma staat. Misschien nog wel belangrijker: ze leren hier hoe je op een goede manier met elkaar kunt omgaan, dat je respect voor elkaar hebt, voor jezelf mag opkomen en dat iedereen erbij hoort. De waarden die kinderen op jonge leeftijd meekrijgen, nemen ze een leven lang met zich mee. Het vormt de basis voor een inclusieve samenleving en saamhorigheid. We vinden het daarom van essentieel belang dat kinderen zo min mogelijk thuis komen te zitten zonder onderwijs.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners kunnen zich financieel redden.
2. Er zitten zo min mogelijk kinderen thuis zonder onderwijs.
3. Alle werkzoekenden helpen we aan betaald of onbetaald werk.
4. Inwoners van Houten hebben een zinvolle daginvulling en kunnen zichzelf ontwikkelen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners kunnen zich financieel redden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Financiële zelfredzaamheid	Monitor Sociale Kracht	7,6	7,7	7,8	7,7	7,5
1.2	Kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (%) (BBV)	CBS	3%	3%	nmb	3%	3%
1.3	Bijstandsvolume Houten	Kwartaalrapportage bijstandsvolume WIL	589	560	533	590	537

Betrokkenheid verbonden partijen

WIL biedt door het verstrekken van bijstandsuitkeringen en schuldhulpverlening een vangnet voor inwoners. Het doel van WIL is om inwoners zo adequaat mogelijk te ondersteunen bij het vinden van werk. Mensen die dat echt nodig hebben krijgen voorzieningen en middelen die nodig zijn om in hun bestaanszekerheid te voorzien. Daarbij probeert WIL - ook met de inzet van digitale middelen - snel het recht hierop vast te stellen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzetten op bestrijding armoede

Armoede staat niet op zichzelf. Vaak speelt er meer dan alleen financiële problemen zoals gezondheidsproblemen, sociaal isolement, schulden of gezinsproblemen.

In de basis blijven mensen zelf verantwoordelijk voor hun situatie en handelen. De gemeente neemt die verantwoordelijkheid niet over, maar kan de inwoner in armoede wel ondersteunen met een aantal regelingen. Het doel blijft dat inwoners zo veel als mogelijk weer zonder hulp verder kunnen.

Inzetten op financiële zelfredzaamheid

Financiële zelfredzaamheid is een belangrijke voorwaarde voor welbevinden en ontwikkeling. Het is belangrijk de nodige ondersteuning te organiseren voor inwoners die leven in armoede.

Voor zowel kinderen als volwassenen met een laag inkomen is een aantal regelingen beschikbaar zoals bijzondere bijstandsregelingen, de tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en gehandicapten, de collectieve zorgverzekering voor minima en individuele inkomens- en studietoelage. De gemeente en de ketenpartners waaronder Stichting Leergeld, Stichting Budgethulp, het Jeugdfonds Sport- en Cultuur, de Voedselbank, de U-pas en als basis Werk en Inkomen Lekstroom (WIL), vormen samen met de gemeente een vangnet voor tijdelijke ondersteuning. Gezamenlijk bieden zij binnen het armoede- en minimabeleid een breed pakket aan regelingen aan. Het kabinet heeft besloten de bestaande COVID-19 steunmaatregelen (NOW (dekking loonkosten), TVL (dekking vaste lasten), TOZO (steun zelfstandigen)) verlengen tot 1 juli 2021 🌻.

Versterken samenwerking ketenpartners

Goede onderlinge samenwerking met de ketenpartners is van belang om goed te kunnen signaleren, informeren, financiële problemen te voorkomen, maar ook inwoners met een ondersteuningsvraag goed op weg te kunnen helpen naar financiële zelfredzaamheid. We gaan de samenwerking van de gemeente met de maatschappelijke ketenpartners verder versterken en de uitvoering efficiënter maken. Daarbij zal gekeken worden naar mogelijke overlap in het aanbod en zal de onderlinge verwijzing verder worden verbeterd.

Er zal meer eenvoud worden aangebracht in de regelingen met duidelijke procedures en criteria en minder administratieve lasten. Daarnaast zal samen met de partners verder gewerkt worden aan het verbeteren van de informatievoorziening om het bereik van de doelgroep te vergroten door gebruikmaking van verschillende communicatiekanalen.

Kindpakket

Er is een breed aanbod ontwikkeld voor kinderen, met als doel gelijke kansen te creëren voor kinderen. Voor kinderen in armoede in Houten bieden de U-pas, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld Houten mogelijkheden aan om deel te blijven nemen aan sport, cultuur en activiteiten op en buiten school. Met andere ketenpartners is overlap in het aanbod in kaart gebracht en zijn er afspraken gemaakt maken over welke aanbieder voorliggend is voor een bepaald aanbod voor kinderen. De samenwerking met Stichting Leergeld als vooruitgeschoven post is van belang. Ook binnen het kindpakket is de samenwerking met en tussen organisaties, met inwoners en hun sociale netwerk belangrijk.

Inzet op (preventieve) schuldhulpverlening

Door omstandigheden zoals schulden, door het ontbreken van bepaalde vaardigheden of "als het leven tegen zit" kunnen inwoners in armoede terecht komen. Door de stress die dit met zich mee brengt zijn inwoners minder goed of niet in staat zijn om hun problemen te overzien. Hiervoor is passende ondersteuning nodig.

We maken inwoners bewust van mogelijk oorzaken en kenmerken van armoede, zodat zij zelf tijdig risicovolle situaties herkennen. We stellen informatie beschikbaar met betrekking tot regelingen, schuldenproblematiek en grip op geld.

De Stichting Budgethulp Houten en de schuldhulpverlening van WIL zorgen gezamenlijk voor een goede dienstverlening voor preventie en ondersteuning bij schulden.

Laaggeletterdheid

Eén van de basisbehoeften in het leven is het kunnen lezen en schrijven. Laaggeletterd zijn staat niet alleen leren en werken in de weg, maar leidt tot veel grotere problemen en uitsluiting in de samenleving. Daarom willen we laaggeletterdheid blijven aanpakken. Dit doen we o.a. bijvoorbeeld door als gemeente zelf in begrijpelijke taal te communiceren. Voor de mensen die dit niet begrijpen en niet of beperkt kunnen lezen en schrijven zetten we trainingen in om hen hierin op te leiden of zelfredzaam te maken.

Om laaggeletterdheid te verhelpen en digitale vaardigheid te verbeteren gaan we inzetten op:

- Het taalhuis van de Bibliotheek Lek & IJssel. Het taalhuis zorgt ervoor dat mensen beter kunnen leren lezen, schrijven en omgaan met de computer. Daarnaast bieden van Houten&co en de bibliotheek de cursus "Leer werken met de e-overheid" aan.
- Tel mee met Taal van de bibliotheek Lek & IJssel. Tel mee met Taal is gericht op het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid door preventie (de kinderen) en curatie (de ouders) te verbinden.
- Ter voorkoming van laaggeletterdheid zetten we, in samenwerking met de GGD en voorschoolse educatiegroepen, De Voorleesexpres en Boekstart in.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal kinderen dat gebruikt maakt van het jeugdcultuurfonds	Jaarverslag Jeugdfonds Sport & Cultuur	116	170	266	250	280
1.2	Aantal toegewezen aanvragen Stichting Leergeld	Jaarstukken Stichting Leergeld	118	331	517	500	550
1.3	Aantal deelnemers cursus taal -en digivaardigheden	Taalhuis	38	235	448	548	550*

* Dit is gebaseerd op het werkelijke aantal deelnemers in 2020.

Doelstelling 2

Er zitten zo min mogelijk kinderen thuis zonder onderwijs.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% van het totaal (VO en MBO)) (BBV)	Duo dienst uitvoering onderwijs	1,4%	1,4%	nbn	1,5%	2,5%
2.2	% scholieren 5-18 jaar die niet zijn ingeschreven bij een onderwijsinstelling	Duo	0,06%	0,01%	nbn	0,04%	0,1%
2.3	Ongeoorloofd verzuim 5-18 jaar (%)	DUO	1,4%	1,1%	nbn	1,1%	1,1%
2.4	Kinderen met een VVE indicatie dat gebruik maakt van VVE (%)	JGZ / Peuteropvang	93,1%	93%	94%	95%	90%

Betrokkenheid verbonden partijen

De GGGrU is een samenwerkingspartner in de Thuiszittersaanpak Lekstroom en indiceert en communiceert over de VVE-indicaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

In verband met de corona crisis heeft de samenwerking met het onderwijs andere prioriteiten gekregen in 2020 . Hierdoor schuiven activiteiten deels door naar 2021.

- Vanuit leerplicht wordt niet alleen gehandhaafd op thuis zittende leerlingen, we onderzoeken met name de achtergrond van het verzuim. Zo pakken we samen met onze partners de onderliggende oorzaken aan.
- 2020 was het laatste jaar van de huidige regionale thuiszittersaanpak in Lekstroom. We blijven op regionaal niveau samenwerken waarbij we de "Thuiszittersaanpak Lekstroom" zoveel mogelijk willen gaan borgen in het reguliere werk. Daarbij blijven we goed aandacht besteden aan de doorontwikkeling van de thuiszittersaanpak.
- De gemeente is deelnemer van de werkgroep 'Inclusief onderwijs' (gestart vanuit het SBJ/LEA), die samenwerkend wil komen tot passend onderwijs voor iedere leerling in Houten. De gemeente ondersteunt de organisaties van de werkgroep en legt de verbinding met het gemeentelijke beleid daar waar passend en mogelijk.
- Met schoolbesturen en hun samenwerkingsverbanden maken we afspraken om jeugdhulp en passend onderwijs beter op elkaar af te stemmen. Een OZA-notitie (onderwijs-zorgarrangement) wordt regionaal verder uitgewerkt door een werkgroep. Dit wordt lokaal verder in de praktijk gebracht.
- We zetten in op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden door:
 - o Peuters die een verhoogd risico lopen op het ontwikkelen van een taalachterstand vanuit het consultatiebureau te verwijzen naar het voorschoolse educatieve programma binnen de peuteropvang, waar een intensieve samenwerking op voorleesbeleid is met de bibliotheek.
 - o Samenwerking tussen lokale partners te stimuleren (door samenbrengen en afspraken maken) om een aanpak te ontwikkelen om de onderwijskansen van kinderen met een taalachterstand te vergroten
 - o In Houten komt er een groter en breder aanbod van diverse taalcursussen en taalondersteuning. We gaan hier meer ruchtbaarheid aan geven om meer inwoners met taalproblemen te bereiken.

Doelstelling 3

Alle werkzoekenden helpen we aan betaald of onbetaald werk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1 	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar) (BBV)	LISA	737,6	736,3	736,6	740	

Betrokkenheid verbonden partijen

In 2021 voeren we samen met WIL de Innovatieagenda gemeenten-WIL uit via de Houtense Werktafel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Project Houtense Werktafel (HWT)

Werk blijft een belangrijk middel om mee te doen in de maatschappij. We willen dat zoveel mogelijk mensen betaald of onbetaald werk kunnen verrichten en naar vermogen participeren in de maatschappij, waarbij betaald werk het hoogste goed blijft. We zetten hierbij ook in op het behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid. Ook richten wij ons op de duurzame integratie van statushouders in de maatschappij.

Dit doen we door op in ieder geval een vijftal aandachtsgebieden extra inzet te plegen:

1. Inzetten op uitbreiding netwerkalliantie

De Houtense Werktafel is een netwerkalliantie waarbij wij inzetten op een goede samenwerking met diverse maatschappelijke ketenpartners. Deze netwerkalliantie zal in 2021 verder worden uitgebreid.

2. Inspelen op een veranderende arbeidsmarkt

We richten ons op een inclusieve arbeidsmarkt, waarin iedereen naar vermogen kan participeren. Daarin staat niet alleen het behalen van diploma's centraal, maar óók het ontwikkelen en benutten van skills. Onder skills verstaan wij de kennis, vaardigheden en eigenschappen van individuen die hen in staat stellen om onder voortdurend veranderende omstandigheden hun taken en rollen in het werk succesvol uit te voeren. We hebben ook aandacht voor de intrinsieke motivatie van de inwoner om duurzame uitstroom te behalen. We hebben meer de focus op de nieuwe doelgroepen, die als gevolg van de coronacrisis hun baan zijn kwijt geraakt 🌻. Daarnaast richten wij ons op de inzet van Social Return en de garantiebannen.

3. Inzetten op het verbeteren van het ondernemersklimaat

- We verbeteren het ondernemersklimaat in Houten. Dit doen we samen met Ondernemend Houten door uitvoering te geven aan de economische agenda die gezamenlijk is opgesteld.
- We gaan het ondernemersnetwerk verder versterken om de onderlinge betrokkenheid van ondernemers te bevorderen. Daartoe wordt onder meer een Ondernemersfonds ingericht.
- We gaan voor het behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid.
- Onze aandacht gaat ook uit naar de samenwerking tussen Economische Zaken en het WerkgeversServicepunt (WGSP), waarbij de focus ligt op het delen van werkgeverscontacten vanuit de relaties EZ (aanbestedingen/Social Return) om de uitstroombmogelijkheden van het toenemende klantenbestand meer kansen te bieden.
- We zetten in op het ondersteunen van zzp'ers die tijdelijk onvoldoende inkomsten uit het bedrijf hebben. De zzp'ers die een beroep doen op de bijstand bieden we de gelegenheid om hun part time ondernemerschap voort te zetten met behoud van uitkering, totdat het bedrijf weer (volledig) levensvatbaar is.

4. Inzet op participatie statushouders

- Om statushouders duurzaam te laten integreren hebben we samen met de HWT activiteiten ondernomen. We werken hierbij sinds een jaar met een integraal team. Dit team, bestaande uit van Houten&co en de HWT, gaat bij de statushouder langs in het AZC om een persoonlijk inburgeringsplan op te stellen. Met deze werkwijze sorteren we al voor op de nieuwe Wet inburgering die per 1 juli 2021 ingaat. De wet stelt een persoonlijk inburgeringsplan verplicht.
- In de Houtense Werktafel breiden we het aantal publiek-private samenwerkingen uit waarin we statushouders en andere inwoners werknemersvaardigheden laten opdoen. Hierdoor krijgt de klant meer vertrouwen en eigenwaarde en wordt de gezondheid verder bevorderd. Ook een stukje scholing komt hierbij kijken zodat de inwoner hierna wel de stap kan maken naar betaald werk. Voor sommige inwoners, zal ook na scholing, die stap niet kunnen worden gemaakt. We houden oog voor deze inwoners en proberen zoveel mogelijk een plek aan te bieden waarin deze inwoner wel op zijn plek is.
- We bereiden ons op de nieuwe wet voor volgens de werkwijze van de samenlevingsagenda (zie 4.1 Thema Bestuur en inwonersparticipatie), en binnen Lekstroom en U16 verband. Besluitvorming rond de nieuwe wet ligt bij het college.

5. Continuering Innovatieagenda gemeenten-WIL 3.0

In 2021 loopt de Innovatieagenda gemeenten-WIL door. Onderdeel is de 'Houtense Werktafel' die zich richt op samenwerking met het bedrijfsleven in Houten. Eén vast contactpersoon helpt de inwoner vanaf de aanmelding tot plaatsing. Hierbij zijn vele plaatsingsmogelijkheden. Te denken valt aan:

- Vrijwilligerswerk
- Dagbesteding
- Werkervaringsplekken
- Betaalde arbeid

Ook in 2021 loopt het onderzoek met de Hogeschool Utrecht (HU) en Movisie (naar verwachting) door. Hierbij kijken we met onze professionele partners welke werkwijzen goed werken om inwoners te laten participeren op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

In 2021 gaan we aan de slag met de implementatie van de succesvolle resultaten uit het onderzoek.

Effecten Coronacrisis 🌞

We verwachten dat de coronacrisis tot meer werk voor de HWT zal leiden. Meer inwoners zullen afhankelijk worden van een uitkering. De exacte gevolgen zijn op het moment van schrijven nog niet in te schatten voor 2021. We zien wel dat de coronacrisis veranderingen op de arbeidsmarkt teweeg brengt. Zo is er nu een grote behoefte aan extra zorgmedewerkers ontstaan. Bepaalde sectoren krimpen terwijl andere sectoren groeien. Mismatches tussen de kwalificaties van medewerkers en de vraag van werkgevers zijn het gevolg. Dit zal ook in 2021 de nodige aandacht gaan vragen om op in te spelen.

Evaluatie HWT

Het ambitieniveau van de HWT zal worden vastgesteld na de evaluatie van WIL 3.0. In Lekstroomverband was de planning deze evaluatie in Q2-2021 te laten plaatsvinden. Door de coronacrisis is het duidelijk dat we eind 2020 niet kunnen terugkijken op een vol jaar volledig functioneren van de lokale werkteams zoals dat eerder is bedacht 🌞. Dit beïnvloedt natuurlijk de mogelijkheden, kwaliteit en opbrengst van een evaluatie begin 2021. Om die reden is in Lekstroomverband besloten de evaluatie te verschuiven naar Q3-2021.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal plaatsingen inwoners Houten op betaald en onbetaald werk	Houtense werktafel (HWT)	146	229	192	175	175

Doelstelling 4

Inwoners van Houten hebben een zinvolle daginvulling en kunnen zichzelf ontwikkelen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	Aantal plaatsingen met Social Return On Investment*	WIL	42	97	40	80	80
4.2	Aantal ingevulde garantiebanen*	WIL	126	188 (23**)	nrb	190 (40**)	200

* WIL cijfers zijn Lekstroombreed. De raming wordt gemaakt voor de gehele Lekstroom.

** Zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten van de coronacrisis.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorontwikkeling Project Op koers

Voor veel inwoners is betaald werk een te grote stap. De WIL en het lokale werkteam zal inwoners met een uitkering ook begeleiden naar onbetaald werk. Sociale uitsluiting willen we hiermee voorkomen.

Ook in 2021 werken we vanuit de HWT aan het project Op Koers. Dit project heeft vertegenwoordigers vanuit verschillende disciplines (waaronder de HWT) en organisaties. We vinden het belangrijk dat iedereen kansen krijgt om een baan en/of een waardevolle daginvulling te vinden. Dit geeft structuur aan de dag en biedt mogelijkheden voor sociale contacten. Bovendien biedt het kansen tot ontwikkeling en om talenten in te zetten.

Dit project zal doorgang vinden onder voorbehoud van de beschikbare middelen.

Hoe gaan we te werk?

De projectgroep Op Koers gaat samen met de inwoner, de coach/ begeleider en eventueel iemand uit het sociaal netwerk bespreken of het mogelijk is om een passende maatwerkoplossing te realiseren in de probleemsituatie van de inwoner. Hierbij wordt de verbinding gezocht met de Houtense

voorzieningen van Jeugd en Wmo. De projectgroep heeft het mandaat om in een individuele situatie gemotiveerd af te wijken van wetten, regels en procedures.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
4.1	20 inwoners zinvolle dagbesteding via HWT / Op Koers.

Deelprogramma Thuis

Wat willen we bereiken?

Inwoners kunnen veilig wonen in een passende woning en woonomgeving

Voor kinderen en jeugdigen is een stabiel opvoedklimaat van belang om veilig op te kunnen opgroeien. Voor ouderen is, in het licht van langer thuis wonen, een passende woning en woonomgeving belangrijk. Ook kwetsbare inwoners willen we een prettige en veilige woonplek bieden. Het gaat de komende periode om wonen en zorg meer te verbinden. Daarom is een integrale aanpak en samenwerking tussen het sociaal en ruimtelijk domein en de omgevingsvisie uitgangspunt. Hierbij is een flexibele en levensloopbestendige woningvoorraad, een veilige en passende woonomgeving met hierbij indien nodig passende hulp en ondersteuning essentieel.

Het gaat hierbij om:

- Een flexibele en levensloopbestendige woningvoorraad en een passende woonomgeving t.b.v. (langer) zelfstandig wonen.
- Een omgeving die uitnodigt tot ontmoeting, beweging en geen obstakels vormt voor mensen met een (mobiliteits)beperking.
- Passende woonvormen voor ouderen om de fase tussen zelfstandig wonen en een mogelijke opname in een verpleegtehuis goed te kunnen invullen. Hiertoe behoren o.m. woon-zorginitiatieven.
- Voldoende aandacht voor veiligheid binnen gezinnen en van ouderen door het tijdig signaleren van geweld in de thuissituatie, zowel verbaal als fysiek (kindermishandeling, ouderenmishandeling, partnergeweld en eengerelateerd geweld).
- Een sluitende aanpak bij onveiligheid (in gezinnen) door zo nodig (rechterlijke) inzet van jeugdbescherming.
- Huisvesting buiten instellingen (extramuralisering) in combinatie met intensieve ambulante begeleiding en behandeling mogelijk maken van inwoners (met een psychiatrische kwetsbaarheid) die nu in de maatschappelijke opvang of voorziening van beschermd wonen verblijven en voor jeugdigen die nu in een instelling wonen. Voldoende aanbod van ambulante begeleiding/ behandeling nabij en meer en nieuwe vormen van gezinsachtige settings zijn hierbij randvoorwaarde.
- Integraal wordt samengewerkt vanuit de invalshoek van sociale veiligheid en openbare orde (zie deelprogramma Veilige leefomgeving) en het deelprogramma Thuis. Dat gebeurt onder andere door de inzet van outreachende hulpverlening van het EropAf!team Houten. Door vroegtijdig op signalen van zorg af te gaan wordt escalatie voorkomen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Jongeren en ouderen hebben een passende woning.
2. De woonomgeving in Houten is fysiek (veilig) en sociaal passend.
3. Jeugdigen groeien zo veel als mogelijk thuis of in een gezinsachtige setting op.
4. Kwetsbare inwoners hebben een prettige en veilige plek in hun eigen woonomgeving en ontvangen hierbij passende hulp.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Jongeren en ouderen hebben een passende woning.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	 Jongeren dat nog thuis woont (22 t/m 29 jaar) (%)	BRP	41,61%	41,15%	44,1%	45%	46%
1.2	Inwoners, 75 jaar en ouder die zelfstandig wonen (%)	Waar staat je gemeente / CBS	93,3%	93,2%	93,3%	95,0%	96,3%**
1.3	Het aantal inwoners, ouder dan 75 jaar die in een instelling wonen (per 1000 inwoners)	Waar staat je gemeente / CBS	68	67	68	67**	67

* Naar verwachting blijven meer jongeren/studenten bij hun ouders/verzorgers wonen vanwege de krapte op de woningmarkt en de toename van thuisonderwijs voor studenten.

** Mogelijk uitgestelde opnames in instellingen vanwege (angst) COVID-19.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Gezien de woningbehoefte van verschillende (zorg)doelgroepen tot 2036 (Companen, 2019 en Atrivé, 2017) levert team Samenleving, na vaststelling van het Ontwerp Ruimtelijke Koers, een bijdrage aan de invulling en uitwerking van de ruimtelijke ontwikkelgebieden. Gezien de woningbehoefte van (zorg)doelgroepen heeft het college een integraal afwegingskader voor woon-zorginitiatieven vastgesteld. Hiermee kan het college goed sturen op het realiseren van deze huisvestingsbehoefte. De teams RO, SAM en VOB werken hierin nauw samen. En er wordt een dynamische vlekkenkaart ontwikkeld waarop we woon(zorg)vormen voor doelgroepen kunnen visualiseren. Aanvullend en in aansluiting op de monitor voor de Ruimtelijke Koers wil het college, op een visuele manier, de programmering van woonvormen (met zorg) monitoren en, indien nodig, bijsturen opdat kan worden voldaan aan de huisvestingsopgave voor (zorg)doelgroepen.
- Over slim en comfortabel wonen wordt door van Houten&co in samenwerking met Viveste een informatiebijeenkomst/workshop georganiseerd. Centraal staat het thema 'woongenot en senioren'. Tijdens de bijeenkomst wordt ingegaan op het onderwerp langer zelfstandig wonen: verhuizen of de eigen woning geschikt maken en wat hierin de mogelijkheden zijn.
- Ontwikkelen van initiatieven waardoor jongeren binnen residentiële jeugdhulpinstellingen (24 uur verblijf) eerder kunnen uitstromen richting een eigen, zelfstandige plek. In o.a. de pilot Kamers met Aandacht werken alle zorgaanbieders jeugdhulp met verblijf samen met gemeenten en lokale teams om kamers bij particulieren te vinden. Jongeren kunnen met intensieve begeleiding een kamer huren en toewerken naar zelfstandigheid. Komende tijd onderzoeken we of we woningcorporaties en huurders hierbij kunnen betrekken (prestatieafspraken Viveste).

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal jongeren dat uitstroomt via Kamers Met Aandacht*	?	X	X	X	X	

* Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
1.1	Vastleggen van de opgaven voor kwetsbare doelgroepen en jongeren in de prestatieafspraken met Viveste.

Doelstelling 2

De woonomgeving in Houten is fysiek (veilig) en sociaal passend.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Leefbaarheidsbeleving	Monitor Sociale Kracht	7,5	7,7	7,4	7,4	7,5
2.2	In mijn buurt zijn straten, paden en stoepen goed begaanbaar.	Monitor Sociale Kracht	79%	83%	79%	80%	81%
2.3	Aantal jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel	SAVE	68	62	86	80	80
2.4	Aantal meldingen Veilig Thuis doorgezet naar lokaal team 18-/18+	Veilig Thuis	93/91	152/47	185/60	200/75	225/85
2.5	Unieke cliënten in de verwijsindex*	Jaarcijfers verwijsindex	350	490	446	500	500
2.6	Aantal Houtense organisaties die aangesloten zijn bij de verwijsindex	Jaarverslag verwijsindex	X	X	45	50	55

* Unieke cliënten zijn totalen over alle instanties die registreren met betrekking tot inwoners van Houten en het totale aantal registraties van Veilig Thuis.

Betrokkenheid verbonden partijen

De jeugdgezondheidszorg adviseert over veiligheid en criminaliteit. De GGDrU, het Sociaal Team, CJG en overige partners werken samen om het risico op criminaliteit bij jongeren te verkleinen. Daarnaast ondersteunt de jeugdgezondheidszorg de gemeente door signalen en cijfers te leveren, waardoor tijdig gereageerd kan worden op risicovolle ontwikkelingen.

De jeugdgezondheidszorg van de GGDrU adviseert daarnaast over de aanpak van huiselijk geweld. De GGDrU ondersteunt bij het uitvoeren van de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bij de ontwikkeling van woonbehoeften voor de verschillende (zorg)doelgroepen denken we mee vanuit kennis en kunde rondom de diverse behoeften ondersteuning en/of zorg. We hebben daarbij aandacht voor aanwezigheid van voorzieningen (zorg, winkels en openbaar vervoer) en woon-zorgwoningen met 24-uurszorg of ambulante zorg in de buurt, bereikbaarheid/toegankelijkheid en inclusie.
- Bij het ontwikkelen en/of herinrichten van (nieuwe) wijken werkt het college samen met RO en VOB aan fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte voor met name inwoners met mobiliteitsbeperkingen. O.a. bij de aanvraag van een maatwerkvoorziening (bijvoorbeeld scootmobiel) wordt er samengewerkt tussen sociaal team en VOB ten aanzien van de uitvoering en eventuele aanpassingen in de openbare ruimte.
- Het verkennen van een pilot Flatcoach in samenwerking met Viveste, van Houten&co en Zorgspectrum. Het gaat hierbij om een initiatief dat het gat tussen zelfstandig wonen en wonen in een verpleeghuis wat kleiner maakt. Deze Flatcoach stimuleert bewoners in een seniorencomplex om actief te worden en te (blijven) participeren en biedt daarmee een actieve en zorgzame leefomgeving aan kwetsbare ouderen.
- Aandacht besteden aan onderwerpen zoals kindermishandeling, huiselijk geweld en ouderenmishandeling. Samen met signalerende instanties zoals scholen, kinderdagverblijven en hulpverleningsinstanties maken we ook de inwoners in de buurt, in de omgeving en binnen de huiselijke kring bewust van onveilige situaties. We bieden passende hulp in onveilige situaties (o.a. door inzet van Veilig Thuis) en organiseren een sluitende keten waarbij iedereen weet hoe om te gaan met signalen van onveilige situaties (o.a. door gebruik van de verwijsindex). Om professionals hiervoor goed op te leiden en hierin adequaat te laten samenwerken, organiseren

we trainingen aandachtsfunctionaris veiligheid en netwerkbijeenkomsten. In het afstemmingsoverleg jeugd en veiligheid wordt er extra aandacht besteedt aan complexe casuïstiek, meestal ook in relatie tot overlast. Daar waar nodig wordt door partners in dit overleg overwogen een individu aan te melden voor persoonsgerichte aanpak (Zie ook deelprogramma Veilige leefomgeving).

- Bevorderen dat er zoveel als mogelijk in het vrijwillig kader (zonder dwang/ ondertoezichtstelling opgelegd door de rechter) hulpverlening plaatsvindt. Hieraan dragen onder andere bij; preventie, vroegtijdig signaleren, tijdige passende hulp en een intensieve samenwerking met ketenpartners (zie Thema Gezondheid).

Doelstelling 3

Jeugdigen groeien zo veel als mogelijk thuis of in een gezinsachtige setting op.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal jeugdigen pleegzorg / gezinshuizen	Regionale backoffice	X	65	73	75	85
3.2	Aantal jeugdigen in residentieel verblijf	Regionale backoffice	58	40	37	40	35

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Om te voorkomen dat jeugdigen uithuisgeplaatst moeten worden en langdurig in instellingen moeten verblijven, vindt ontwikkeling op verschillende niveaus plaats:
 - o Bovenregionaal werken we samen aan de transformatie van de meest zware vormen van specialistisch verblijf (de z.g. essentiële functies). In de komende jaren werken de bovenregionale gemeenten samen met Yeph (Youke, Pluryn en 's Heerenloo) aan het verbeteren van het leefklimaat op groepen (o.a. door groepsverkleining en meer aandacht voor het systeem/ het gezin), het verminderen van de instroom (door o.a. de inzet van een expertiseteam wat lokaal expertise kan bieden en dat mee kan denken met lokale teams en hulpverleningsinstanties) en het verkorten van het verblijf (bijv. door inzet van de pilot Kamers met aandacht).
 - o Regionaal werken we vanuit het Transformatiefonds (t.m. 2021) aan diverse opdrachten die bovenstaande beweging ondersteunen nl; het doorontwikkelen en stimuleren van gezinsachtige vormen van verblijf door o.a. nauwe samenwerking te zoeken met zorgaanbieders pleegzorg en gezinshuizen (samenwerkingsconvenant opstellen, wervingsacties opzetten), het creëren van een plek voor het oplossen van complexe casuïstiek (de regionale omdenk- en experttafel Lekstroom), het ontwikkelen van een Lerend netwerk zorg voor Jeugd wat zich richt op een betere ketenlogistiek en samenwerking tussen de diverse partijen (lokale teams, zorgaanbieders en Samen Veilig Midden Nederland) en het verbeteren van de overgang 18-/18+ (hoe kunnen we problemen voorkomen en jongeren en gezinnen beter voorbereiden op de diverse gebieden; zorg, financiën, opleiding en wonen).
 - o Lokaal vertalen we bovenstaande opdrachten in het versterken van lokale structuren die helpen bij het zoveel als mogelijk versterken van de basis en het bieden van ondersteuning lokaal en nabij. Hiervoor maken we o.a. gebruik van de inzet van Buurtgezinnen en ondersteunen we en werken we samen met het netwerk van pleegouders en gezinshuisouders in Houten om kennis en ervaring te delen en beleid te ontwikkelen om breakdowns te voorkomen.
- We werken met bovenstaande opdrachten nauw samen met alle partijen rondom een jeugdige en/of een gezin en verwijzers van zorg die tijdig kunnen signaleren en tijdig de meest passende hulp kunnen inzetten (matched care). Coördinatie van zorg is een belangrijk onderdeel hierin. Informatie en kennis met elkaar delen, doelen en hulp op elkaar afstemmen en integraal

samenwerken kan helpen om verergering van problemen (c.q. mogelijke uithuisplaatsing) te voorkomen. Zie ook paragraaf 1.4.7; Ombuigingen.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal nieuwe koppelingen tussen vraag -en steungezinnen*	RBL	X	X	X	X	

* Deze nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2020 wordt er een 0-meting gedaan.

Doelstelling 4

Kwetsbare inwoners hebben een prettige en veilige plek in hun eigen woonomgeving en ontvangen hierbij passende hulp.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Net als in de andere 15 Utrechtse gemeenten gaan (en zijn) we in Houten aan de slag met de decentralisatie van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen aan de hand van het lokaal actieplan *'Op weg naar een Beschermd Thuis in Houten'* en een basisset. De basisset bestaat onder andere uit de thema's: ambulante begeleiding en behandeling, persoonlijke ontwikkeling (denk aan de Uitdaging/ENIK), informele zorg en inclusieve wijk, (toegang tot een) woonplek, toeleiding naar (betaald) werk.
- In samenspraak met inwoners (met en zonder psychische kwetsbaarheid) bespreken we welke informatie en/of ondersteuning zij nodig hebben om op een prettige manier met elkaar om te gaan. We doen mee aan de pilot *Een welkome wijk* in samenwerking met *Stichting Samen Sterk Zonder Stigma*.
- Het gebiedsteam GGz1 blijft zich doorontwikkelen en is laagdrempelig te consulteren door andere (zorg)professionals.
- We maken inzichtelijk welke informatie bij welke organisatie beschikbaar is als het Beschermd Verblijf/Thuis en Maatschappelijke opvang betreft.
- We volgen periodiek of en zo ja hoeveel meldingen er bij de GGDrU gedaan zijn bij het meld- en adviespunt bezorgd en op basis van de Wet verplichte ggz. En we bespreken wat daarvan de achterliggende redenen zijn.
- De ontwikkelingen worden ook gemonitord aan de hand van gegevens vanuit de meldingen overlast verwarde personen en de persoonsgerichte aanpak (zie deelprogramma Veilige leefomgeving).

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	Meldingen meld- en adviespunt bezorgd (MAP)	Jaarverslag GGDrU	34	18	15	12	12
4.2	Wet Verplichte GGZ meldingen	Jaarverslag GGDrU	X	X	X	10	10

1 Dit team richt zich in eerste instantie op inwoners met een ernstige psychische beperking/aandoening (EPA)

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Samen Leven			
Gezondheid	12.592.643	1.864.193	-10.728.450
Saamhorigheid	12.582.528	1.001.088	-11.581.440
Leren en werken	29.496.870	8.958.985	-20.537.885
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	54.672.041	11.824.266	-42.847.775
Mutaties reserves		29.375	29.375
Totaal resultaat programma	54.672.041	11.853.641	-42.818.400

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Duurzame leefomgeving

Programma Duurzame leefomgeving

Omschrijving programma

Houten is een fijne en duurzame gemeente om in te wonen, werken, leren en ontspannen. In de afgelopen decennia is Houten uitgegroeid tot een middelgrote stad van 50.000 inwoners. Een stad met bijbehorende voorzieningen, waarvan veel mensen met plezier gebruik maken.

Houten is echter nog lang niet af. Een stad is eigenlijk nooit af. De nabije toekomst vraagt om aanpassingen, veranderingen en uitbreiding. Houten heeft een urgente woningbouwopgave. Ook de regionale woningmarkt staat onder grote druk. Er zijn tot 2040 ongeveer 104.000 woningen nodig in Utrecht en omgeving.

Als de Ruimtelijke Koers wordt vastgesteld, kiest Houten ervoor de komende twintig jaar minimaal 5.800 woningen te bouwen. Houten neemt daarbij verantwoordelijkheid om de enorme woningbouwopgave op te pakken. De focus van het woningbouwprogramma ligt, op basis van een woningbehoefteonderzoek, op gelijkvloerse woningen. Daarnaast grijpen we door middel van de koers de kans aan om andere uitdagingen aan te pakken die een impuls geven aan de bestaande stad, zoals het versterken van groenstructuren en voorzieningen.

We kiezen ervoor om zoveel mogelijk binnenstedelijk te ontwikkelen. Zo sparen we het landschap en benutten en versterken we bestaande knooppunten. De volgende gebieden willen we in de komende 20 jaar ontwikkelen tot gemengde woon-werkmilieus: het Centrum (rond station Houten), De Molenzoom (uitloper van stationsgebied), De Koppeling en Houten Noordwest (bedrijventerrein Doornkade en omgeving). Ten aanzien van landschappelijke ontwikkeling wordt voorgesteld om een aantal landschappelijke structuren rondom Houten te versterken en met elkaar te verbinden.

Bijvoorbeeld door in de Kromme Rijnzone tussen Houten en Bunnik een oude arm van de Kromme Rijn terug te brengen en het bos Nieuw Wulven uit te breiden.

De gemeente draagt hierin bij, maar kan dit niet alleen. De gemeente is soms regisseur, soms facilitator. Andere spelers zijn net zo van belang, zoals:

- ondernemers, die bijdragen aan de economische vitaliteit van onze gemeente. Wij belichten vooral de commerciële voorzieningen (inclusief horeca) in dit programma;
- burgers die met initiatieven komen, bijvoorbeeld op gebied van recreatie of duurzaamheid;
- vrijwilligers die zich inzetten, bijvoorbeeld voor hun directe woonomgeving, de natuur of het behoud van onze monumenten en cultuurgeschiedenis;
- professionele organisaties, zoals de woningcorporaties die inspelen op (veranderende) behoeftes op het gebied van wonen;
- alle anderen die hun steentje bijdragen.

De zeven deelprogramma's geven hier invulling aan. Een goed resultaat behalen we alleen als deze deelprogramma's en de andere programma's uit de begroting in samenhang worden ontwikkeld.

Wonen

De regionale druk op de woningmarkt is hoog. Het gaat hierbij niet alleen om aantallen, maar vooral over 'passende' woningen. Er ligt een grote opgave op het gebied van ouderenhuisvesting, betaalbare woningen, sociale huur, middenhuur, wonen met zorg en woningen voor starters. Houten heeft als één van de eerste gemeenten in de regio gezegd dat zij wil bijdragen aan een oplossing met het project Ruimtelijke Koers.

Voor wat betreft de Ruimtelijke Koers zullen 2021 e.v. in het teken staan van het vormgeven van het RO-instrumentarium (omgevingsvisie, omgevingsplan verbrede reikwijdte) voor de Ruimtelijke Koers, het inrichten van de P&C cyclus voor de monitoring en financiële controle, en het vaststellen van een aantal beleidsdocumenten die ondersteunend zijn aan de Ruimtelijke Koers (grondbeleid, kostenverhaal, nota bovenwijkse plankosten). Ook wordt de start van de deelplannen Molenzoom en Centrum doorgezet.

Tijdens het traject van de Ruimtelijke Koers kunnen veel van de lopende ontwikkelingen (Houten-Vinex, projecten in kleine kernen en uitnodigingsplanologie) doorgaan.

Sociale Woningbouw

De Ruimtelijke Koers voorziet conform het woningbehoefteonderzoek in 950 sociale huurappartementen en 450 sociale huurappartementen voor intensieve zorg. Het opzetten van een

Fonds sociale woningbouw is een mogelijk instrument om in nieuwbouw voldoende sociale woningbouw te realiseren.

Bij de strategische uitwerking van de Ruimtelijke Koers wordt bepaald of dit instrument gewenst is. Uit het woningbehoefteonderzoek blijkt een beperkte behoefte aan extra middenhuurwoningen.

Bij voorkomende woningbouwinitiatieven worden vooralsnog privaatrechtelijk afspraken vastgelegd over aanvangshuurprijzen en exploitatieduur.

In 2021/2022 komt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen bij de gemeente te liggen. In de prestatie-afspraken met Viveste anticiperen we op deze nieuwe verantwoordelijkheid. Deze acties hangen ook samen met het feit dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen vanaf 2021/2022 bij de afzonderlijke gemeenten komt te liggen.

De Ruimtelijke Koers biedt ook mogelijkheden voor de realisatie van nieuwe woonvormen en lokale wooninitiatieven.

Commerciële voorzieningen

In 2021 zullen we in alle centrumgebieden ondernemersinitiatieven faciliteren in lijn met de Retailvisie. Voor Het Rond maken we plannen op basis 'Kansenkaart Het Rond' en de uitkomsten van de Ruimtelijke Koers. Doel blijft het terugdringen van de huidige leegstand in alle winkelcentra door gezamenlijk met alle stakeholders te werken aan versterking van de vitaliteit.

De thema's die een plek in de *Economische agenda* moeten krijgen, zijn inmiddels bepaald en we hebben in samenspraak met Ondernemend Houten een prioritering opgenomen. De thema's die we met prioriteit oppakken in 2021 zijn onder andere: Fit for the future (onderwijs-arbeidsmarkt, bedrijfsvestiging, bereikbaarheid (last mile)), uitvoering Retailvisie, opstart Ondernemersfonds Houten, duurzaamheid (energie, circulair, groenvoorziening, sociaal), veiligheid (Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Houten (SBBH), ondermijning). Ondernemend Houten is nauw betrokken bij de uitwerking van deze thema's. De gemeente heeft een regiefunctie.

We gaan kijken of citymarketing (bijvoorbeeld in de vorm van een campagne) waardevol kan zijn voor de gebieden waarin de toekomst woningen worden gebouwd. Ook kunnen we op deze manier werken aan een sterkere regionale profilering van Houten en de verschillende ontwikkelgebieden binnen de Ruimtelijke Koers.

Leefomgeving

Bij de inrichting van de openbare ruimte letten we steeds meer op kansen voor maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte als gevolg van de klimaatverandering. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het weghalen van onnodige verharding, het gebruik van waterdoorlatende straatstenen en de aanleg van wadi's (verlaagde groenzones) voor de opvang van regenwater.

Ook duurzaamheid is een belangrijk aandachtspunt bij het beheer van de openbare ruimte.

Voorbeelden zijn de aanleg van bloemenweides, mechanische en thermische onkruidbestrijding, energiezuinige led-lampen in de straatlantaarns en het gebruik van gerecycled asfalt. We gaan ook maatregelen uitwerken en uitvoeren naar aanleiding van de in 2020 vastgestelde visie Groen en Biodiversiteit.

We doen steeds meer samen met de inwoners, ook in 2021. We steunen bewoners die zich willen inzetten voor beheer en onderhoud van hun eigen buurt. Ook proberen we meer inwoners hierin te stimuleren.

Gebiedsontwikkeling

Naast de Ruimtelijke Koers Houten blijven we inzetten op ontwikkelingen die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van Houten. Enerzijds gaat het om afbouw van Houten Vinex, inbreidingslocaties, transformaties en woningbouw in alle drie de kleine kernen. Maar ook blijven we ons inzetten om andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals de uitvoering van de Visie Kromme Rijn en verschillende ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk mogelijk te maken. In 2021 zal de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen voor twee projecten op het gebied van Agrarische Structuurversterking.

Duurzaamheid & energietransitie

De afgelopen jaren is op het gebied van duurzaamheid, en met name de energietransitie, veel in gang gezet en op ons afgekomen. In 2021 is dat niet anders. We gaan door met de grote landelijke opgaven om een Transitievisie Warmte en Regionale Energie Strategie te maken. In 2021 maken we de start met het wijkuitvoeringsplan voor de eerste wijk(en) die in Houten van het aardgas af gaan.

Niet alleen energie heeft onze aandacht in 2021, maar ook circulaire economie en klimaatadaptatie. Door COVID19 is het maken van het actieplan circulaire economie uitgesteld naar 2021 . En ook het klimaatadaptatieplan zal in 2021 gemaakt worden.

Maar duurzaamheid is niet enkel plannen maken. We moeten vooral ook doen. Bijvoorbeeld door daken te vergroenen of te ontsteden. In 2021 verwachten we vergunningen af te geven voor nieuwe zonnepanelen op basis van het nieuwe beleid. Het jaar 2021 is het eerste volledige jaar dat het Energieteam in Houten aan de slag is om de energietransitie aan te jagen. Samen met de partijen van de Energietafel helpen zij Houtenaren bij het besparen en opwekken van energie. Want duurzaamheid is van ons samen.

Duurzaamheid is verweven met vele activiteiten van de gemeente. Bij onderdelen in de begroting die een duidelijke bijdrage leveren aan de doelstellingen uit het Programma Duurzaam Houten, is dit aangeduid met een icoontje.

Landschap, natuur & recreatie

De werkwijze van uitnodigingsplanologie en experimenteerstatus op het Eiland van Schalkwijk leveren steeds meer ideeën op van inwoners, bedrijven en instellingen. In 2021 zal de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen voor de 'Droom van Schalkwijk'. De vele initiatieven en verschillende juridische kaders maken het van belang dat in 2021 de ontwikkelingen vaak en vroegtijdig worden toegelicht in Schalkwijk. Door middel van uitnodigingsplanologie zijn de afgelopen jaren ook een aantal mooie initiatieven voor recreatie tot stand gekomen. Om zicht te houden op de ontwikkelingen en om het bereikte resultaat te kunnen monitoren en af te stemmen op de behoefte, is het wenselijk een Visie op recreatie op te stellen. Deze visie wordt onderdeel van de Omgevingsvisie en zal niet alleen het Eiland van Schalkwijk, maar ook de Kromme Rijnstreek beslaan. Door middel van advisering aan en ondersteuning van grondeigenaren bij aanleg, herstel en onderhoud van landschapselementen draagt de gemeente bij aan het verhogen van de landschappelijke kwaliteit van het Eiland van Schalkwijk. In het najaar van 2019 heeft de gemeente zich aangesloten bij het provinciale Platform Kleine Landschapselementen. Hierdoor is er, net als in 2020, in 2021 provinciale subsidie beschikbaar voor de aanleg van landschapselementen

Naast landschap en recreatie, biodiversiteit en natuur zullen we ook in 2021 blijven inzetten op het vergroten van het weidevogelareaal en initiatieven daartoe zullen we steunen met de daarvoor begrote middelen. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) is bezig met het project Sterke Lekdijk. Dit is in de eerste plaats gericht op het borgen van de waterveiligheid voor het achterland in de komende 100 jaar. Daarnaast speelt de recreatieve ontwikkeling. Het belang van Houten is wat dat betreft met name gelegen in de ontwikkeling van Fort Honswijk en de Honswijkerplas bij Tull en 't Waal (project van Recreatieschap Stichtse Groenlanden). Deze ontwikkelingen kunnen alleen doorgaan als de verkeersintensiteit op de dijk kan toenemen. Daarvoor is nodig dat de capaciteit van de dijk wordt vergroot en dat dit gebeurt in lijn met de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Ook willen we de inundatiesluis renoveren en herstellen, wat vanuit cultuurhistorie, exploitatie van het fort en inwoners van groot gewicht is. De gemeente Houten moet voor het vergroten van de capaciteit van de Lekdijk ten behoeve van Fort Honswijk en voor de inundatiesluis kosten maken. De hoogte daarvan hangt af van de keuzes die worden gemaakt. Het project Sterke Lekdijk biedt "meekoppelkansen"; met HDSR zoeken we naar combinatiemogelijkheden. Besluitvorming over de kosten vindt plaats in 2020/2021.

Cultuurhistorie & archeologie

Door het verkrijgen van grote subsidies voor de duurzame renovatie van Fort Honswijk wordt verwacht dat de renovatie van het Fort eind 2021 is afgerond. De aanwijzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie tot UNESCO-werelderfgoed werd verwacht in juni 2020. Vanwege de coronabepalende maatregelen is deze aanwijzing onlangs uitgesteld naar het eind van het jaar . Bij ruimtelijke initiatieven in dit gebied wordt een Heritage Impact Assessment (HIA) uitgevoerd zodat de Unesco-status geen gevaar loopt en de cultuurhistorie in het landschap geborgd blijft. Zoals hierboven vermeld, zal in 2021 ook een keuze gemaakt moeten worden over het al dan restaureren van de inundatiesluis bij Fort Honswijk. Daarnaast is er ook een monumentale brug (Houtensewetering) die gerenoveerd moet worden (zie risicoparagraaf).

Naast deze inzet om cultuurhistorie en archeologische waarden te beschermen staat ook nog steeds op de agenda om de visie Erfgoed op te stellen. Een nieuwe visie is nodig om aan de wettelijke eisen te voldoen, maar zorgt er ook voor dat we onze cultuurhistorische waarden beschermen en behouden.

De visie Erfgoed wordt ontwikkeld in samenhang met de provinciale omgevingsverordening. In dit traject willen we het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten en beter zichtbaar en beleefbaar houden. Het kunnen verzorgen van aansprekende participatie is hierbij van groot belang. De coronamaatregelen belemmeren de voortgang hierin .

Overzicht relevante beleidskaders

[Begroting 2020](#)[Retailvisie Houten 2015-2025](#)

[Woonvisie 2016-2025](#)

[Toekomstvisie Houten 2025](#)[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Beeldkwaliteitskader openbare ruimte](#)

[Programma Duurzaam Houten 2016-2018](#)

[Het Water- en Rioleringsplan 2016-2019](#)

[Programma Ruimte 2017-2019](#)

[Ruimtelijke Economische Koers U10](#)

[Kantorenstrategie](#)

[Beleidsnota Dierenwelzijn 2017-2020](#)

[Beleidsnota bomen 2017-2020](#)[Beleidsnota Reclame in de openbare ruimte \(2013\)](#)

Overzicht verbonden partijen

- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Recreatieschap De Stichtse Groenlanden
- U10
- Vitens

Deelprogramma's

- Wonen
- Commerciële voorzieningen
- Leefomgeving
- Gebiedsontwikkeling
- Duurzaamheid en energietransitie
- Landschap en recreatie
- Cultuurhistorie en archeologie

Deelprogramma Wonen

Wat willen we bereiken?

Woningen met voor elk wat wils, passend bij de gezinssamenstelling en leefstijlen van huidige en toekomstige Houtenaren.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.
2. Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Ontwikkeling van nieuwbouw van gezinswoningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	156	53	55	60	34*
1.2	Nieuwbouw van gelijkvloerse woningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	86	199	78	250	132**
1.3	Het aantal nieuwbouw-woningen, per 1.000 woningen (BBV)	ABF-Systeem Woningvoorraad / BRP / Dashboard Planvoorraad Wonen	12,1	12,6	6,7	15,0	8,3***
1.4	Nieuwbouw van vrije sector huurwoningen (huur > € 1.000 per maand)	Dashboard Planvoorraad Wonen	X	0	78	40	35****
1.5	Nieuwbouw van middenhuurwoningen (huur > liberalisatiegrens sociale huur en < € 1.000 per maand)	Dashboard Planvoorraad Wonen	X	X	0	120	36*****

*Betreft Snoeksloot/Geer 12, Beekmos 4, Tull en 't Waal 18. Totaal 34.

**Betreft Haag: 6, Eikenhout: 24+36+20, Beusichemseweg: 12, Kromme Schaft 2: 34. Totaal 132.

***166/20= 8,3

****Betreft het vertrouwde dorp 35

*****Betreft Eikenhout 36

Betrokkenheid verbonden partijen

In U10 (U16) verband werkt Houten mee aan de verstedelijkingsstrategie (Ruimtelijke Economisch Programma) waarbij diverse regionale studies over wonen, mobiliteit, economie en landschap in samenhang worden bekeken. Ook worden op deze 'tafels' afspraken gemaakt over de inbreng en bijdragen van de verschillende gemeenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Volgens het woningbehoefteonderzoek dat ten behoeve van de ontwikkeling van de Ruimtelijke Koers is gedaan, is sprake van een woningbehoefte van 4.750 woningen tot 2040. Het onderzoek over de woningbouwbehoefte en de Ruimtelijke Koers zullen worden betrokken bij de actualisatie van de

woonvisie. De onderwerpen wonen en zorg en Collectief Particuliere Initiatieven krijgen een plek in de nieuwe woonvisie.

Doelstelling 2

Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Nieuwbouw sociale huurwoningen*	Viveste	71	93	0	70	142**
2.2	Verkoop sociale huurwoningen (maximaal aantal)*	Viveste	43	41	18	50	nrb
2.3	% Sociale huurwoningen ten opzichte van totaal aantal woningen***	Team Ruimtelijke Ontwikkeling en U10-monitor	25%	25%	25%	25%	25%

*Betreft moment van oplevering. Omdat sprake is van complexgewijze bouw volgt oplevering na voltooiing van het hele complex. Daarom is doorloop naar 2022 waarschijnlijk.

**Betreft Eikenhout 24, De Kiem 92, Wegwijzer/Den Oord 26. Een extra toevoeging betreft de koop door Viveste van Koopgarantwoningen die verder als sociale huurwoningen zullen worden geëxploiteerd. Indicatief gaat dit om 16 woningen. Deze worden niet in de optelsom meegenomen, omdat het initiatief hiervoor bij Viveste ligt.

***Betreft percentage gemeente Houten

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan de projectontwikkeling doorzetten t.a.v. De Kiem (92 sociale huurappartementen), Eikenhout en Wegwijzen/Den Oord.

In de kleine kernen is weinig behoefte aan Sociale huurwoningen. Daar worden in 2021 betaalbare koopwoningen (€265.000,= V.O.N. of lager) gerealiseerd; 4 in Tull en 't Waal, 8 in 't Goy en 11 in Schalkwijk.

Deelprogramma Commerciële voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Aantrekkelijke commerciële voorzieningen (zoals winkels, dienstverlening, culturele voorzieningen en horeca), die voorzien in de behoefte van de eigen inwoners en daarnaast ook bezoekers van buiten aantrekken.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.
2. Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Leegstandspercentage Centrum (Het Rond)	Koopstromenonderzoek Randstad (KSO)*	X	11%	9,4%	14%	20%
1.2	Leegstandspercentage Castellum	Koopstromenonderzoek Randstad (KSO)*	X	6%	X	4%	2%

* KSO onderzoek vindt 2-jarig plaats.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2017/2018 is in overleg met de stakeholders de 'Kansenkaart Het Rond' opgesteld. Hiernaast is in 2019/2020 de Ruimtelijke Koers Houten opgesteld. Op basis van beide projecten worden plannen ontwikkeld en uitgewerkt om het centrum van Houten aantrekkelijker en toekomstbestendiger te maken. Inzet is vooral om te kijken hoe we de mix tussen winkels, horeca en dienstverlenende bedrijvigheid kunnen optimaliseren en of- en waar we extra woningen in het centrum kunnen toevoegen. Daarbij speelt dat Het Rond zich qua retail zal moeten ontwikkelen tot een nog compacter centrum. Dit ten gunste van wonen, horeca en dienstverlenende bedrijvigheid die de leegstaande/ komende Retailmeters moeten opvullen.

Op de korte termijn zien we de leegstand echter nog niet dalen; de winkelmarkt staat al jaren onder druk, met als gevolg dalende omzetten en landelijke faillissementen van winkelketens die ook op Het Rond zichtbaar zijn. Het winkellandschap zal een nieuw evenwicht moeten vinden en het is nog niet duidelijk hoe de centra in suburbane gemeenten daarin passen. Daarom verwachten we eerst nog toename van leegstand voordat het nieuwe evenwicht wordt gevonden.

Tevens trekt de corona crisis een zware wissel op met name winkelcentrum Het Rond (meer dan in de andere centrumgebieden Castellum en het Oude Dorp) en is er tijd nodig om haalbare businesscases voor een mix van winkels, wonen en commerciële voorzieningen in het centrum uit te werken. We zijn hierbij reeds in gesprek, en gaan nog nader in gesprek met onze partners in het centrum, zoals vastgoedeigenaar Altera en de Belangenvereniging Het Rond. Gezamenlijk monitoren we wat er nodig is om de leegstand van de winkels te bestrijden. Er wordt gekeken naar functies van gebouwen, openbaar gebied, toegankelijkheid, zichtbaarheid en aantrekkelijkheid. Daarbij zijn we echter te allen tijde afhankelijk van marktwerving, waardoor de praktijk enigszins onvoorspelbaar is. Wel voeren we als gemeente altijd het gesprek met onze centumpartners vanuit het gezamenlijke belang dat we hebben gericht op een vitaal, toekomstbestendig centrum.

Winkelcentrum Castellum is op de goede weg. Sinds enkele jaren heeft het winkelcentrum een nieuwe eigenaar (ASR) die er met de juiste strategie voor zorgt dat de leegstand daalt en binnen afzienbare tijd zal afnemen tot nihil. De winkel- en horecapanden raken weer gevuld en de corona crisis heeft nauwelijks een negatieve impact op het winkelcentrum (daarbij moet worden gezegd dat het een wijkwinkelcentrum betreft met vooral dagelijkse winkels; dit type centra wordt door de corona crisis minder hard geraakt dan de grotere centra met ook niet-dagelijks aanbod). Bovendien wordt het openbare gebied de komende tijd in samenspraak met bewoners, ondernemers en de eigenaar van het winkelcentrum door de gemeente aantrekkelijker en veiliger gemaakt.

Doelstelling 2

Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal horeca-vestigingen in de hele gemeente Houten	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	103 (-4)	103 (0)	103 (0)	103	105
2.2	Aantal horeca-vestigingen in het centrum (Het Rond) per 1 januari van het betreffende kalenderjaar	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	18	19	19	22	22

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Door positief mee te denken met initiatiefnemers over de mogelijkheden betreft horecavestigingen en hoe deze te realiseren, maken we Houten aantrekkelijker voor horecaondernemers.
- In de herijking Visie Oude Dorp Houten wordt specifiek aandacht besteed aan het onderdeel Horeca; er lijkt sprake te zijn van een evenwichtig aanbod (kwantitatief en kwalitatief), mogelijk met ruimte voor beperkte uitbreiding van het aanbod (in specifieke segmenten).
- Er vindt overleg plaats met de eigenaren van panden over het actief aantrekken van horecaondernemers. Deze verantwoordelijkheid ligt overigens wel primair bij de eigenaren en beheerders van de panden.
- De coronacrisis trekt ook in Houten een zware wissel op de horeca sector. Vooralsnog lijkt er geen sprake te zijn van faillissementen, maar dit kan in 2021 veranderen naarmate de beperkende maatregelen en RIVM-richtlijnen langer van kracht blijven 🌻. Het is in ieder geval alle zeilen bijzetten voor horeca ondernemers. Toch zijn er ook lichtpuntjes met (aangekondigde) nieuwe vestiging van horeca, bijvoorbeeld in winkelcentrum Castellum. Als gemeente hebben we ons in 2020 ingespannen om de voorwaarden voor de horeca sector zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zoals recent met de kosteloze verruiming van de terrassen. In 2021 blijven we ons inspannen om met name de centra van Houten zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor de huidige en nieuwe horecavestigingen.

Deelprogramma Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en aantrekkelijk is en uitnodigt tot ontmoeting en beweging. Het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte is [het door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitskader](#).

We willen ook de biodiversiteit in de gemeente vergroten.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.
2. Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.
3. Goede openbare verlichting.
4. Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraafplaatsen.
5. Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Volgende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	% Inwoners dat tevreden is over het aanbod aan speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar in de nabije omgeving	Monitor Sociale Kracht	69%	75%	75%	75%	75%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inspecties (3x per jaar) en onderhoud en vervanging van speeltoestellen en sport- en spellocaties in de openbare ruimte.
- Bij vervanging van speeltoestellen bepalen we in overleg met de buurt hoe de locatie het best kan worden ingericht: met of zonder speeltoestellen.
- We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving om bijzondere (sportieve) sport- en speelvoorzieningen te realiseren.

Doelstelling 2

Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	% groen en water dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm*	Adviesbureau**	X***	99%	99%	98%	95%****

* Beeldkwaliteitsnormen groen en water: groen in centrum niveau A/B, overige gebieden niveau C (bijzonderheden: graslengte binnen de bebouwde kom max. 15 cm; drijfvuil in water in centrum niveau A, overige gebieden niveau B).

**Sinds 2015 wordt de beeldkwaliteit in de zomermaanden gemonitord door een extern bureau. Gemeten worden: graslengte, kale plekken (in beplanting en hagen), snoeibeeld (van bodembedekkers en hagen) en drijfvuil.

***Met betrekking tot 2017 zijn geen gegevens beschikbaar.

**** Bij de evaluatie in 2020 van de resultaten van de afgelopen jaren is door een nauwkeuriger beoordeling duidelijk geworden dat de gerealiseerde percentages in 2018 en 2019 eigenlijk 95% waren. Dit is nog steeds ruim boven de norm van 80%.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Beheren en onderhouden van water en groenvoorzieningen conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Voor de beeldkwaliteit en beleving van de openbare ruimte kijken we kritisch op welke plekken meer onderhoud en onkruidbestrijding nodig is. Bij onkruidbestrijding zet de gemeente in op de meest milieuvriendelijke aanpak. 🌱 (Zie ook doelstelling 4.)
- Uitwerking, en zo mogelijk al uitvoering, van maatregelen naar aanleiding van de in 2020 vastgestelde nota Groen en Biodiversiteit.
- Beplanting in het water wordt één keer per jaar gemaaid en afgevoerd. Voor een aantal door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aangewezen watergangen geldt een frequentie van twee keer per jaar. Dit betreft zogenaamde primaire watergangen die essentieel zijn voor de doorstroming van het water.

- Het is nodig om eens per 10 jaar de watergangen te baggeren (mede afhankelijk van de resultaten van de diepteschouw in het kader van de keur). In overleg met het Waterschap is een planning voor het baggeren opgesteld voor de periode 2020 t/m 2030, waarbij elk jaar een deel van de watergangen wordt gebaggerd.
- We maken een start met het opstellen van een bomenbeheersplan. In dit plan worden verschillende beheertechnische knelpunten uitgewerkt.
- We houden de uitgangspunten van de Beleidsnota bomen 2017-2020 tegen het licht. We gaan na of het wenselijk is de (geactualiseerde) beleidsuitgangspunten en het bomenbeheersplan samen te voegen tot één beleidsdocument en onderdeel te laten zijn van een nieuw te vormen groenvisie voor de gemeente Houten. De beleidsuitgangspunten nemen we te zijner tijd ook mee bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Er komt geen nieuwe aparte Beleidsnota bomen.
- De gemeente draagt bij aan het onderhoud van bomen met bijzondere waarden (onder andere monumentale bomen) op particulier terrein.
- Conform de Visual Tree Assessment (VTA) (boomveiligheid) en zoals ook in 2020 is gebeurd, zullen de aangetaste essenlanen met een toekomstverwachting van minder dan 5 jaar vervangen worden. Het is noodzakelijk dergelijke essenlanen te vervangen om een grote kaalslag in de toekomst te voorkomen.
- Overtollige bestrating verwijderen (o.a. op verzoek van bewoners) en boomspiegels vergroten, met het oog op de gewenste vergroening. 🌱 (zie ook Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie, doelstelling 3).
- Plantsoenen omvormen bij klachten van bewoners en/of indien de beplanting aan vervanging toe is.
- We bestrijden in nauwe samenwerking met het Waterschap explosief woekerende exotische (water)planten, zoals de Japanse duizendknoop.
- Bij de bestrijding van ziekten en plagen (zoals eikenprocessierupsen, spinselmot en luizen) gebruiken we uitsluitend biologische methoden. 🐞 Rupsen worden bijvoorbeeld weggezogen. Door klimaatverandering zullen de kosten van verwijderen van de rupsen elk jaar toenemen.

Doelstelling 3

Goede openbare verlichting.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1 🌱	% Duurzame verlichting	Team VOB	24%	28%	31%	31%	31%
3.2	% Inwoners dat vindt dat het buiten goed is verlicht in de buurt	Monitor Sociale Kracht	85%	85%	88%	85%	85%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onderhouden van de openbare verlichting conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Bij schades en molest worden de vervangende lichtpunten uitgevoerd met duurzame materialen. 🌱
- Waar mogelijk voeren wij gesubsidieerde pilots uit met nieuwe typen verlichting. 🌱
- In verband met de aanbesteding van een nieuw onderhoudscontract vindt er in 2021 geen grootschalige vervanging van verlichting plaats.

Doelstelling 4

Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraaftplaatsen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	% Wegverharding dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm (B) voor onkruid in verharding	Adviesbureau*	X**	52%***	42%	60%***	60%***
4.2	 Aantal gevallen van wateroverlast in de openbare ruimte, met schade voor mens of milieu	Team VOB	0	0	0	2	2
4.3	% Inwoners dat vindt dat de eigen buurt schoon is	Monitor Sociale Kracht	78%	81%	78%	80%	78%

*Sinds 2015 wordt de beeldkwaliteit van een aantal aspecten van de openbare ruimte van mei t/m oktober gemonitord door een extern bureau

**Er zijn geen gegevens beschikbaar.

***In de afgelopen jaren is de norm dat 80% voldoet aan de beeldkwaliteit niet gehaald. De metingen vinden echter in de zomerperiode plaats wanneer onkruid in verharding het hardste groeit. In het overige (grootste) deel van het jaar is de beeldkwaliteit aanzienlijk beter en voldoet deze naar verwachting wel aan de norm.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onderhoud plegen conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Op basis van de uitkomsten van de "Meerjarenvergelijking 2016-2019 monitoring kwaliteit Openbare Ruimte" (herfst 2020 gedeeld met de raad) stellen we begin 2021 een aanpak vast voor een intensievere bestrijding van onkruid op straat. De bestrijding gebeurt milieuvriendelijk (machinaal en thermisch).
- Organiseren van reguliere schoonmaakacties met bewoners zoals de landelijke opschoondagen, Burendag/Keep it Cleanday, initiatieven van scholen en de kerstboominzameling.
- Ondersteunen van spontane bewonersacties om zwerfvuil te verwijderen.
- Samen met de partners van het nieuwe samenwerkingsverband Water en Klimaat werken aan klimaatadaptatie (o.a. conform de maatregelen in het Water en Rioleringsplan 2020-2023) en een doelmatig en duurzaam beheer in de afvalwaterketen. Ook is er aandacht voor de waterkwaliteit.
- In 2021 ronden we een in 2020 gestart project af om de bebording ten behoeve van het hondenbeleid kwalitatief weer geheel op peil te brengen.

Doelstelling 5

Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
5.1	% Inwoners dat zich inspant voor de eigen buurt	Monitor Sociale Kracht*	58% (8% intensief 50% incidenteel)	60% (7% intensief 53% incidenteel)	60% (11% intensief 49% incidenteel)	61%	65%
5.2	Aantal nieuwe adoptielocaties	Team UB	45	34	43	50	75

5.3	Aantal door wijkcoördinatie gefaciliteerde bewonersinitiatieven in de openbare ruimte	Team UB	30	X	43	32	40
-----	---	---------	----	---	----	----	----

*De Monitor Sociale Kracht biedt ook inzicht in de aanverwante indicator "Sociale Kracht" die o.a. betrekking heeft op "de samenhang in de buurt" (zie programma Samen leven).

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het stimuleren en ondersteunen van bewonersinitiatieven, waaronder ook ontstenen (vergroenen). De bewoners dragen in veel gevallen zelf zorg voor een stukje groen en natuur in hun directe omgeving, waarbij zelfbeheer in het kader van Ons Buiten centraal staat.
- Communicatie over bewonersinitiatieven via 't Groentje en/of sociale media, waarmee participatiemogelijkheden voor aanpassingen in de openbare ruimte worden bevorderd.
- Ondersteunen van het project Sterke buurten (dat is gericht op het vergroten van de collectieve zelfredzaamheid van inwoners) in relatie tot de openbare ruimte. Vrijwilligers zijn in deze cruciaal.

Deelprogramma Gebiedsontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Houten is een modelstad om trots op te zijn: ontspannen wonen met groenzones, een fietspadenstelsel, de centrumgebieden in een prachtig open landschap met de kleine kernen en in nabijheid van de grote stad met bijbehorende culturele en stedelijke voorzieningen. Houten is hierdoor een sterk merk in de regio en een populaire plek om te wonen. Houten Vinex wordt de komende collegeperiode afgebouwd en wij zullen herstructurerings- en transformatieprojecten blijven stimuleren. In 2021/2022 willen wij de lopende Houten-Vinex-projecten afbouwen met bijbehorende financiële taakstelling zoals Grassen Noord (Hofstad III), Hofstad IVb, maar ook Loerik VI (i.s.m. Ruimtelijke Koers), Beekmos en Beusichemseweg/Hofspoor. Daarnaast continueren van het vraaggericht ontwikkelen van (verander)locaties met specifieke aandacht voor participatie, duurzaamheid, gezondheid, zorg en veiligheid.

De populariteit van Houten als woongemeente heeft ook een keerzijde, er is namelijk een tekort aan verschillende woningtypen in uiteenlopende sectoren. Uit onderzoek is gebleken dat er op dit moment al een grote behoefte is aan passende woningen voor ouderen, starters en woningen voor specifieke doelgroepen. De verwachting is dat de vraag, mede door de opgave Wonen en Zorg in de nabije toekomst alleen maar verder toeneemt. Daarnaast is Houten onderdeel van de sterk groeiende regio Utrecht. Uit de meest recente studie blijkt dat in de U10 circa 100.000 woningen tot 2040 moeten worden bijgebouwd. Als de Ruimtelijke Koers in 2020 is vastgesteld, zal in 2021 worden gestart met de eerste uitvoeringsplannen hiervoor (Molenzoom/Centrum). Om uitvoering te geven aan de Ruimtelijke Koers is het noodzakelijk dat er een aantal (nieuwe) nota's worden vastgesteld door de gemeenteraad. Het betreft onder andere een nota kostenverhaal, een nota grondbeleid, een bestemmingsplan verbrede reikwijdte, inrichting van de P&C cyclus voor het monitoren en bewaken van de Ruimtelijke koers e.d. Deze stukken zullen in 2021 aan de raad worden voorgelegd.

Hieronder zijn hoofd (1) en subdoelstellingen (2 t/m 7) opgenomen inclusief de acties/ontwikkelingen en projecten die bijdragen aan een doel. In het Programma Ruimte 2017-2019 is Houten verdeeld in 5 gebieden: I Houten-Noord, II Houten-Zuid, III Werk- en Voorzieningsgebieden, IV Eiland van Schalkwijk en V Buitengebied Kromme Rijn. Indien een ambitie een bepaald gebied betreft wordt dit inzichtelijk gemaakt in de kolom "gebied".

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Het (ruimtelijk) ontwikkelen van Houten aan de hand van de werkwijzen, doelstellingen en uitgangspunten zoals opgenomen in het Programma Ruimte 2017-2019 en het uitvoeren van de punten uit de Uitvoeringsagenda van Programma Ruimte behoefte (programma), waarbij de vastgestelde kwaliteitskaders en processen belangrijke uitgangspunten zijn.
2. Houten-Vinex afbouwen en veranderlocaties stimuleren, faciliteren of ontwikkelen.

3. Behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats.
4. Behoud en ontwikkeling van een vitaal platteland met leefbare kernen.
5. Behoud en ontwikkeling van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie.
6. Behoud en ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
7. We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de regio Utrecht en zoeken actief verbinding met buurgemeenten.

Hieronder wordt het deelprogramma uitgewerkt, hierbij wordt aangegeven in welk gebied een actie, ontwikkeling of project plaatsvindt en aan welke doelstelling deze bijdraagt.

Hieronder wordt het deelprogramma voor doelstelling 1 tot en met 7 uitgewerkt:

Doel	Gebied	Actie/Ontwikkeling/Project	Prestatie-indicatoren
1	 Molenzoom/Centrum	Start uitvoering Ruimtelijke Koers (RK). Opzetten uitvoeringsorganisatie, Inrichten van processen.	Nota grondbeleid / Nota kostenverhaal / Nota bovenwijken / Parkeerbeleid / Bestemmingsplan verbrede reikwijdte
1	Molenzoom/Centrum	Eindevaluatie Programma Ruimte 2017-2019	Oplevering rapport eindevaluatie: wordt betrokken bij inrichting uitvoeringsorganisatie
1/7	-	Regionaal Economisch Perspectief	Bijdrage leveren aan perspectief vanuit Houtens oogpunt
1/7	 -	Ontwikkelen en opstellen Omgevingsvisie voor heel Houten	In 2021 beginnen we met het ontwikkelen van de omgevingsvisie
1/2	I. Houten-Noord	Start bouwwerkzaamheden locatie Wegwijzer Den Oord	Start bouw begin 2021, oplevering is voorzien medio 2022
1/2/3	I. Houten-Noord	Aantrekkelijker maken winkelcentrum Het Rond	Installatie bijzondere (sfeer)verlichting
1/2/3	I. Houten-Noord / Oude Dorp	Herijken Visie Oude Dorp Houten	Raadsbesluit herijkte Visie
1/2	I. Houten-Noord / II. Houten-Zuid	Stimuleren / faciliteren van ontwikkelen veranderlocaties / herontwikkeling van bestaande locaties	
1/2	 II. Houten-Zuid	Oplevering 1ste fase woningen De Kiem van Houten (Hofstad III)	Oplevering 1ste fase woningen 2021
1/2	II. Houten-Zuid	Verkrijgen van een monumentenvergunning voor Hofstad IVb	Monumentenvergunning is door RCE afgegeven
1/2	 II. Houten-Zuid	Doorlopen Bestemmingsplanprocedure voor Hofstad IVb	Onherroepelijk Bestemmingsplan voor Hofstad IVb. Start bouw in 2021.
1/2	 II. Houten-Zuid	Start bouwwerkzaamheden locatie Eikenhout	Vervolg bouwactiviteiten vanaf juli 2020 (na verkregen besluit raad over bestemmingsplan en omgevingsvergunning medio 2020). Oplevering gepland 4e kwartaal 2021.
1/2	II. Houten-Zuid	Vergunningaanvraag Beusichemseweg/Hofspoor	Start/afronding bouw 2021.
1/2	II. Houten-Zuid	Planontwikkeling Beekmos	Realisatie transformatie schoolwoningen.
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Sport- en werklandschap Meerpaal; uitgifte van kavels op het Werklandschap Meerpaal (deelplan 2 van het Sport-en Werklandschap Meerpaal)	

1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Afronding Plan van aanpak ontwikkeling Natuur- en recreatielandschap Meerpaal (deelplan 3 van het Sport en Werklandschap Meerpaal)	Raadsbesluit Startnotitie Natuur- en Recreatielandschap de Meerpaal.
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Bedrijventerrein De Meerpaal; afronding van laatste uitgiftes	
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Verder uitwerken van de mobiliteitsvisie: verbreding van de Lekdijk is nodig om plannen t.a.v. Fort en Recreatieplas mogelijk te maken. Traject verbreding Lekdijk zal in 2021 leiden tot keuze voor Houten voor meekoppelkansen.	Besluitvorming in raad over meekoppelkansen Verbreding Lekdijk.
1/5	IV. Eiland van Schalkwijk	Agrarische structuurversterking	Onherroepelijke bestemmingsplannen voor project 1 en project 2 ASV. Start bouw in 2021.
1/5/6	VI. Eiland van Schalkwijk	Doorontwikkeling van Recreatief knooppunt 't Waal	Besluitvorming in raad over meekoppelkansen Verbreding Lekdijk. Zonder de verbreding van Lekdijk kan het recreatieschap niet binnen de raadsaders een passend bestemmingsplan opstellen.
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Tull en 't Waal	Begin 2021 worden de laatste 10 woningen aan de Kerkebogerd opgeleverd. Aansluitend zal de gehele Kerkebogerd worden opgeknapt.
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Wickengaard	Raadsbesluit over definitieve invulling van dit gebied
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Herontwikkeling Fort Honswijk	Afronding renovatie en verduurzaming van het Fort. Start tender door Stichting voor ondernemer passend binnen het ontwikkelkader.
1/7	V. Buitengebied Kromme Rijn	Aanleg nieuwe afslag rondweg naar Bos Nieuw Wulven	Na in 2020 de afslag te hebben afgerond, kan daarna het restaurant worden opgeleverd.
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Woningbouw Tuurdijk	In 2021 wordt het bestemmingsplan vastgesteld. De bouw start begin 2021 ten zij er beroep wordt aangetekend bij de Raad van State.
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	2de woningbouwlocatie 't Goy	Verkenning naar en haalbaarheid van tweede woningbouwlocatie wordt doorgezet.

Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Een duurzaam Houten in 2040: klimaat- en energieneutraal, stil, schoon, klimaatproof, met volop groen en water, gesloten kringlopen en natuurlijk materiaalgebruik.

Duurzaamheid is een integraal thema. Ook andere activiteiten binnen de gemeente - met een ander primair doel - leveren een bijdrage aan een duurzamer Houten. Het icoontje van Duurzaam Houten zult u dan ook bij andere (deel)programma's in de begroting tegenkomen. Op deze wijze wordt duidelijk gemaakt hoe ook andere beleidsvelden bijdragen aan duurzaamheid en energietransitie.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.
2. KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.
3. GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 10.000 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegloopt).

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1 	Hernieuwbare elektriciteit (is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa) als percentage van totaal elektriciteitsverbruik (BBV)	Klimaatmonitor*	14,1 %	15,1%	nmb	16%	20%
1.2 	Lokale duurzame energie als percentage van het totaal energieverbruik (inclusief verkeer)**	Klimaatmonitor*	4,8%	nmb	nmb	5,5%	10%

* Zie [Klimaatmonitor](#) voor meer informatie

**In het collegeprogramma is ervoor gekozen om voor het bepalen van het energieverbruik aan te sluiten bij de landelijke systematiek, waarin transportbrandstoffen ook meegenomen worden. Daardoor zijn de percentages lager dan voorgaande jaren toen exclusief verkeer gerapporteerd werd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Verbeteren van de bekendheid van de website www.duurzaamhouten.nl, waar inwoners in den breedte informatie kunnen vinden voor het verduurzamen van hun directe leefomgeving. Naast informatie biedt de website en tips en doorverwijzingen naar hulp. Bijvoorbeeld via ons regionale energieloket www.jouwhuisslimmer.nl.
- Ondersteuning van de lokale initiatieven van de Energietafel met het energieteam (eerder: aanjaagteam) en een subsidieregeling duurzaamheid.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.2 	Aantal Houtense bezoekers van het (digitale) energieloket*	Jouwhuisslimmer.nl	1.400	858	1.445	2.500	2.500

*In 2016 en 2017 was het Regionaal Energieloket de aanbieder van ons digitale energieloket. Per 2018 hebben we een nieuw energieloket: www.jouwhuisslimmer.nl. Dit nieuwe energieloket moest weer naamsbekendheid opbouwen, waardoor het aantal bezoekers in het eerste jaar lager was.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
1.1	Vaststellen van de Regionale Energie Strategie (RES) U16 1.0.
1.2	Vaststellen van de Transitievisie Warmte.
1.3	Start met het opstellen van het eerste Wijk Uitvoerings Plan Warmtetransitie.
1.4	Deelname aan het onderzoek 'Energiedienstenbedrijf' van het Klimaatverbond naar benodigde (financiële) ondersteuning van inwoners in de energietransitie (onder voorbehoud van Europese subsidie). Hiermee wordt invulling gegeven aan het in het collegeprogramma aangekondigde onderzoek naar een Energiefonds.
1.5	Vergunningverlening voor zonnevelden op basis van het nieuwe Uitnodigingskader zonnevelden.
1.6	Deelname aan het vernieuwde programma U-Thuis (besluitvorming eind 2020) en het daarin onder gebrachte regionale energieloket www.jouwhuisslimmer.nl .
1.7	Opzetten van het Windfonds Goyerbrug.
1.8	Maken van een Windvisie Houten.

Doelstelling 2

KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg) (BBV)	CBS	176kg	131kg	nnb	130kg	130kg*
2.2	% Gescheiden huishoudelijk afval	Team UB	65,5%	74%	nnb	75%	75%
2.3	Aantal gestarte circulaire inkopen	Team Ruimtelijke Ontwikkeling / Bedrijfsvoering	3	3	nnb	3	3

*Bij deze prognose is geen rekening gehouden met de gevolgen van de coronamaatregelen; als inwoners ook in 2021 meer thuis blijven, zal de hoeveelheid huishoudelijk restafval waarschijnlijk hoger uitvallen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)

De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Verbeteren van de gescheiden inzameling van GFT (voedselresten) en papier bij appartementen en in de wijk Castellum. PMD-afval van appartementen gaat via nascheiding uit het afval in de verzamelcontainers gehaald worden (onder voorbehoud, zie prestatie-indicatoren). GFT en papier kunnen niet via nascheiding gerecycled worden. Daarom blijft afvalscheiding bij de bron de inzet. Daarbij is maatwerk nodig, omdat er grote verschillen zijn tussen de bewoners(groepen) van en de ruimte voor voorzieningen rond de verschillende appartementencomplexen.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
2.1	Opstellen van het actieplan Circulaire Economie (deelplan van het Klimaatplan).
2.2	Onderzoek door een student van de TU Enschede hoe en in welke mate een "Retourette voor bouwmaterialen" een bijdrage kan leveren aan circulair materiaalgebruik in Houten.
2.3	Nascheiding van verpakkingen (PMD) uit het restafval uit verzamelcontainers bij appartementen en in de wijk Castellum (onder voorbehoud van een onderzoeksrapport over de milieuvoordelen).

Doelstelling 3

GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 10.000 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegløopt).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Omzetting van openbare verharding naar groen binnen de kern van Houten (incl. aanbrengen waterpasserende verharding op parkeerplaatsen)	Afgeleid van databestand afdeling BOR	1.080m2	1.472m2	1.129m2	2.500m2	2.500m2
3.2	Oppervlakte bestaande openbare verharding dat in het desbetreffende jaar is afgekoppeld van de riolering	Afdeling BOR	8.800m2	19.426m2	4.484m2	7.500m2	7.500m2

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Via deelname aan het samenwerkingsverband Netwerk Water & Klimaat kennis over en ervaringen met klimaatadaptatie delen en deze benutten in Houten.
- Communiceren over het belang van natuur, groen en water. Richting kinderen (en hun ouders) doen wij dit via Natuur- en Milieueducatie (NME) Houten en Groen doet Goed. Volwassenen informeren we over en stimuleren we tot vergroening van het hun leefomgeving, o.a. via de website "Klimaatklaar", Operatie Steenbreek en het project Levende tuinen dat in samenwerking met de tuinbranche is opgezet.
- Meekoppelkansen benutten in projecten als wegreconstructies, verbeteringen en herontwikkeling waarbij via een (financiële) bijdrage de vergroeningsopgave doelmatig deels wordt gerealiseerd.
- Zelfstandige projecten om de kwetsbare locaties in het stedelijk gebied klimaatbestendiger te maken via afkoppelen, ontstenen en vergroenen.
- Uitvoering van maatregelen ter verhoging van het beschermingsniveau tegen een extreme bui Herwijnen.
- Doorontwikkelen van de proeftuin/showcase klimaatadaptatie achter het gemeentehuis.
- Uitvoering van de nieuwe subsidieregeling voor groene daken en afkoppeling van regenpijpen van de riolering.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
3.1	Een vastgestelde visie op een klimaatproof Houten in het klimaatadaptatieplan (deelplan van het Klimaatplan), aansluitend op de Regionale Adaptatie Strategie van het nieuwe samenwerkingsverband Netwerk Water & Klimaat.
3.2	Ten minste één stimuleringsactie voor particulieren voor het klimaatproof maken van de buitenruimte.

Deelprogramma Landschap en recreatie

Wat willen we bereiken?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.
2. Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	 Aantal locaties aanplant landschapselementen (houtsingels, knotbomen, hoogstamboomgaarden)	Gemeente Houten	5	5	5	10	10

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Particulieren en agrariërs adviseren over de cultuurhistorische waarde van het landschap en de mogelijkheden voor aanleg en herstel van landschapselementen.
- Advisering in het multidisciplinaire planteam (voor ruimtelijke ontwikkelingen) over landschappelijke inpassing van flora- en fauna bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Hiermee wordt voor een belangrijk deel invulling gegeven aan de gemeentelijke taken m.b.t. de Wet Natuurbescherming.
- Samenwerken in het Provinciale Platform Kleine landschapselementen. Hier hebben wij ons medio 2019 bij aangesloten.
- We maken ons hard voor versterking van de weidevogel populatie op het Eiland van Schalkwijk en andere kansrijke locaties binnen de gemeente.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal adviesbezoeken aan particulieren grondeigenaren over hoe de landschappelijke kwaliteit verhoogd kan worden	Gemeente Houten	19	17	17	25	25*
1.2	Aantal interne adviezen (in het planteam) op het gebied van natuur en landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen	Gemeente Houten	X	32	46	50	50

*Het aantal adviesbezoeken en locaties met aanplant landschapselementen zal in 2021 net als in 2020 hoger zijn dan in de voorgaande jaren. Reden hiervoor is dat er via het Platform Kleine landschapselementen budget beschikbaar is voor aanleg en herstel van landschapselementen.

Doelstelling 2

Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal oversteken Liniepont	Gemeente Houten	8.621	5.758	6.720	8.500	7.000
2.2	Aantal NS wandelingen Eiland van Schalkwijk	Nederlandse Spoorwegen	X	X	12.602	X	14.500

Betrokkenheid verbonden partijen

Het recreatieschap Stichtse Groenlanden beoogt het recreatieterrein 't Waal (langs de Lek) verder te ontwikkelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij deze doelstelling is sprake van een actieve inzet op een veelheid van terreinen:

- In samenwerking met 15 regiogemeenten en de marketingorganisaties van de gemeenten, bijdragen aan de regiostrategie (inter)nationaal toerisme en uitvoering geven aan het marketingplan (dat onder meer inzet op online vindbaarheid en campagnes voor specifieke doelgroepen)
- In algemene zin bijdragen aan het versterken van promotie van recreatie en toerisme binnen de gemeente en de regio, zoals het bijdragen aan een doorlopende verbetering van de informatievoorziening door de VVV Kromme Rijnsteek.
- Deelname aan het Recreatieschap en uitvoering van het ontwikkelplan.
- Bijdragen aan realisatie gezamenlijk ontwikkelbeeld voor de regio met bijpassende realisatiestrategie door participatie aan Groen Groeit Mee.
- In samenwerking met gebiedspartners verbeteren van de stad-land verbindingen en het recreatieve netwerk voor wandelen en fietsen, bijvoorbeeld in verband met Utrecht Buiten en pijler Groen en Landschap van het Regionaal Economisch Programma (REP).
- Faciliteren van ondernemersinitiatieven die bijdragen aan de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente en het buitengebied in het bijzonder.
- In aanloop naar de UNESCO-aanwijzing het beleefbaar en bereikbaar maken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in samenwerking met de provincie Utrecht en andere partners, met diverse projecten, routes en arrangementen (hier ligt ook een link met archeologie en cultuurhistorie).

NB: Enkele activiteiten die relevant zijn voor recreatie, staan vermeld bij het deelprogramma gebiedsontwikkeling.

Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

Wat willen we bereiken?

Het behoud van cultuurhistorische waarden voor toekomstige generaties.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten, archeologie en landschap).
2. Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten, archeologie en landschap).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Provinciale beoordeling van de uitvoering van wettelijke taken ten aanzien van cultuurhistorie en archeologie in het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT)	Provincie Utrecht	adequaat	adequaat	nmb	adequaat	adequaat

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een goede inbedding en bescherming van cultuurhistorie en archeologie in ruimtelijke planningsprocessen. Dat is gebaseerd op wet- en regelgeving en wordt actief gecommuniceerd binnen de gemeente. De Erfgoedcommissie zal hier een belangrijke rol in spelen.
- Het huidige beleid vernieuwen door met de samenleving een Visie Erfgoed op te stellen.
- Stimuleren van onderhoud van gebouwd erfgoed door het proactief benaderen, adviseren en begeleiden van monument-eigenaren. Daarbij wijzen op subsidieregelingen en belastingvriendelijke mogelijkheden, en assisteren bij vergunningstrajecten.
- In de visievorming zal het ondersteunen van monumenteigenaren worden meegenomen.
- Het periodiek laten monitoren van de staat van gemeentelijke monumenten door de Monumentenwacht. Hiermee krijgt de gemeente sturingsinformatie over de staat van monumenten.
- Inventariseren welke mogelijkheden de Omgevingswet biedt om in een omgevingsplan de cultuurhistorische waarden op te nemen en te versterken zodat deze meer beleefbaar wordt.

Doelstelling 2

Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal bezoekers van tentoonstellingen in het Oude Station (incl. schoolklassen)	Stichting Archeologie Houten	1.350	1.400	1.609	1.400	800*
2.2	Aantal opengestelde monumenten tijdens Open Monumenten Dag	Organisatie Open Monumenten Dag	15	21	11	15	nmb**

*Vanwege de coronacrisis zullen er veel minder bezoekers zijn en is voor 2021 een lager aantal geprognostiseerd.

**Op het moment van opstellen van deze begroting is het nog onduidelijk of de Open Monumentendag doorgang kan vinden

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het koesteren en benutten van de cultuurhistorische en archeologische waarden in de gemeente en cultuurbreed kruisbestuiving zoeken waarbij initiatieven vanuit de samenleving worden gepromoot en waarbij de gemeente zorgt voor interactie tussen partijen, onder meer via de Cultuurvisie en door het versterken van de Houtense identiteit en haar kwaliteiten en het uitdragen daarvan in stad en regio. Deze aspecten krijgen speciale aandacht bij het tot stand komen van de visie.

- Het tastbaar en zichtbaar maken van de ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente door onder meer vertaling van de Houtense geschiedenis in stedenbouwkundige plannen en door communicatie via de gemeentelijke website.
- Waar mogelijk de archeologische werkgroep inzetten bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij hun rol meer educatief en publieksgericht wordt.
- Er wordt onderzocht of in de bibliotheek of elders in de openbare ruimte archeologisch materiaal tentoon gesteld kan worden. Daarbij wordt de archeologische werkgroep betrokken.
- Het creëren van interesse en draagvlak voor monumentenzorg door onder meer door het organiseren van de Open Monumenten Dag en door samenwerking te zoeken met de Monumenten Werkgroep.
- Het creëren van kennis over, en waardering voor archeologie bij de inwoners van Houten onder meer door het organiseren van archeologische tentoonstellingen en door het geven van voorlichting op scholen. De archeologische werkgroep beschikt over leskisten die hiervoor kunnen worden ingezet. Vanwege de Corona-crisis is dit maar slechts heel beperkt mogelijk geweest in 2020. We streven ernaar om in 2021 weer op het oude niveau te komen 🌻.
- De start van en het participatietraject rondom de Visie Erfgoed is als gevolg van de corona-crisis vertraagd. We streven ernaar in 2021 het traject Visie Erfgoed af te ronden 🌻.
- Zo nodig voorleggen besluitvorming over behoud brug Houtensewetering en behoud inundatiesluis bij Fort Honswijk.
- Afronden verduurzaming en renovatie Fort Honswijk.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Duurzame leefomgeving			
Woningen	296.361	12.796	-283.565
Commerciële voorzieningen en horeca	736.167	126.135	-610.032
Leefomgeving	8.913.351	4.340.742	-4.572.609
Gebiedsinrichting	20.071.924	18.386.833	-1.685.091
Duurzaamheid & energietransitie	7.932.468	6.467.321	-1.465.147
Landschap en recreatie	500.528	17.265	-483.263
Cultuurhistorie en archeologie	978.880	411.114	-567.766
Programma-brede kosten	56.264		-56.264
Saldo van baten en lasten programma	39.485.943	29.762.206	-9.723.737
Mutaties reserves	116.125	604.967	488.842
Totaal resultaat programma	39.602.068	30.367.173	-9.234.895

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Goede bereikbaarheid

Programma Goede bereikbaarheid

Omschrijving programma

Houten staat bekend om zijn goede bereikbaarheid: een sterke fietsstructuur, twee treinstations en aansluitingen op de snelwegen in de buurt. Het lokale openbaar busvervoer vervult een beperkte rol, mede doordat de wegenstructuur binnen de Rondweg niet geschikt is voor grote bussen. Dat zal in de toekomst zo blijven, maar toch zijn verbeteringen op dit vlak mogelijk en ook wenselijk gezien het fileleed in de regio Utrecht en de toenemende vergrijzing.

In het programma goede bereikbaarheid wordt benoemd wat de Houtense ambities zijn om de goede bereikbaarheid van de gemeente Houten per auto, fiets en openbaar vervoer te behouden. Bij goede bereikbaarheid hoort een weginfrastructuur met bijbehorende voorzieningen, die qua functionaliteit en kwaliteit voorziet in de behoefte van de gebruikers, met oog voor de verkeersveiligheid, geluidskwaliteit en luchtkwaliteit.

Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens, maar is een regionale aangelegenheid. Voor het invullen van onze bereikbaarheidsambities is regionale samenwerking van groot belang. In regionaal verband besteden we in de overleggen met Rijkswaterstaat, de provincie, U10, ProRail, U-OV en de regiogemeenten continu aandacht aan de belangen van de regio en van onze eigen gemeente. Vanuit mobiliteit leveren we input aan diverse regionale projecten (Ruimtelijk-economisch programma (REP), Programma U Ned) en lokale plannen als de Ruimtelijke Koers. In 2020 is het regionale Uitvoeringsprogramma Fiets vastgesteld en de daaruit voortvloeiende intentieovereenkomst Fiets (16 juli 2020) met de provincie getekend. In 2021 wordt in regionaal verband onder andere verder gewerkt aan een regionale parkeerstrategie en een regionaal toetsingskader.

Landelijk en regionaal wordt de komende jaren flink geïnvesteerd in bereikbaarheid. Zo zijn wij betrokken bij de voorbereidingen die Rijkswaterstaat Midden-Nederland treft voor de verbreding van de A27/A12 Ring Utrecht. Na de vernietiging van het Tracébesluit door de Raad van State in juli 2019, in verband met het Programma Aanpak Stikstof (PAS), is door RWS een nieuw Tracébesluit 2020 opgesteld. E.e.a. heeft consequenties voor de aanpak en de planning van de Ring Utrecht. Een ander Rijksproject waarbij Houten betrokken is, is de verbreding van de A27 tussen Houten en Hooipolder. In totaal is het te verbreden traject ca. 47 km lang. Richting Utrecht krijgt het traject drie rijstroken. Deze verbreding gaat definitief door, op 26 augustus heeft de Raad van State dit besloten. De aanbesteding en voorbereiding van de uitvoering kunnen hiermee gestart worden. Rijkswaterstaat-Zuid start in 2022 met de uitvoering. Na afronding van deze werkzaamheden wordt een nieuwe fietsbrug over de Lek aangelegd.

Reeds in 2017 is Rijkswaterstaat ook akkoord gegaan met de realisatie van een aansluiting van de N421 op de A12 richting Arnhem (en op termijn een volledige aansluiting). De uitvoering hiervan, of nog beter van een volledige aansluiting, is voorlopig nog onzeker, onder andere vanwege de verwachte hogere investeringskosten. Vanwege de COVID-19-crisis heeft het Rijk investeringsmogelijkheden via het groeifonds vooralsnog bevroren. De provincie voert, samen met Rijkswaterstaat, Bunnik en Houten een aanvullend verkeerskundig onderzoek naar de aansluitingen in het Kromme Rijngebied om nut en noodzaak van de bereikbaarheid via een volledige aansluiting op de A12 beter te kunnen onderbouwen en hiermee de kans op een rijksbijdrage te vergroten. De gesprekken over deze aansluiting zullen via U-Ned in het BO MIRT worden gevoerd. In 2021 zullen wij de Houtense belangen blijven vertegenwoordigen in gesprek met de provincie.

Voor het buitengebied tussen Bunnik en Houten zijn, naast de aansluiting A12, meerdere maatregelen vastgelegd in de bestuursovereenkomst integraal maatregelpakket Bunnik-Houten, deze maatregelen zullen in 2021 verder uitgewerkt worden.

Voor het Eiland van Schalkwijk zijn projecten benoemd in de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Die zorgen voor een goede bereikbaarheid van het Eiland als de recreatieve ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van Fort Honswijk, toenemen.

De ambities uit het collegeprogramma zijn in het voorjaar van 2019 vastgelegd in het Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid. Dit bestedingsplan beschrijft de kaders waarbinnen mobiliteitsprojecten worden geprioriteerd. Bij nieuwe ontwikkelingen of inzichten kan hierdoor opnieuw worden afgewogen

of de huidige prioritering nog steeds de juiste is. De ruimtelijke koers is een voorbeeld van een nieuw inzicht waardoor de prioritering kan wijzigen.

Als Fietsstad 2018 van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets, vooral omdat dit een duurzaam en gezond vervoermiddel is. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, vooral de ritten korter 15 km, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Naast de fiets behoort ook het openbaar vervoer tot de eerste lijn waar we langs werken. We willen de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten en aan een duurzame mobiliteit. We hebben daarbij ook aandacht voor de wensen van ouderen en mindervaliden.

Voor het autoverkeer leggen we de focus op een goede doorstroming op de hoofdwegen zoals de Rondweg, de provinciale wegen rondom Houten en de A12 en A27. Het mobiliteitsonderzoek voor de ruimtelijke koers heeft inzicht verschaft in de gewenste autostructuur voor de lange termijn. In de ruimtelijke koers worden werk, wonen en voorzieningen dicht bij elkaar gebracht waardoor vanuit een centrumfunctie waar meer mensen wonen makkelijker en meer gebruik kan worden gemaakt van het openbaar vervoer (NS-station en bussen) en fiets. Ook het parkeerregime wordt hierop afgestemd: minder parkeerplekken per huishouden. Toch zijn er ook investeringen in de auto-infrastructuur nodig om een goede bereikbaarheid te houden. In 2021 zullen we een onderzoek uitvoeren naar de aandachtspunten op de rondweg voor de korte/middellange termijn.

Als uitgangspunt voor het beheer en onderhoud van de bovengrondse infrastructuur zoals wegen, (maar ook voor bijvoorbeeld openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, verkeerslichten en straatmeubilair) is vanaf 2013 het Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte van kracht, gebaseerd op het door de raad vastgestelde sobere "Nieuw Houtens Niveau". Wegen dienen te voldoen aan de kwaliteitsnorm B ("functioneel"). In de centrumgebieden geldt voor wegen de kwaliteitsnorm A ("Mooi en comfortabel").

We kunnen het weg-areaal nog op de gewenste beeldkwaliteit houden. Dit geldt de laatste twee jaar helaas niet voor onkruid op verharding buiten de centrumgebieden. Hiervoor wordt een aanpak ontwikkeld voor het komende jaar.

De wegininspectie 2020 vormt de basis voor het jaarplan voor 2021 met het uit te voeren groot- en klein onderhoud en de vereiste vervangingen. Naar verwachting zullen we net als in 2020 op ongeveer 150 locaties (totaal ca 6000 m2) onderhoud plegen aan elementenverharding. Wat betreft asfaltverharding is (weer) een belangrijk project in 2021 het herstellen van (het rode asfalt van) fietspaden.

Overzicht relevante beleidskaders

[Perspectiefnota 2020](#)

[Toekomstvisie Houten 2025Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Programma Duurzaam Houten 2016-2018](#)

[Bereikbaarheidsvisie 2011](#)

[Parkeervisie 2012-2017](#)

[Nota Parkeernormen 2013](#)

[Fietsvisie Regio Utrecht \(2013\)Benutten en doorrijden - OV-Streefbeeld 2020](#)

[OV-Uitvoeringsplan \(2014\)](#)

[Beeldkwaliteitskader \(2012\)](#)

[Startnotitie Groot Onderhoud en vervanging BOR 2014-2054](#)

[Kaders vervolgtroject programma BOR](#)

[Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk \(2017\)](#)

[Ontmoetingsplaats voor Healthy Urban Living - Ruimtelijk-economische koers U10 \(2017\)](#)

[Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid \(2019\)](#)

[Regionale fietsvisie 2.0](#)

[Mobiliteitsprogramma provincie](#)

[Knooppunten onderzoek](#)

[Toekomst Beeld 2040 Openbaar Vervoer \(TBOV\)](#)

Overzicht verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen betrokken.

Deelprogramma's

- Verkeersbeleid
- Autoverkeer
- Fietsverkeer
- Openbaar vervoer

Deelprogramma Verkeersbeleid

Wat willen we bereiken?

Het deelprogramma Verkeersbeleid heeft tot doel om bij te dragen aan een vitale, duurzame en leefbare samenleving. Een vitale duurzame en leefbare samenleving wordt gecreëerd door een samenhangend systeem van mobiliteitsnetwerken. Hieronder vallen infrastructuur en diensten zoals de busverbindingen en aanbod van deelsauto's. Deze samenhangende mobiliteitsnetwerken dragen bij aan de volgende vier ambities:

- Goede bereikbaarheid
- Stimuleren duurzame vormen van vervoer
- Beperken van overlast door verkeer
- Verschillende vormen van vervoer voor iedereen toegankelijk.

De doelstellingen bij de deelprogramma's autoverkeer, fiets en ov-doelstellingen zijn gebaseerd op deze vier ambities. Verkeersveiligheid is een randvoorwaarde en beschreven bij programma veiligheid.

Veel van deze ambities zijn afhankelijk van de ontwikkelingen in de regio. De meeste verplaatsingen van en naar Houten vinden grotendeels plaats in de regio.

Deelprogramma Autoverkeer

Wat willen we bereiken?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Goed functionerende rondweg.
2. Goed functionerende aansluitingen op het landelijke hoofdwegennet.
3. Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.
4. Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.
5. Door het faciliteren en stimuleren van elektrisch rijden en het gebruik van deelsauto's verduurzamen we de automobilititeit.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Goed functionerende rondweg.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Gemiddelde snelheid rondweg tijdens de spits	nmb	X	X	X	X	0-meting
1.2	% Inwoners dat vindt dat ze de inprikkers goed kunnen bereiken en verlaten.	Monitor Sociale Kracht	X	X	X	X	0-meting

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Buitengebied Bunnik Houten:
 - In gesprek blijven met de provincie en Bunnik over het integraal maatregelpakket met o.a. de spitsknip Achterdijk, fietsbrug over de A12 en het vrijliggend fietspad langs de N410..

- Besluitvorming over het ontwerp voor het kruispunt rondweg-N410-Binnenweg en aanvragen subsidie.
- Vanuit mobiliteit wordt input geleverd aan uitwerking van de mobiliteitsambities ten aanzien van de rondweg en aansluitende wegen voor de Ruimtelijke Koers:
 - Door het inbrengen van de regionale ambities in overleg met onder andere U10, Rijkswaterstaat en provincie.
 - Door het leveren van input ten aanzien van strategie in werkgroepen
 - Door bij gebiedsontwikkelingen te toetsen of invulling wordt gegeven aan de ambities van de ruimtelijke koers en of dit voldoende bijdraagt aan de algehele mobiliteitsdoelstellingen uit dit programma.
- In het voorjaar 2019 is het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid vastgesteld, hierin zijn de ambities m.b.t. mobiliteit uit het collegeprogramma geprioriteerd. Er wordt invulling gegeven aan deze projecten
 - Onderzoek naar de doorstroming van de rondweg, in beeld brengen wat mogelijke knelpunten zijn op korte/middellange termijn.
 - In samenwerking met de provincie verkennen of de carpoolplaats Houten kan worden uitgebreid. De bezettingscijfers geven aanleiding tot uitbreiding. Of dit financieel en technisch haalbaar is zal in 2021 worden verkend. 🌈

Doelstelling 2

Goed functionerende aansluitingen op het landelijke hoofdwegennet.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Gemiddelde reistijd in de ochtendspits naar de A27, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg	Team Ruimtelijke Ontwikkeling	6:30 min	7:00 min	7:00 min	7:00 min	7:00 min
2.2	Gemiddelde reistijd in de ochtendspits naar de A12, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Limesbaan	Team Ruimtelijke Ontwikkeling	6:30 min	6:30 min	6:30 min	6:30 min	6:30 min
2.3	Gemiddelde reistijd in de avondspits van de A12 via de N229 naar de Koppeling (rotonde De Molen)*	Team Ruimtelijke Ontwikkeling	X	X	X	14:00 min	14:00 min

* Betreft een nieuwe indicator vanaf 2020.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Zowel ambtelijk als bestuurlijk deelnemen aan het overleg A27/A12 Ring Utrecht met Rijkswaterstaat Midden Nederland, de provincie en andere gemeenten om de belangen van de gemeente Houten te behartigen.
- Zowel ambtelijk als bestuurlijk blijven wij zorgvuldig aangehaakt bij de besluitvorming van de bovenwettelijke maatregelen Ring Utrecht (o.a. extra geluidschermen Houten).
- Zowel ambtelijk als bestuurlijk deelnemen aan het overleg A27 Houten – Hooipolder met Rijkswaterstaat Zuid, provincies, waterschap en andere gemeenten om de belangen van de gemeente Houten te behartigen.
- Voor beide projecten blijven wij zorgvuldig aangehaakt bij de besluitvorming over de Minder Hinder aanpak tijdens de realisatie.
- Vanaf 2023/2024 zal de uitvoering van beide projecten starten.

- Buitengebied Bunnik-Houten: in overleg blijven met provincie, Bunnik en RWS over de volledige aansluiting. A12, met als doel inzet agendering van deze aansluiting door provincie/ U10 via U-Ned in het BO MIRT.

Doelstelling 3

Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	% Inwoners dat vindt dat in de eigen buurt straten, paden en stoepen goed begaanbaar zijn	Monitor Sociale Kracht	79%	83%	79%	83%	80%
3.2	% Asfaltwegen dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Team VOB	80%	80%	70%	80%	80%
3.3	% Klinkerbestrating dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Team VOB	80%	80%	80%	80%	80%

* In het Beelkwaliteitskader is vastgelegd dat 80% van het areaal moet voldoen aan de gestelde norm. Voor wegen is dat een B-kwaliteit (functioneel) met in de 3 centrumgebieden een A-kwaliteit (mooi en comfortabel). De genoemde realisatiecijfers zijn een schatting, gebaseerd op in- en externe inspectiegegevens.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoeren van klein en groot onderhoud en reconstructies aan de wegverhardingen en civieltechnische kunstwerken.
- Wij gebruiken bestratingsmaterialen die voor minimaal 15% gerecycled zijn. Bij asfaltwegen bestaat minimaal 60% van de onderlaag en 30% van de tussenlaag uit gerecycled materiaal. 🌱
- Uitvoeren van onderhoud en/of vervanging van verkeersregelinstallaties. Samenwerken met de provincie Utrecht aan een gezamenlijk beheerplan voor VRI's.
- Het gebruik van elektrische auto's stimuleren door voldoende openbare laadpalen in de openbare ruimte te plaatsen. Bestaande locaties blijven monitoren en indien nodig uit breiden. 🌱

Doelstelling 4

Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	% Inwoners dat tevreden is over de parkeergelegenheid in de buurt	Monitor Sociale Kracht	66%	67%	65%	64%	64%
4.2	Autobezit in Houten per huishouden*	Klimaatmonitor	0,44	0,44	0,45	X	0,45

* Dit overzicht is exclusief leaseauto's en overige voertuigen die niet op een adres in Houten geregistreerd staan.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 wordt nieuw parkeerbeleid ontwikkeld. Ook de huidige aanpak "Parkeren op maat in de Straat" wordt herzien. Aanleidingen hiervoor zijn onder andere klimaat en duurzaamheidsambities, regionale ontwikkelingen vanuit U Ned ten aanzien van parkeren, schaarste in openbare ruimte en woningbouw ambities uit de ruimtelijke koers en technologische ontwikkelingen. Hiermee wil het college het parkeerbeleid gebruiken om bij te dragen aan de bredere ambities voor Houten.

- Ook zijn er concrete maatregelen nodig voor de korte termijn. Zo zal het parkeerbeleid antwoord moeten geven op de volgende vragen:
 - Hoe gaan we om met klachten over parkeren in de openbare ruimte?
 - Hoe voorkomen we dat auto's bij parkeertekorten in het groen of op onveilige plaatsen parkeren?
 - Hoe integreren we het gemeentelijke laadpalenbeleid in het parkeerbeleid?
 - Wat is nodig voor hoogwaardig en aantrekkelijk fietsparkeerbeleid?
 - Welke parkeernormen voor auto en fiets hanteren we bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen?
 - Welke randvoorwaarden zijn van toepassing om het beleid succesvol te maken (bijvoorbeeld dubbelgebruik van parkeerplaatsen of parkeerregulering)?
- Het nieuwe parkeerbeleid moet duidelijkheid geven, maar is zeker geen 'eenheidsworst'. Het parkeerbeleid kan in de loop der tijd groeien/doorontwikkelen, in samenhang met de verwachte ruimtelijke groei van Houten, de groei van mobiliteit die daarbij plaatsvindt en de ontwikkeling van fiets, openbaar vervoer en nieuwe mobiliteitsvormen. Daarnaast zijn niet op elke locatie in Houten dezelfde parkeermaatregelen passend. Nu al zijn de parkeernormen gedifferentieerd naar locatie. In de toekomst is een grotere differentiatie mogelijk. Dit is enerzijds afhankelijk van de ruimtelijke dichtheid en de druk op de openbare ruimte, en anderzijds van het voorzieningenniveau en de bereikbaarheid van de verschillende delen van Houten en kleine kernen.
- Toezicht en handhaving in de blauwe parkeerschijfzones.
- Aandacht voor en monitoring van de parkeersituatie in en om Castellum naar aanleiding van het instellen van de blauwe zone in het zuidelijke deel van De Bouw.
- Inzet City-Control software ter ondersteuning van de handhavers en om de effecten van handhaving op het parkeergedrag te monitoren.

Doelstelling 5

Door het faciliteren en stimuleren van elektrisch rijden en het gebruik van deelauto's verduurzamen we de automobiliteit.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
5.1	Aantal deelauto's per 100.000 inwoners (geen particuliere deelauto's)	duurzaamheidsscore.nl	49,2	44,9	66,1	66,1*	66,1
5.2	Aantal openbare laadpunten	nnb	60	80	218	X	66

* In 2021 komen cijfers 2020 beschikbaar. I.v.m. COVID-19 maatregelen lastig inschatten wat de ontwikkelingen zullen zijn.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bij nieuwbouwinitiatieven het gebruik van deelauto's stimuleren.
- In het nieuwe parkeerbeleid aandacht besteden aan deelauto's.
- Het gebruik van elektrische auto's stimuleren door voldoende openbare laadpalen in de openbare ruimte te plaatsen. Bestaande locaties blijven monitoren en indien nodig uitbreiden.

Deelprogramma Fietsverkeer

Wat willen we bereiken?

Houten blijft fietsstad De ambities om het fietsen te stimuleren zijn hoog. Landelijk wordt (vanuit Tour de Force) gestreefd naar 20% meer fietskilometers in 2027. Dit is een stevige ambitie! Als Fietsstad willen wij hieraan graag ons steentje bijdragen. Ook wij willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, met name de ritten korter dan 15 kilometer, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. Dit vraagt vooral verbeteringen in het buitengebied. 🚲

Ook stimuleren we het fietsen als onderdeel van de totaal aan verplaatsingen. We willen toe naar een volwaardig servicenetwerk voor mobiliteit (fiets, openbaar vervoer, auto), met daarin ook aandacht voor de "first and last mile" verplaatsingen van en naar bestemmingen. In 2020 zullen we hiervoor in gesprek gaan met een aantal bedrijven als Expo Houten, van der Valk en met de nieuwe bedrijven op het bedrijven terrein werklandschap de Meerpaal. 🚲

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.
2. Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.
3. Tevredenheid inwoners over fietsparkeren transferia.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal fietsers in centrum	Telpunt	X	X	X	X	0-meting
1.2	Aantal fietsers op regionaal netwerk	Telpunten NDW	X	X	X	X	0-meting

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We blijven goed aangehaakt bij landelijke en provinciale ontwikkelingen met betrekking tot de financieringsmogelijkheden van fietsprojecten voor infrastructuur en fietsstimulering. 🚲
- Organiseren van monitoring in samenwerking met en met subsidie van de provincie, om een beter inzicht te krijgen in het fietsgebruik van Houten. 🚲 Stimuleren fietsen naar bedrijventerreinen. Hiervoor gaan we een samenwerking met bedrijven op het werklandschap De Meerpaal aan om het gebruik van de fiets te bevorderen op:
 - o de last mile, (de korte (<7,5km) verplaatsingen);
 - o regionale verplaatsingen met de fiets;
 - o en de keten trein – fietsom zo het autoverkeer op de Rondweg te verminderen. 🚲

Het verwacht resultaat is een maatregelenpakket dat deels door bedrijven wordt uitgevoerd (zoals reiskostenvergoeding, (stallings)voorzieningen, etc. en deels door de gemeente zoals verbetering van fietsroutes, stallingsmogelijkheden voor bedrijven in Transferium of stallingen bij bushaltes etc.

- We blijven in gesprek met de provincie over de voorbereidingen voor de realisatie van het vrijliggend fietspad N410 en de fietsbrug over de A12. 🌈
- We werken aan diverse projecten uit de mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk: 🌈
 - De fietsoversteken en verkeersremmende maatregelen op de provinciale weg, worden voorbereid en uitgevoerd;
 - We leveren regionaal input aan voorbereidingen van de wegverbreding Lekdijk;
 - We blijven ons inspannen (met lobby en netwerkacties) voor een extra fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal.
- Input leveren aan de uitwerking van de fietsambities van de Ruimtelijke Koers: 🌈
 - Door het inbrengen van de regionale ambities in overleg met U10, Rijkswaterstaat of provincie.
 - Door bij gebiedsontwikkelingen te toetsen of invulling wordt gegeven aan de ambities van de ruimtelijke koers en of dit voldoende bijdraagt aan de algehele fietsdoelstellingen van Houten

Doelstelling 2

Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	97%	98%	97%	98%	98%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als deelnemer aan de F10 (het netwerk van wethouders en ambtenaren van (inmiddels) 17 ambitieuze fietssteden) werken we samen met het Rijk, vervoerregio's en provincies aan een verdere groei van het fietsgebruik in Nederland. 🌈

Doelstelling 3

Tevredenheid inwoners over fietsparkeren transferia.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Gemiddelde beoordeling fietstransferia	Burgerpanel Houten	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8
3.2	Aantal geparkeerde fietsen in Transferia	nmb	X	X	X	X	0-meting
3.3	Aantal OV fietsen	nmb	X	X	X	X	0-meting

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In de (in 2021 vast te stellen) parkeernota besteden we aandacht aan normen en kaders voor fietsparkeren. 🌈
- Bij de uitwerking van de ruimtelijke koers besteden we aandacht aan de kwaliteit van fietsparkeervoorzieningen, voor alle doelgroepen, bij nieuwbouw. 🌈

Deelprogramma Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Om een alternatief te bieden voor het gebruik van de auto is het van belang dat we de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. We willen in Houten geen verschraving van het openbaar vervoer. We zetten maximaal in om de voorgestelde wijzigingen in de busdienstregeling te voorkomen. Een goed openbaar vervoer netwerk levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten, de mobiliteit van mensen die minder of geen gebruik maken van auto of fiets (ouderen, jongeren en minder validen) en aan een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen.

Naast openbaar vervoer voor de komende jaren, wordt in regionaal verband ook onderzoek uitgevoerd naar het openbaar vervoer op lange termijn. In 2019 is het toekomstbeeld openbaar vervoer 2040 vastgesteld. Dit onderzoek is een bouwsteen voor processen als het REP, U Ned en de ruimtelijke koers van Houten. Vanwege COVID-19 heeft de provincie besloten voor 2021 geen vervoerplan op te stellen. Dit betekent dat er beperkt wijzigingen mogelijk zijn in de bus dienstregelingen van 2021. Dit is niet naar tevredenheid van Houten, goed openbaar vervoer heeft voor 2021 meer aandacht nodig.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
2. Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
3. Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de Rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	% Inwoners dat tevreden is over busvervoer* naar plaatsen buiten de gemeente Houten	Monitor Sociale Kracht	52%	50%	52%	55%	55%

* Met ingang van de begroting 2021 trachten we ook inzicht te geven in de tevredenheid over het treinvervoer.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Intensief en constructief overleg met de provincie, Prorail, busvervoerders, buurgemeenten en belangengroepen over de voor Houten belangrijke dossiers met betrekking tot OV-bereikbaarheid, om in ieder geval verdere versobering van het openbaar vervoer in Houten te voorkomen.
- Bij de aanpassing van de vervoersplannen worden wensen vanuit Houten nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij de concessieverlener en zo mogelijk kwantitatief onderbouwd.
- Wij leveren actief input aan de provincie voor de evaluatie van U-Flex (het flexibele openbaar vervoersysteem in Houten-zuid, 't Goy en Schalkwijk) en de evaluatie van de lijnen 43 en 44.

Doelstelling 2

Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Gemiddeld aantal instappers in de bus per dag (totaal van alle haltes)	Qbuzz	747	772	770	800	800*
2.2	Aantal treinreizigers (in en uit per dag) station Houten	ProRail	7.905	7.864		8.000	8.000*
2.3	Aantal treinreizigers (in en uit per dag) station Castellum	ProRail	4.581	4.986		5.200	5200*

* Geen betrouwbare inschatting mogelijk ivm COVID-19

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Intensief overleg met de provincie, buurgemeenten, landelijke partners en belangengroepen over de voor Houten belangrijke dossiers met betrekking tot bereikbaarheid per openbaar vervoer.
- Bij de jaarlijkse aanpassing van het OV-Uitvoeringsplan en het Vervoersplan worden wensen vanuit Houten nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij de concessienemer en -verlener.
- (Gelegenheids-)reizigers beter informeren over mogelijkheden van openbaar vervoer (bijvoorbeeld via social media).
- Deelname aan het regionale U15-project 'Goed op Weg' dat bedrijven stimuleert om hun mobiliteit te verduurzamen door meer gebruik te maken van OV en fiets. 🚲
- Vanuit openbaar vervoerbeleid leveren we input aan de uitwerking van de fietsambities van de Ruimtelijke Koers:
 - Door het inbrengen van de regionale ambities in overleg met U10, U-OV, NS, Pro Rail en provincie.
 - Door bij gebiedsontwikkelingen te toetsen of invulling wordt gegeven aan de ambities van de ruimtelijke koers en of dit voldoende bijdraagt aan de algehele openbaar vervoerdoelstellingen van Houten.

Doelstelling 3

Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de Rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de elektrokar.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ondersteunen kleinschalig aanvullend vervoer voor kwetsbare inwoners en faciliteren de stichting Vervoer Houten hiervoor. In overleg met Stichting Vervoer Houten wordt gezocht naar mogelijkheden om de elektrokar ook toegankelijk te maken voor mensen in een rolstoel.
- In samenwerking met concessienemer en -verleners vergroten we de bereikbaarheid van OV voor mensen met een beperking.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Aantal ritten met de Regiotaxi per jaar	Dashboard Regiotaxi	X	X		27.000	25.000*
3.2	Aantal ritten met de electrokarren per jaar	Jaarverslag Stichting Vervoer	2.200	5.000	9.000	8.500	10.000
3.3	Aantal ritten met Automaatje	Dashboard Automaatie	X	X	X	720	1.440

* Omdat vanaf 2022 minder budget beschikbaar is voor de Regiotaxi, wordt de komende jaren toegewerkt naar een afname van het gebruik van de Regiotaxi.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Goede bereikbaarheid			
Verkeersbeleid	85.886	1.908	-83.978
Autoverkeer	3.226.214	36.504	-3.189.710
Fietsverkeer	985.407	439.494	-545.913
Openbaar vervoer	11.260		-11.260
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	4.308.767	477.906	-3.830.861
Mutaties reserves	1.600.219	1.681.500	81.281
Totaal resultaat programma	5.908.986	2.159.406	-3.749.580

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Veilige leefomgeving

Programma Veilige leefomgeving

Omschrijving programma

Houten is en blijft een veilige gemeente om in te wonen. Het gevoel van veiligheid in Houten wordt gewaardeerd met het rapportcijfer 7,8 (Monitor Sociale Kracht 2019).

Het motto van het programma luidt: 'Een veilige stad, een gezamenlijke zorg'. Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waarin mensen zich ook veilig voelen.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2020-2023 vastgesteld. In dit plan zijn de kaders neergelegd voor het lokale veiligheidsbeleid in de komende jaren. Het Integraal Veiligheidsplan kent 3 prioriteiten: Veilige wijken, het tegengaan van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit en zorg & veiligheid. Voor het jaar 2020 en 2021 is een uitvoeringsplan opgesteld.

De COVID-19 crisis heeft ook effect op de werkzaamheden van het team Veiligheid. Veel tijd wordt opgeslokt door de werkzaamheden voortvloeiend uit de bestrijding van deze crisis 🦠.

COVID-19 heeft ook invloed op de ontwikkeling van de criminaliteit 🦠. Omdat inwoners meer thuiswerken en minder reizen zien we een daling van het aantal woninginbraken en autokraken. Dat inwoners meer thuis zijn heeft aan de andere kant een forse stijging op het gebied van online criminaliteit en meldingen van (jeugd-)overlast tot gevolg. De verwachting is dat deze scherpe dalingen en stijgingen zullen afvlakken in 2021 omdat de bewegingsvrijheid van onze inwoners weer toeneemt door versoepeling van de corona-maatregelen.

Ook op het gebied van verkeer en verkeersveiligheid heeft het thuiswerken en de daarmee gepaard gaande vermindering van reizen, invloed gehad. Het was aanzienlijk rustiger op de weg en dat heeft invloed op het aantal verkeersongevallen. Door de bijzondere infrastructuur kent Houten een relatief laag ongevals cijfer. Het aantal meldingen over hard rijden in de wijk (met name door bestelbussen) en brommeroverlast is min of meer gelijk gebleven. Het aantal aanvragen om inzet van gedragsbeïnvloedend materiaal door de gemeente is daarom ook gelijk gebleven.

Toch heeft ook Houten te maken met criminaliteit, Niet alle vormen van criminaliteit zijn zichtbaar. Er zijn vormen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit waar slechts mondjesmaat zicht op bestaat of over wordt gesproken, zoals drugsproductie en -handel en fraude. Inwoners/bedrijven van Houten dragen hier (soms onbewust) aan bij door bijvoorbeeld een pand te verhuren aan een malafide huurder. Onder regie van de gemeente wordt de aanpak van ondermijning verstevigd langs de volgende aandachtspunten: alertheid, weerbaarheid, signalen, thematische en gebiedsgerichte projecten, integraal werken en communicatie.

Gemeente Houten kenmerkt zich ook op het gebied van fysieke veiligheid als veilig. Bedrijven met de hoogste veiligheidsrisico's zijn niet aanwezig. De risicokaart laat wel zien dat er externe veiligheidsrisico's zijn als het gaat over het vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor en water. Ook het klimaat verandert. Er valt meer neerslag in korte tijd en de zeespiegel stijgt. Dat heeft invloed op de waterveiligheid. Het risico van overstromingen en van wateroverlast neemt toe. Daarmee blijft de kans op calamiteiten altijd aanwezig en blijft voorbereiding hierop van belang.

Veiligheid en de aantasting daarvan zijn dynamisch en grensoverschrijdend. Bij de zorg voor veiligheid zullen we blijven inspelen op de actualiteit en intensief samenwerken in de regio en met onze veiligheidspartners. Risicocommunicatie is hierin een belangrijk speerpunt. De zorg voor veiligheid is ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid van veel partijen. Het gaat daarbij niet alleen om de inzet van hulpdiensten, maar ook om bijdragen van bedrijven, instellingen, woningbouwcorporaties en inwoners.

De afgelopen jaren hebben ons getoond dat juist die gezamenlijke inzet en het oppakken van eigen verantwoordelijkheid veel hebben geholpen bij het realiseren van relatief goede veiligheids cijfers. Op die weg zullen we blijven doorgaan. Voor een veilige woon-, werk-, en leefomgeving in Houten.

Met dit programma geven we concreet invulling aan het thema veiligheid en ziet de burger wat hij of zij van de gemeente en haar partners in veiligheid kan en mag verwachten. De missie van de gemeente

Houten luidt dat we samen met partners en onze inwoners een integraal en op maat gesneden veiligheidsbeleid ontwikkelen én ten uitvoering brengen.

Overzicht relevante beleidskaders

[Perspectiefnota 2020](#)

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Regionale Veiligheidsstrategie 2019-2022](#)

[Algemene Plaatselijke Verordening](#)

[Integraal Veiligheidsplan 2020-2023](#)

[Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht](#)

[Regionaal Risicoprofiel \(actualisatie\)](#)

[Regionaal Crisisplan VRU 2020-2023](#)

[Beleidsplan VRU 2020-2023](#)

[Beleidsnota Dierenwelzijn 2017-2020](#)

[Uitwerking veiligheidsagenda 2019-2022](#)

Overzicht verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Deelprogramma's

- Sociale Veiligheid en openbare orde
- Fysieke veiligheid en crisismanagement

Deelprogramma Sociale Veiligheid en Openbare Orde

Wat willen we bereiken?

Houten is een prettige gemeente om in te wonen en te werken. Het hoge veiligheidsgevoel onder onze inwoners bevestigt dit beeld. Samen met onze partners werken we aan het op peil houden van de veiligheid en openbare orde in Houten.

In het Integraal Veiligheidsplan 2020-2023 zijn de volgende prioriteiten benoemd op het gebied van veiligheid in onze gemeente:

- Veilige wijk
- (georganiseerde) Ondernijnde criminaliteit
- Zorg en veiligheid

Deze prioriteiten staan in willekeurige volgorde en geven de accenten aan voor het veiligheidsbeleid in de komende periode. Onderwerpen die niet in dit lijstje worden genoemd krijgen gepaste aandacht. Denk daarbij aan het creëren van bewustwording als het gaat om cyberveiligheid. Ook wordt er naar aanleiding van actuele problematiek per geval beoordeeld welke acties nodig zijn. Als de praktijk daarom vraagt kunnen de prioriteiten in de loop van de planperiode worden aangepast en/of vervangen.

Het thema 'veilige wijk' omvat met name de aanpak van vermogenscriminaliteit (diefstal) en overlast in de wijk. Dit is waar inwoners direct ervaren wat kleinschalige criminaliteit voor effect heeft in het dagelijks leven.

De aanpak van (georganiseerde) ondernijnde criminaliteit begint bij het in beeld brengen van de blinde vlekken in onze gemeente. Daar waar ondernijning wordt gesignaleerd pakken we deze samen met onze partners aan.

De prioriteit zorg en veiligheid omvat naast de aanpak van jongerenoverlast ook de persoonsgerichte aanpak Zorg en Veiligheid waarbij wordt samengewerkt met verschillende partners. Ook het gebiedsteam GGZ en het EropAf team zijn nauw betrokken. De integrale benadering en aanpak staat hierbij voorop. Tevens wordt vanuit het programma Samen Leven ingezet op het herkennen en acteren op signalen van huiselijk geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties.

De prioriteit verkeer heeft een plek gekregen binnen het deelprogramma Fysieke Veiligheid.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.
2. Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak en fietsdiefstal.
3. In 2023 is er meer zicht op ondernijning in het buitengebied en de bedrijventerreinen dan ten tijde van het ondernijningsbeeld 2017.
4. Inwoners die zorg nodig hebben en in de criminaliteit (dreigen te) belanden of overlast veroorzaken, glijden niet verder af.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt	Monitor Sociale Kracht	6%	4%	5%	3%	3%
1.2	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt op het Rond	Monitor Sociale Kracht	12%	7%	12%	10%	10%
1.3	Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	4,9	4,2	nbn	4	4
1.4	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	2,6	2,8	nbn	2,3	2,5

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 richten we ons op het actief en laagdrempelig informeren van onze inwoners als het gaat om het voorkomen van criminaliteit en het bevorderen van veiligheid. We gebruiken daarvoor verschillende communicatiekanalen, en daarbij krijgt de campagnefiets een belangrijke rol. Niet alleen past een campagnefiets goed in het imago van Houten fietsstad, het is tevens een laagdrempelig en zeer flexibel instrument om dicht bij de inwoner te komen en deze van informatie te voorzien op het moment dat de informatiebehoefte het grootst is (bijv. net nadat er inbraken zijn gepleegd).

Daarnaast zetten we in op het leren herkennen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling onder medewerkers van het Sociaal Team Houten en de ketenpartners. We bieden in 2021 training en netwerkbijeenkomsten aandachtfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling aan (uitgewerkt in programma Samen Leven).

Doel	Omschrijving prestatie 2021
1.1	Opstellen uitvoeringsplan IVP 2022-2023.

Doelstelling 2

Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak en fietsdiefstal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal aangiften van (poging) woninginbraak	Politie	101	63	48	90	50
2.2	Aantal aangiften autokraak	Politie	191	232	210	200	195
2.3	Aantal aangiften fietsdiefstal	Politie	192	142	109	150	120

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 breiden we de voorlichtingscampagne tegen autokraken uit van hot spotlocaties op bedrijventerreinen naar de woonwijken. We maken hierbij mede gebruik van de campagnefiets als instrument om op locatie, laagdrempelig advies te geven op het moment dat inwoners daar het meest

voor openstaan. Dat is over het algemeen op het moment dat ze net te maken hebben gehad met deze vorm van criminaliteit. Ook zullen de we de campagnefiets als nieuw instrument gebruiken voor voorlichting en preventietips op het gebied van voorkomen van fietsdiefstal en woninginbraak.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Aantal deelnemers Burgernet*	Team Samenleving	5.090	5.696	5.715	5.900	5.925

* Inwoners kunnen lid worden van Burgernet via aanmelding op de website van burgernet of via het downloaden van een app. Over het aantal appgebruikers zijn geen cijfers beschikbaar. Het werkelijk aantal burgernetdeelnemers ligt daarom hoger dan het aantal dat hier wordt weergegeven.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
2.1	Ieder kwartaal organiseren we een themacampagne waaronder woninginbraak / autokraak en fietsdiefstal.
2.2	Naar aanleiding van actuele veiligheidsproblemen en op hotspot locaties voeren we gerichte preventie- en voorlichtingsacties uit. We gebruiken hierbij de campagnebakfiets.

Doelstelling 3

In 2023 is er meer zicht op ondermijning in het buitengebied en de bedrijventerreinen dan ten tijde van het ondermijningsbeeld 2017.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn verbonden partijen zijdelings betrokken. Als de RUD of Stichtse Groenlanden een bijdrage kunnen leveren aan zicht op een gebied of aan een project, dan maken we hierover afspraken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We brengen informatie over locaties die (potentieel) interessant zijn voor criminele activiteiten bijeen en controleren de locaties. We zetten daarbij in het bijzonder in op het buitengebied en bedrijventerreinen.
- We continueren het lokale overleg en de integrale samenwerking met de partners binnen het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Midden-Nederland (RIEC), Lekpoort en het district.
- In alle gevallen waarbij een handelshoeveelheid drugs wordt aangetroffen in een pand wordt getoetst aan de beleidsregels 13b Opiumwet en indien mogelijk overgegaan tot sluiting van het pand.
Bij voor publiek openstaande panden geldt dat -indien daar criminele activiteiten plaatsvinden of worden gefaciliteerd (dan wel ernstige overlast wordt veroorzaakt)- daar waar mogelijk de Gemeentewet of artikel 2:41a APV wordt toegepast. De burgemeester kan in het kader van het herstel van de openbare orde, veiligheid, gezondheid en zedelijkheid een pand voor een bepaalde duur sluiten.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
3.1	Twee integrale controles.
3.2	Twee risicolocaties worden in beeld gebracht.
3.3	Tien signalen worden besproken in het signaaloverleg.
3.4	Twee cases worden aangepakt.

Doelstelling 4

Inwoners die zorg nodig hebben en in de criminaliteit (dreigen te) belanden of overlast veroorzaken, glijden niet verder af.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
4.1	Meldingen jongerenoverlast	Politie en Meldpunt Jeugd en Veiligheid gemeente	258	259	275	260	250
4.2	Meldingen overlast personen met verward gedrag	Politie	133	170	114	135	120
4.4	Aantal PGA aanmeldingen	Team Samenleving	28	35	16	25*	20**
4.6	Aantal cases in het Top X overleg*** van het Veiligheidshuis	Veiligheidshuis	X	5	5	5	5

* Het gebiedsteam GGZ biedt sinds 2019 ook outreachende hulpverlening, dit betekent dat er minder casussen door hoeven te worden aangemeld voor de PGA.

** Het aantal jongeren dat voor de PGA wordt aangemeld zal door intensivering van de gemeentelijke regie op de aanpak dalen.

*** Lokale casuïstiek die in de PGA aanpak niet tot een oplossing wordt gebracht kan worden opgeschaald naar het Top X overleg in het Veiligheidshuis.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Binnen de persoonsgerichte aanpak Zorg en Veiligheid en de Top X in het Veiligheidshuis wordt integraal samengewerkt om verder afglijden van inwoners te voorkomen. Er wordt per casus gekeken wat er nodig is.
- Eens per kwartaal hebben de portefeuillehouders zorg en veiligheid een gecombineerd beleidsoverleg. We verbinden daarmee ook op bestuurlijk niveau de beide domeinen.
- Om jongerenoverlast en het afglijden van jeugdgroepen naar problematisch gedrag te voorkomen en te verminderen, werken (diverse afdelingen van de) gemeente, jongerenwerk en politie intensief samen. We betrekken niet alleen melders actief bij de aanpak maar ook de jongeren én hun ouders. De nadruk ligt op preventie waar mogelijk en repressie waar nodig. De inzet is proportioneel en integraal. In het kader van de persoonsgerichte aanpak Zorg en Veiligheid worden indien nodig ook andere partijen actief betrokken zoals de school van de jongere.
- Het maandelijks afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid werkt met een eigen methodiek. Deze methodiek richt zich niet alleen op groepen en overlast, maar ook op individuen. Vanuit het afstemmingsoverleg wordt waar nodig ook de verbinding tussen zorg en veiligheid gelegd.

Deelprogramma Fysieke veiligheid en crisismanagement

Wat willen we bereiken?

Onder **fysieke veiligheid** wordt verstaan de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door ongevallen en tegen onheil, waarbij de fysieke omgeving en haar condities een dominante factor vormen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de zorg voor brandveiligheid, verkeersveiligheid, bouwveiligheid, omgevingsveiligheid en externe veiligheid.

We willen bereiken dat de fysieke veiligheid in de gemeente Houten zo hoog mogelijk is. Hierin betrekken wij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren en betrekken hierbij onze partners, zoals de Veiligheidsregio Utrecht.

Crisismanagement of crisisbeheersing is de systematische poging om organisatorische crises te voorkomen dan wel te beheersen. Een **crisis** is een zware noodsituatie waarbij het functioneren van een organisatie en/of gebied (bedrijf, overheid, maatschappij, regio) ernstig verstoord raakt.

Bij de aanpak van crisismanagement gebruiken we het 13-stappenmodel van PBLQ, adviesbureau voor verandervraagstukken in de informatiesamenleving.

Het stappenmodel richt zich op:

1. Scenariomanagement: we brengen samen met de Veiligheidsregio de mogelijke scenario's in beeld en willen op deze wijze zo goed mogelijk voorbereid zijn op een crisis.
2. Incidentmanagement: Vervolgens treffen we maatregelen en voorzieningen om een incident te voorkomen en de gevolgen van het incident zo veel mogelijk te beperken of te herstellen.
3. Verbetermanagement: We leren van incidenten door te evalueren en passen de 'lessons learned' toe.

We betrekken hierbij organisaties, instellingen en bewoners.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Minder (kans op) fysieke calamiteiten - minder (kans op) slachtoffers - minder (kans op) schade.
2. Overheid, organisaties, instellingen en inwoners zijn adequaat voorbereid op calamiteiten, crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan.
3. De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk op basis van meer risicosturing verder verbeteren.
4. Het bevorderen van dierenwelzijn.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Minder (kans op) fysieke calamiteiten - minder (kans op) slachtoffers - minder (kans op) schade.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal brandmeldingen in een gebouw prio 1*	VRU rapportage	14	13	12	12	11
1.2	Waarvan aantal woningbranden prio 1*	VRU rapportage	8	8	8	8	7
1.3	Geregistreerde rookmelderdichtheid in woningen gemeente Houten	Website gemeente Houten	51%	56%	58%	65%	70%

* Prio 1: Geeft kwalificatie van de melding aan. Prio 1 staat voor Prioriteit 1. De hoogste kwalificatie.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2021 VRU)

De VRU inventariseert risico's van branden, rampen en crises. Zij adviseert het bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Daarmee proberen ze risico's niet te laten ontstaan, dan wel zo klein mogelijk te maken. Verder richt de VRU zich op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op voorkomen van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betrekken zij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Conform de Wet veiligheidsregio's ligt de primaire verantwoordelijkheid voor brandveiligheid en brandweezorg bij het college. Veel wettelijke taken zijn gemandateerd aan de Veiligheidsregio

Utrecht (VRU). De VRU heeft haar wettelijke taak beschreven in haar beleidsplan en de gemeente ziet toe op de uitvoering. Zowel strategisch, tactisch als operationeel vinden door het jaar heen gesprekken met de VRU plaats over de kwaliteit van de brandweezorg en de voortgang van de voorbereiding op calamiteiten.

Naast de wettelijke uitvoering van de VRU zijn er maatschappelijke ontwikkelingen die op het gebied van fysieke veiligheid vragen om inzet van de gemeente. Dit is beschreven in het Integraal Veiligheidsplan (IVP). In 2021 geven we uitvoering aan de volgende thema's:

- **Brand- en vluchtveiligheid woningen**
Hoe meer adressen in de gemeente Houten zijn voorzien van werkende rookmelders, hoe kleiner de kans dat er slachtoffers vallen bij een brand en hoe groter de kans op minder schade door een brand. Door middel van rookmeldercampagnes streven we naar het verhogen van de rookmelderdichtheid in Houten.
- **Brandveiligheid in woonappartementencomplexen**
Inwoners blijven steeds langer zelfstandig thuiswonen ook als zij verminderd zelfredzaam zijn. Het is van belang dat inwoners bij het ouder worden ook veilig thuis kunnen blijven wonen. Woonappartementencomplexen hebben daarbij onze speciale aandacht. Een uitgevoerde pilot bij appartementencomplex Fluweelmos in Houten in 2020 heeft een format vluchtplan opgeleverd. Dit plan en bijbehorende toolkit wordt verder uitgerold bij andere woonappartementencomplexen in Houten.
- **Brandveiligheid bij kleine ondernemers**
De ontwikkelde portal brandveilig ondernemen wordt onder de aandacht gebracht bij nieuw gevestigde ondernemers, die niet gebruiksmeldings- of gebruiksvergunningsplichtig zijn en bij ondernemers die de portal in 2019 (nog) niet hebben gebruikt. Brandveiligheid bij ondernemers blijft verder een belangrijk aandachtspunt binnen het overleg Keurmerk Veilig Ondernemen Het Rond en Castellum.
- **Externe veiligheid**
Water en veiligheid: De ambitie is om de gevolgen van een eventuele overstroming te beperken. Denk aan de vermindering van schade, letsel, overlast en verbetering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Deze ambitie komt voor uit het landelijke deltaprogramma klimaatadaptatie. Regionaal is hiervoor een programma opgesteld dat gecoördineerd wordt door de provincie. Diverse partijen werken hier aan mee, zoals Rijkswaterstaat, het waterschap, de Veiligheidsregio Utrecht en alle gemeenten uit de provincie Utrecht. Dit is vastgelegd in een intentieverklaring. De provincie Utrecht coördineert het (regionaal) programma gevolgbepijking overstromingen (meerlaagsveiligheid).

Lokaal kijkt de gemeente Houten welke maatregelen er getroffen kunnen worden om de schade bij een overstroming te beperken 🌊. Dit onderwerp wordt meegenomen in de uitwerking van het programma ruimtelijke koers en de nieuwe omgevingsvisie. Aandacht voor dit thema dient er te zijn bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, bouwwerken, vitale en kwetsbare sectoren, (hoofd)verdeelstations, waterwinlocaties en andere vitale bedrijven en locaties. Daarnaast is bewustwording bij inwoners en bedrijven belangrijk, zodat zij het belangrijk vinden om maatregelen te nemen om de gevolgen van overstromingen te beperken. Vanuit crisisbeheersing en rampenbestrijding dient hiervoor adequate planvorming aanwezig te zijn.
- **Crisisbeheersing en rampenbestrijding**
Opleiden, trainen en oefenen van de gemeentelijke crisisorganisatie aan de hand van de regionale planning Veiligheidsregio Utrecht.
- **Risicocommunicatie**
Voortzetten van de risicocommunicatie met inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen en hen stimuleren om te investeren in zelfredzaamheid. Dit doen we door het accent te leggen op digitale communicatie (via website en social media), door de communicatiemomenten te spreiden en deze te laten aansluiten op actuele gebeurtenissen. Uiteraard wordt rekening gehouden met de minder zelfredzame mensen. Het risicocommunicatiebeleid sluit daarmee

aan bij de beleving, behoeften en verwachtingen van inwoners.

Naast communicatie aan inwoners richten we ons ook op de ondernemers. Het doel is om het veiligheidsbewustzijn van ondernemers te vergroten door ze te wijzen op de externe veiligheidsrisico's die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering en bedrijfscontinuïteit van bedrijven. We informeren ondernemers over verantwoordelijkheden en taken en wijzen ze op het belang van het treffen van maatregelen.

We sluiten de risicocommunicatie aan op landelijke en regionale thema's. We communiceren daarnaast over lokale urgente en actuele thema's.

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Aantal wooncomplexen waarvoor in het betreffende jaar in het kader van brandveiligheid een 'Veilig vluchtplan' is opgesteld en verspreid onder de bewoners.	Gemeente / Viveste	X	0	0	3	3
1.2	Percentage van het aantal niet gebruiksmeldings- of gebruiksvergunningplichtige ondernemers in bedrijfspanden dat een geautomatiseerd advies vanuit het portal brandveilig ondernemen kreeg.	Portal Brandveilig Ondernemen	X	X	32%	34%	35%

Doelstelling 2

Overheid, organisaties, instellingen en inwoners zijn adequaat voorbereid op calamiteiten, crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing (nader uitgewerkt in vastgestelde begroting 2020 VRU)

De VRU inventariseert risico's van branden, rampen en crises. Zij adviseert het bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Daarmee probeert ze risico's niet te laten ontstaan, dan wel zo klein mogelijk te maken. Verder richt de VRU zich op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op het voorkomen van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betreft zij actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Risicocommunicatie

Voortzetten van de risicocommunicatie met inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen en hen stimuleren om te investeren in zelfredzaamheid. Dit doen we door het accent te leggen op digitale communicatie (via website en social media), door de communicatiemomenten te spreiden en deze te laten aansluiten op actuele gebeurtenissen.

Naast communicatie aan inwoners richten we ons ook op de ondernemers. Het doel is om het veiligheidsbewustzijn van ondernemers te vergroten door ze te wijzen op de externe veiligheidsrisico's die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering en bedrijfscontinuïteit van bedrijven. We informeren ondernemers over verantwoordelijkheden en taken en wijzen ze op het belang van het treffen van maatregelen.

We sluiten de risicocommunicatie aan op landelijke en regionale thema's. We communiceren daarnaast over lokale urgente en actuele thema's.

Doelstelling 3

De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk op basis van meer risicosturing verder verbeteren.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
3.1	Snelheidsoverschrijdingen op 30 km, 50 km, 60 km en 70 km-wegen terugdringen	Meetel-data SPI-kompas	X	X	X	X	10%
3.2	Aantal geregistreerde ongevallen naar type: (brom-)fietsongevallen	RAVU-data VeiligheidNL	X	X	X	X	nmb

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het landelijke verkeersveiligheidsbeleid is veranderd van een jarenlange reactieve aanpak op basis van ongevallen naar een proactieve aanpak op basis van risico's. De nadruk ligt op het verzamelen en analyseren van informatie over risico's in het verkeer die er nu zijn of zich in de nabije toekomst kunnen voordoen. Door vooraf een inschatting te maken van een risico en deze risico-indicator meetbaar te maken, zijn we in staat preventief actie te ondernemen op basis van gerichte maatregelen. Deze nieuwe, proactieve werkwijze wordt de risico-gestuurde aanpak genoemd. Deze landelijke nieuwe aanpak wordt door Houten al jaren op vergelijkbare manier ingevuld.

- 'Veilige straat', de inzet van gedragsmateriaal, het faciliteren van initiatieven gericht op gedrag, de inzet van gedragsacties rond basisscholen (in combinatie met verkeersprotocollen) en door de aanpak van overlast van bromfietsen en bestelbussen.
- Risico gestuurde analyse van knelpunten. Dit door gebruik te maken van de ongevallenregistratie op basis van ambulancegegevens RAVU (waar kan de grootste veiligheidswinst worden behaald?) en op basis van database snelheidsmetingen, zogenaamde SPI-kompas (waar klopt gereden snelheid met snelheidsregime?).
- (Brom-)fietsnetwerk toekomstbestendig inrichten door het analyseren en waar nodig aanpassen van de infrastructuur.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
3.1	Samen met zowel landelijke als provinciale verkeersveiligheidsorganisaties onderzoek doen naar zinvolle indicatoren om te gebruiken voor het verkeersbeleid in Houten.
3.2	In samenwerking met de partners van het KVO Het Rond ervaren brommeroverlast gericht aanpakken.
3.3	Onderzoek naar alternatieve mogelijkheden van pakketbezorging. Dit mede om overlast van bestelbussen te verminderen.
3.4	Aan de hand van CROW-checklist onderzoek naar de veiligheid van een 6-tal kruispuntlocaties auto- en (brom-)fietsverkeer in verband met letselongevallen onder (brom-)fietsers.

Doelstelling 4

Het bevorderen van dierenwelzijn.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De wettelijke taken van de gemeente voor de opvang van zwerfdieren voeren de Dierenambulance en verschillende opvangcentra uit. Deze samenwerking ligt vast in overeenkomsten.
- We voeren de geactualiseerde nota dierenwelzijn uit (actiepunten en onderzoeksvragen).

Doel	Omschrijving prestatie 2021
4.1	De gemeente actualiseert de nota dierenwelzijn.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Veilige leefomgeving			
Sociale veiligheid en Openbare orde	1.281.376	379.214	-902.162
Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.764.342	216	-2.764.126
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	4.045.718	379.430	-3.666.288
Mutaties reserves			
Totaal resultaat programma	4.045.718	379.430	-3.666.288

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Programma Betrokken bij de samenleving

Programma Betrokken bij de samenleving

Omschrijving programma

Dit programma gaat over hoe we met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers willen samenwerken om tot mooie resultaten te komen. Dat samenspel is vandaag de dag anders dan een aantal jaren geleden. Gemeentelijk beleid komt nu tot stand door voortdurend hierover met elkaar in gesprek te zijn.

De samenlevingsagenda is een werkwijze om vraagstukken gezamenlijk aan te pakken. Een werkwijze waarbij we ons bewust zijn van de rollen en verantwoordelijkheid van de gemeente en haar partners. De Visie communicatie en participatie 2017-2021 'Communicatie is van ons allemaal' helpt ons hierbij. Zo gaan we zowel vanuit het college als vanuit de raad, op een vernieuwende manier de verbinding aan.

'We stellen de mens centraal' uit de Toekomstvisie Houten 2025 is leidend. Dat betekent ook dat vragen en initiatieven van de samenleving centraal staan. Dat willen we faciliteren met onder meer een zichtbare integrale wijkgerichte aanpak en verdere vernieuwing van de bestuursstijl.

Wij zijn een persoonlijke overheid. De dienstverlening is laagdrempelig en bij voorkeur digitaal. Daarnaast blijft telefonisch en persoonlijk contact altijd mogelijk. We ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben, passend bij onze verantwoordelijkheid als overheid.

Overzicht relevante beleidskaders

[Toekomstvisie Houten 2025](#)

[Collegeprogramma 2018-2022: Duurzaam, ondernemend en dichtbij!](#)

[Visie communicatie en participatie 2017-2021: Communicatie is van ons allemaal](#)

[Communicatiemethodiek Factor C](#)

[Leidraad communicatie en participatie bij particuliere \(bouw\)initiatieven](#)

Overzicht verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Deelprogramma's

- Politiek en bestuur
- Dienstverlening

Deelprogramma Politiek en bestuur

Wat willen we bereiken?

Bij het vinden en uitvoeren van oplossingen van maatschappelijke vraagstukken is zowel de inzet van de gemeente als de inzet van inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers van groot belang. Daarom streven we voortdurend naar het juiste gesprek tussen al deze spelers en ook tussen college en raad. Of het nu gaat om initiatieven vanuit de gemeente of vanuit de samenleving. Samen zetten we onze (denk)kracht in. We willen dat ook inwoners en partners in de Houtense samenleving dat zo ervaren.

We willen dat inwoners zich nauw betrokken voelen bij wat de gemeente doet.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.
2. Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen*	Monitor Sociale Kracht	41%	44%	50%	47%	52%
1.2	Cijfer waarmee inwoners de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente waarderen**	Monitor Sociale Kracht	X	7,1	7,0	7,5	7,5
1.3	% Inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen***	Monitor Sociale Kracht	79%	76%	81%	80%	82%

* Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 33%. Het voor 2021 geraamde percentage moet gezien worden in relatie tot het gerealiseerde percentage in 2019.

** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 6,7

*** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 73%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

De monitor Sociale Kracht laat zien dat het percentage inwoners dat vindt dat wij hen voldoende betrekken bij wat de gemeente doet gestaag groeit. In 2019 was het percentage 50%, wat fors hoger is dan het gemiddelde bij Nederlandse gemeenten (33%) en ook hoger is dan we op basis van de eerdere cijfers (2017 en 2018) hadden geraamd voor 2020. Onze aanpak lijkt dus te werken. Toch zien we nog kansen de betrokkenheid verder te vergroten.

Het cijfer dat de inwoners geven voor communicatie en voorlichting (7,0) is mooi en hoger dan het gemiddelde bij Nederlandse gemeenten. Het blijft iets achter bij onze verwachtingen. Reden om door te gaan op de ingeslagen weg en waar mogelijk verdere verbeteringen door te voeren.

We willen een betrokken en persoonlijke overheid zijn.

- De collegeleden blijven actief in het leggen van direct contact met inwoners. Zij doen dit, al dan niet in hun rol als wijkwethouder, tijdens evenementen en (buurt)activiteiten of als er een concrete aanleiding voor is. Ook digitaal, bijvoorbeeld op Facebook, hebben zij contact met (individuele) inwoners. Zo zijn zij zichtbaar en aanspreekbaar.
- We continueren de open en directe manier waarop we nu in de sociale media acteren. Daar krijgen we veel positieve reacties op.
- We investeren in organisatieontwikkeling. De afgelopen jaren zijn we bezig geweest met het vergroten van de wendbaarheid van de organisatie en haar medewerkers. Tijdens de coronacrisis is deze behoorlijk op de proef gesteld. In een korte tijd is er heel veel flexibiliteit gevraagd. De ervaringen uit deze periode nemen we mee bij het doorontwikkelen van de wendbare organisatie. Dit is belangrijk voor nog betere dienstverlening aan onze inwoners, organisaties en bedrijven.
- Ook anderszins blijven we werken aan het bewustzijn bij medewerkers van het belang van een open houding tegenover inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. We vinden het belangrijk dat medewerkers met hen meedenken. Het percentage inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen (in 2019 80%), is een van de graadmeters.
- Mede door de trainingen in (de vernieuwde) Factor C en Participatie die medewerkers in 2020 hebben gehad, zijn medewerkers zich ook steeds meer bewust van het belang om inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers goed te informeren en te betrekken bij projecten en beleid. En om dat op het juiste moment, op een passend niveau (van meeweten tot meebepalen) en met de juiste middelen te doen. Hierbij is vooral ook het stellen van de juiste participatievraag relevant. Participanten, raad en college weten dan wat ze van elkaar kunnen verwachten. Dit voorkomt teleurstelling.
- Ook bij particuliere bouwinitiatieven is communicatie en participatie van groot belang. Met een leidraad sturen wij hierop. Die leidraad is aan actualisatie toe. We nemen de communicatie en participatie bij particuliere initiatieven mee in de evaluatie van het Programma Ruimte, in het Programma Omgevingswet in het uitvoeringsplan van de Ruimtelijke Koers. Voortbouwend op de werkwijze in de samenlevingsagenda ontwikkelen we een nieuwe leidraad. We onderzoeken de mogelijkheid om de leidraad niet alleen op bouwinitiatieven, maar ook op initiatieven in het sociale domein van toepassing te laten zijn. We delen de leidraad met initiatiefnemers en partners in de Houtense samenleving.
- De leidraad past binnen de visie die wij hebben op communicatie en participatie. Evenals bijvoorbeeld de samenlevingsagenda. De looptijd van de huidige Visie communicatie en participatie loopt in 2021 af. We stellen een geactualiseerde Visie communicatie en participatie op.
- We evalueren communicatie- en participatietrajecten vaker (ook bij goed lopende projecten) om zodoende te leren voor volgende trajecten.
- De griffie heeft in 2016 en 2017 de cursus Politiek Actief georganiseerd. Zij zou dat in 2020 opnieuw doen. Dit lukt door de coronacrisis niet ☹️. In 2021 wordt de cursus opnieuw aangeboden. Het programma Politiek in de Klas voor scholieren wordt gecontinueerd.
- Om inwoners meer bij de raad te betrekken, blijft de raad - als dat passend is - op locatie vergaderen.

Doel	Omschrijving prestatie 2021
1.1	We delen onze kennis van leefstijlen van inwoners (en hoe deze te gebruiken bij communicatie en participatie met inwoners van Houten) met medewerkers, raad en maatschappelijke instellingen.
1.2	We actualiseren de Leidraad communicatie en participatie bij particuliere (bouw)initiatieven.
1.3	We evalueren ten minste drie communicatie- en participatietrajecten.

Doelstelling 2

Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	% Inwoners dat vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren*	Monitor Sociale Kracht	43%	47%	52%	51%	53%
2.2	Cijfer waarmee inwoners en organisaties de wijze waarderen waarop de gemeente hen betreft en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid**	Monitor Sociale Kracht	X	6,8	6,8	7,5	7,5
2.3	% Inwoners dat bereid is zich in te zetten voor leefbaarheid in de buurt***	Monitor Sociale Kracht	89%	84%	85%	89%	89%

* Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 34%

** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 6,2

*** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 80%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Met het Energieplan hebben we een start gemaakt met de samenlevingsagenda, waarbij de gemeente op basis van gelijkwaardigheid samenwerkt met inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers en waarbij alle betrokkenen hun eigen aandeel met bijbehorende verantwoordelijkheid hebben. Voor 2020 stonden het Lokaal sportakkoord, het Lokaal preventieakkoord, de nieuwe Wet inburgering, het veiligheidsbeleid en het Actieplan circulaire economie op de samenlevingsagenda. Enkele van deze maatschappelijke opgaven hebben een uitloop naar 2021. Eind 2020 zetten we ook weer nieuwe onderwerpen op de agenda. Al werkende doen we ervaring op met de samenlevingsagenda. Aan de hand van de ervaringen voeren we verbeteringen en wijzigingen in de aanpak door.
De regie ligt nu nog bij de gemeente, maar dat kan ook anders. In 2021 willen we naar buiten toe meer bekendheid geven aan het begrip samenlevingsagenda, zodat onze partners in de samenleving weten wat ermee wordt bedoeld en ook zij thema's op de agenda kunnen gaan zetten.
- Inwonersinitiatieven zijn initiatieven van inwoners die vanuit intrinsieke motivatie en onbetaald het heft in eigen hand nemen om een maatschappelijk doel te bereiken. Daarbij nemen zij zelf ook de uitvoering ter hand.
Inwonersinitiatieven zijn zeer waardevol. Met deze initiatieven wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelstellingen, ze dragen bij aan de sociale cohesie, ze geven de deelnemers een gevoel van eigenaarschap van hun eigen (leef)omgeving, ze zorgen voor persoonlijke ontwikkeling en zingeving en ze zijn een bron van (ervarings)deskundigheid. Ze passen dus uitstekend in de gedachte van de samenlevingsagenda.
Dat we belang hechten aan inwonersinitiatieven lijkt tot uiting te komen in het groeiende en relatief hoge percentage inwoners dat volgens de Monitor Sociale Kracht vindt dat ze voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren (52% ten opzichte van 34% gemiddeld bij Nederlandse gemeenten). Alle reden om initiatieven te blijven ondersteunen. Dit deden we in het kader van het project Sterke Buurten. Nu dit project afgelopen is, heeft het Team Sterke Buurten (bestaande uit Tuin der Tuinen, van Houten&co/opbouwwerk, Greenwish en het gemeentelijk initiativenteam) de notitie Van Sterke Buurten naar Ruimte voor inwonersinitiatief geschreven. Aan de hand daarvan geven we het project Sterke Buurten een vervolg. Het wordt (inclusief het bijbehorende budget) onderdeel van het uitvoeringsplan van de Sociale Koers.

Deelprogramma Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

De Monitor Sociale Kracht over 2019 laat zien dat de gemeente Houten op vrijwel alle aspecten van dienstverlening goed presteert. Afgezet tegen het landelijk gemiddelde van Nederlandse gemeenten laten de cijfers zien dat we als gemeente hoog gewaardeerd worden. Op tal van aspecten in deze monitor doen we het beter dan andere gemeenten. Daar zijn we trots op. Het betekent ook dat we de komende jaren ons uiterste best moeten doen om dit niveau vast te houden of zelfs nog een beetje te verbeteren.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in digitale dienstverlening. Het resultaat is dat onze inwoners en bedrijven veel diensten digitaal kunnen afnemen. Dat past bij deze tijd en is tegelijkertijd ook vanzelfsprekend. Onze inwoners en bedrijven verwachten dat ze gemeentelijke producten en diensten digitaal kunnen afnemen. Ook in 2021 gaan we onze digitale dienstverlening verbeteren. Belangrijk is onze vernieuwde website die in 2020 is gerealiseerd en daardoor nog toegankelijker is geworden. Als mensen er toch niet mee uit de voeten kunnen, helpen we hen op andere wijze.

De gemeente Houten is vooral een persoonlijke overheid. We zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen.

Voor dienstverlening betekent dit dat persoonlijk contact altijd mogelijk is. Iedereen moet zich gehoord voelen. Maatwerk in dienstverlening en "net dat stapje extra doen" zijn daarbij kernwaarden voor onze medewerkers, directie en bestuur.

In maart 2020 is een trainee van de VNG begonnen met een onderzoek naar de positionering van dienstverlening binnen de gemeente Houten. Hiermee maken we een verbeterslag.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

1. Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.
2. Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
1.1	Cijfer waarmee inwoners de algehele gemeentelijke dienstverlening waarderen*	Monitor Sociale Kracht	7,1	7,2	7,2	7,6	7,7
1.2	Cijfer waarmee inwoners de digitale dienstverlening waarderen**	Monitor Sociale Kracht	7,3	7,4	7,4	7,6	7,7
1.3	Indicator excellente dienstverlening*** /****	Monitor Sociale Kracht	6,8	6,8	7,0	6,8	7,0

* Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 6,8

** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 7,0

*** Deze maat betreft een samengestelde variabele op basis van de score op zes stellingen. De score ligt tussen de 1 en de 10 waarbij een 10 staat voor uitmuntend hostmanschap (excellente dienstverlening; dat wil zeggen medewerkers die professioneel en dienstbaar zijn, zich goed weten te verplaatsen in de klant en met hem/haar meedenken).

**** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2019: 6,6

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Er zijn in 2020 dashboards ontwikkeld die real-time inzicht geven in (bijvoorbeeld) de mate waarin brieven binnen afgesproken termijn worden beantwoord of terugbelnotities worden afgehandeld. Hierop wordt in 2021 strak gestuurd door directie en management.
- In 2019 zijn we een pilot begonnen met zogenoemde serviceduo's. In essentie wordt hierdoor een verbinding gelegd tussen de frontoffice (het telefonisch informatiecentrum - TIC) en de vakafdelingen. Omdat we zo beter weten wat waar speelt, komt deze werkwijze de dienstverlening ten goede. In 2021 gaan we dit breder in de organisatie introduceren.
- In 2021 voldoen onze websites aan eisen van toegankelijkheid. Dit betekent dat iedereen, ongeacht een eventuele beperking, op gelijke wijze gebruik kan maken van digitale dienstverlening van de gemeente.
- Om onze digitale dienstverlening op een hoog niveau te houden, is in 2020 het aantal pagina's van de website drastisch verminderd. Hierdoor is de vindbaarheid van informatie, maar ook de inhoudelijke accuratesse vergroot. We bouwen hierop in 2021 door.
- We willen inwoners en bedrijven aangenaam verrassen met onze dienstverlening: net dat stapje meer zetten. Dit brengen we vooral via organisatieontwikkeling tot stand.
- Per vakgebied herschrijven we onze (standaard)brieven in helder en begrijpelijk Nederlands. De brieven die een grote afname kennen, krijgen prioriteit.

Doelstelling 2

Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2017	2018	2019	2020	2021
2.1	Gebruik E-formulieren	Productenoverzicht digitalisering (e-formulieren)	9.368	12.000	12.731	13.000	13.400

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 hebben we versneld 13 zogenaamde eDiensten aangeschaft, waarvan een deel inmiddels operationeel is. Geboorteaangifte, aangifte van overlijden en verhuizingen kunnen nu digitaal worden afgehandeld. We gaan ervan uit dat inwoners in 2021 alle 13 eDiensten kunnen gebruiken.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Betrokken bij de samenleving			
Politiek en bestuur	2.794.020	1.496	-2.792.524
Dienstverlening	1.858.685	584.276	-1.274.409
Programmaabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	4.652.705	585.772	-4.066.933
Mutaties reserves			
Totaal resultaat programma	4.652.705	585.772	-4.066.933

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Dit is het 6de "programma" Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie omdat de BBV (besluit begroting en verantwoording)-voorschriften de gemeente verplicht om naast haar 5 facultatieve programma's ook dit programma in de begroting op te nemen.

Dit programma heeft een heel ander karakter dan de andere programma's en is daarom anders van opbouw.

Het programma algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie betreft de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn daarmee vrij aanwendbaar. Daarnaast is in dit programma volgens de BBV notitie overhead de overhead apart begroot en dus niet meer verwerkt in de (deel)programma's. Ook het renteresultaat komt via dit programma naar voren en voldoet aan de criteria van de notitie rente.

De niet vrij aanwendbare heffingen, zoals het rioolrecht en afvalstoffenheffing, en de ontvangsten van specifieke uitkeringen zijn als baten opgenomen in de betreffende programma's.

Overhead

Hieronder volgt een overzicht van de overhead:

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Personeelskosten Directie	301.337	299.174	302.656	303.023	303.023	303.023
Personeelskosten Leidinggevend primair proces	1.068.963	1.118.864	1.102.574	1.103.884	1.103.909	1.103.909
Personeelskosten Managementondersteuning primaire proces	298.371	309.146	312.253	310.966	310.841	310.841
Personeelskosten Financiën, toezicht en control	1.301.887	1.336.104	1.350.391	1.346.696	1.346.356	1.346.356
Personeelskosten P&O/ HRM	739.682	755.828	762.893	759.183	758.846	758.846
Personeelskosten Inkoopfunctie	196.434	204.564	206.551	205.405	205.301	205.301
Personeelskosten Communicatiefunctie	624.378	625.716	638.099	639.283	639.373	639.373
Personeelskosten Juridische zaken	201.519	195.813	200.337	200.337	200.337	200.337
Personeelskosten Bestuurszaken en bestuursondersteuning	641.082	622.928	690.178	690.178	690.178	690.178
Personeelskosten Informatievoorziening en automatisering	1.009.877	964.773	1.024.327	999.813	999.813	999.813
ICT	1.471.053	1.464.921	1.585.908	1.807.070	1.646.696	1.509.145
Personeelskosten Informatiebeheer(DIV)	212.735	219.302	226.895	225.226	225.289	225.289
Personeelskosten Facilitaire zaken en huisvesting	833.556	892.215	895.400	897.343	897.422	897.422
Huisvesting	984.034	894.359	931.300	924.652	997.623	981.855
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	371.107	382.035	388.911	388.911	388.911	388.911
Concernbrede personeelskosten	891.886	738.716	787.918	787.918	787.918	787.918
Bedrijfsvoeringskosten diverse afdelingen	510.744	602.842	608.880	581.984	592.820	578.865
Totaal overhead	11.658.647	11.627.300	12.015.471	12.171.872	12.094.656	11.927.382

Deze overheadkosten bedragen 43,4 % (2020 43,6%) van de totale kosten van de organisatie (apparaatskosten).

De overheadkosten zijn in de paragraaf lokale heffingen ook apart inzichtelijk bij de kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen (rioolrecht en afvalstoffenheffing).

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) voor overheidsondernemingen in werking getreden. Aanvankelijk leek Houten niet Vpb-plichtig te zijn. In 2019 zijn er afspraken gemaakt tussen de brancheorganisatie die zich bezig houdt met de inzameling van huishoudelijk afval (de NVRD) en de Belastingdienst. Over afvalstromen met een positieve waarde moet nu, met terugwerkende kracht vanaf 2016, aangifte worden gedaan van een "winst" ter grootte van 1% van de opbrengst. Ons samenwerkingsverband (AVU) doet aangifte van de "winst" met betrekking tot de opbrengst van papier en glas (de twee grootste afvalstromen die een positieve waarde hebben).

Houten doet aangifte over de resterende afvalstromen (oud ijzer en frituurvet), deze vormen vooralsnog een te verwaarlozen bedrag. In de begroting 2021 is hiertoe een post van € 1.000 voor te betalen vennootschapsbelasting opgenomen.

Andere bestaande activiteiten die momenteel niet als ondernemersactiviteit worden beschouwd, kunnen dat in de toekomst wel worden, waardoor met terugwerkende kracht (inclusief heffingsrente) vennootschapsbelasting moet worden betaald.

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1

Programma	Begroting 2021		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie			
Lokale heffingen	649.599	13.301.055	12.651.456
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	151.234	62.085.806	61.934.572
Overhead	12.474.596	459.125	-12.015.471
Saldo financieringsfunctie	-447.344	14.598	461.942
Vennootschapsbelasting (VpB)	1.018		-1.018
Overige baten en lasten	1.394.556	973.598	-420.958
Onvoorzien	63.638		-63.638
Saldo van baten en lasten programma	14.287.297	76.834.182	62.546.885
Mutaties reserves	165.988	1.393.375	1.227.387
Totaal resultaat programma	14.645.358	78.181.452	63.536.094

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2019
- Begroting 2020 primitief.
- Begroting 2020 (na wijziging).
- Begroting 2021

De verschillenanalyse bij het overzicht van lasten en baten per (deel)programma, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief). De bijlage 'Programma, deelprogramma en product' geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage 'Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid' toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende deelprogramma's.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Belangrijkste ontwikkelingen in 2021

Gemeentelijk beleid

Uitgangspunt voor de Onroerende-zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting is een trendmatige aanpassing van de begrote opbrengst, dat wil zeggen een mutatie als gevolg van de algemene prijsontwikkeling conform de korte termijnraming van het CPB.

Voor 2021 leidt de trendmatige aanpassing van deze begrote opbrengsten tot een verhoging van 1,8%.

Voor de overige belastingen en heffingen geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen 2021 zoals die door de raad zijn vastgesteld.

Afvalstoffenheffing

Uit bovenstaande blijkt dat het uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is kostendekkend in de begroting verwerken. Er is ook dit jaar sprake van een forse stijging van de kosten door:

- De benodigde storting in de voorziening afvalstoffenheffing. Die was nodig omdat de gescheiden ingezamelde afvalstromen (met name PMD en papier) minder geld opbrachten, waardoor de gemeente inkomsten misliep. Dat kwam mede door handelsoorlog tussen de V.S. en China. China accepteert veel minder (gerecyclede) afvalstromen, waardoor de markt van oud papier en gerecycled plastic is ingestort. Omdat de prijs van olie sterk gedaald is, is de prijs van nieuw plastic ook flink gedaald. Daardoor daalde het gebruik en de opbrengst van gerecycled plastic. De Rijksoverheid heeft daarnaast de verbranding van afval extra belast, waardoor ook die kosten hoger werden dan begroot.
- De kosten van het verwerken van restafval zijn sterk gestegen. Dit is een gevolg van het resultaat van de Europese aanbesteding van de verwerking van deze afvalstroom. De gemeenten in de provincie Utrecht hebben 10 jaar lang een erg gunstige contract gehad. Bij de vorige aanbesteding zaten de verbrandingsovens te springen om afval. Sinds de vorige aanbesteding heeft de Rijksoverheid de verbrandingsovens toestemming gegeven om afval uit het buitenland te verbranden. Omdat er nu veel meer afvalaanbod is, kunnen de ovens hogere prijzen vragen.
- De kosten voor het verwerken van GFT zijn eveneens sterk gestegen. Ook dit is het gevolg van het resultaat van de Europese aanbesteding van de verwerking van deze afvalstroom. Omdat in heel Nederland sinds de vorige aanbesteding (10 jaar geleden) het GFT veel beter wordt gescheiden, hebben de verwerkingsbedrijven nu zoveel aanbod, dat zij hogere prijzen kunnen vragen. Er is niet veel concurrentie meer.
- De geschatte opbrengst van het oud papier is veel minder dan in 2020. Dit is mede het gevolg van de handelsoorlog tussen de V.S. en China. China accepteert veel minder (gerecyclede) afvalstromen, waardoor de markt van oud papier is ingestort.

De totaal begrote kosten (saldo van opbrengsten en uitgaven) van de afvalinzameling bedragen voor 2021 € 5,76 miljoen. Dit is een stijging van € 1,05 miljoen ten opzichte van 2020. Op basis hiervan is het tarief voor meerpersoonshuishoudens van de afvalstoffenheffing voor 2021 op € 315,84 (2020: € 258,12) berekend. Dit is een stijging van 22,4% ten opzichte van 2020.

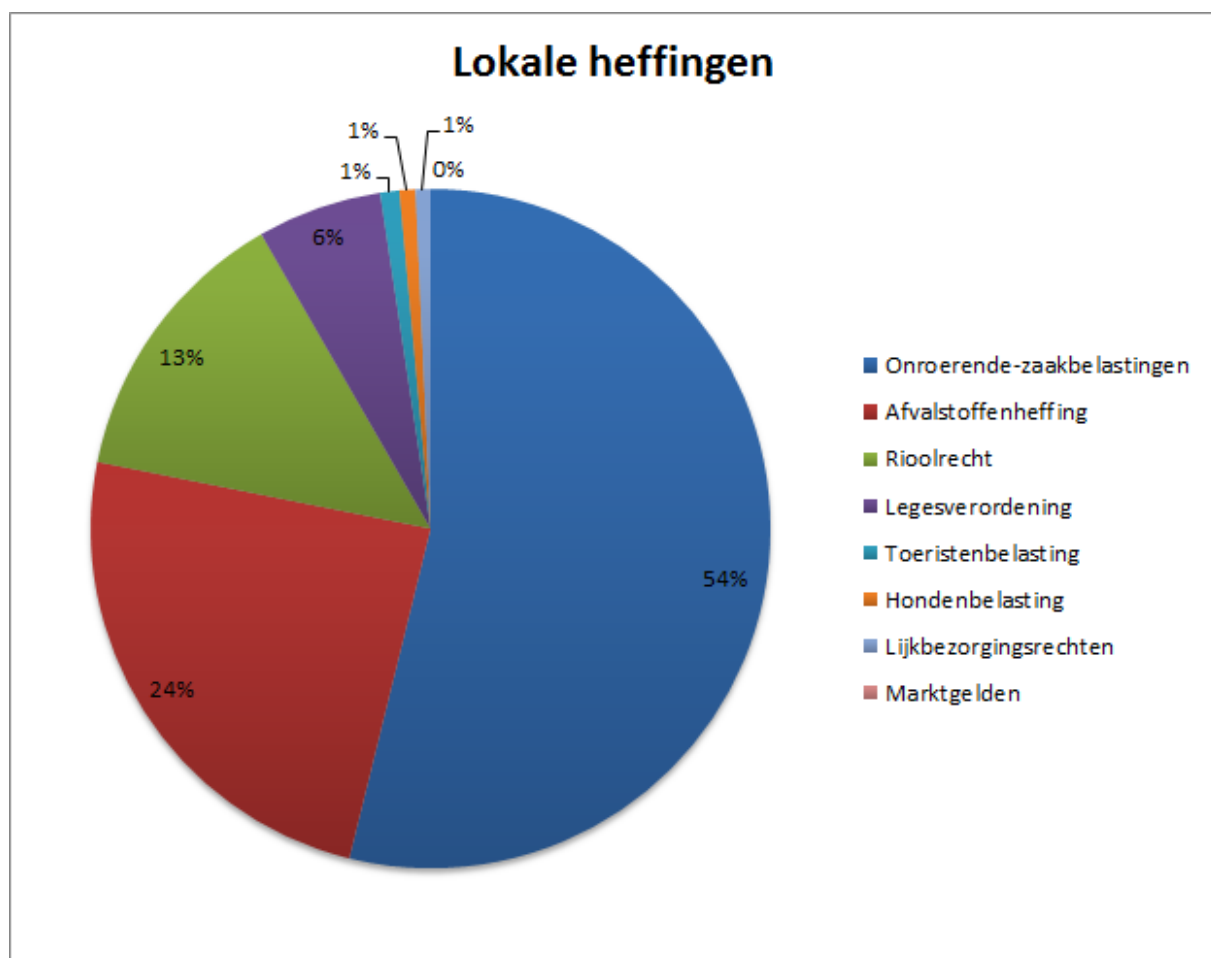
Overzicht geraamde inkomsten per belastingsoort

Voor 2021 worden de volgende inkomsten verwacht. Ter vergelijking zijn cijfers uit voorgaande jaren opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	% van de totale opbrengst
01. Afvalstoffenheffing	4.104.902	4.708.454	5.760.247	24,3%
02. Hondenbelasting	172.894	177.064	180.251	0,8%
03. Leges algemeen	2.064.625	1.373.305	1.403.297	5,9%
04. Lijkbezorging	146.182	161.402	165.332	0,7%
05. Marktgelden		3.416	3.477	0,0%
06. Onroerend zaakbelasting	12.543.871	12.528.379	12.765.516	53,8%
07. Rioolheffing	2.494.365	3.044.194	3.211.491	13,5%
08. Toeristenbelasting	208.780	212.406	216.229	0,9%
Totale opbrengst	21.735.621	22.208.620	23.705.840	100,0%

* Stand na 1e Bestuursrapportage 2020

De verdeling van de inkomsten uit de lokale heffingen voor de gemeente Houten ziet er voor 2021 als volgt uit:

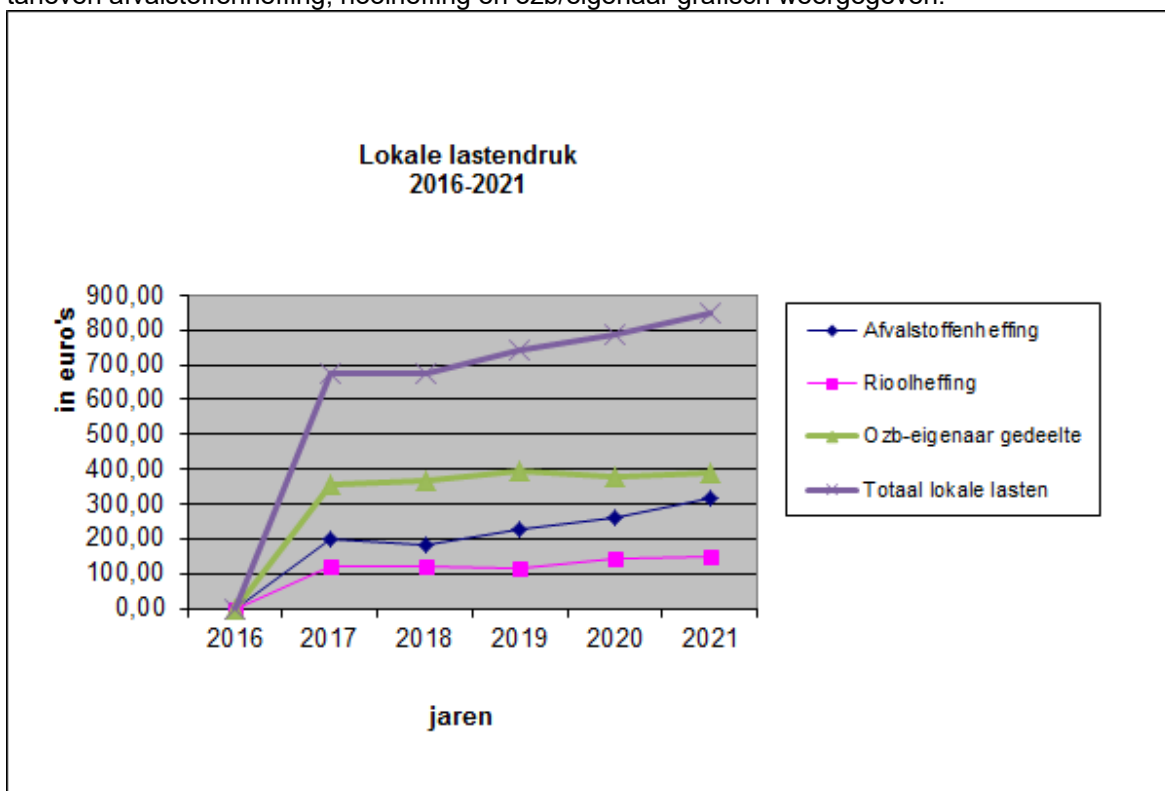
Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de verwachte lokale lastendruk in Houten in 2021 weergegeven. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Voor de berekening van de onroerend-zaakbelasting is uitgegaan van een trendmatige aanpassing van het tarief.

Lokale lastendruk

Omschrijving	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Afvalstoffenheffing	197	230	258	316
Rioolheffing	112	114	145	148
Totaal gebruiker	309	344	403	464
OZB-eigenaar gedeelte	379	386	381	387
Totaal eigenaar / gebruiker	688	730	784	851

Om een beeld te geven van hoe de lokale lasten zich vanaf 2016 hebben ontwikkeld zijn hieronder de tarieven afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb/eigenaar grafisch weergegeven.

Bij de calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishouden (mphh) die COELO voor 2020 hanteert, staat de gemeente Houten op de 181^e plaats (€ 789). In 2019 was dit de 128^e plaats. Provinciaal staat Houten op de 11^e plaats (2019: 8^e).

In onderstaande tabel zijn enkele vergelijkende cijfers uit de Atlas van de lokale lasten 2020 opgenomen.

Vergelijking woonlasten mphh

Omschrijving	Woonlasten hh Coelo	Procentuele vergelijking	Positie ranglijst
Landelijk goedkoopste gemeente (Aalten)	573	73%	1
Gemeente Houten	789	100%	181
Landelijk duurste gemeente (Bloemendaal)	1440	183%	377
Provinciaal goedkoopste gemeente (Veenendaal)	609	77%	1
Gemeente Houten	789	100%	11
Provinciaal duurste gemeente (Bunnik)	1.021	129%	26

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde relevante BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en stedelijke vernieuwing (Vhrosv)' per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2017	2018	2019	2020	2021
Gemeentelijke woonlasten in euro eenpersoonshuishouden (BBV)	Coelo	561	560	588	623	X*
Gemeentelijke woonlasten in euro meerpersoonshuishouden (BBV)	Coelo	687	687	730	789	X*
Gemiddelde WOZ-waarde per € 1.000 (BBV)	CBS	278	301	317	348	X*

* Gegevens uit Waarstaatjegemeente, cijfers 2021 nog niet bekend.

Kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen

Voor de rioolheffing en de afvalheffing volgen hieronder de verplichte kostenonderbouwing:

Berekening van kostendekkendheid riolen	2021
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-2.636.706
Inkomsten taakveld(en, excl. Heffingen	303.817
Netto kosten taakveld	-2.332.889
Toe te rekenen kosten:	-339.663
Overhead incl. (omslag)rente	-538.939
BTW	
Totale kosten	-3.211.491
Opbrengst heffingen	3.211.491
Dekking	100%

Berekening van kostendekkendheid afval	2021
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-5.298.933
Inkomsten taakveld(en, excl. Heffingen	706.133
Netto kosten taakveld	-4.592.800
Toe te rekenen kosten:	-425.552
Overhead incl. (omslag)rente	-741.895
BTW	
Totale kosten	-5.760.247
Opbrengst heffingen	5.760.247
Dekking	100%

Kwijtscheldingsbeleid

Bij kwijtschelding van belasting wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt rijksbeleid gevolgd. Op grond van de belastingverordeningen kan alleen kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond), rioolheffing en in zeer uitzonderlijke gevallen de onroerende-zaakbelasting. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend. De beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken is met de uitplaatsing van Belastingen vanaf 2015 ondergebracht bij de BghU.

In onderstaande tabel zijn de totaalbedragen van de verleende en verwachte kwijtschelding opgenomen:

Heffingsjaar	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021
Kwijtgescholden bedrag	189.505	203.751	169.940	175.374

* Stand na 1e Bestuursrapportage 2020

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Bij het bereiken van onze doelstellingen en het bewaken van de financiële positie van de gemeente Houten is inzicht gewenst in de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) en potentiële tegenvallers (risico's). In deze paragraaf werken we deze weerstandscapaciteit en de risico's uit. De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt het weerstandsvermogen genoemd en geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een toereikend weerstandsvermogen voorkomt dat iedere financiële tegenvaller ons tot bezuinigingen dwingt of ten koste gaat van bestaande taken.

Daarnaast is adequaat risicomanagement gewenst. Dit betekent een proactieve houding in het signaleren, herkennen en beheersen van risico's. Concreet vullen we dit in met een periodieke screening op mogelijke risico's en het nemen van beheermaatregelen. Bij de verdere implementatie van risicomanagement blijft in 2021 de focus op de ontwikkeling van de soft controls (cultuur is belangrijker dan instrumenten) te liggen. Dit krijgt zijn plek in periodieke dialoog tussen directie, teammanagers en 'risico-eigenaren' over onderwerpen als risicobewustzijn, transparantie, integriteit en respect, vertrouwen en communicatie, voorbeeldgedrag.

De paragraaf begint met een weergave van weerstandscapaciteit. Vervolgens komt het risicoprofiel, uitgesplitst in risico's aan bod. Vanuit de weerstandscapaciteit en risico's wordt een conclusie getrokken over ons weerstandsvermogen.

De paragraaf sluit af met een aantal financiële kengetallen en balansprognose van 2020 t/m 2024.

In de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) is aangegeven een risico impact-analyse op te stellen voor 2021 naar aanleiding van COVID-19. In aanloop naar de besluitvorming over de begroting is tijdens een bijpraatavond op 7 september 2020 met de raad hierover van gedachte gewisseld. Het resultaat van dat gesprek is betrokken bij het opstellen van de begroting.

De risico impact-analyse is als een bijlage aan de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing toegevoegd. Hierdoor wordt eerst inzichtelijk wat de feitelijke ratio van het weerstandsvermogen en de prognose van financiële kengetallen is. In de risico impact-analyse wordt ingegaan op de gevolgen van verschillende scenario's op deze ratio en financiële kengetallen. Tot slot wordt de raad een voorstel voor een bepaald scenario gedaan.

2. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onverwachte kosten te dekken. Deze bestaan uit het vrije deel van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stelpost onvoorzien. De werkelijke omvang eind 2019, de prognose begin 2020 (uit de programmabegroting 2020) en de actuele prognose begin 2021 wordt in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	31-12-2019 werkelijk	1-1-2020 prognose	1-1-2021 prognose
Vrij deel algemene reserve	2.650	2.651	2.914
- provinciale minimumnorm	2.509	2.505	2.491
- boven de provinciale minimumnorm	142	146	423
Onbenutte belastingcapaciteit		1.990	2.510
Stelpost onvoorzien		62	64
Totaal	2.650	4.703	5.488

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt naar verwachting op 1 januari 2021 € 2,914 miljoen. Aan dit vrije deel van de algemene reserve stelt de provincie (als toezichthouder) als omvang een minimumnorm van € 50 per inwoner. Met een verwacht inwonersaantal begin 2021 van 49.830 inwoners moet het vrij besteedbaar deel een minimumomvang hebben van € 2,491 mln. De omvang van € 2,914 ligt € 423.000 boven de minimumnorm, dus dit voldoet aan deze minimumnorm.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de verwachte taxatiewaarde van het totale areaal woningen te vermenigvuldigen met het verschil tussen het gemiddeld OZB-tarief woningen en niet-woningen in Houten en het landelijk normtarief OZB voor beroep op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Het normtarief is door het Rijk in de meicirculaire 2020 bepaald op 0,1809% (2019: 0,1853%). Dit tarief is 0,0354% hoger dan ons gemiddeld tarief. Met een geraamde belastingopbrengst woningen van € 7,1 miljoen komt onze onbenutte belastingcapaciteit voor 2021 uit op € 2,510 miljoen. De forse stijging ten opzichte van prognose 2020 van een jaar eerder is veroorzaakt door een forse waardeinstijging van woningen.

De omvang van de stelpost onvoorzien is gebaseerd € 1,25 per inwoner en een omvang van € 63.638.

De bekleemde algemene reserve en het concernweerstandsvermogen grondexploitaties worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De bekleemde algemene reserve kan alleen op basis van de door de raad vastgestelde criteria worden ingezet. Het concernweerstandsvermogen van de grondexploitaties is onderdeel van de risicobuffer voor de grondexploitaties en daarmee niet vrij besteedbaar. De omvang van dit concernweerstandsvermogen is voor 2021 € 4,62 miljoen.

3. Risicoprofiel

Het risicoprofiel valt uiteen in niet-quantitatieve risico's (onzekerheden) en kwantitatieve risico's. De niet-quantitatieve risico's zijn ontwikkelingen waarvan de waarschijnlijkheid en de (financiële) impact van de ontwikkeling (nog) niet kan worden ingeschat maar op termijn wel tot een risico kunnen leiden. De kwantitatieve risico's zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade wel kan worden gekwantificeerd. Deze kwantitatieve risico's zijn relevant bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen.

De onzekerheden zijn in 5 categorieën onderverdeeld:

1. Financieel-economisch
2. Organisatie
3. Juridisch
4. Imago
5. Verbonden Partijen

Achter elk risico is aangegeven of het gaat om een nieuw, gewijzigd of ongewijzigd risico ten opzichte van de risicoparagraaf van de jaarrekening 2019 (laatste integrale berichtgeving over risico's).

1. Financieel-economisch

Vertraging projecten door PFAS-houdende grond (gewijzigd)

Sinds 8 juli 2019 geldt een tijdelijk landelijk handelingskader PFAS met als doel een invulling te geven van de zorgplicht bij grondverzet en hergebruik van grond en bagger. In december 2019 is door het rijk een lichte versoepeling wat betreft de normen doorgevoerd. Ook is in Houten beleid voor PFAS in de bodem vastgesteld. We verwachten dat een deel van het grondverzet hier profijt van zal hebben (vooral grondverzet binnen de gemeente). Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft bij de afvoer van PFAS-houdende grond naar buiten de gemeente Houten voorlopig nog problematisch.

Directe gevolgen zijn dan dat projectontwikkelaars, aannemers, saneerders en baggeraars hun grond/bagger niet kwijt kunnen omdat, strikt genomen, grondbanken en andere grond verwerkende inrichtingen PFAS houdende grond niet mogen ontvangen, niet kunnen opslaan, reinigen en het moeilijker wordt de grond weer terug te zetten in de markt (toepassingseisen). Dit kan dan nog steeds leiden tot vertragingen en zelfs uitstel van projecten, extra (plan)kosten en illegale handelingen met vrijkomende grond. Deze grondbanken zijn verspreid over verschillende gemeenten en de gevolgen van deze bottleneck c.q. opname stop is een RUD-regio breed probleem. Wel zien we dat in de regio steeds meer passend PFAS beleid wordt vastgesteld waardoor grondverzet binnen de regio wat betreft PFAS steeds minder problematisch zal verlopen.

In 2020 zijn binnen gemeente Houten geen grootschalige projecten gestart waarbij sprake was van een grote afvoer van grond. Wel zijn er kleinere projecten uitgevoerd die profijt hebben gehad van het Houtense PFAS-beleid. De RUD Utrecht heeft hier over gerapporteerd. Het risico in deze kleine projecten is geringer voor inkopers van grond en daardoor blijft dat in combinatie met het Houtense beleid tot nog toe zonder (grote) problemen redelijk op gang.

Het risico op vertraging van grotere projecten (denk hierbij aan grootschalige gebieds(her)inrichting met een aanzienlijke afvoer van overtollige grond), blijft ongewijzigd aanwezig, ook in 2021.

Programma Aanpak Stikstof (gewijzigd)

Sinds 2015 geldt de PAS als generiek model om toestemming te verlenen voor projecten die mogelijk gevolgen hebben voor de instandhouding van Natura 2000-gebieden. Met de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 mag de PAS hiervoor niet meer als onderbouwing worden gebruikt. De vergunningverlening van natuurvergunningen is daardoor stil komen te liggen. Sindsdien zijn het Rijk en Provincies samen met andere overheden en stakeholders in overleg hoe er op korte en lange termijn omgegaan moet worden met de ontstane stikstofproblematiek. De actualiteiten hierover volgen zich de laatste tijd in rap tempo op.

Provinciale toestemming voor ruimtelijke projecten.

De provincie Utrecht heeft net als alle andere provincies beleidsregels vastgesteld over de manier waarop zij hun vergunningverlening inzake natuurvergunning weer oppakken. Vastgesteld is dat op basis van een vernieuwde calculator (Aerius) berekend kan worden of bij de uitvoering en het gebruik van een nieuw ruimtelijk project sprake is van extra stikstofuitstoot ten opzichte van de bestaande situatie. Initiatiefnemers moeten dit programma gebruiken voor de onderbouwing van hun project. Indien geen extra uitstoot wordt veroorzaakt, kunnen initiatiefnemers deze uitkomst gebruiken voor de ruimtelijke onderbouwing op dit aspect van hun project en is een natuurvergunning van de provincie Utrecht niet nodig.

Gevolgen voor gemeente Houten

Initiatiefnemers die voor hun projecten een natuurvergunning nodig hebben van de provincie en die deze op dit moment niet kunnen verkrijgen, kunnen ook geen omgevingsvergunning of vastgesteld bestemmingsplan verkrijgen. Enkele projecten liggen op dit moment stil. Het voordeel voor Houten is, dat de afstand tot een Natura 2000-gebieden relatief ruim is. De invloed van afzonderlijke projecten binnen de gemeente is daarom in verhouding gering. Dit houdt in dat er vooralsnog geen projecten binnen de gemeente zijn, die in voorbereiding zijn maar op dit moment stilliggen. Van initiatiefnemers verlangen wij per project een onderbouwing op basis van een Aerius-berekening, waaruit moet blijken dat een project inderdaad geen effect heeft op de instandhoudings-doelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Gevolgen voor het project A27/A12 Ring Utrecht

In de MIRT kamerbrief 'Bestuurlijke Overleggen MIRT 20 en 21 november 2019 is aangegeven dat: *"Voor de Ring Utrecht wordt een nieuw Tracébesluit (TB) opgesteld. Hierbij zal een beoordeling van de effecten van stikstof worden opgenomen. Dit project is één van de zeven projecten aangewezen door het kabinet die gebruik kunnen maken van de vrijkomende stikstofruimte door de generieke maatregelen (o.a. snelheidsverlaging), om te voldoen aan de stikstofnormen. Het streven is om het Tracébesluit voor dit project in 2020 vast te stellen. Daarnaast wordt uitgegaan van de bestaande afspraken met extra bovenwettelijke inpassingsmaatregelen"*.

RWS heeft eerder genoemd dat de ambitie voor het vaststellen van het TB, voor 1 april 2020 zou zijn, later is door RWS aangegeven dat dit 1 oktober 2020 zal worden. De reden om destijds voor 1 april te komen tot een vastgesteld TB, is dat na 1 april een nieuwe release komt van verkeersmodel NRM 2020. Hetgeen betekent dat hier een gevoeligheidsanalyse voor moet worden uitgevoerd. Het wettelijk pakket en bovenwettelijk maatregelenpakket (o.a. hogere geluidschermen Waijensdijk/Koppeldijk) zullen ongewijzigd blijven. Planning werkzaamheden: nieuw Tracé Besluit 1 oktober 2020. In november en december 2020 beroepsprocedure. April 2021 een onherroepelijk TB Ring Utrecht. Start werkzaamheden Ring Utrecht: 2023.

Voor het project A27 Houten – Hooipolder lijken de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State mee te vallen.

Project Houten-Bunnik/Oostelijke Ontsluiting A12 (gewijzigd)

De provincie, Bunnik en Houten hebben (financiële) afspraken gemaakt over de projecten uit het integraal maatregelenpakket Bunnik-Houten. De projecten waar Houten aan bijdraagt zijn genoemd in het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid (maart 2019). Alle projecten uit het integraal maatregelenpakket worden verder uitgewerkt. Risico is de aansluiting op de A12, vanwege de te verwachten hogere kosten dan voorzien. De provincie, RWS en gemeenten zijn in 2020 gestart met een verkeerskundig onderzoek naar een aantal aansluitingen op de A12. Doel van dit onderzoek is

input leveren aan het BO MIRT, via U Ned, om hiermee financiën voor de volledige aansluiting A12 te organiseren. De aansluiting op de A12 is voor essentieel belang voor onze woningbouwopgave genoemd in de Ruimtelijke Koers.

Eiland van Schalkwijk (ongewijzigd)

De Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk 2017-2027 en beschikbare subsidies leiden tot nieuwe infrastructuur (o.a. ontsluiting van het verkeer naar de forten) en de ontwikkeling van toeristische voorzieningen.

Bij de realisatie van deze onderdelen moet rekening worden gehouden met de kosten voor beheer en exploitatie. De mobiliteitsvisie (vastgesteld in 2017) heeft o.a. een relatie met de ontwikkeling van Fort Honswijk. Voor de 22 deelprojecten (in 10 jaar) is € 22 mln nodig. Het risico betreft de prioritering en mogelijke vertraging van de deelprojecten. Als investeringen op de mobiliteitsvisie achterblijven, levert dat extra risico's op bij de herontwikkeling van Fort Honswijk en van andere ruimtelijke ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk. In de huidige situatie is er niet of nauwelijks mobiliteitsruimte op het eiland.

Voor Honswijk betekent het een serieus risico voor de toekomstige exploitatie. Weliswaar wordt het fort de komende maanden in erfpacht uitgegeven aan de stichting Fort Honswijk i.o. maar het stichtingsbestuur zal de erfpachtovereenkomst waarschijnlijk pas willen tekenen als er zicht is op toekomstige groeimogelijkheden van bezoekersstromen.

Het Ontwikkelkader dat op 29 oktober 2019 unaniem in de raad is vastgesteld, kan op veel draagvlak rekenen, zowel bij omwonenden als bij de politiek, maar in dat kader is al wel een voorschot genomen op nog te realiseren groei van de mobiliteit, met name wat betreft de Lekdijk.

Wat betreft de mobiliteitsvisie: reconstructie van de Kanaaldijk-zuid staat als laatste op de planning. Echter: vanwege concrete plannen om te komen tot agrarische structuurversterking op het eiland, is er wellicht om die reden eerder behoefte aan investeringen in de Kanaaldijk-zuid, als ontsluiting voor te verplaatsen agrarische bedrijven.

Investerings in verduurzaming woningen (nieuw)

De energietransitie vraagt van de hele maatschappij investeringen. Door het dalende consumentenvertrouwen en financiële onzekerheid bij huishoudens en bedrijven ten gevolge van COVID-19 is het zeer wel denkbaar dat investeringen in bijvoorbeeld het verduurzamen van de woning of het bedrijfspand worden uitgesteld. De realisatie van de doelen uit het Energieplan komen daarmee onder druk te staan. In het gunstige scenario waarin de effecten van de COVID-19-crisis van korte duur zijn, kunnen reserves die nu achter de hand worden gehouden juist gebruikt gaan worden voor duurzame investeringen. Dan zouden we "groener" uit de crisis kunnen komen.

Klimaatdoelstelling (nieuw)

Nieuw op basis van perspectiefnota 2021 (ten tijde van de coronacrisis)

"De ambities landelijk, regionaal en lokaal zijn groot. Tegelijkertijd is er ook nog veel onduidelijk. Met de afronding van het Nationaal Klimaatakkoord in 2019 is het nu ook de verwachting dat er snel meer duidelijkheid komt over structureel beschikbare middelen vanuit het Rijk voor deze mega-operatie de komende jaren. Vooruitlopend hierop heeft het Rijk in de decembercirculaire 2019 al wel € 150 miljoen (effect voor Houten ruim € 249.000) ter beschikking gesteld aan gemeenten voor de periode 2019-2021. Deze middelen zijn gericht op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte.

De Raad Openbaar Bestuur adviseert het Rijk over de uitvoering(skosten) van het Nationaal Klimaatakkoord. Naar verwachting komen zij in 2021 met een advies. Dan komt er ook meer duidelijkheid over de structurele bijdrage van het Rijk". Het risico bestaat dat de rijksoverheid minder middelen beschikbaar stelt dan de gemeente voor de uitvoering nodig heeft.

Spoortrillingen (gewijzigd)

Op diverse locaties langs de spoorlijn in Houten ondervinden bewoners trillinghinder. De trillingen worden vooral veroorzaakt door passerende goederentreinen. Het nemen van doeltreffende maatregelen is echter complex. Maatregelen bij of aan bestaande woningen (diepwand tussen spoor en woning of constructieve maatregelen) zijn kostbaar en het effect is onzeker. Maatregelen aan het

spoor zelf (trilling-isolatie van de rails) zijn ook kostbaar. Het meest kansrijk lijken maatregelen aan de goederentransporten (belading, snelheid of tijdstip) die de meeste hinder veroorzaken. Dat soort bronmaatregelen is positief voor alle gehinderden langs het spoor.

De kosten voor eventuele trilling beperkende maatregelen komen voor rekening van het Rijk. Vanuit het (nog niet afgesloten) project van de spoorverdubbeling is nog budget beschikbaar.

Movares in opdracht van het ministerie van IenW een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke woningspecifieke maatregelen. In mei 2020 zijn de rapportages en aangeboden aan het ministerie van IenW. Het Ministerie zal uiteindelijk een besluit nemen over het al dan niet toekennen van maatregelen. Mogelijk komt er een verzoek om een bijdrage van de gemeente als het rijksbudget tekort schiet.

Vennootschapsbelastingplicht voor eigen ondernemingsactiviteiten (nieuw)

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) voor overheidsondernemingen in werking getreden. Aanvankelijk leek Houten niet Vpb-plichtig te zijn. In 2019 zijn er afspraken gemaakt tussen de brancheorganisatie die zich bezig houdt met de inzameling van huishoudelijk afval (de NVRD) en de Belastingdienst. Over afvalstromen met een positieve waarde moet nu, met terugwerkende kracht vanaf 2016, aangifte worden gedaan van een "winst" ter grootte van 1% van de opbrengst. Andere bestaande activiteiten die momenteel niet als ondernemersactiviteit worden beschouwd, kunnen dat in de toekomst wel worden, waardoor met terugwerkende kracht (inclusief heffingsrente) vennootschapsbelasting moet worden betaald.

Jeugdhulp en Wmo (nieuw)

De prognose van de kosten voor jeugdhulp en Wmo is, op basis van de Q2-rapportage van de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL), voor 2020 negatief. In de tweede bestuursrapportage 2020 is de raad daar in de risicoparagraaf over geïnformeerd.

Op dit moment is nog geen inzicht in hoeverre dit beeld structureel is. De cijfers over 2020 zijn ook 'vertroebeld' door COVID-19. Daarom is een diepgaande analyse nodig om te kijken of er sprake is van een structurele trend. We zijn met de RBL en Stichting Sociaal Team Houten (SSTH) in gesprek om beter inzicht te krijgen in deze cijfers en op basis daarvan eventuele conclusies te kunnen trekken. Op basis van de Q3-rapportage 2020 van de RBL verwachten hierin een beter inzicht in te hebben. Tegen die tijd hebben we weten we ook de eventuele effecten vanuit de septembercirculaire 2020 voor het sociaal domein. Daarnaast komt in de decembercirculaire 2020 duidelijkheid over de gevolgen van de herijking van de middelen voor het sociaal domein uit het gemeentefonds. Tot slot is er nog steeds geen duidelijkheid over of gemeenten op een structurele voortzetting kunnen rekenen van de incidentele (2019-2021) tegemoetkoming van het Rijk voor de structureel hoge kosten voor jeugdhulp.

Begin 2021 brengen we de stand van zaken van deze 4 ontwikkelingen samen en kijken naar de betekenis hiervan voor de perspectiefnota 2022. In de jaarrekening 2020 rapporteren we over het effect over 2020.

2. Organisatie

Krappe arbeidsmarkt (ongewijzigd)

Om in een krappe arbeidsmarkt de juiste mensen aan onze organisatie te (blijven) binden, is het belangrijk om te investeren in onze aantrekkelijkheid als werkgever. Dit doen we door te blijven investeren in een uitdagende en prettige werkomgeving, in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en een goede werk-privébalans. Ondanks deze maatregelen kan het soms noodzakelijk zijn om personeel tijdelijk in te huren of te werken met markttoelagen omdat er onvoldoende geschikte kandidaten op vacatures reageren. Als reactie hierop zijn we in 2019 gestart onze arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren. Dit uit zich in modernisering van onze wervingsmethoden (via intensief gebruik van social media gericht op het vertellen van 'het verhaal van Houten', gebruik van beeldmateriaal, ontwikkeling van een website) en nieuwe, effectievere selectievormen.

Stijging overlastmeldingen door meer thuiswerken (nieuw)

Een belangrijke ontwikkeling is dat thuiswerken een vlucht heeft genomen dit leidt ertoe dat mensen veel meer opmerken wat er in hun leefomgeving gebeurt en daar ook melding van maken. Zo stijgt het aantal overlastmeldingen. Ook kunnen spanningen en irritaties binnen gezinnen toenemen en vliegen burens elkaar eerder in de haren.

Stijging digitalisering van onze leefomgeving (nieuw)

De weerbaarheid op internet laat vaak nog te wensen over en kwaadwillenden maken daar gebruik van (denk aan vormen van fraude en oplichting via internet of het inbreken van hackers op digitale vergaderingen). Meer secundair gevolg van Covid is een mogelijke toename van bijv. (winkel-)diefstallen door economische recessie. Ook ondermijning zou best kunnen toenemen (alternatieve bron van inkomsten > hennepcultuur). Mensen die kwetsbaar zijn (bijstandsmoeders enz.) die nu sneller zwichten en hun huis of schuur beschikbaar stellen voor criminele activiteiten.

Wegvallen werkzaamheden met betrekking tot rijbewijzen (ongewijzigd)

De Rijksdienst voor het Wegverkeer is een pilot gestart met een dertigtal gemeenten waarin de inwoners van die gemeenten geen aanvragen verlengingen rijbewijzen meer bij de gemeente indienen, maar digitaal. De pasfoto wordt direct door de fotograaf digitaal ingezonden naar de RDW en de betaling gaat tevens digitaal. Daardoor bestaat onzekerheid of het verstrekken van rijbewijzen in de toekomst nog onderdeel blijft uitmaken van onze productenlijst. Als dit aan de orde komt, wordt het effect daarvan in beeld gebracht.

3. Juridisch

Geen of vertraagde projecten a.g.v. planologische procedures (ongewijzigd)

De juridificering van de samenleving en het feit dat ontwikkelingen vaker plaatsvinden op inbreidingslocaties (met eromheen bestaande belangen) heeft ook zijn weerslag in planologische procedures. Het gevolg is vertraging in projecten, meer ambtelijke inzet en hogere kosten in verband met juridische procedures. Ook langlevende kwesties zoals spuitzones en milieuhinderlijke bedrijven in het buitengebied brengen hoge kosten met zich mee voor wat betreft ambtelijke capaciteit en (juridisch) specialistisch advies.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) (nieuw)

Om te voorkomen dat onbevoegden toegang kunnen krijgen tot privacygevoelige informatie, én om ervoor te zorgen dat de organisatie met persoonsgegevens omgaat in overeenstemming met de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) worden de volgende maatregelen toegepast:

- Bijwerken van het privacybeleid dat in 2018 is opgesteld, en opstellen van een communicatieplan voor de implementatie van het beleid in de organisatie.
- Uitvoeren van privacy impact analyses voor essentiële informatiesystemen om te bepalen op welke wijze de privacy het beste kan worden gewaarborgd.
- Uitvoeren van gap-analyses om risico's op het gebied van gegevensveiligheid te achterhalen. De resultaten worden vastgelegd in een ISMS (Information Security Management Systeem) dat tevens signaleert wanneer bepaalde acties moeten worden uitgevoerd.
- Verplicht stellen van twee-factor authenticatie bij inloggen vanuit een onbeveiligde omgeving (v.b. vanuit huis).
- Inzet van software voor veilig mailen met externe partijen
- Opstellen verwerkersovereenkomsten met externe partijen die in opdracht van de gemeente persoonsgegevens verwerken.
- Cloudsoftware moet voldoen aan privacybeschermende eisen conform onze cloud checklist.

Bezwaar-en beroepsprocedures (ongewijzigd)

Ook als een primair besluit en de beslissing op bezwaar zorgvuldig zijn afgehandeld, hebben belanghebbenden een wettelijk recht om in bezwaar of beroep gaan. Risico betreft het opnieuw beoordelen en zo nodig een nieuw besluit nemen. Bij beroep kan de gemeente veroordeeld worden in de proces- en griffiekosten. Als het een politiek gevoelig dossier betreft kan er naast een financieel effect ook sprake zijn van imagoschade.

4. Imago

Herijking visie Oude Dorp (nieuw)

Bij de vaststelling van de startnotitie voor de herijking van de visie Oude Dorp zijn meerdere ambities beschreven zoals een verbetering van de parkeer- en verkeerssituatie (autoluw Plein), ontstenen/vergroenen, het behouden en versterken van het historisch karakter. Voor deze ambities is in de begroting geen geld gereserveerd. Het visiedocument zal ingaan op de financiële uitvoerbaarheid, maar het kan zijn dat er verwachtingen leven voor een snelle uitvoering van bepaalde onderdelen. Om meerdere redenen is het project vertraagd. Op aandringen van de raad zijn alle plannen die niet voldoen aan het bestemmingsplan 'on hold' gezet. De vertraging in de besluitvorming van de herijkte visie is voor de initiatiefnemers van die plannen begrijpelijkerwijs niet prettig, omdat er al geruime tijd (sinds 2018) geen uitvoering aan kan worden gegeven.

Klachtprocedures (ongewijzigd)

Onjuiste bejegening van inwoners kan tot een klacht leiden. Belangrijk is dat de klacht op een zorgvuldige wijze afgehandeld wordt. Zo niet, dan kan dit leiden tot imagoschade. Maar ook als de klacht gegrond verklaard wordt of als de klager het niet eens is met de afhandeling van de klacht.

Social media (ongewijzigd)

Communicatie via social media wordt steeds belangrijker en inwoners vinden dat de gemeente hierop actief moet zijn. Vooral bij crisis en calamiteiten maar ook bij minder dringende maar voor inwoners wel belangrijke zaken. Als de gemeente onvoldoende aanwezig is en niet snel en adequaat reageert, loopt zij het risico op imagoschade.

5. Verbonden partijen

Een aantal gemeentelijke taken voert Houten niet meer zelf uit maar tezamen met andere gemeenten in een Gemeenschappelijke Regeling of andere samenwerkingsvorm. De risico's die hiermee te maken hebben, zijn voor iedere verbonden partij beschreven in de paragraaf 'Verbonden partijen'. Gemakshalve verwijzen we hiernaar. Ons beleid over de sturing op financiële risico's bij verbonden partijen is uitgewerkt in de nota Verbonden partijen.

Deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten in enig jaar en dragen gezamenlijk bij aan de aanwezige schulden bij faillissement of liquidatie. Daarnaast blijft de gemeente verplicht adequaat uitvoering te geven aan de wettelijke taken.

3b. Kwantitatieve risico's

De kwantitatieve risico's zijn relevant voor het bepalen van de ratio van het weerstandsvermogen. Zoals in de inleiding gezegd, dit zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade kan worden gekwantificeerd.

De recentste weergave van deze risico's is geweest bij de jaarrekening 2019 (medio mei 2020). Met het oog op begrotingsjaar 2021 zijn deze risico's geactualiseerd. Onderstaande tabel laat de huidige stand van zaken zien. Ieder risico wordt kort beschreven, met oorza(a)k(en) en gevolg en beheersmaatregelen die we kunnen inzetten om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. De kansinschatting dat het risico zich voordoet vermenigvuldigd met de mogelijke financiële omvang geeft een waardering van de mogelijke gevolgschade van ieder risico aan.

Tabel gekwantificeerde risico's

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Herverdeling gemeentefonds: kans c.q risico op meer of minder middelen vanuit de algemene uitkering als gevolg van de nieuwe verdeling van de beschikbare middelen in het gemeentefonds.	Omdat de onderlinge verschillen tussen gemeenten zijn toegenomen, is de vraag ontstaan of en waar er in de verdeling van het gemeentefonds andere afwegingen gemaakt moeten worden over de mate waarin verschillen tussen uitgaven en	Eind 2020 (waarschijnlijk publicatie in december/circulaire 2020) zullen er 2 nieuwe verdeelmodellen geïntroduceerd worden (start 1 januari 2022); een voor het klassieke domein en een voor het sociaal domein.	Geen beheersmaatregelen.		Financieel / economisch	41-60%	0,5 - 1,5 mln	€ 500.000
Geen voortzetting van de aanvullende rijksbijdrage Jeugdhulp vanaf 2022. In 2019 heeft het kabinet voor de periode 2019-2021 incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor de toegenomen kosten voor jeugdhulp. In overleg met de provinciaal toezichthouder zijn deze incidentele middelen structureel verwerkt in de meerjarenbegroting.	Het huidige kabinet heeft gesteld dat een eventuele structurele voortzetting van deze extra middelen een verantwoordelijkheid is van het nieuw te formeren kabinet na de TK-verkiezingen van maart 2021.	Bij geen of onvoldoende structurele compensatie een onvoorzien tekort in de meerjarenbegroting vanaf 2022.	Via de VNG druk blijven uitoefenen op het Rijk dat structurele compensatie noodzakelijk is voor een goede uitvoering van deze taak door gemeenten. De raad heeft hiertoe bij de besluitvorming over de perspectiefnota 2021 (ten tijde van de coronacrisis) ook een motie aangenomen.	Jeugdzorg	Financieel / economisch	41-60%	≥ € 500.000 - < € 1 mln	€ 375.000
Scheur en of spoorvorming bij wegen in zettingsgevoelig gebied (voorbeeld de Rede). De grondslag binnen Houten wisselt sterk en is grotendeels bepalend voor de zetting net als de werkzaamheden in de voorbereiding. Denk hierbij aan het toepassen van de juiste voorbelasting.	Bij de Rede is de kwaliteit van het asfalt zo minimaal dat versneld vervangingsmaatregelen noodzakelijk worden.	Voor de versnelde onderhoudsmaatregelen is aanvullende dekking noodzakelijk.	De schadeomvang kan globaal worden ingeschat met vooronderzoeken. De vervanging zal worden opgenomen in het meerjarenplan wegen.	Wegbeheer	Financieel / economisch	41-60%	≥ € 500.000 < € 1 mln	€ 375.000
Vertraging in de recreatieve ontwikkeling van Fort Honswijk en de Honswijkerplas bij Tull en 't Waal. De capaciteit van de Lekdijk dient vergroot te worden en de inundatiesluis gerenoveerd en hersteld te worden.	Het vergroten van de capaciteit van de Lekdijk dient in lijn te gebeuren met de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Tevens is van groot belang dat vanuit cultuurhistorie, exploitatie van het fort en inwoners de inundatiesluis gerenoveerd en hersteld dient te worden. De Gemeente Houten moet hiervoor als eigenaar van Fort Honswijk kosten maken.	De wegverbreding op de dijk in samenhang met dijkverzwaring en herontwikkeling van Honswijk zijn aan elkaar gekoppeld. Het risico voor afnemende ontwikkelmogelijkheden is voor de gemeente Houten als eigenaar van Fort Honswijk.	Wegverbreding en een alternatief voor een echte wegverbreding is het aanbrengen van grasbetonstenen langs de huidige weg.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	60-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 350.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Schimmelziekte 'essentaksterfte'. Deze agressieve ziekte tast de essen in Houten (4.000-5.000 bomen, vooral langs fietspaden) aan, waardoor zij afsterven.	De essentaksterfte verspreidt zich vanuit Duitsland	Aantasting van het straatbeeld	Bij vervangen van de essen die conform de VTA onveilig zijn het realiseren van een nieuw duurzame en kwalitatief hoogwaardige beplanting. Dan zal voor de toekomst bomen aangeplant zijn conform het nieuw bomenbeleid. Voor herplant van ca.250 bomen per jaar is ongeveer € 150.000 per jaar nodig. Hiervoor is dekking beschikbaar voor 2020, maar weet niet of dat voor de aankomende jaren is opgenomen.. Aantal te herplanten bomen is afhankelijk van de weersomstandigheden en de snelheid waarmee ziekte de essenbomen aftakelt dit word gecontroleerd/beoordeeld middels de VTA controle en inventarisatie ETS	Openbare ruimte	Overig	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Toename hevige stormen. Er treedt steeds vaker stormschade op.	Het klimaat verandert en wordt extremer.	Er waaien bomen om, eventueel met vervolgschade aan omliggende objecten	Jaarlijks risicobomen inventariseren en verwijderen. Na een storm: schade herstellen, bomen herplanten conform de richtlijnen van het bomenbeleid.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Onzekerheid continuïteit WIL-samenwerking. Door de uittreding van de Vijfheerenlanden uit WIL per 1-1-2020, de invlechting van SW taken in WIL en de wens van een verdere lokale en integrale werkwijze binnen het sociaal domein (WIL 3.0) gaan we de samenwerking opnieuw beoordelen. Dit kan grote gevolgen hebben voor de samenwerking in Lekstroomverband.	1. Aanhaking van Werk en Inkomen bij de transformatie in het sociaal domein. 2. Invlechting SW taken in WIL. 3. Uittreding Vijfheerenlanden uit WIL	1. De heroriëntatie van de inhoudelijke opdracht aan WIL en de gewijzigde samenwerking betreffen onder andere een financiële heroriëntatie. De omvang van deze financiële gevolgen is nog niet te duiden. 2. Er kan een kwaliteitsrisico ontstaan wanneer op werk & inkomen een andere oriëntatie dan Lekstroom wordt gezocht vanwege versnippering van samenwerkingsverbanden in het sociaal domein.	De herijking van de opdracht aan WIL vindt eind 2021 plaats. Dan worden de financiële gevolgen pas duidelijk.	Regionale samenwerking	Organisatorisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Cyberaanval. Hackers zijn continue op zoek naar manieren om ons ICT-netwerk binnen te dringen.	Ransomware aanvallen zijn financieel aantrekkelijk voor aanvallers.	Digitale gegevens zijn niet meer beschikbaar en worden pas vrijgegeven na het betalen van losgeld (ransom). Daarnaast kunnen deze gegevens in handen komen van onbevoegden. Bij een aanval moeten dure experts worden ingeschakeld.	1. Implementatie van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO). 2. Implementatie van SIEM (Security Information & Event Management) tot niveau "medium". Hierbij worden alle aspecten van de ICT-infrastructuur 24/7 gemonitord door een gespecialiseerde organisatie. 3. Strict patchbeleid, zodat veiligheidsupdates direct worden geïnstalleerd. 4. Tooling die kwetsbaarheden en malware in het netwerk detecteert. 5. Personeel bewust maken van de risico's van o.a. het klikken op verdachte mails en links. 6. Een goede backup procedure en een dubbele uitvoering van serverruimtes, zodat gegevens op meerdere plekken zijn opgeslagen. 7. Aanwezigheid van een crisis response team met duidelijke procedures. 8. Inloggen vanuit een onbeveiligde omgeving (v.b. vanuit huis) vereist tweefactor authenticatie. 9. Aangescherpt cloudbeleid incl. een checklist die moet worden ingevuld door leveranciers van cloudapplicaties. 10. D.m.v. gap-analyses wordt bepaald voor welke informatie-	ICT Informatiebeveiliging Privacy	Informatie / organisatorisch / financieel	41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 250.000
Mogelijk dure aanpassingen van het netwerk als gevolg van massaal thuiswerken, de populariteit van MS Teams en de onzekerheid over de toekomst van RDS.	1. Massaal thuiswerken door Corona 2. Populariteit MS Teams 3. MS Teams werkt niet goed met RDS 4. Microsoft investeert vooral in cloud-technologie en minder in RDS. 5. Performanceproblemen met zowel RDS als Citrix bij thuiswerken.	Ongeplande investeringen in de ICT infrastructuur.	Heroriëntatie op RDS en Citrix. Analyse van mogelijke alternatieven. Microsoft zet vol in op cloudtechnologie, maar ondertussen hebben we de komende jaren nog veel software op ons eigen netwerk staan. De vraag is wat we het beste kunnen doen om onze medewerkers zo goed mogelijk te ondersteunen.	ICT beheer	Informatie / Financieel	41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 250.000
Ineffectieve biologische bestrijding van woekerplanten en onkruid. Woekerplanten en onkruid vormen een bedreiging voor wegverharding en/of gaan plantsoenen overheersen.	Door strakke afspraken met de raad mogen chemische bestrijdingsmiddelen (zoals round up) veel minder worden gebruikt. Een effectief biologisch alternatief ontbreekt echter.	Er is extra inzet (intern of extern personeel) benodigd om de gewenste beeldkwaliteit (wegverharding) en/of de gewenste begroeiing (plantsoenen) te behouden.	De woekerplant Japanse Duizendknoop mag inmiddels chemisch worden bestreden. Het overige onkruid, met name op verharding, wordt bestreden met gekookt water maar dit is geen optimaal alternatief. Het niveau van de beeldkwaliteit wordt opnieuw vastgesteld. Wanneer dit lager wordt vastgesteld is er minder inzet benodigd.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Toename extreme neerslag. We krijgen eerder te maken met de gevolgen van extreme neerslag dan verwacht.	Klimaatveranderingen gaan sneller dan verwacht.	Er is minder tijd om de openbare ruimte hierop aan te passen en huiseigenaren te informeren over maatregelen die zij zelf kunnen treffen.	- Opstellen actieplan extreme neerslag - Gericht aanpakken van probleemlocaties in de openbare ruimte. - Vervangen van bestrating door groen samen met bewoners (ontsteden openbare ruimte & actie "Steenbreek"). - Promoten "watervriendelijke tuin". - In het WaterRioleringsPlan 2020-2023 worden maatregelen genomen.	Waterkering en afwatering	Financieel / economisch	41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 150.000
Gelimiteerde achtervang bij het WSW voor verstrekte renteloze leningen aan woningbouwcorporaties. De zekerheidsstructuur in de volkshuisvesting is in 3 lagen verdeeld, primair het eigen vermogen van de rentederving (=omslagrente) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen van de woningcorporaties en secundair het vermogen van het WSW. De tertiaire zekerheid is de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Hierbij is 50% voor rekening van het Rijk, 25% voor de schadegemeente en 25% voor alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Het risico dat de gemeente Houten loopt betreft de rentederving (1,5%) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen. Voor de gemeente Houten gaat het om een totaalbedrag van € 193 miljoen aan uitgezette leningen.	Door landelijke maatregelen bestaat de kans dat de financiële situatie van woningcorporaties verslechtert waardoor zij niet meer aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen.	De kans dat de gemeente een renteloze lening aan WSW moet verstrekken voor het uitgezette bedrag aan leningen aan woningbouwcorporaties. Dit kost de gemeente rente. Het risico is afhankelijk van de hoogte van de markrente.	Geen beheersmaatregelen	Stadsvernieuwing en woningbouw	Financieel / economisch	0-20%	≥ € 1 mln	€ 125.000
Hogere kosten huishoudelijke ondersteuning bij regionale inkoopprocedure 2020. Het risico is dat de kosten stijgen door verplichte hogere tarieven voor huishoudelijke ondersteuning als gevolg van gewijzigde wetgeving en jurisprudentie.	Door het kabinet zijn maatregelen genomen die voor een kostenopdrijvend effect zorgen. Bijvoorbeeld de Algemene Maatregel van Bestuur betreffende het hanteren van een reële prijs en de invoering van een abonnementstarief. Daarnaast heeft de Centrale Raad van Beroep de laatste jaren kritische uitspraken gedaan over het beleid van de gemeente bij het toekennen van huishoudelijke ondersteuning	Stijgende kosten voor huishoudelijke ondersteuning zonder dat daar voldoende compensatie door het Rijk tegenover staat.	Aanscherpen en concretiseren van het Wmo-kader, maar ook met de regio in overleg over de mogelijke gevolgen van het resultaat van de regionale inkoopprocedure. In 2021 worden regels verder aangescherpt, waardoor risico t.o.v. 2020 daalt.	Wmo	Financieel / economisch	21-40%	≥ € 100.000 < € 500.000	€ 90.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Datalek. Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens.	1. Onvoldoende beveiliging van privacygevoelige gegevens 2. Medewerkers zijn zich onvoldoende bewust van de risico's van privacyschending.	Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens. Het datalek moet worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens kan vervolgens een onderzoek instellen naar de oorzaak van het datalek.	1. D.m.v. gap-analyses en privacy impact assessments wordt bepaald voor welke informatiesystemen extra beveiligingsmaatregelen benodigd zijn. 2. Inloggen vanuit een onbeveiligde omgeving (v.b. vanuit huis) vereist tweefactor authenticatie. 3. Ingebruikname software voor veilig mailen met externe partijen. 4. Instructie / workshops / e-learning op het gebied van de AVG. 5. Bijwerken van het privacybeleid en implementatie van het beleid in de organisatie.	Privacy	Informatie / organisatorisch	20-40%	€ 200.000	€ 60.000
Geen aflossing op verstrekte leningen / effectuering verleende garanties. Van verstrekte leningen of garanties bestaat het risico dat een organisatie niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen.	De gemeente verstrekt leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang (€ 5,1 miljoen).	Organisaties voldoen niet aan hun verplichtingen voldoen.	- Beleidsregels leningen en garanties - incidentele controle jaarverslagen van organisaties		Financieel / economisch	0-20%	≥ €500.000 < €1 mln	€ 50.000
Onevenredige stijging bijdragen gemeenschappelijke regelingen. Het risico dat deze bijdragen (minder) sterker stijgen dan de in de begrotingsrichtlijnen toegepaste indexering voor prijsontwikkeling.	De gemeenschappelijke regelingen hanteren in hun kadernota's hun eigen systematiek voor prijs- en loonontwikkeling.	Een financieel effect als gevolg van de beide toegepaste systematieken.	Bij de bespreking van de kadernota's in het algemeen bestuur is dit onderwerp van gesprek. Echter, op basis van art. 194 Gemeentewet is de gemeente verplicht om de bijdrage, op basis van de begroting van de gemeenschappelijke regeling, in haar eigen begroting te verwerken.	Regionale samenwerking	Financieel / economisch	41 - 60%	€ 50.000 - € 150.000	€ 50.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Drie velden lopen het risico door KNVB afgekeurd te worden, waardoor op die velden geen competitwedstrijden meer gespeeld kunnen worden. Door intensiever gebruik van de kunstgrasvelden wordt het risico groter dat de velden niet meer door de keuring van KNVB komen, Dit betekend dat deze velden niet meer gebruikt mogen worden voor de competitie en de voetbalverenigingen dus niet meer deel kunnen nemen aan de competitie. De velden kunnen nog wel gebruikt worden voor trainingen en recreatief gebruik. Door de intensievere bespeling halen deze velden niet meer de geschatte levensduur van 15 jaar. Het maximale risico is dat de kunstgrasmatten 5 jaar eerder vervangen moet worden (waarmee de levensduur/afschrijving bijgesteld moet worden naar 10 jaar).	In plaats van het ingeschat normaal gebruik (uitsluitend sportverenigingen) worden kunstgrasvelden intensief gebruikt (ook door scholen en ongeorganiseerde sporters) wat tot bovenmatige slijtage leidt.	Slechte velden komen niet door de keuring van de KNVB met als gevolg dat er te weinig veldcapaciteit voor de voetbalverenigingen beschikbaar is en ze niet meer aan de competitie mogen deelnemen. De velden 1 van Delta veld 4 van SV Houten en het kunstgrasveld van 'T Goy', aangelegd in 2010, zijn dit jaar door de keuring 2020/2021 gekomen. De volgende (tweejaarlijkse) keuring voor het seizoen 2022/2023. De kans is groot dat de matten dan niet meer door de keuring komen.	Om de matten op niveau te houden wordt de komende 2 jaar intensief onderhoud gepleegd, zodat deze 3 velden blijven voldoen aan de gewenste kwaliteit.	Sport	Financieel / economisch	41-60%	≥ €50.000 < €100.000	€ 37.500
Archeologische vondsten bij ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente moet een deel van potentieel aanzienlijke kosten dragen indien niet uit eerder onderzoek aan de ontwikkelaar kon worden aangegeven dat vondsten te verwachten waren (in het geval dat het gemeenteground is).		Onvoorziene kosten	Archeologisch vooronderzoek doen en/of een up-to-date archeologische waardekaart hebben	Ruimtelijke ordening	Financieel / economisch	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000
Accutte kosten bij afkeuring van de keurkleppen in de waterleiding De inspectie veiligheidskleppen gemeentelijke accommodaties moet jaarlijks plaatsvinden om te controleren of er sprake is van bacteriegroei. Het waterleidingbedrijf kan controleren of de inspectie is uitgevoerd en kan in het uiterste geval het pand afsluiten van de waterleiding tot het moment dat er deugdelijke kleppen aangebracht zijn. Op dat moment is er sprake van onvoorziene kosten.	Het is niet van alle panden bekend of er kleppen en zo ja of er deugdelijke kleppen aanwezig zijn. Hierop wordt ook niet jaarlijks gecontroleerd	Een groot deel van de door de gemeente beheerde gebouwen voldoet niet aan deze verplichting. Het gaat om ca. 50 panden. Gezien de leeftijd van de gebouwen is de verwachting dat er vele vervangen moeten worden. Bij inspectie door het waterleidingbedrijf kan het onderhavige pand in het uiterste geval afgesloten worden van de waterleiding.	Op dit moment worden panden waar zich problemen voordoen 1 maal per half jaar bemonsterd om te kijken of er lichte bacteriegroei voorkomt in de leidingen. Het gaat hierbij om sporthal de Kruisboog en de 3 brandweerkazernes. De kleedaccommodatie op het sportcomplex Oud Wulven is recent onderhoud gepleegd en zijn de kleppen vervangen. Vervanging wordt opgenomen bij de actualisatie van het MJOP en vanaf dan planmatig uitgevoerd..	Vastgoed	Financieel / economisch	Kans op keuring van de panden is < 10%	>100.000 < 500.000	€ 30.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgsschade
Schade op wegen van dijken. Bij wegen met een waterkerende functie ontstaat regelmatig schade aan de bermen en/of dijklichaam.	Schade heeft vaak een directe relatie met het beheer en onderhoud van de watergang. Deze watergangen zijn vaak (deels) in beheer bij HDSR, RWS of bewoners. Het aantoonbaar maken van "niet op de juiste wijze onderhouden" is geen makkelijke opgave. De schade kan enorm lang uitblijven wanneer de problemen komen door ondergraven van de taluds. De ervaring leert ons dat de aanwezige vegetatie de bodemsamenhang positief beïnvloeden. Pas nadat deze vegetatie vervangen moet worden (als door de weersinvloeden de vegetatie het loodje legt) worden de problemen voor ons pas inzichtelijk. Ook bij deze problematiek kunnen we stellen dat de schade die ontstaat gerelateerd is aan de veranderende weersomstandigheden.	Mogelijk moeten juridische procedures worden gestart.	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk omdat het onbeïnvloedbaar is. Aansprakelijk stellen van beheerders heeft geen zin en geeft niet het gewenste effect op de lange termijn. Dit heeft te maken met andere veroorzakende factoren zoals de hellingsgraad van het talud, weersinvloeden en flora en faunabeheer.	Wegenbeheer	Juridisch / aansprakelijk	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000
Negatieve impact van de weersveranderingen op de beheersaspecten van wegen. Warme/droge zomers zorgen voor extra scheurvorming en/of spatten in het asfalt. In de meest extreme gevallen kan het zelfs leiden tot grondwaterdaling waarbij ongelijkmatige zetting op kan treden wat gevolgen heeft voor grote delen van de weg.	Klimaatverandering. Heeft niet alleen een impact op wegen. Flora en Fauna en huizen welke op staal gefundeerd zijn krijgen hier ook mee te maken.	Toename van de uitgaven op wegen. Pro actief werkzaamheden uitvoeren is met de huidige stand der techniek (nog) niet mogelijk.	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk omdat het onbeïnvloedbaar is. De gevolgen van de weersinvloeden zijn merkbaar in de lagere delen van het aardoppervlak waar geen invloed op uitgeoefend kan worden.	Wegbeheer	Financieel / economisch	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000
Lagere verhuurinkomsten Theater aan de Slinger. De Heemlanden betaalt huur op basis van het leerlingenaantal.	Een dalende trend van het leerlingenaantal van De Heemlanden.	De huurinkomsten van Aan de Slinger dalen, zonder dat er evenredig ruimtes vrijvallen.	Het theater kijkt in samenwerking met de gemeente en De Heemlanden naar alternatieven om deze gedeelde inkomsten te compenseren. Echter, voor zover er wel ruimtes vrijvallen, betreft dit veelal geen commercieel courante ruimtes.	Sociaal domein	Financieel / economisch	41-60%	< € 50.000	€ 25.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Duurzame financiering van de samenwerkingsrelatie met structureel gesubsidieerde partijen: risico dat de beschikbare middelen onvoldoende zijn voor een reële balans tussen om de ambities en beschikbare middelen.	De indexatie op subsidies baseert de gemeente op CPB ramingen. Deze lopen niet gelijk met alle prijs- en loonontwikkelingen waar een subsidieontvanger (mede op basis van geldende cao's) te maken heeft.	Sinds 2020 hanteert de gemeente bij de grotere subsidierelaties (> € 125.000) een onderscheid tussen loon- en prijscomponent van de gesubsidieerde activiteiten (in plaats van enkel prijsindexatie voorheen). In de taskforce subsidiepartners (voorjaar 2020) is dit bevestigd als een redelijke lijn om de grotere instellingen tegemoet te komen in stijgende (loon)kosten. 2e helft 2020 wordt in opdracht van de gemeente een extern onderzoek gedaan om deze systematiek van indexatie obv zowel loon- als prijscomponent te verder te verbeteren. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen leiden tot aanscherping van de systematiek en iets andere berekening van de verhouding loon- en prijscomponent en daardoor een opwaartse of neerwaartse bijstelling van het subsidieplafond vergen.	Eventuele financiële effecten zullen eerst betrekking hebben op de begroting 2022. Richting de begroting 2022 zal in beginsel binnen het subsidieplafond ruimte gevonden moeten worden om eventuele effecten op te vangen. Dit door andere keuzes te maken in te subsidiëren activiteiten vanaf 2022.			21-40%	≥ € 50.000 < € 100.000	€ 22.500
Bestrijding eikenprocessierups (Thaumetopoea processionea L.) Ondanks dat de eikenprocessierups de afgelopen jaren effectief is bestreden neemt het aantal nesten en de verspreiding ervan steeds meer toe. De brandhaartjes die de rupsen loslaten veroorzaken jeuk, oogklachten en benauwdheid waardoor dit een volksgezondheidsprobleem is.	Door klimaatverandering komen er steeds meer nesten van de eikenprocessierups	Er moeten hogere kosten worden gemaakt om de eikenprocessierups te bestrijden. Huidige budget voor ziekte en plagen zal niet voldoende zijn als de plaagdruk toeneemt.	Eerst inventariseren van de risico gebieden opstellen van maatregelen en inplannen van de beheersmaatregelen. Gezien de landelijke toenames zal het budget afhankelijk van weersomstandigheden, bereiding andere overheidsinstellingen (HDSR, Provincie , SBB en RWS) tussen de € 50.000,- . € 100.000,- nodig zijn om de EPR te bestrijden.	Openbare ruimte	Financieel / economisch/ gezondheid	61-80%	< € 50.000	€ 17.500
Grondverzakkingen in Houten Zuid-West. In de wijken de Muren, de Waters en de Polders doen zich verzakkingen voor tot 20 cm.	De bouwgrond is mogelijk onvoldoende voorbelast.	Schade aan de openbare ruimte en aan de huisaansluitingen van het riool.	Lopende schades worden hersteld, zodra hier melding van wordt gemaakt. Nutsbedrijven zijn naar aanleiding van het onderzoek geïnformeerd en zien zelf geen aanleiding tot grootschalige renovaties op korte termijn.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	< € 50.000	€ 17.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Bezijken van wegen in het buitengebied. De meeste wegen in het buitengebied zijn constructief niet meegegroeid in de ontwikkelingen. Door schaalvergroting in de landbouwsector neemt het gewicht van breder en groter wordende landbouwvoertuigen neemt steeds meer toe.	Schaalvergroting binnen de land- en tuinbouwsector is reeds jaren aan de gang. Hierdoor worden bedrijven steeds groter. Hetzelfde geldt voor bedrijven die zich specialiseren in loon- en grondverzet ter ondersteuning van deze sector. Gevolg is dat er steeds groter en zwaarder materieel ingezet wordt binnen deze sectoren. Regelmatig worden er verzoeken ingediend bij het omgevingsloket om agrarische bedrijven een andere bestemming te geven. De negatieve invloeden van verglazing in het buitengebied versnelt het proces doordat de samenhang in de berm en weg is door verstoring. Hierdoor ontstaat randschade aan het asfalt waardoor het effect van de groter en zwaarder wordende voertuigen nog duidelijker aanwezig is. Uit metingen is gebleken dat de restlevensduur van enkele wegen in 2018 al waren gesteld op 0-jaar! Voorbeelden van deze wegen zijn Provincialeweg, Beusichemseweg, Kanaaldijk Oost, Achterdijk en Lekdijk. Het oppervlak van deze wegen	Aanpassen van de wegen zodat deze gedimensioneerd worden op het toekomstig gebruik. Inhoudelijk betekent dit verbreden en versterken vanuit de fundering. Wanneer we geen maatregelen treffen, dienen we rekening te houden met een behoorlijke toename van schade aan wegen en bermen.	Geen beheersmaatregelen.	Wegbeheer	Financieel / economisch	61-80%	< € 50.000	€ 17.500
Ontoereikende rijksinkomsten voor opvang en integratie statushouders. Per 1 januari 2018 is de vergoeding van € 4.430 per gehuisveste statushouder vanuit het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom vervallen, terwijl de taakstelling is blijven bestaan. De gemeente ontvangt wél een bedrag voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dat is echter onvoldoende om ook andere activiteiten voor statushouders uit te voeren. In 2020 financieren we deze activiteiten uit het restantbudget van 2017. Voor 2021 hebben we hier nog een klein deel van over. Halverwege 2021 worden we als gemeente weer verantwoordelijk voor de inburgering. De financiering gaat hierdoor ook veranderen, per 1-7-2021. Na het zomerreces 2020 is hopelijk het gehele financiële plaatje duidelijk. Pas begin 2021 is de lagere wetgeving gereed en hebben we pas goed zicht op het geheel. 2020 staat in het teken van de voorbereidingen op de nieuwe Wet Inburgering.	Vanaf 2018 ontvangt de gemeente alleen nog maar geld voor de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding per gehuisveste statushouder. Taken die we op ons nemen rondom de participatie van nieuwkomers, worden niet in het huidige stelsel meegefinancierd.	1. Er is steeds minder budget om - naast de maatschappelijke begeleiding - extra activiteiten voor statushouders uit te voeren. 2. Als we ons in 2020 niet voorbereiden op de aangekondigde wijzigingen rondom de wet Inburgering, kunnen we onze wettelijke taak vanaf 1-7-2021 niet waarmaken.	1. Tijdig voorbereiden op de aangekondigde wijzigingen rondom de wet Inburgering (o.a. op U16-niveau). 2. Op tijd kijken welke extra activiteiten in 2021 voor statushouders wenselijk zijn. En op welke andere manier die dan bekostigd kunnen worden.	Wmo	Financieel / economisch	41-60%	< €50.000	€ 12.500
Ontoereikende rijksinkomsten voor de uitvoering van de Wvvgz. Per 1-1-2020 gaat de Wvvgz in. De burgemeester krijgt de bevoegdheid om een crisismaatregel aan te vragen voor een inwoner. Indien mogelijk moet de betrokkene worden gehoord. Aan het gehele proces zijn kosten verbonden. Het rijk stelt middelen beschikbaar hiervoor. Het risico bestaat dat we vanuit het rijk te weinig middelen krijgen om de de Wvvgz uit te kunnen voeren.	De crisismaatregel kan worden opgelegd aan personen die in Houten verblijven. In Houten staat een Politie Cellen Complex waarnaar alle arrestanten uit de regio worden gebracht. De praktijk wijst uit dat arrestanten een verhoogde kans op een crisismaatregel geven waarmee de kosten voor de uitvoering van de Wvvgz hoger zal zijn dan de toegekende Wvvgz die op basis andere verdeelsleutels is bepaald.	overschrijding van beschikbare middelen	via de regio wordt een brief opgesteld richting het ministerie om deze problematiek aan te kaarten.		financieel/economisch	21-40%	< € 50.000	€ 7.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Schade aan wegverharding. Warmere en drogere zomers zorgen voor schade aan de wegen	Het klimaat verandert en wordt extremer. De weersinvloeden hebben belangrijke rol in de degeneratie van het asfalt. Daar komt bij dat steeds meer wegen doorschuiven in het onderhoud terwijl de lijmstof (bitumen) volledig op is.	Schade aan wegverharding.	Periodieke monitoring van het wegbeeld en ingrijpen waar nodig. Dit gebeurt binnen het jaarlijkse budget, eventueel ten koste van ander gepland werk.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	≥ €50.000 < €100.000	€ 7.500
Mogelijk voortijdig afbreken Europees project CoSIE. Gemeente Houten neemt deel aan het Europese project Co-creation of Service Innovation in Europe, waar 10 landen aan meedoen, die allen een lokale pilot uitvoeren. Hier ontvangt de gemeente Houten een subsidie van maximaal €100.000 voor. De gemeente heeft hier op dit moment circa 80% van ontvangen (€75.000) In 2019 hebben twee review meetings op Europees niveau plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat 1 onderdeel van het project momenteel nog niet aan de kwaliteitsstandaard voldoet die de Europese Commissie voor ogen heeft. Dit onderdeel betreft het gebruik van open data en social media. Dit is een slechts een beperkt onderdeel van de Houtense Pilot. De kans dat dit financiële gevolgen heeft voor de gemeente Houten is klein.	Eén onderdeel van het Europese project is nog niet van voldoende kwaliteit.	Indien review commissie dat deel van het Europa- brede project onvoldoende blijft achten kan in het uiterste geval dat deel van de subsidie worden teruggevorderd.	Het project wordt op Europees niveau (in Zn totaliteit) beoordeeld. En op Europees niveau is een plan gemaakt om de kwaliteit van de inzet van open data en social media te verbeteren. De gemeente Houten kan haar lokale pilot en rapportage verbeteren om bij te dragen aan verbetering van het algehele project.		Financieel / economisch	0-20%	< € 50.000	€ 2.500
Ongelijkbladig vederkruid (<i>Myriophyllum heterophyllum</i>)	Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU schade toebrengen aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten.	Ze kunnen ook nadelige gevolgen hebben voor de menselijke gezondheid, veiligheid of de economie.	Het waterschap en de gemeente voeren dit project samen uit. De planten zitten weliswaar in het watersysteem van de gemeente, vanuit kwaliteitsoogpunt en de omstandigheid dat de exoot zich zo snel vermeerderd en uit kan zaaien naar het hoofdwatersysteem van het waterschap, is er een duidelijk gezamenlijk belang. Er zijn afspraken gemaakt dat de HDSR en gemeente Houten de kosten gezamenlijk betalen. Elk jaar wordt er een inventarisatie door de ecooloog van het waterschap uitgevoerd, daarna is inzichtelijk waarde exotische waterplanten zijn aangetroffen en de kunnen de kosten aan de hand van percentage en m2 worden berekend.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	< €50.000	€ 2.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Minder lijkbezorgingsrechten	Mogelijk minder lijkbezorgingsrechten door minder begravingen op de gemeentelijke begraafplaatsen als gevolg van een toename van het aandeel crematies (welke ontwikkeling al jaren aan de gang is in Nederland, en in iets mindere mate in Houten).	Minder inkomsten en daardoor ook minder middelen voor het beheer van de begraafplaatsen.	Duidelijke informatie bieden op de gemeentelijke website over de (zeer redelijke) kosten van begraven en asbestemmingen (urmengraven en urnennissen) in Houten en over de mooie en goede mogelijkheden voor asbestemmingen op de gemeentelijke begraafplaatsen.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	< €50.000	€ 2.500
Vervuilde grond	In het verleden zijn o.a. teerhoudend asfalt en/of fosforslakken gebruikt bij de aanleg van wegen.	Door recente ontwikkelingen (PFAS) en normen zijn ook op dat onderdeel de kosten gestegen. Hogere kosten voor afvoer van vervuilde grond en/of asfalt.		Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	< €50.000	€ 2.500

Totale omvang gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit):	€ 3.760.000
Totaal aantal risico's:	33

Opgeloste risico's

Ten opzichte van de weergave in de jaarrekening 2019 doen zich een aantal risico's zich niet meer of zijn niet ter zake.

Het betreft:

Niet tijdige realisatie van het door het rijk opgelegd aantal garantiebanen.

In de perspectiefnota 2021 zijn hiervoor middelen gereserveerd.

SPUK-regeling.

Voor de periode 2019-2023 worden we gecompenseerd middels de SPUK-regeling. De compensatieregeling is verwerkt in de Begroting 2021.

Stijgende vraag voor jeugdhulp.

Is onderdeel van de monitoring op de vastgestelde ombuigingen.

Toestroom op Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Is gekoppeld aan het risico betreffende openeinde regelingen.

Noodzakelijke extra inzet van het Sociaal Team aan de transformatie in het sociaal domein.

Hiervoor is extra budget beschikbaar gesteld.

Uitdrogen van bomen en beplanting.

Hiervoor is nu extra budget voor beschikbaar gekregen bij de 1^e Berap 2020.

Een dergelijke actualisatie van de risico's geeft een dynamisch risicobestand. Dit leidt tot onderstaande matrix voor de gekwantificeerde risico's.

		Risicomatrix:				
Financiële omvang	≥ € 1 mln	€ 125.000 Aantal: 1	€ 375.000	€ 625.000 Aantal: 1	€ 875.000	€ 1.125.000
	≥ € 0,5 < € 1 mln	€ 75.000 Aantal: 1	€ 225.000	€ 375.000 Aantal: 3	€ 525.000 Aantal: 1	€ 675.000
	≥ € 0,1 < € 0,5 mln	€ 30.000 Aantal: 4	€ 90.000 Aantal: 2	€ 150.000 Aantal: 3	€ 210.000 Aantal: 4	€ 270.000
	≥ € 0,05 < € 0,1 mln	€ 7.500 Aantal: 1	€ 22.500 Aantal: 1	€ 37.500 Aantal: 2	€ 52.500	€ 67.500
	< € 0,05 mln	€ 2.500 Aantal: 4	€ 7.500 Aantal: 1	€ 12.500 Aantal: 1	€ 17.500 Aantal: 3	€ 22.500
		0 - 20 %	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %
		Kans				

aantal gekwantificeerde risico's: 33

Toelichting bij de matrix:

Het risico wordt berekend door de gemiddelde kans dat het risico zich voordoet te vermenigvuldigen met het gemiddelde financiële effect van het risico. In de bovenstaande matrix wordt het aantal risico's weergegeven dat is gedefinieerd met dezelfde risico-score. De kleuren in de matrix zijn gerelateerd aan de risicoscore en geven de urgentie aan en de mate van bestuurlijke / politieke relevantie. De kleuren lopen op met de urgentie op:

- groen
- geel
- oranje
- rood.

4. Conclusie Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen beoordelen we aan de hand van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt de ratio weerstandsvermogen genoemd.

De ratio gebaseerd op de actuele informatie bij deze begroting komt uit op:

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{kwantificering van de risico's 2021}} = \frac{€ 5.488.000}{€ 3.760.000} = 1,5$$

De omvang van de ratio is daarmee volgens de gestelde normen uit de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen te kwalificeren als "ruim voldoende".

5. Geprognosticeerde balansen 2020-2024 inclusief balans 2019 conform Jaarrekening 2019

Activa Bedragen x € 1000	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	Passiva Bedragen x € 1000	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa							Vaste passiva						
Materiële vaste activa	122.073	121.858	117.254	112.805	108.502	104.516	Voorzieningen	11.752	9.181	9.077	8.784	9.139	9.207
Immateriële vaste activa	641	630	620	610	599	589	Eigen vermogen	45.215	41.317	39.047	38.850	38.167	39.119
Financiële vaste activa	4.290	3.972	3.679	3.412	3.139	2.866	Vaste schulden rentetypische looptijd > 1 jaar	71.680	79.732	73.811	58.890	53.969	49.048
Totale vaste activa	127.004	126.460	121.553	116.827	112.240	107.971	Totale vaste passiva	128.647	130.230	121.935	106.524	101.275	97.374
Vlottende activa							Vlottende passiva						
Vorraden	23.049	12.715	5.290	2.420	24	24	Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	14.668	4.668	4.668	4.668	4.668	4.668
Vorderingen	7.670	7.670	7.670	7.670	7.670	7.670	Liquide middelen	9.418	6.957	2.920	10.735	9.001	8.633
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0	Overlopende passiva	7.449	7.449	7.449	7.449	7.449	7.449
Overlopende activa	2.459	2.459	2.459	2.459	2.459	2.459							
Totale vlottende activa	33.178	22.844	15.419	12.549	10.153	10.153	Totale vlottende passiva	31.535	19.074	15.037	22.852	21.118	20.750
Balanstotaal activa	160.182	149.304	136.972	129.376	122.393	118.124	Balanstotaal passiva	160.182	149.304	136.972	129.376	122.393	118.124

6. Financiële kengetallen

Hieronder de uitwerking van de kengetallen, welke opgenomen dienen te worden in de begroting van provincies en gemeenten.

Kengetallen	Signaalwaarden kengetallen		
	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Begroting 2021	Verloop van de kengetallen											
Kengetallen	Jaarverslag 2019		Raming 2020*		Raming 2021		Raming 2022		Raming 2023		Raming 2024	
Netto schuldquote	81%		81%		65%		62%		57%		57%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	77%		78%		63%		59%		55%		55%	
Solvabiliteitsratio	28%		28%		29%		30%		31%		33%	
Structurele Exploitatie ruimte	-/-0,8%		0,9%		0,5%		0,8%		-/-0,2%		0,3%	
Grondexploitatie	20%		12%		4%		2%		0%		0%	
Belasting capaciteit	99%		106%		110%		nog niet bekend		nog niet bekend		nog niet bekend	

* Wijken af van de begroting 2020. Raming 2020 is in de begroting 2020 bepaald door extrapolatie van de voorlopige balans per 31-12-2019. In de begroting 2021 wordt de raming 2020 bepaald door extrapolatie van de voorlopige balans 31-12-2020.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele

daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van een provincie of gemeente.

7. Risico impact-analyse naar aanleiding van COVID-19

Zoals in de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) is aangegeven wordt in deze paragraaf, op basis van een risicoanalyse, de financiële impact van COVID-19 voor het jaar 2021 op hoofdlijnen in beeld gebracht. Deze risico-inschatting is van belang in relatie tot de omvang van de vermogenspositie, waaronder de beklemd algemene reserve. De beklemd algemene reserve moet niet alleen voldoende zijn om de huidige risico's te kunnen opvangen, maar ook een buffer zijn voor toekomstige risico's. Eventuele maatschappelijke gevolgen van COVID-19 zijn onderdeel van de programmabegroting 2021.

Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. de risico-inschatting van de financiële impact van COVID-19 voor 2021;
2. de financiering van de financiële impact van COVID-19 en de gevolgen hiervan;
3. de gevolgen van de financiële impact voor financiële kengetallen.

1. Risico-inschatting financiële impact van COVID-19 voor 2021

Bij de analyse is een iets andere invalshoek gekozen dan in de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) is beschreven. Toen was nog onduidelijk wat de duur van de contact beperkende maatregelen zou zijn. Nu zijn we in een andere situatie waarin, op basis van besluiten van het kabinet en bijbehorende RIVM-maatregelen, weer meer mogelijk is. Belangrijk uitgangspunt is en blijft de zogenaamde 1,5 meter-samenleving.

Uitgangspunt bij de analyse is: wat zijn de gevolgen van COVID-19 bij een voortzetting van de huidige situatie in 2021. De risico impact-analyse is uitgevoerd op basis van de belangrijkste risico's zoals deze in de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) zijn beschreven.

Een risico-analyse is altijd gebaseerd op aannames/verwachtingen nu, met mogelijke gevolgen voor later. Dit betekent dat de werkelijkheid straks met grote mate van waarschijnlijkheid anders zal zijn. Daarom zullen we deze risico's ook in 2021 via de reguliere planning en controlcyclus monitoren en bijstellen indien nodig. Onderstaand zijn de risico's ingedeeld naar de categorieën economie en werk, sociaal maatschappelijk en ruimtelijke impact.

Tabel: Economie en werk: risico impact-analyse voor 2021 van de 1,5 meter-samenleving

Als gevolg van	Bestaat de kans (dat)	Met als gevolg (dat)	Financiële indicatie (in bandbreedte)
1. Inkomsten van het Rijk (algemene uitkering uit het gemeentefonds)			
Een economische recessie	De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt verlaagd	Noodzakelijke ombuigingen voor een structureel sluitende meerjarenbegroting.	<i>Nihil.</i> In de meicirculaire 2020 heeft het Rijk het accres voor de algemene uitkering voor 2021 'bevroren'.
2. Inkomsten uit belastingen en heffingen			
Terughoudend gedrag bij mensen om hotel-accommodaties te bezoeken	De bezettingsgraad lager is dan normaal	Een lagere dan begrote opbrengst uit toeristenbelasting.	€ 0,03 - € 0,06 miljoen. Inschatting van een 20% - 40% lager opbrengst ten opzichte van de begroting 2020.

Tabel: Economie en werk: risico impact-analyse voor 2021 van de 1,5 meter-samenleving (vervolg)

Als gevolg van	Bestaat de kans (dat)	Met als gevolg (dat)	Financiële indicatie (in bandbreedte)
3. Continuïteit bedrijfsvoering			
Personeelsuitval (betreft zowel ons eigen personeel (binnen- en buitendienst) als dat van organisaties waar wij mee samenwerken)	Processen die cruciaal zijn voor onze dienstverlening (kritische processen) stagneren of zelfs helemaal stil komen te liggen. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in: - processen die niet mogen uitvallen - processen die kortdurend (maximaal 2 weken) mogen uitvallen.	De primair noodzakelijke dienstverlening aan inwoners, bedrijven en andere partners niet meer kan worden gegarandeerd.	€ 0,15 - € 0,30 miljoen. In het bedrijfscontinuïteitsplan zijn beheersmaatregelen opgenomen ter voorkoming van het uitvallen van de kritische processen. Daarnaast moet, als gevolg van het (tijdelijk) werken in de nieuwe 1,5 meter-samenleving rekening worden gehouden met mogelijk extra kosten als gevolg van: - inhuur personeel door een hoger ziekteverzuim en - investeren in thuiswerkplekken die voldoen aan gestelde veiligheids- en gezondheidseisen.
4. Financiële ondersteuning WIL			
Een economische recessie	De werkloosheid met 5% - 10% toeneemt	Een toename van het aantal bijstands-gerechtigden en daarmee mogelijk ook de uitvoeringskosten van de organisatie.	€ 0,35 - € 0,60 miljoen Basis voor deze berekening is een prognose van het Centraal Economisch Planbureau (CEP) ten aanzien van de ontwikkeling van het aantal bijstands-gerechtigden bij verschillende scenario's van economisch herstel, te weten: - matig - zwak - volledig - tweede coronagolf Bij de risico impact-analyse is uitgegaan van de doorrekening van scenario a en c naar extra kosten als gevolg van de toename van het bijstandsvolume.
5. Vergoeding op basis van specifieke coronaregeling van het Rijk			
De nieuwe 1,5 meter-samenleving	In 2021 ook nog sprake is van COVID-19 gerelateerde kosten	Het Rijk deze niet meer (geheel) compenseerd, omdat ervan uitgegaan wordt dat gemeenten zelf moeten anticiperen in hun begroting op deze nieuwe werkelijkheid.	Nihil Uitgangspunt is dus geen vergoeding door het Rijk. Dit betekent dat eventuele kosten in 2021 moeten worden afgedekt vanuit het eigen vermogen vooruitlopend op mogelijke structurele dekkingsvoorstellen bij de perspectiefnota 2022.

Tabel: Sociaal maatschappelijk: risico impact-analyse voor 2021 van de 1,5 meter-samenleving Als gevolg van	Bestaat de kans (dat)	Met als gevolg (dat)	Financiële indicatie (in bandbreedte)
6. Gemeenschappelijke regelingen, subsidierelaties (Theater a/d Slinger en Van Houten & Co) en sportverenigingen			
Het uitvoeren, handhaven en naleven van de RIVM-richtlijnen in de 1,5 meter-samenleving	<i>Gemeenschappelijke regelingen (GR's)</i> Op hogere uitvoeringskosten en lagere inkomsten uit verhuur en/of pacht	De bijdrage van de deelnemers aan de GR's onvoldoende is voor een sluitende exploitatie-begroting.	<i>€ 0,10 - € 0,50 miljoen</i> In eerste instantie moeten GR's een beroep doen op hun eigen vermogen om deze kosten te dekken. Ervan uitgaande dat dit niet altijd mogelijk / wenselijk is wordt er daarnaast uitgegaan van een inschatting van 1% - 5% hogere kosten voor de deelnemers. Uitgangspunt voor de berekening is het totale financiële belang (circa € 10 miljoen) in GR's in de begroting 2020.
	<i>Theater a/d Slinger</i> De opbrengsten uit horeca, verhuur en kaartverkoop (film en theater) verminderen én er extra kosten moeten worden gemaakt voor de uitvoering van de RIVM-richtlijnen	Er sprake is van een negatief exploitatie-resultaat en dat er verder moet worden ingeteerd op het eigen vermogen waardoor er geen sprake meer is van een financieel gezonde organisatie.	<i>€ 0,18 miljoen.</i> Theater a/d Slinger heeft op basis van een aantal aannames ten aanzien van COVID-19 effecten een begroting 2021 opgesteld. Deze begroting heeft een negatief exploitatieresultaat.
	<i>Van Houten & Co</i> De opbrengsten uit verkopen, giften en donaties, verhuur en overige opbrengsten verminderen, maar ook dat sprake is van lagere kosten	Er sprake is van een negatief exploitatie-resultaat en dat er verder moet worden ingeteerd op het eigen vermogen waardoor er geen sprake meer is van een financieel gezonde organisatie en de kwetsbare Houtenaren minder kunnen worden ondersteund.	<i>€ 0,13 miljoen.</i> Van Houten & Co heeft voor de periode 1 juni – 31 december 2020 de financiële effecten (circa € 77.000) van de 1,5 meter-samenleving in beeld gebracht. De financiële indicatie voor 2021 is gebaseerd op de aanname dat dit ook in 2021 van toepassing is.
	<i>Sportverenigingen</i> De opbrengsten uit horeca en mogelijke sponser-inkomsten verminderen én er extra kosten moeten worden gemaakt voor de uitvoering van de RIVM-richtlijnen	Het tarief voor een lidmaatschap moet worden verhoogd om tot een sluitende begroting te komen. Dit kan tot ongewenste effecten leiden.	<i>€ 0,20 - € 0,40 miljoen.</i> Inschatting op basis van 10% - 20% verlies aan horeca- en sponserinkomsten en 20% compensatie van het totale verlies op basis van TASO-regeling.

Tabel: Sociaal maatschappelijk: risico impact-analyse voor 2021 van de 1,5 meter-samenleving (vervolg)

Als gevolg van	Bestaat de kans (dat)	Met als gevolg (dat)	Financiële indicatie (in bandbreedte)
7. Inkoop / leveranciers / contractmanagement			
De nieuwe (tijdelijke) 1,5 meter samenleving en/of de daarmee gepaard gaande economische recessie	<i>Wmo (1)</i> Mensen (vooral die tot een risicogroep behoren) meer individualistischer worden	De vraag naar vervoersvormen gaat veranderen van collectief (bijvoorbeeld regiotaxi) naar individueel (bijvoorbeeld eigen budget).	<i>PM</i> Bij het actualiseren van het Wmo beleidskader wordt deze mogelijke beweging meegenomen. Duidelijke criteria moeten worden gesteld, waarbij dit niet direct tot extra kosten hoeft te leiden. In eerste instantie is er sprake van een verschuiving van kosten (collectief naar individueel).
	<i>Wmo (2)</i> Er meer behoefte is aan dagbesteding, begeleiding en/of huishoudelijke hulp	De budgetten van deze openeinde regelingen ontoereikend zijn.	<i>Nihil</i> De laatste tijd neemt de vraag naar Jeugdzorg toe. Onduidelijk is of dit te maken heeft met de versoepeling van de RIVM-maatregelen of dat dit andere oorzaken heeft. Nadere analyse toememende vraag is nodig. <i>NB: het niet benodigde gedeelte van de in 2020 vanuit het Rijk verkregen compensatie voor inhaalzorg Wmo (begeleiding) blijft voor 2021 beschikbaar.</i>
	<i>Jeugdzorg</i> Het aantal geïndiceerde toeneemt	De budgetten van deze openeinde regelingen ontoereikend zijn.	<i>Nihil</i> Na de versoepeling van de RIVM-maatregelen is er (nog) geen extra vraag naar jeugdzorg te zien. De vraag ligt op het niveau van voor COVID-19. <i>NB: het niet benodigde gedeelte van de in 2020 vanuit het Rijk verkregen compensatie voor inhaalzorg Jeugdzorg blijft voor 2021 beschikbaar.</i>
	<i>Peutergroep</i> Als gevolg van een stijging van de werkloosheid meer mensen een beroep doen op de peuteropvangtoeslag in plaats van op de kinderopvangtoeslag	Het beschikbare budget, waaruit ook de voorschoolse educatie (VE) wordt gefinancierd ontoereikend is.	€ 0,02 - € 0,04 miljoen Hierbij wordt rekening gehouden met een stijging van 20% - 40% ten opzichte van het huidige aantal (circa 55).
	<i>Leerlingenvervoer</i> Er meer leerlingen, als gevolg van de sluiting van de reguliere scholen, gebruik willen maken van het leerlingenvervoer <i>Opmerking: sluiting van reguliere scholen door minder aanbod omdat kinderen door het vele thuiswerken niet meer mee kunnen komen.</i>	Vervoersbedrijven deze extra kosten declareren bij de gemeente.	<i>Nihil</i> Na de versoepeling van de RIVM-maatregelen is er geen verandering te zien in het gebruik. Het huidige gebruik is vergelijkbaar met voor COVID-19 ook zijn er nog geen signalen van het vervoersbedrijf ontvangen.

Tabel: Ruimtelijke impact: risico impact-analyse voor 2021 van de 1,5 meter-samenleving

Als gevolg van	Bestaat de kans (dat)	Met als gevolg (dat)	Financiële indicatie (in bandbreedte)
8. Inkomsten grondexploitaties			
Stagnatie in de uitvoering van de Ruimtelijke agenda	Woningbouwprojecten vertragen	Plankosten een half jaar tot een jaar langer door lopen.	€ 0,25 - € 0,50 miljoen.
	Op een rentestijging van 0,5% - 2,0% op de geld- en kapitaalmarkt	Hogere rentekosten over de nog terug te verdienen kosten.	€ 0,12 - € 0,48 miljoen. NB: De huidige rente in de grondexploitatie is 0%.
	Een stijging van het huidige prijspeil voor de kosten met 0,5% - 1,5%	Te maken kosten hoger moeten worden geraamd.	€ 0,23 - € 0,69 miljoen. In de herziene grondexploitatie maart 2020 is rekening gehouden met een kostenstijging van 1,5%.

In onderstaande tabel is het bovenstaande samengevat.

Tabel: financieel resumé risico impact-analyse van de 1,5 meter-samenleving

bedragen * € 1 miljoen

Nr.	Omschrijving	Financiële indicatie	
		ondergrens	bovengrens
Economie en werk			
1.	Inkomsten van het Rijk (<i>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>)	nihil	nihil
2.	Inkomsten belastingen en heffingen	0,03	0,06
3.	Continuïteit bedrijfsvoering	0,15	0,30
4.	Financiële ondersteuning WIL	0,35	0,60
5.	Vergoeding op basis van specifieke coronaregeling van het Rijk	nihil	nihil
Sociaal maatschappelijk			
6.	Gemeenschappelijke regelingen, subsidierelaties (<i>Theater a/d Slinger en Van Houten & Co</i>) en sportverenigingen	0,61	1,21
7.	Inkoop / leveranciers / contractmanagement	0,02	0,04
Ruimtelijke impact			
8.	Inkomsten grondexploitaties ²	0,60	1,67
Overige / onvoorzien			
9.	Overige / onvoorzien ontwikkelingen	0,75	1,25
Totaal		2,51	5,13
Gemiddelde		3,82	
Totaal exclusief grondexploitaties		1,91	3,46
Gemiddelde exclusief grondexploitaties		2,69	

2. Financiering van de financiële impact van COVID-19 en de gevolgen hiervan

De financiële gevolgen van de 1,5 meter-samenleving zijn in eerste instantie incidenteel. Indien het effect van een economische crisis van dusdanige invloed is op de algemene uitkering uit het gemeentefonds zullen later (bijvoorbeeld in de perspectiefnota 2022) structurele ombuigingen/bezuinigingen noodzakelijk zijn. In de begroting 2021 wordt dus alleen gekeken naar het incidenteel afdekken van de financiële indicatie van de risico impact-analyse en de gevolgen hiervan voor het eigen vermogen.

[1] Conform de bestendige gedragslijn worden de risico's voor de inkomsten grondexploitaties bij de eerst komende herziening opgenomen in het risicoprofiel van de grondexploitaties.

In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- het doel van verschillende onderdelen van het eigen vermogen

² Conform de bestendige gedragslijn worden de risico's voor de inkomsten grondexploitaties bij de eerst komende herziening opgenomen in het risicoprofiel van de grondexploitaties.

- de omvang van het eigen vermogen
- de financiering van de financiële indicatie van de risico impact-analyse.

2.1 Doel van verschillende onderdelen van het eigen vermogen

Hieronder wordt het doel van de verschillende onderdelen van het eigen vermogen beschreven.

Vrije algemene reserve

Het doel van de vrije algemene reserve is het afdekken van algemene risico's en onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven, voor zover daarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen de exploitatie. De vrije algemene reserve dient als buffer voor eventuele jaarrekening tekorten en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

Beklemde algemene reserve

Deze reserve wordt beklemd genoemd, omdat deze alleen ingezet kan worden met goedkeuring van de raad. Vandaar dat deze middelen niet tot de weerstandscapaciteit worden gerekend.

In de perspectiefnota 2020 is naar aanleiding van een motie van de raad d.d. 10 juli 2018 ingegaan op de werking (doel, criteria voor onttrekking, omvang et cetera) van de beklemde algemene reserve.

De belangrijkste functies zijn:

1. Incidenteel middelen reserveren om ambities te realiseren en/of activiteiten mogelijk te maken. De beklemde algemene reserve mag niet worden ingezet als structureel dekkingsmiddel, maar wel om incidentele lasten te dekken.

2. Middelen reserveren voor onverwachte incidentele financiële tegenvallers.

De beklemde algemene reserve is, evenals de bestemmingsreserves, geen onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit die nodig is om financiële risico's af te dekken. In crisistijden kan de beklemde algemene reserve dus vooral dienen om incidentele tekorten op te vangen. Uiteindelijk zijn structurele maatregelen nodig om de begroting structureel en reëel in evenwicht te laten zijn.

3. Financieringsmiddel om daarmee de netto schuldquote zo laag mogelijk te houden.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de opbrengsten in de begroting. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. Het ministerie van BzK en de VNG adviseren om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Bestemmingsreserve

Dit zijn reserves waaraan de raad een expliciet bestedingsdoel heeft gekoppeld en die niet voor andere doeleinden gebruikt mogen worden zonder toestemming van de raad.

Concernweerstandsvermogen grondexploitaties

Deze reserve is bedoeld om verliesgevende grondexploitaties af te dekken. Op basis van een onttrekking uit deze reserve wordt dan een voorziening getroffen voor het verliesgevende complex.

2.2 Omvang eigen vermogen

In de tabel hieronder is de geprognosticeerde stand van de bovenstaande reserves per 1 januari 2021 weergegeven.

**Tabel: geprognosticeerde stand eigen vermogen
bedragen * € 1.000**

Omschrijving	Prognose 1 januari 2021	Norm of ondergrens	Financiële ruimte
Vrije algemene reserve	2.914 ³	2.491	423
Beklemde algemene vrije reserve	19.062		
- besluiten over onttrekkingen / toevoegingen 2021-2022	-2.231		
- prognose per 1 januari 2023	16.831	15.000	1.831
Bestemmingsreserves	12.566	nvt	nvt
Risicobuffer grondexploitaties (uitgedrukt in de ratio weerstandsvermogen grondexploitaties)	1,3 ⁴ (=ruim voldoende)	Ratio weerstandsvermogen grondexploitaties moet binnen een bandbreedte van 0,8-1,2 vallen.	

In bovenstaande tabel is nog geen rekening gehouden met de effecten (kosten en compensatie) van COVID-19 op de prognose van het begrotingssaldo 2020. De raad wordt hierover geïnformeerd via de maandelijkse begrotingswijzigingen en de reguliere planning en controlcyclus (tweede bestuursrapportage en jaarrekening). Een eventueel negatief jaarrekeningresultaat 2020 wordt zoals te doen gebruikelijk in eerste instantie verrekend met de vrije algemene reserve. Hieronder wordt de bovenstaande tabel toegelicht.

Vrije algemene reserve

De prognose van de vrije algemene reserve ligt ruim € 0,4 miljoen boven de provinciale norm. De provinciale norm is niet een 'harde' ondergrens, maar wordt door de provincie geadviseerd om beschikbaar te hebben voor het afdekken van plotselinge onvoorziene gebeurtenissen waar geen middelen voor beschikbaar zijn. De vrije algemene reserve is onderdeel van de weerstandscapaciteit. Bij het inzetten van deze reserve moet dus ook gekeken worden naar het effect op de ratio van het weerstandsvermogen. In de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Algemene Dienst is de ondergrens voor deze ratio vastgesteld op 1,0 (de beschikbare weerstandscapaciteit = aan de kwantificering van de geïnventariseerde risico's).

Beklemde algemene reserve

Bij de perspectiefnota 2020 is door de raad besloten om de omvang van de beklemde algemene reserve te beschouwen als een signaalwaarde, waarbij de omvang wordt getoetst aan de meerjarige solvabiliteitsratio's van de gemeente Houten. Uitgangspunt hierbij is dat de solvabiliteit minimaal 20% moet zijn. Op basis hiervan is de ondergrens op basis van de begroting 2020 € 15,0 miljoen. De prognose van de beklemde algemene reserve afgezet tegen deze ondergrens geeft aan dat er nog financiële ruimte is van ruim € 1,8 miljoen,

Bestemmingsreserves

De omvang van de bestemmingsreserves is € 12,6 miljoen. Zoals gezegd is dit geen 'vrij inzetbaar geld', maar liggen hier beleidsdoelstellingen aan ten grondslag. Alleen de raad kan tot een andere bestemming besluiten. Door bestemmingsreserves op te heffen of af te romen kan de beklemde algemene reserve worden versterkt.

In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de bestemmingsreserves.

[2] Exclusief prognose tweede bestuursrapportage 2020.

[3] Inclusief een onttrekking voor een indicatie van een start- c.q. werkkapitaal voor de uitvoering van de Ruimtelijke Koers Houten 2020. Dit vooruitlopend op de besluitvorming door de raad hierover op 8 december 2020.

³ Exclusief prognose tweede bestuursrapportage 2020.

⁴ Inclusief een onttrekking voor een indicatie van een start- c.q. werkkapitaal voor de uitvoering van de Ruimtelijke Koers Houten 2020. Dit vooruitlopend op de besluitvorming door de raad hierover op 8 december 2020.

Tabel: overzicht bestemmingsreserves

Nr.	Omschrijving	bedragen * € 1.000
1.	Programma Transitie in samenhang	1.019
2.	WWB werkdeel	154
3.	Bestemmingsreserve WWB inkomensdeel	517
4.	Extra afschrijving Cultuurcentrum	852
5.	Initieel onderhoud openbare ruimten	253
6.	BOR Straatverlichting/ Jaarplan openbaar gebied	1.512
7.	Linieland	102
8.	Mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk	852
9.	Mobiliteit en bereikbaarheid	846
10.	Implementatie Omgevingswet	1.500
11.	Archeologiebeleid	174
12.	Ruiming explosieven	748
13.	Organisatieontwikkeling	1.842
14.	Toekomstfonds	1.782
15.	Egalisatiereserve ICT Regionale uitvoeringsdienst	244
16.	Overige bestemmingsreserves < € 100.000	114
Totaal bestemmingsreserves per 1 januari 2021		12.566 ⁵

Concernweerstandsvormogen grondexploitaties

Het concernweerstandsvormogen grondexploitaties is onderdeel van de risicobuffer ter afdekking van het totale risicoprofiel van de grondexploitaties. Het concernweerstandsvormogen bedraagt per 31 december 2019 € 4,748 miljoen. De ratio van het weerstandsvormogen grondexploitaties is op basis van herziening maart 2020 2,6 (= uitstekend). Deze ratio is wel exclusief een onttrekking ten behoeve van een start- c.q. werkkapitaal voor de uitvoering van de Ruimtelijke Koers Houten 2040. Hierover moet de raad op 8 december 2020 nog besluiten. Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvormogen grondexploitaties wordt gestreefd naar een ratio van 1,0. Met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.

2.3 Financiering van de financiële indicatie van de risico impact-analyse

In de onderstaande tabellen is het financieel resumé van de financiële indicatie van de risico impact-analyse weergegeven én de financiële ruimte binnen het eigen vormogen om dit af te dekken.

Tabel: totaal financiële indicatie risico impact-analyse van de 1,5 meter-samenleving

bedragen * € 1 miljoen

Omschrijving	Financiële indicatie	
	ondergrens	bovengrens
Totaal Ruimtelijke impact	0,60	1,67
Gemiddelde	1,13	
Totaal Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	1,91	3,46
Gemiddelde	2,69	
Totaal	2,51	5,13
Gemiddelde	3,82	

[4] Exclusief de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers Houten 2040. Deze is onderdeel van de risicobuffer voor de grondexploitaties.

5 Exclusief de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers Houten 2040. Deze is onderdeel van de risicobuffer voor de grondexploitaties.

Tabel: financiële ruimte binnen het eigen vermogen
bedragen * € 1.000

Omschrijving	Financiële ruimte (prognose 1 januari 2021 – ondergrens c.q. norm)
Vrije algemene reserve	423
Beklemde algemene vrije reserve	1.831
Bestemmingsreserves	nvt
Concernweerstandsvermogen grondexploitaties (onderdeel van de risicobuffer grondexploitaties)	Ratio weerstandsvermogen grondexploitaties is 1,3 en moet vallen binnen een bandbreedte van 0,8 - 1,2

Er zijn verschillende opties om de financiële indicatie van de risico impact-analyse vanuit het eigen vermogen (incidenteel) af te dekken, te weten:

1. Dekking vanuit de vrije algemene reserve;
2. Dekking vanuit de bekleemde algemene reserve;
3. Dekking door het herijken inzet die vanuit bestemmingsreserves worden gefinancierd en daardoor de vrije en/of bekleemde algemene reserve minder of niet hoeven te worden belast;
4. Dekking vanuit de risicobuffer grondexploitaties;
5. Dekking door incidentele ombuigingen op bestaande exploitatie budgetten en daardoor het eigen vermogen niet te belasten.

Hieronder worden 6 scenario's uitgewerkt, waarbij het uitgangspunt is de opties 1 t/m 4 (eigen vermogen) als financieringsbron in te zetten voor de berekende gemiddelde financiële indicatie van de risico impact-analyse. Hiervoor is ruimte en hoeft er geen incidentele ombuiging (bovengenoemde optie 5) plaats te vinden.

Bij de uitwerking van de scenario's is ook aangegeven, door middel van een kleuren indicatie, wat het gevolg is van de voorgestelde financieringsvorm, te weten:

Goed	Ondergrens of ratio voldoet aan uitgangspunten zoals door de raad geformuleerd.
Aandacht	Ondergrens of ratio voldoet niet meer aan uitgangspunten zoals door de raad geformuleerd, maar de onderschrijding is beperkt. Hierdoor is er tijd om eventuele aanvullende beheersmaatregelen uit te werken. Besluitvorming is dan gericht op eerste bestuursrapportage 2021 en/of de perspectiefnota 2022.
Actie	Direct aanvullende beheersmaatregelen en/of besluitvorming door de raad nodig bij de begroting 2021.

Scenario 1

Financiering financiële indicatie risico impact-analyse van de 1,5 meter-samenleving vanuit:

- risicobuffer grondexploitaties
- bekleemde algemene reserve

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact	€ 1,130 milj.	Risicobuffer grondexploitaties	Ratio 1,3 (= ruim voldoende)	Ratio 1,1 (= voldoende)	
Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 2,690 milj.	Bekleemde algemene reserve	€ 16,831 milj.	€ 14,141 milj.	

Scenario 2

Financiering vanuit:

- risicobuffer grondexploitaties
- vrije algemene reserve
- bekleemde algemene reserve

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen grex / AD		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact	€ 1,130 milj.	Risicobuffer grondexploitaties	Ratio 1,3 (= ruim voldoende)	Ratio 1,1 (= voldoende)	
Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 2,690 milj.	Vrije algemene reserve (€ 423.000)	€ 2,914 milj.	€ 2,491 milj.	
		Bekleemde algemene reserve (€ 2,267 milj.)	Ratio 1,46 (= ruim voldoende)	Ratio 1,34 (= voldoende)	
			€ 16,831 milj.	€ 14,564 milj.	

Scenario 3

Financiering vanuit:

- risicobuffer grondexploitaties
- vrije algemene reserve
- bekleemde algemene reserve
- herijking inzet bestemmingsreserves

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact	€ 1,130 milj.	Risicobuffer grondexploitaties	Ratio 1,3 (= ruim voldoende)	Ratio 1,1 (= voldoende)	
Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 2,690 milj.	Vrije algemene reserve (€ 423.000)	€ 2,914 milj.	€ 2,491 milj.	
		Bekleemde algemene reserve (€ 1,831 milj.)	Ratio 1,46 (= ruim voldoende)	Ratio 1,34 (= voldoende)	
			€ 16,831 milj.	€ 15,000 milj.	
		Herijking inzet bestemmingsreserves (€ 0,436 milj.)	€ 12,566 milj.	€ 12,130 milj.	

Scenario 4

Financiering vanuit:

- beklemd algemene reserve

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact, Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 3,820 milj.	Beklemd algemene reserve (€ 3,820 milj.)	€ 16,831 milj.	€ 13,011 milj.	

Scenario 5

Financiering vanuit:

- vrije algemene reserve
- beklemd algemene reserve

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact, Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 3,820 milj.	Vrije algemene reserve (€ 423.000)	€ 2,914 milj. Ratio 1,46 (= ruim voldoende)	€ 2,491 milj. Ratio 1,34 (= voldoende)	
		Beklemd algemene reserve (€ 3,397 milj.)	€ 16,831 milj.	€ 13,434 milj.	

Scenario 6

Financiering vanuit:

- vrije algemene reserve
- beklemd algemene reserve
- herijking inzet bestemmingsreserves

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact, Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 3,820 milj.	Vrije algemene reserve (€ 423.000)	€ 2,914 milj. Ratio 1,46 (= ruim voldoende)	€ 2,491 milj. Ratio 1,34 (= voldoende)	
		Beklemd algemene reserve (€ 1,831 milj.)	€ 16,831 milj.	€ 15,000 milj.	
		Herijking inzet bestemmingsreserves (€ 1,566 milj.)	€ 12,566 milj.	€ 11,000 milj.	

Hieronder worden de bovenstaande scenario's samengevat weergegeven, waarbij:

GREX = risicobuffer grondexploitaties

VAR = vrije algemene reserve

BAR = beklemd algemene reserve

BR = herijking inzet bestemmingsreserves

Tabel: samenvatting scenario's 1 t/m 6

	Scenario	Gemiddelde financiële indicatie	Risicobuffer grond-exploitaties	Vrije algemene reserve	Beklemde algemene reserve	Herijking inzet bestemmings-reserves
1.	GREX/BAR	€ 3,820 milj.		n.v.t.		n.v.t.
2.	GREX/VAR/BAR					n.v.t.
3.	GREX/VAR/BAR/BR					
4.	BAR		n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.
5.	VAR/BAR		n.v.t.			n.v.t.
6.	VAR/BAR/BR		n.v.t.			

Voor de financiering van de gemiddelde financiële indicatie (€ 3,8 miljoen) van de risico impact-analyse hebben wij de volgende afwegingen gemaakt.

- Risico's met Ruimtelijke impact moeten worden gefinancierd vanuit de risicobuffer grondexploitaties. Dit is consistent met hoe wij de afgelopen jaren met risico's en kansen zijn omgegaan. De ratio van het weerstandsvermogen is, ook na het vrijgeven van een start- c.q. werkkapitaal voor de Ruimtelijke Koers Houten 2040 dan nog voldoende.
- De omvang van de vrije algemene reserve willen we minimaal handhaven op het niveau (€ 2,5 miljoen) van de provinciale norm. Hierdoor blijft er een buffer voor onvoorzien tegenvallers gedurende het jaar.
- De omvang van de beklemde algemene reserve mag, op basis van deze risico impact-analyse, niet onder de door de raad vastgestelde ondergrens (€ 15,0 miljoen) komen. Hiermee blijft er goede buffer voor de gevolgen van een eventuele nieuwe lockdown en of andere toekomstige onvoorziene risico's.
- Het gevolg van a t/m c is dat de inzet van de bestemmingsreserves moeten worden herijkt.

Op basis van de bovenstaande afwegingen wordt voorgesteld om voor scenario 3 te kiezen, te weten:

Omschrijving	Gemiddelde financiële indicatie	Financiering vanuit	Gevolgen voor ondergrens reserve en/of ratio weerstandsvermogen		
			Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
Ruimtelijke impact	€ 1,130 milj.	Risicobuffer grondexploitaties	Ratio 1,3 (=ruim voldoende)	Ratio 1,1 (= voldoende)	
Werk en inkomen en Sociaal maatschappelijk	€ 2,690 milj.	Vrije algemene reserve (€ 423.000)	€ 2,914 milj.	€ 2,491 milj.	
		Beklemde algemene reserve (€ 1,831 milj.)	Ratio 1,46 (=ruim voldoende)	Ratio 1,34 (= voldoende)	
		Herijking inzet bestemmings-reserves (€ 0,436 milj.)	€ 16,831 milj.	€ 15,000 milj.	
			€ 12,566 milj.	€ 12,130 milj.	

Binnen de vrije en beklemde algemene reserve worden deze middelen voor COVID-19 gealloceerd. Het effect van de Ruimtelijke impact wordt meegenomen bij de eerstvolgende herziening van de grondexploitaties. Tot slot volgt bij de eerste bestuursrapportage 2021 (of eerder) een voorstel voor herijking van de inzet van de bestemmingsreserves.

3. De gevolgen van de financiële impact voor financiële kengetallen

De gevolgen van de financiële indicatie van de risico impact-analyse van de 1,5 meter-samenleving zijn ook doorgerekend voor een tweetal belangrijke financiële kengetallen, te weten de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Het ministerie van BZK en de VNG adviseren om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Het ministerie van BZK en de VNG adviseren om de solvabiliteitsratio als een signaalwaarde te beschouwen waarbij een ratio van minimaal 20% wordt geadviseerd.

Tabel: financiële kengetallen op basis van financiële indicatie risico impact-analyse van de 1,5 meter-samenleving

Scenario	Raming netto schuldquote 2021				Raming solvabiliteitsratio 2021			
	Norm maximaal	Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg	Norm minimaal	Exclusief COVID-19	Inclusief COVID-19	Gevolg
1 t/m 6	130%	65%	67%		20%	29%	27%	

Zoals uit bovenstaande tabel is op te maken blijven de ratio ook na de verrekening van de indicatieve effecten van COVID-19 voldoen aan de normen.

Paragraaf Grondbeleid

Grondbeleid en ruimtelijke agenda

De druk op de woningmarkt is het afgelopen jaar nog sterker toegenomen dan het jaar ervoor. De roep om (passende) woningen is bijzonder groot en ondanks de gestage toevoeging van enkele honderden woningen per jaar in Houten blijft de vraag toenemen. De gemeenteraad geeft met de Ruimtelijke Koers richting aan hoe aan de woningbehoefte de komende jaren kan worden voldaan. Deze koers geeft antwoord op de vragen of het mogelijk is om de komende decennia 4.300 tot 5.300 woningen bij te bouwen (waarvan 1.500 – 2.000 sociale woningen zijn) in Houten en zo ja waar dit dan moet gebeuren en op welke wijze het gerealiseerd kan worden.

De Ruimtelijke Koers gaat niet alleen over de woningbouwopgave, maar geeft ook antwoord op gewenste ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid en voorzieningen. Bij dit laatste moet niet alleen gedacht worden aan 'gebouwde' voorzieningen maar ook aan bijvoorbeeld het ontwikkelen van natuur, recreatievoorzieningen et cetera. De Koers gaat ook over de manier waarin we op het vlak van nieuwe gebiedsontwikkeling om willen gaan met klimaat- en energievraagstukken.

Voor wat betreft het gemeentelijke grondbeleid staan we dan ook op een tweekoppig. Enerzijds zijn we nog in de afrondende fase voor wat betreft Houten Vinex met de bijbehorende GREX-Vinex.

Hiernaast beschikken we op dit moment over een passief grondbeleid welke in het Vinex tijdperk is opgesteld en ook volledig passend was voor de wijze waarop wij Houten zuid hebben ontwikkeld.

Anderzijds staan we aan de vooravond van nieuwe opgaven, die vooral anders van aard zijn (mogelijk meer binnenstedelijk bouwen, mogelijk gebieden transformeren, mogelijk uitleglocaties et cetera). Het is dan ook verstandig om aanpassingen door te voeren in ons bestaand grondbeleid. Parallel aan de ruimtelijke aspecten van de Ruimtelijke Koers zal een palet aan nieuw grondbeleid worden voorbereid en ter besluitvorming worden aangeboden. De bedoeling hiervan is om flexibel in te kunnen spelen bij de (her)ontwikkeling van nieuwe gebieden. Verschillende gebieden zullen om verschillende aanpak, strategie en grondbeleid vragen. De komende jaren zullen deze geprioriteerde deelgebieden gefaseerd worden ontwikkeld.

Naast bovengenoemde ontwikkelingen zullen wij het komend jaar gewoon doorgaan met het ontwikkelen van de laatste Vinex wijken (Hofstad 4B en Loerik 6), het verkopen van gronden op werkgebieden en voorzieningengebieden.

Bestaande en nieuwe particuliere transformatieprojecten, en een aantal particuliere initiatieven voor (kleinschalige) woningbouw worden verder begeleid. In het buitengebied blijft het aantal initiatieven onverminderd groot en zijn diverse plannen voor (kleinschalige) woningbouw in ontwikkeling. Deze initiatieven dragen inhoudelijk en/of financieel bij aan de ontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk en het buitengebied Kromme Rijn.

Stand van zaken

In de paragraaf hieronder wordt ingegaan op de stand van de totale grondexploitatie. Daarna wordt specifiek ingegaan op het risicoprofiel van de grondexploitatie en de beschikbare risicobuffer. Hierbij wordt uitgegaan van de stand van maart 2020. Als vergelijk zijn deze cijfers afgezet tegen de situatie van het jaar daarvoor (juli 2019).

Deze gegevens zijn met de raad gedeeld in diverse bijpraatavonden.

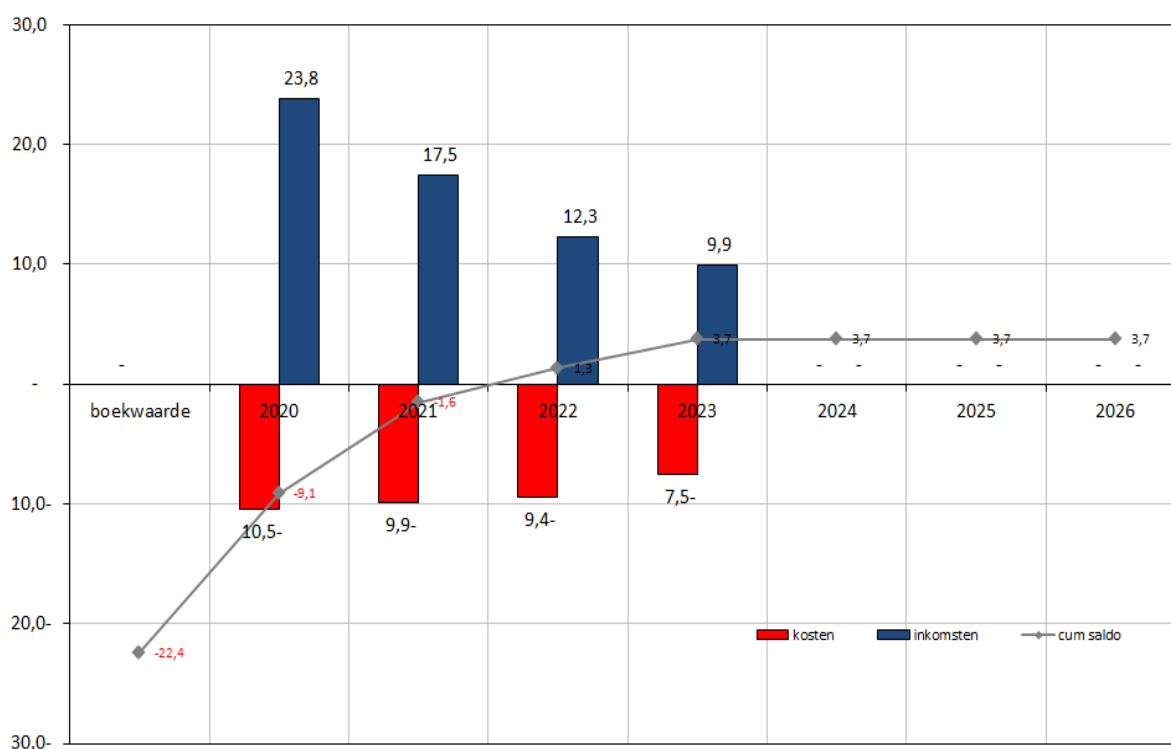
Grondexploitatie

De totale boekwaarde per maart 2020 is € - 22,4 miljoen. Ten opzichte van vorig jaar is de boekwaarde met € 7,6 mln. afgenomen. De totale investeringen inclusief kostenstijging en rente voor de resterende looptijd van de grondexploitatie bedragen € 37,4 miljoen.

De totale opbrengsten die in de periode nog moeten worden gegenereerd bedragen € 63,5 miljoen.

Op eindwaarde bedraagt het positieve resultaat € 3,7 miljoen. Dit saldo fluctueert op basis van de herziening van de grondexploitatie. In de tabel hieronder is het bovenstaande schematisch weergegeven.

Greex Houten totaal; cashflowanalyse (in € mln)

Risicoprofiel en risicobuffer

De risico's en de mutaties hierop zijn verwerkt in het risicoprofiel en vertrouwelijk toegelicht in de bijpraatavonden van 8 oktober 2019 en 3 maart 2020.

De mutaties in de risicobuffer betreffen het vervallen van het renterisico met € 0,1 mln. en het toevoegen van het gereserveerde budget van € 0,475 mln. betreffende het Plan van aanpak Ruimtelijke Koers Houten aan de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers in verband met de gemaakte kosten.

De toename van de risicobuffer betreft de storting in het VH-fonds met € 0,3 mln. op basis van de gesloten overeenkomst daarnaast is het positieve saldo van de grondexploitatie met € 0,546 mln. toegenomen. De mutatie van de hierboven genoemde storting van € 0,475 mln. ten behoeve van de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers heeft geen invloed op de risicobuffer omdat deze uit het concernweerstandsvormogen GREX wordt onttrokken ten gunste van de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers die ook onderdeel uitmaakt van de risicobuffer.

Risicoprofiel gedurende looptijd grondexploitatie

Risico

Herz. GREX Juli 2019

Herz. GREX Maart 2020

Jaar	Bedrag in €	Bedrag in €
2020	-	-
2021	267.000	442.000
2022	-328.400	-489.750
2023	-5.124.000	-4.570.000
Totaal	-5.185.400	-4.617.750

De tegenover dit risicoprofiel staat de beschikbare risicobuffer en ziet er als volgt uit:

Dekking**Herz. GREX Juli 2019 Herz. GREX Maart 2020**

	Bedrag in €	Bedrag in €
WSTV binnen GREX (onvoorzien)	650.000	650.000
VH-fonds (nog inzetbaar)	1.019.500	1.319.500
Concern Weerstandsvermogen GREX	5.222.565	4.747.565
Bestem.res. Ruimtelijke Koers Houten	950.000	1.425.000
Saldo GREX	3.167.000	3.714.000
Totaal	11.009.065	11.856.065

Risicobuffer grondexploitatie

De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties is ruim voldoende om de risico's gedurende de looptijd van de grondexploitatie op te kunnen vangen. De integrale risicoanalyse wordt periodiek herijkt en getoetst of de risico-buffer toereikend is voor de gecalculeerde risico's, aan de hand van door de raad vastgestelde ratio's.

Nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen Grondexploitaties"

In de Nota is de 'ratio weerstandsvermogen' (ratio WSV) geïntroduceerd als objectieve norm voor de mate waarin de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is ten opzichte van het (normatief bepaalde) noodzakelijke weerstandsvermogen op basis van de zogenaamde 'H'IFLO-norm'. Aangezien de H'IFLO geen maatwerk oplevert ten opzichte van de risico's die we in Houten werkelijk lopen, is met de vaststelling van genoemde nota tevens bepaald dat de beschikbare weerstandscapaciteit ook in relatie gebracht kan worden met het totaal van geïnventariseerde risico's. De ratio WSV berekend is op basis van de H'IFLO-norm is echter het uitgangspunt bij de beoordeling c.q. kwalificatie van het weerstandsvermogen. De gegevens in onderstaande tabel zijn gebaseerd op deze beleidsuitgangspunten.

Conform de Nota 'Risicomanagement en Weerstandsvermogen Grondexploitaties' streven we een ratio WSV grondexploitatie van 1,0 na, met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.

Thans is de -op grond van de H'IFLO-norm- berekende ratio 2,0 en heeft de kwalificatie 'ruim voldoende'.

Naast de H'IFLO hanteren we een tweede ratio, op basis van een inschatting van een analyse van de risico's per lopende grondexploitatie.

De ratio op basis van de werkelijke risico's laat een ander, beter, beeld zien: 2,6 met de kwalificatie "uitstekend".

Stand van zaken per	B Risico - inventarisatie	C Benodigd WSV obv H'IFLO norm	D Risicobuffer c.q. beschikbare weerstandscapaciteit	D:C Ratio WSV cf H'IFLO	D:B Ratio WSV cf risico- inventarisatie	Kwalificatie
Juli 2019	-5,2 mln.	7,4 mln.	11,0 mln.	1,5	2,1	Uitstekend
Maart 2020	-4,6 mln.	6,0 mln.	11,9 mln.	2,0	2,6	Uitstekend

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in de begroting worden de beleidsuitgangspunten voor het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen weergegeven. Het beleid hierover ligt vast in de beleidsplannen die voor de verschillende onderdelen zijn opgesteld. De beleidsplannen bevatten de kaders voor het kwaliteitsniveau van deze onderdelen. Hieronder wordt per onderdeel weergegeven welke opmerkelijke en relevante zaken zich in het afgelopen jaar hebben afgespeeld.

	Onderdeel openbare ruimte	Beleids- en beheerplan	Vast-gesteld	Plan actualisering	Dekking vanuit programma en/of voorziening	
1	Bovengrondse Infrastructuur: weginrichting, overige bovengrondse infrastructuur, groen & water	Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte Startnotitie groot onderhoud en vervanging 2014-2054 Kaders vervolgtraject programma-BOR	Jan-2013 Dec-2014 Jun-2015	2021 2021 2021	Bereikbaar, bestemmingsreserve BOR	Openbare Ruimte
2	Ondergrondse infrastructuur (inclusief riolering)	Water- en rioleringsplan 2020-2023	Dec-2019	2023	Duurzaam, bestemmingsreserve BOR, bestemmingsreserve Riolering	
3	Kunstobjecten	Beheer en onderhoud Beeldende Kunst Slimmer organiseren beheer kunst in openbare ruimte	Dec 2012 Dec 2013	2020	Samenleving, bestemmingsreserve Kunstobjecten	
4	Welzijns- en sportaccommodaties	2015-069 Raadsvoorstel Meerjarenonderhouds-plannen en vervangings-investeringen gemeentelijke accommodaties	Nov 2015	2020	Samenleving, Voorzieningen groot onderhoud welzijns accommodaties en sportaccommodaties	Gemeentelijke gebouwen
5	Onderwijsaccommodaties	Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs Houten 2016-2020. Meerjaren Onderhoudsplan (MOP)	Apr-2016 Apr-2016	2021 2021	Samenleving, Voorziening huisvesting onderwijs	
6	Gemeentehuis, gemeentetorens, wijkposten, gemeentewerf, afvalscheidingsstation, kringloopwinkel, fietstransferia en brandweergebouwen	2015-069 Raadsvoorstel Meerjarenonderhouds-plannen en vervangings-investeringen gemeentelijke accommodaties	Nov 2015	2020	Alle programma's en bijbehorende onderhoudsvoorziening en	

Duurzaamheidskader

Via haar kapitaalgoederen kan de gemeente invulling geven aan de eigen voorbeeldfunctie op duurzaamheid. Binnen het Programma Duurzaam Houten wordt hierop specifiek ingezet met de Verduurzaming van het gemeentelijk Vastgoed en de Impuls Circulair Inkopen (zie deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie). Zo worden veelal natuurlijke momenten benut voor verduurzaming

Openbare Ruimte

Onderdeel 1: Bovengrondse Infrastructuur (wegen, wegmeubilair, civieltechnische kunstwerken, speeltoestellen en groenvoorzieningen (incl. boombeheer)

Bestaande kader

Vanaf 2013 is het Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte van kracht, gebaseerd op het door de raad vastgestelde sobere "Nieuw Houtens Niveau".

Samengevat worden de volgende typen areaal, locaties en bijbehorende kwaliteitsnormen gehanteerd:

	Centrum	Wonen	Bedrijven	Buitengebied	Groenzones
Percentage areaal dat moet voldoen aan niveau →	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%
1. Groen	A/B	C	C	C	C
2. Verharding hoofdroutes asfalt	A	B	B	B	B
3. Verharding overige wegen	A	B	B	B	B
4. Meubilair	B	C	C	C	C
5. Bebording/bewegwijzering	B	C	C	C	C
6. Openbare verlichting/VRI's	B	B	B	B	B
7. Speeltoestellen	A	B	B	B	B
8. Civieltechnische kunstwerken	B	B	B	B	B
9. Reiniging	B	B	B	B	B

A	Mooi en comfortabel
B	Functioneel
C	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder; alleen mogelijk als voldaan wordt aan wettelijke eisen, veiligheid en functionaliteit
D	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, mogelijke juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid

Beheerplan

In 2015 zijn de Kaders vervolgtraject programma-BOR voor groot onderhoud en vervanging door de raad vastgesteld. Hierin staan de meerjaren opgaven voor het planmatig beheer van de openbare ruimte. Om die opgaven te realiseren is een aantal financiële maatregelen genomen om de Bestemmingsreserve BOR (t.b.v. groot onderhoud en vervanging) op niveau te houden en om eventueel investeringen in innovaties binnen het BOR programma mogelijk te maken. Ook is een 5-tal bedrijfswaarden vastgesteld (kosten/baten, beeldkwaliteit, duurzaamheid, kwaliteit leefomgeving, en draagvlak) die leidend zijn in het maken van keuzes in (vernieuwd) beheer.. 🌈

Actualisatie

In 2021 zal een actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan Beheer openbare ruimte plaatsvinden. In het proces vindt een herijking plaats van het programma-BOR waarbij het bestuur wordt meegenomen in het gesprek over kwaliteit versus investeringen. Tevens worden de bestaande ombuigingsvoorstellen in het programma verwerkt en worden de effecten van deze ombuigingen inzichtelijk gemaakt.

Van groei naar beheer

Nu de groei met de ontwikkeling van Houten Zuid is gerealiseerd komt het accent meer op het beheer te liggen. Over de hele breedte wordt een toename van beheertaken zichtbaar.

Civieltechnische Kunstwerken

De afgelopen 10 jaar is met groot onderhoud en vervanging de kwaliteit van de houten en betonnen bruggen sterk verbeterd. Bij een klein deel van de houten bruggen moet dit de komende jaren nog gebeuren.

Jaarlijks wordt 1/3 deel van de civieltechnische kunstwerken gereinigd. Dit komt enerzijds de beeldkwaliteit ten goede, anderzijds is het belangrijk om kleine gebreken zichtbaar te maken en houtrot te voorkomen.

Elk voorjaar worden alle bruggen, tunnels en steigers geïnspecteerd door de eigen dienst. Elke 5 a 6 jaar doet een extern technisch bureau dit. In 2020 heeft dit ook plaats gevonden. Er is nu een goed actueel beeld van de technische staat van deze objecten. Daar waar nodig wordt direct ingegrepen en overige reparaties worden hetzelfde jaar nog uitgevoerd. Bij civieltechnische kunstwerken is het van groot belang om de kwaliteit jaarlijks door middel van inspecties te monitoren en de technische staat op orde te houden.

Verhardingen

Het areaal is nog op de gewenste beeldkwaliteit te houden. Dit geldt de laatste twee jaar helaas niet voor onkruid op verharding buiten de centrumgebieden. Hiervoor wordt naar een geschikte aanpak gezocht voor het komende jaar.

De wegininspectie 2020 vormt de basis voor het jaarplan voor 2021 met het uit te voeren groot- en klein onderhoud en de vereiste vervangingen. .

Naar verwachting wordt er in 2021 net als in 2020 op ongeveer 150 locaties (totaal ca 6.000 m2) onderhoud gepleegd aan elementenverharding. Op klein onderhoud aan elementenverharding worden er ca 1.000 koppelingen stratenmakers ingezet. Wat betreft asfaltverharding is in 2021 (evenals in 2020) een belangrijk project het herstellen van (het rode asfalt van) fietspaden.

Verlichting

Op dit moment is er een beperkte maar aanvaardbare achterstand in het onderhoud van de openbare verlichting. Momenteel loopt een nieuw aanbestedingstraject van het onderhoud en vervanging wat in 2021 gereed moet zijn. Het wegwerken van de onderhoudsachterstand in de komende paar jaar is hierbij een aandachtspunt.

Groen

Op basis van de rapportage "Gevolgen Essentaksterfte Houten in beeld" is een vervangingsplan voor zwaar aangetaste essen opgesteld. Zoals ook in 2020 is gebeurd, zullen de essenlanen met een toekomstverwachting van minder dan 5 jaar vervangen worden om een grote kaalslag in de toekomst te voorkomen.

Ontwikkelingen

De gevolgen van de klimaatverandering worden steeds beter zichtbaar. Zo heeft de gemeente te maken gekregen met de processierups waarvan de bestrijding tot nu toe elk jaar hogere kosten met zich mee brengt.

Het vergroten van de biodiversiteit wordt een steeds belangrijker aandachtspunt in het beheer 🌈. Naarmate de bomen groter worden in Houten doet wortelopdruk zich steeds vaker voor wat de verharding aantast. Voor de aanpak hiervan is een plan van aanpak gemaakt voor de komende 10 jaar dat voorziet in een omvangrijke inhaalslag met nog aanvullende herstelwerkzaamheden per jaar.

Onderdeel 2: Ondergrondse infrastructuur (riolen, gemalen, drainage en randvoorzieningen + oppervlaktewater- en waterbodembeheer)

Kader

De Wet Milieubeheer schrijft voor dat de gemeente over een actueel bestuurlijk vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) beschikt. Houten heeft een breed Water en Rioleringsplan (WRP) waarin is weergegeven hoe de gemeente haar stedelijke watertaken uitvoert. De stedelijke watertaken omvatten het grond-, oppervlakte-, hemel- en afvalwaterbeheer. Voor het bekostigen van de stedelijke watertaken heeft de gemeente rioolrecht.

Op grond van de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn er voor de financiële afwikkeling naast een Voorziening Egalisatie tarieven rioolheffing nog twee andere voorzieningen en één reserve nodig.

- Voor de risicoafdekking in het stedelijke (afval)waterbeheer is de Spaarvoorziening voor vervanging en risicoafdekking riolering met een omvang van € 1.250.000 ingesteld. Dit is ongeveer 0,7% van de totale waarde van het rioleringsstelsel.
- Voor waterbodembeheer is de Spaarvoorziening waterbodembeheer (conform BBV art. 44 1d ingesteld waarin gespaard wordt voor de kosten van baggerwerkzaamheden die planmatig om de circa 12 jaar plaatsvinden. De jaarlijkse storting in deze voorziening is vanaf 2020 €196.000.
- Efficiency en aanbestedingsvoordelen worden afgewikkeld in de Bestemmingsreserve efficiency resultaten en aanbestedingsvoordelen. De raad beslist over de inzet van de middelen in deze reserve.

De periodieke herziening van het WRP is het moment waarop de raad beslist wat de werkelijke en benodigde stand van de reserves en voorzieningen moet zijn. De raad bepaalt dan ook de hoogte van de rioolheffing voor de nieuwe periode.

Stand van zaken

Het rioleringsstelsel verkeert in een goede staat. Naast het reguliere beheer van het rioleringsstelsel vergt in 2021 vooral het voorkomen van waterschade en overlast door extreme buien en het baggeren van watergangen de nodige aandacht.

Planning 2021

De belangrijke projecten in 2021 zijn:

- Vervanging van verschillende gemalen.
- Opstellen Klimaatadaptatieplan. 🌍
- Aanpakken risicolocaties voor wateroverlast in overleg met bewoners en bedrijven (in het kader van de klimaatadaptatie). 🌍
- Uitvoering van gemeentelijke projecten om te ontstenen/vergroenen en af te koppelen. 🌍
- Stimuleren van het ontstenen en vergroenen van tuinen, het afkoppelen van verharding en de aanleg van groene daken. 🌍
- Baggeren van watergangen.
- Samen met de partners van het Netwerk Water en Klimaat werken aan klimaatadaptatie en een doelmatig en duurzaam beheer in de afvalwaterketen. 🌍

Ontwikkelingen

Door de klimaatverandering doen zich vaker extreme regenbuien en droogte voor.

Momenteel is de gemeente in regionaal verband actief in het regionale Netwerk Water en Klimaat dat een Regionale Adaptatie Strategie (RAS) heeft opgesteld. De komende jaren zal er op basis van een eigen lokaal Klimaatadaptatieplan een toenemende aandacht zijn voor klimaatadaptatie, wat naast het werkterrein waterbeheer ook invloed heeft op andere terreinen zoals nieuwbouw- en reconstructieprojecten. 🌍

Onderdeel 3: Kunstobjecten in het openbare gebied

Elk jaar in september vindt een schouw plaats van de ruim 50 kunstobjecten voor het bepalen van het benodigde klein onderhoud (één of tweejarig) en groot onderhoud.

In 2020 is een beleidsnotitie vastgesteld met daarin de visie, ambitie, categorie-indeling (t.b.v. de jaarlijkse budgetten voor dagelijks en groot onderhoud) en inhoudelijke criteria (kaders) met betrekking tot het aankoop- en collectiebeleid.

Gemeentelijke gebouwen

Onderdeel 4: Welzijns -en sportaccommodaties

In 2020 zijn de meerjarenonderhoudsplannen 2021 – 2030 voor de gemeentelijke gebouwen, waaronder de welzijns- en sportaccommodaties opgesteld met de intentie om door de raad in december 2020 te worden vastgesteld. Het onderhoudsniveau voor de gebouwen is, conform het oude MJOP 2016 -2025 dat destijds door de raad is vastgesteld, wederom bepaald op niveau 3, sober, doelmatig, instandhouding en veilig.

Belangrijke ontwikkelingen

Er is in 2020 een duurzaamheidsvisie opgesteld zowel voor de korte (komende 5 jaar) als voor de lange termijn (komende 20 jaar) 🌍. De visie is meegenomen in de totstandkoming van de meerjarenonderhoudsplanung die naar verwachting eind 2020 door de raad zal worden vastgesteld. Het onderhoudsniveau is sober, doelmatig, instandhouding en veilig. Er is op dit moment geen achterstallig onderhoud. De planning van het (groot)onderhoud aan alle gemeentelijk gebouwen is in het meerjarenonderhoudsplan vastgelegd evenals de daarvoor benodigde middelen.

Stand van zaken

Onderhoud vindt overeenkomstig de planning plaats. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Tevens worden de bestaande ombuigingsvoorstellen verwerkt en worden de effecten van deze ombuigingen inzichtelijk gemaakt.

Planning 2021

Het (groot) onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zal de komende 5 jaren uitgevoerd worden conform de meerjarenplanung.

Onderdeel 5: Onderwijshuisvesting

Sinds 1 januari 2015 is de financiële verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud aan schoolgebouwen door het Rijk overgeheveld van gemeente naar schoolbesturen. De gemeentelijke meerjarenonderhoudsplanung heeft slechts betrekking op de gemeentelijke onderwijslocaties:

schoolwoningen en de multifunctionele accommodaties Limes. Actualisatie van deze meerjarenonderhoudsplanung vindt in 2021 plaats.

Belangrijke ontwikkelingen

Geen

Stand van zaken

Onderhoud vindt overeenkomstig de planning plaats.

Planning 2021

In 2020 zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuw Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs (IHP). De laatste versie van dit plan betrof de periode 2016-2020. Met het nieuwe plan wordt wederom invulling gegeven aan de gemeentelijke zorgplicht voor passende en adequate onderwijshuisvesting en de meerjarenonderhoudsplanung.

Onderdeel 6: Gemeentelijke gebouwen

Dit betreft het gemeentehuis, het Kant 3, de gemeentewerf, de wijkposten, de brandweergebouwen, de fietstransferia en de daaraan gekoppelde commerciële ruimten, het kringloopcentrum, de kerktorens van de Nederlands Hervormde kerk aan het Plein (Oude Dorp), de kerk aan de Waalseweg in Tull en 't Waal en de kerk aan de Brink in Schalkwijk en de gebouwtjes op beide gemeentelijke begraafplaatsen. Net als de gemeentelijke welzijns- en sportaccommodaties worden de overige gemeentelijke gebouwen onderhouden conform de door de gemeenteraad naar verwachting eind 2020 vast te stellen meerjarenonderhoudsplannen. Het onderhoudsniveau voor de gebouwen zal naar verwachting worden vastgesteld op niveau 3 sober, doelmatig instandhouding en veiligheid

Belangrijke ontwikkelingen

Er is in 2020 een duurzaamheidsvisie opgesteld zowel voor de korte (komende 5 jaar) als voor de lange termijn (komende 20 jaar). De visie is meegenomen in de totstandkoming van de meerjarenonderhoudsplanung die naar verwachting eind 2020 door de raad zal worden vastgesteld. Het onderhoudsniveau is sober, doelmatig, instandhouding en veilig. Er is op dit moment geen achterstallig onderhoud. De planning van het (groot)onderhoud aan alle gemeentelijk gebouwen is in het meerjarenonderhoudsplan vastgelegd evenals de daarvoor benodigde middelen.

Stand van zaken

Onderhoud vindt overeenkomstig de planning plaats. er is geen achterstallig onderhoud

Planning 2021

Het (groot) onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zal de komende 5 jaren uitgevoerd worden conform de meerjarenplanung.

Financieel kader kapitaalgoederen

De mate van onderhoud bepaalt de kwaliteit en de levensduur van de kapitaalgoederen. Onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant de reguliere beheer-/exploitatiekosten en aan de andere kant de groot onderhoudskosten. De verhouding *tussen* en de omvang *van* beide kostensoorten geeft een beeld van de financiële inspanningen die noodzakelijk waren. De actuele staat van onderhoud en het gekozen beeldkwaliteitsniveau (Het Nieuw Houtens Niveau) zorgen er voor dat steeds nieuwe afwegingen gemaakt moeten worden. De op stapel staande gemeentelijke ombuigingen hebben mogelijk effect op het niveau van onderhoud.

Hieronder volgt een tabel met de omvang van het onderhoud kapitaalgoederen, onderverdeeld in regulier en groot onderhoud.

2021	Regulier Onderhoud (O)	Groot Onderhoud (GO)	O : GO	Totaal
Begroot	€ 4.295.690	€ 3.942.174	52% : 48%	€ 8.237.864

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft een kader voor het (financierings-) risicomanagement. Het betreft het raamwerk voor het financieringsbeleid. Dit is verder uitgewerkt in de gemeentelijke Regeling treasury. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid van de gemeente Houten wordt vormgegeven en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie worden beschreven.

Daarnaast zijn er beleidsregels met betrekking tot het verstrekken van geldleningen en garanties. Deze beleidsregels bieden toetsingskaders c.q. spelregels voor het beoordelen van lening- en garantieaanvragen.

Ontwikkelingen

De door BNG gehanteerde basisrente wordt voor Houten al jaren gebaseerd op Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken). Europese regelgeving vereist van basisrentes dat ze robuust en betrouwbaar zijn. Nieuwe regels bepalen dat basisrentes meer op basis van transacties moeten worden berekend en minder op basis van inschattingen van banken om de objectiviteit te vergroten. ECB (Europese centrale bank) heeft als alternatief voor Euribor de basisrente €STR (Ester) geïntroduceerd die aan deze regelgeving voldoet. Doordat de nieuwe basisrente €STR op een andere wijze wordt berekend, zal deze naar verwachting niet helemaal gelijk zijn aan de bestaande basisrente. In de markt worden momenteel methoden en standaarden ontwikkeld om de nieuwe basisrente zo veel als mogelijk gelijk te stellen aan de bestaande basisrente om schommelingen te beperken.

Rentevisie

Voor de financieringsbehoefte (korte en lange termijn) is een visie op de rente-ontwikkeling onontbeerlijk. Daarom wordt gebruik gemaakt van diverse renteverwachtingen van kredietwaardige instellingen. Op basis daarvan wordt de gemeentelijke rentevisie geformuleerd.

De FED (de centrale bank van de Verenigde Staten van Amerika) heeft de beleidsrente het afgelopen jaar in meerdere stappen verlaagd van 2,25% naar 0,25 procent. Doel hiervan is o.a. de economische schade van het coronavirus zo veel mogelijk te beperken. De rentedaling door de FED vergroot de kans op een renteverlaging door de ECB (Europese centrale bank).

De 10-jaars swaprente, de maatstaf voor de kapitaalmarktrente daalde van 0,06% medio 2019 naar -0,2% medio 2020. De 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken) daalde van -0,37% medio 2019 naar -0,44% medio 2020. Voor medio 2021 is de verwachting, dat de 10-jaars swaprente in de eurozone zich rond de 0,06% zal bewegen. De korte termijnrente zal gemiddeld uitkomen op -0,44%.

Renterisico

Voor het renterisico gelden er twee normen namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Renterisiconorm (lang)

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten in geval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. Deze norm is op 20% van de lastenkant van de begroting gesteld en wordt afgezet tegen de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

Bedragen x €1.000				
Renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
Stand van het begrotingstotaal	123.335	118.390	115.824	105.387
Renterisiconorm 20% van begroting	24.667	23.678	23.165	21.077
Renterisico op de vaste schuld	5.171	14.171	4.171	4.171
Ruimte onder risiconorm	19.496	9.507	18.994	16.906

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij meerjarig onder de norm uitkomen.

Kasgeldlimiet (kort)

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage (8,5%) berekend over de lastenkant van de begroting. Zodra de kortlopende financiering (kasgeldleningen) drie kwartalen boven dit bedrag uitkomt, is de gemeente verplicht over te gaan tot consolidatie. De kortlopende schuld moet dan omgezet worden in een langlopende geldlening. Voor 2021 zit ons kasgeldlimiet op bijna € 10,5 miljoen. Het verwachte financieringstekort bedraagt begin 2021 € 26,3 miljoen en loopt op gedurende het jaar. Dit tekort wordt veroorzaakt door aflossingen op leningen.

Gezien de overschrijding op de kasgeldlimiet, wordt eind 2020 een plan gemaakt om gedeeltelijk te consolideren. De huidige markt voor het kasgeld is dusdanig dat het lonend is de kasgeldpositie niet overhaast te consolideren op de kapitaalmarkt. Door dagelijks de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt te monitoren kan, in geval van een stijgende rente, snel gehandeld worden.

Liquiditeitenplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitenplanning voor 2021 is als volgt:

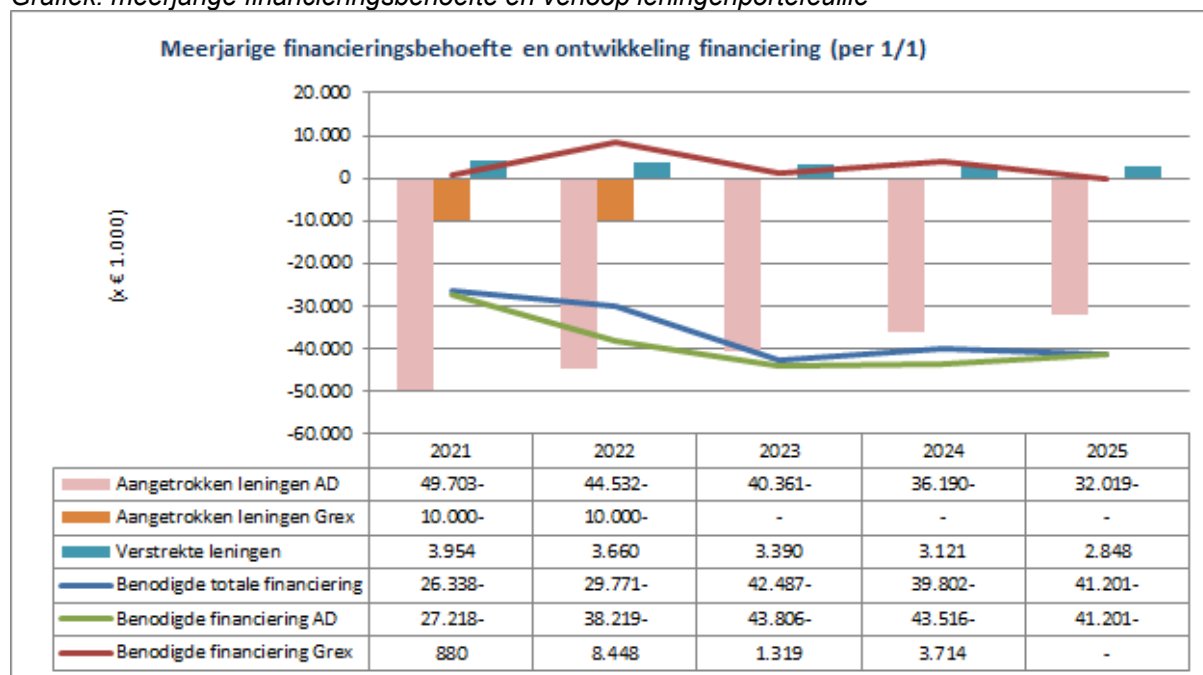
bedragen x € 1.000

Liquiditeitenplanning	2021
Stand liquiditeiten 1/1	-26.338
Saldo exploitatie	4.925
Saldo investeringen	-10.993
Saldo grondexploitatie	9.009
Saldo financiële activiteiten	-6.375
Stand liquiditeiten 31/12	-29.771

In 2021 stijgt de financieringsbehoefte van € 26,3 miljoen begin 2021 tot naar verwachting € 29,8 miljoen eind 2021. De belangrijkste reden hiervoor zijn meerdere aflossingen op bestaande leningen.

Bij de meerjarige financieringsbehoefte is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen investerings- en bestedingsplannen, alsmede met de geraamde inzet van voorzieningen. Daarnaast is vanwege het ontbreken van een meerjareninvesteringsprogramma, vanaf 2021 een aanname hieromtrent gedaan. Hieruit volgt het volgende beeld voor de meerjarige financieringsbehoefte.

Grafiek: meerjarige financieringsbehoefte en verloop leningenportefeuille

In bovenstaande grafiek stijgt de financieringsbehoefte vanuit de Algemene Dienst meerjarig naar ruim € 40 miljoen, terwijl de financieringsbehoefte vanuit de grondexploitatie op termijn verdwijnt. De stijgende financieringsbehoefte wordt verklaard door aflossingen op bestaande leningen en stijgende kosten op sociaal domein.

Rentetoerekening

Vanaf 2017 moet de 'reële' (omslag)rente in de begroting worden verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden wordt toegerekend.

Bedragen x €1.000			
Renteschema		2020	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.352.554
b.	De externe rentebaten		-60.119
	<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		1.292.435
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld	60.119	
			60.119
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	<i>De aan de taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.352.554
e.	<i>De Werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.804.496
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		451.942

Op basis van bovenstaand overzicht, is de voorcalculatorische omslagrente in de begroting 2021 berekend op 1,5%. Dit percentage is gelijk aan de omslagrente in 2020. Deze rente wordt toegepast aan de uitgaven- en inkomstenkant van de begroting. Ook geldt deze omslagrente normaliter als basis voor het bepalen van de rentekosten aan de hand van de geraamde financieringsbehoefte. Nu de rente op de kapitaalmarkt al tijden laag is en naar verwachting blijft, stellen we dit rentepercentage voor het bepalen van de rentekosten voor de periode 2021-2024 naar beneden bij naar 0,7%. Dit percentage is gebaseerd op het percentage (0,5%) dat nu geldt op de kapitaalmarkt voor leningen met een looptijd van 20 jaar plus een risico-opslag (0,2%) voor toekomstige onvoorziene renteontwikkelingen.

Wet schatkistbankieren

Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren in werking getreden. Op grond van deze regeling dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Voor Houten ligt de drempelwaarde in 2021 op € 0,92 miljoen. Omdat de gemeente voornamelijk aan de opnemende kant zit, wordt een situatie van overtollige middelen niet verwacht.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) van kracht. Deze wet zorgt er voor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. De grens van het toegestane tekort bedraagt 3,0% BBP (Bruto Binnenlands Product). Naast het Rijk dient ook de decentrale overheid zich aan strengere normen te houden. Voor de periode van 2019 tot en met 2022 ligt de norm op -0,4 % van het bruto binnenlands product (bbp). De individuele EMU-referentiewaarde

voor Houten bedraagt voor 2020 bijna € 4,7 miljoen (tekort). Voor 2021 is de referentiewaarde nog niet bekend, daarom gaan we uit van de waarde over 2020.

In onderstaand overzicht is te zien dat de verwachte EMU-saldi over 2020, 2021 en 2022 respectievelijk € 4,1 miljoen, € 9,7 miljoen en € 6,8 miljoen (overschot) bedragen. De conclusie die daaruit kan worden getrokken, is dat Houten in 2020, 2021 en 2022 in positieve zin bijdraagt aan het EMU-saldo.

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.898	-2.270	-197
Mutatie (im)materiële vaste activa	-244	-4.614	-4.459
Mutatie voorzieningen	-2.571	-104	-293
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-10.334	-7.425	-2.870
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	4.109	9.665	6.839

Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Het vergroten van de wendbaarheid van een organisatie is een belangrijke voorwaarde voor succes. In 2020 is die wendbaarheid van onze organisatie en medewerkers behoorlijk op de proef gesteld, toen de Coronacrisis ons land en dus ook onze gemeente in de greep hield. In een korte tijd is er veel flexibiliteit gevraagd. Vanuit een geheel andere uitgangspositie (namelijk veelal vanuit huis en via digitaal contact), is het gelukt om samen met het openhouden van de gemeentebalie de basis dienstverlening overeind te houden. En is er doorgewerkt aan de verschillende inhoudelijke uitdagingen waar Houten in de komende jaren voor staat (voldoende woningen, energietransitie, leefbaarheid van de stad en iedereen naar vermogen mee laten doen).

De ingeslagen weg van de organisatie ontwikkeling kenmerkt zich door het centraal stellen van een aantal principes.

▪ We tonen eigenaarschap voor ons werk
▪ We geven coachend leiding
▪ We kiezen bewust voor sturen via de lijn of via een programma
▪ We werken integraal en verbindend
▪ We werken opdrachtgestuurd en resultaatgericht
▪ We leren en vernieuwen

Uiteraard nemen we de ervaringen uit de Corona-tijd mee bij de verdere doorontwikkeling. We zullen betekenis moeten geven aan de impact van het werken in een 1,5 meter samenleving. In combinatie met de uitkomsten van de *'tussenevaluatie van de reorganisatie per 1-1-2019'*, die eind 2020 wordt uitgevoerd, is dit alles belangrijke input om in 2021 in een nieuwe context met een passende focus en juiste aanpak de doorontwikkeling van de organisatie verder vorm te geven, waarbij het streven naar excellente dienstverlening voorop staat.

Ontwikkeling HR-beleid

Banenafpraak

In 2020 is, aan de hand van drie sporen, gestart met de uitvoering van het plan van aanpak Banenafpraak en Quotumregeling binnen de gemeentelijke organisatie;

1. via een organisatiescan beoordelen van plaatsingsmogelijkheden binnen de organisatie;
2. het herijken van de bepalingen in ons inkoopbeleid, waar het gaat om de aanbesteding van diensten, waarvoor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet;
3. het optimaal gebruikmaken van faciliteiten (jobcoachinzet) en subsidiemogelijkheden.

Hiermee kan de organisatie gericht werken aan de plaatsingsmogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat lijkt vooralsnog makkelijker dan de praktijk laat zien. Ook omdat het werk binnen de gemeentelijke organisatie zich moeilijker lijkt te lenen voor dit soort functies. Creativiteit is geboden om toch tot het samenstellen van een goed pakket van werkzaamheden te komen. Voor de dekking die gemoeid is met het creëren van deze garantiebanen, wordt vanaf 2021 structureel een formatiebudget opgenomen van €75.000,-. Dit gaat dan om 10 banen (ieder 25,5 u/w), tegen het wettelijk minimum loon, waarbij er van uitgegaan wordt dat per baan gerekend kan worden op een loonkostensubsidie van 50% per plaats.

Op dit moment zijn 2 banen structureel vervuld voor in totaal 39 u/w.

Vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid

Vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid staan vanaf komend najaar hoog op de agenda van de nieuwe cao-onderhandelingen voor 2021 e.v. Zo is er bijvoorbeeld sprake van de vergrijzing van het personeelsbestand én verschuiving van de pensioengerechtigde leeftijd. Juist daarom is ook het binnen krijgen van jongeren essentieel voor onze gemeentelijke organisatie. Voor het eerste punt geldt dat er meer aandacht moet zijn voor verlengde arbeidsinzet in relatie tot fysieke en psychosociale belasting.

Aandacht voor vitaliteit, ziekteverzuim en aanwezige werkdruk en –stress zijn sowieso voor iedere levensfase van belang. Evenals het hanteren van een goede werk-privé balans, wat als gevolg van de coronacrisis in een nieuw daglicht komt te staan. Ontwikkelingen op het gebied van informatisering en automatisering zullen ook impact hebben op de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Werk maken van vitaliteit moet daarom integraal onderdeel zijn van het proces van organisatieontwikkeling. De uitkomsten van de *'tussenevaluatie van de reorganisatie per 1-1-2019'* zullen in dat verband ook van betekenis zijn voor de wijze waarop we ons vitaliteitsbeleid in de toekomst gaan inrichten. Naar verwachting zal daarom in het najaar 2020 een projectopdracht worden geformuleerd, om de beleidsontwikkeling en -uitvoering gefaseerd vorm te geven. Bij de jaarrekening zijn binnen de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling voor het thema vitaliteitsbeleid en duurzame inzetbaarheid middelen gealloceerd (€ 442.000).

Programma Informatiemanagement

In 2020 is het programma Informatie vastgesteld voor een periode van 4 jaar. Vanuit het programma wordt een impuls gegeven aan het doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening, het informatiegestuurd werken en het implementeren van nieuwe technologische toepassingen. Er wordt gewerkt vanuit 4 strategische doelen:

1. **We dragen bij aan de maatschappelijke opgaven**
2. **We dragen bij aan professionele en excellente dienstverlening van hoog niveau**
3. **We dragen bij aan een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering**
4. **Wij gaan zorgvuldig om met de data en informatie in onze organisatie**

Voor 2021 worden de volgende projecten uitgevoerd:

1. Het Faciliteren van Informatiegestuurd werken
Op het gebied van het sociaal domein is in regionaal verband een dashboard opgeleverd om de ontwikkelingen in dit vakgebied direct en veel intensiever te monitoren. Maar het daadwerkelijk gebruik van dergelijke dashboards vraagt extra begeleiding en vraagt om een andere manier van werken. Het komend jaar wordt hier verder op geïnvesteerd. In de techniek faciliteren in het realiseren van een zogenaamd "Datawarehouse", waarbij data uit verschillende bronnen op een gestructureerde wijze worden ontsloten.
2. Omgevingswet/Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
In 2022 dient het zogenaamde Digitaal Stelsel Omgevingswet operationeel te zijn. Dit als onderdeel van het grotere traject van de nieuwe Omgevingswet.
3. Digitaal werken/verbeteren Informatiehuishouding.
We werken aan de afronding van het digitaliseren van het proces rond de bestuurlijke besluitvorming en de overgang naar een vernieuwd zaakstelsel. Voor 2021 gaan we verder werken aan het volledig digitaliseren van werkprocessen, inclusief een goed digitaal archiveringsproces. We werken hierbij samen met het RAZU (Regionaal Archief Zuid Utrecht). Het RAZU werkt aan de implementatie van een zogenaamd E-depot. Langdurig te bewaren zaken worden hier straks ook voor ons gearchiveerd.
4. Informatieveiligheid.
De afgelopen jaren zijn we steeds vaker geconfronteerd met beveiligingsincidenten die gelukkig goed opgelost zijn. De toename van bedreigingen betekent ook dat we continu maatregelen nemen om het beveiligingsniveau van onze systemen verder te verhogen. We zijn gestart met het gebruik van Multi-Factor authenticatie voor de Office omgeving in de Cloud. In 2021 zullen alle Cloud applicaties, bij benadering van buiten het gemeentelijk netwerk, aan dezelfde eis moeten voldoen. Tenslotte gaan we in 2021 werken met continu monitoren van onze systemen op bedreigingen van buiten, in aanvulling op maatregelen die we al hadden genomen.

Rechtmatigheid

Invoering rechtmatigheidsverantwoording verslagjaar 2021

Naar aanleiding van de voorstellen van de commissie Depla in het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' legt het College van burgemeester en wethouders met ingang van het verslagjaar 2021 in de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid van de besteding van de beschikbare middelen. Deze verantwoording gaat na een wetswijziging deel uitmaken van de jaarrekening, zodat de aandacht voor en de controle op rechtmatigheid op het huidige kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Het huidige

afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant komt daarmee te vervallen. De commissie Depla heeft de verwachting dat van het (zelf) geven van een rechtmatigheidsverantwoording een kwaliteitsimpuls uitgaat op de interne processen en beheersing. De rechtmatigheidsverantwoording valt, als onderdeel van de jaarrekening, onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. Het oordeel van de accountant is opgenomen in de controleverklaring van de accountant en toegelicht in het verslag van bevindingen.

Voorbereidingen invoering rechtmatigheidsverantwoording

Nulmeting en plan van aanpak

Als voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is een nulmeting uitgevoerd. Met deze nulmeting is de huidige status van de administratieve organisatie en interne beheersing in kaart gebracht. Tevens is de kwaliteit en positie van de interne controle en verbijzonderde interne controle beoordeeld. Op basis van de nulmeting zijn te ondernemen verbeterpunten in kaart gebracht en geprioriteerd. In 2020 worden de verbeterpunten gerealiseerd die noodzakelijk zijn om aan de minimale eisen voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording te kunnen voldoen. In september 2020 stelt het college het plan van aanpak Invoering rechtmatigheidsverantwoording vast. In dit plan van aanpak is het ambitieniveau van het college ten aanzien van de administratieve organisatie en interne beheersing opgenomen. De te realiseren verbeterpunten om dit niveau te bereiken zijn opgenomen in een groeimodel.

Kaders/uitgangspunten

1. *Raadsbesluit grens afwijkingen rechtmatigheidsverantwoording (controleprotocol):*
De grens waarboven afwijkingen in de verantwoording moeten worden opgenomen wordt door de gemeenteraad bepaald, maar bedraagt maximaal 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en/of posten waarvan bij het college onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.
2. *Kadernota rechtmatigheid:*
De Kadernota en de opdracht aan de Commissie BBV worden inhoudelijk gewijzigd. De focus komt te liggen op de definitie, invulling en reikwijdte van rechtmatigheid ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het college (en niet meer de accountantscontrole).
3. *Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO):*
De kaders voor de accountantscontrole op de rechtmatigheid (en getrouwheid) worden vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). In de (nieuwe) Kadernota rechtmatigheid kan hiernaar worden verwezen.

Actualisatie controleprotocol en controleverordening

De wijzigingen in wet- en regelgeving worden verwerkt in de controleverordening en het controleprotocol. De wijzigingen en geactualiseerde versies van de controleverordening en het controleprotocol worden besproken met de Audit- en Rekeningcommissie en vóór 2021 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Inbedding rechtmatigheidsverantwoording in p&c-cyclus

Met ingang van de begroting 2021 wordt door het college in de paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting gegeven op zaken die de rechtmatigheid raken en wordt ingegaan op de vormgeving van de beheersing.

In de bestuursrapportages wordt in de paragraaf bedrijfsvoering de voortgang van de bevindingen van de accountant en de verbijzonderde interne controle (VIC) opgenomen.

Vanaf de jaarrekening 2021 wordt de rechtmatigheidsverantwoording van het college als verplichte bijlage opgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt door het college beschreven welke actie zij onderneemt om de in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Bestuur en ondersteuning' per 1 januari van het betreffende jaar weergegeven.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2017	2018	2019	2020	2021
Formatie (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,62	5,72	5,73	5,81	5,83
Bezetting (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,66	5,70	5,39	5,54	5,67
Apparaatkosten (BBV)	Kosten per inwoner	€ 491	€ 534	€ 547	€ 444	€ 559
Externe inhuur (BBV)	Kosten als % van totale loonsom + totale kosteninhuur externen	11,90%	9,70%	9,20%	0,40%	1,10%*
Overhead (BBV)	% van totale lasten	9,50%	10,60%	10,10%	10,60%	9,90%

* In de primitieve begroting is nog nauwelijks sprake van geraamde inhuur. In de loop van het begrotingsjaar wordt inhuur aan de hand van besluitvorming geraamd en wordt bijbehorende dekking aangegeven.

Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelasting en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Paragraaf Ombuigingen

1. Inleiding

Om bij de begroting 2020 tot een structureel sluitende meerjarenbegroting te komen waren ombuigingsmaatregelen noodzakelijk van circa € 2,1 miljoen. De ombuigingen waren onderverdeeld in maatregelen ten aanzien van de kostenontwikkeling voor jeugdhulp en Wmo en 'overige' ombuigingsmaatregelen. De verdeling was als volgt:

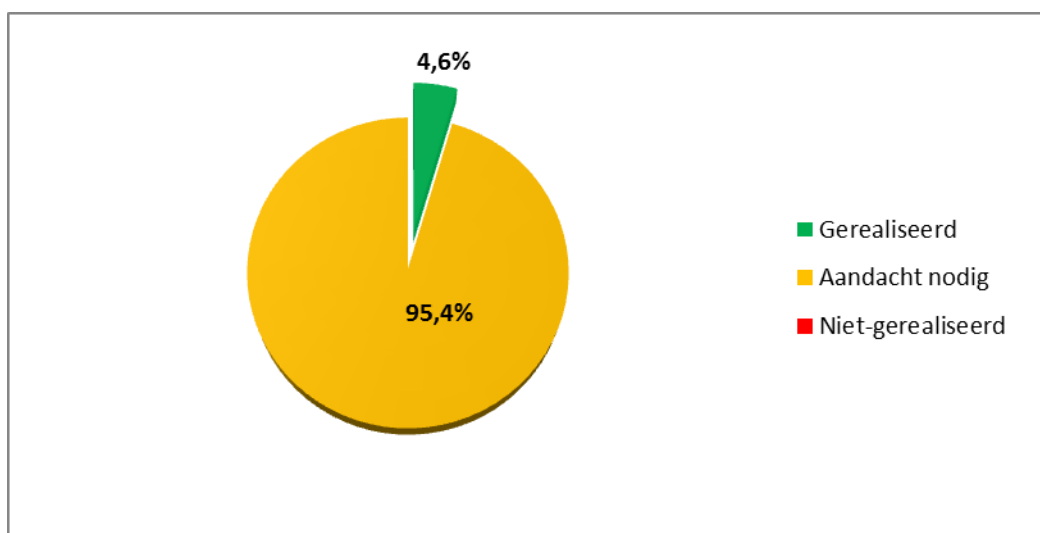
- Jeugdhulp en Wmo: circa € 1,3 miljoen in 2020 oplopend tot circa € 1,5 miljoen in 2023;
- Overige: circa € 0,8 miljoen vanaf 2020 voor overige beleidsterreinen.

In deze paragraaf wordt de voortgang van de realisatie van de vastgestelde ombuigingen weergegeven.

2. Ombuigingen jeugdhulp en Wmo

De raad is in 2020 via de bestuursrapportages geïnformeerd over de voortgang van de ombuigingen jeugdhulp en Wmo. In de begroting 2021 wordt de actuele stand van zaken weergegeven. Hierbij is het jaar 2023 (het jaar waarin het volledige ombuigingspakket moet zijn gerealiseerd) het uitgangspunt.

Figuur: stand van zaken ombuigingen jeugdhulp en Wmo 2023

Van deze ombuigingen is 4,6% (€ 70.000) daadwerkelijk gerealiseerd. Het betreft de maatregel 'Wmo: besparing op Wmo-hulpmiddelen door meer sturing'. Deze realisatie is op basis van de regionale aanbesteding inkoop Wmo-hulpmiddelen. In oktober / november 2020 vindt de voorlopige en definitieve gunning plaats, maar op voorhand is al duidelijk dat de ombuiging van € 70.000 minimaal zal worden gerealiseerd. De realisatie (95,4%) van alle overige ombuigingsmaatregelen jeugdhulp en Wmo staat nog op oranje ('aandacht nodig'). Implementatie / realisatie van de maatregelen jeugdhulp zijn in 2020 veelal vertraagd onder invloed van COVID-19. Daarnaast geldt voor de Wmo-maatregelen dat bijvoorbeeld de geactualiseerde Wmo-verordening later dan gepland door de raad wordt vastgesteld. Hierdoor worden de effecten hiervan pas zichtbaar vanaf 2021.

Op basis van de Q2-2020 rapportage van de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) is te zien dat enkele maatregelen in 2020 effect beginnen te realiseren. Deze trend wordt gemonitord in de Q3- en Q4-rapportage. Indien deze trend zich voortzet zal die realisatie ook meerjarig in het dashboard 'monitoring ombuigingen' worden verwerkt.

In de tabel hieronder volgt de stand van zaken per ombuigingsmaatregel.

Tabel: stand van zaken ombuigingen jeugdhulp en Wmo 2023

bedragen in euro's

Nr.	Ombuigingsmaatregelen	2023					Prognose
		Ombuiging	Gerealiseerd	Aandacht nodig	Niet-gerealiseerd	Gerealiseerd	
1	Jeugdhulp: coördinatie van zorg en samenwerking met de 6 grootste aanbieders	250.000		250.000			100%
2	Jeugdhulp: continueren en versterken van de inzet POH-GGZ jeugd in meerdere EMC's in Houten en de inzet van een SOH-GGZ jeugd	300.000		300.000			100%
3	Jeugdhulp: van residentieel naar gezinsvormen (Regionaal Lekstroom)	100.000		100.000			100%
4	Wmo: besparing op Wmo-hulpmiddelen door meer sturing	70.000	70.000			100%	
5	Wmo: ouders laten meebetalen voor opvang BSO*	100.000		100.000			100%
6	Wmo: beheersen kosten regiotaxi	80.000		80.000			
7	Jeugdhulp: handhaven en verscherpen contracten	550.000		550.000			100%
8	Wmo: instroom aanscherpen en afschalen uitstroom bevorderen	85.000		85.000			100%
Totaal		1.535.000	70.000	1.465.000	0	4,6%	100,0%

Hieronder wordt de voortgang van de nog te realiseren ombuigingen toegelicht.

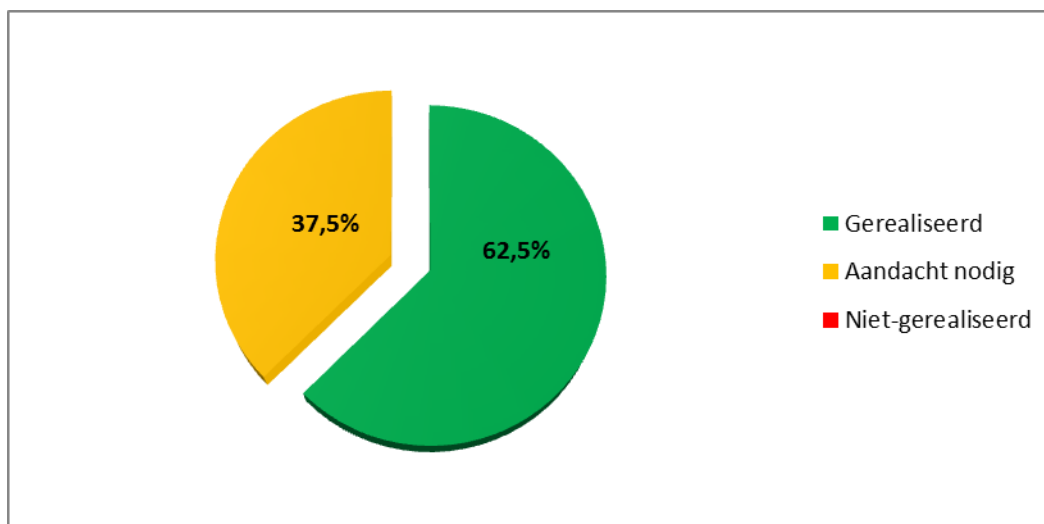
- Jeugdhulp: coördinatie van zorg en samenwerking met de 6 grootste zorgaanbieders.**
 In het voorjaar 2020 was een training voor alle medewerkers van het Sociaal Team Houten voorzien om een, hiervoor noodzakelijk aangepaste werkwijze Samen1Plan, te ondersteunen. Door de uitbraak van COVID-19 heeft deze training niet plaatsgevonden. Ook was het door de lockdown onmogelijk om samen met betrokkenen om tafel te gaan om 'samen 1 plan' op te stellen. Een andere manier van coördinatie en samenwerking is een belangrijk uitgangspunt voor het realiseren van deze ombuiging. Hierdoor kan er sprake zijn van minder producten (1 plan 1 gezin) en een groter kostenbewustzijn bij medewerkers. In september 2020 is gestart met de training gedaan en kan de werkwijze Samen1Plan in de volle breedte worden opgestart. Als gevolg van deze vertraging is het de verwachting dat een gedeelte (€ 50.000) van de ombuiging voor 2021 niet kan worden gerealiseerd, maar dat nadat iedereen de training heeft gevolgd de oplopende ombuiging tot € 250.000 in 2024 wel kan worden gerealiseerd. Op basis van de Q2-2020 rapportage van de RBL is te zien dat er in 2020 aanzienlijk minder kosten worden besteed aan de '10 duurste gezinnen' ten opzichte van 2019. Bij de Q3 en Q4 rapportage wordt gemonitord of deze trend zich voortzet.
- Jeugdhulp: continueren en versterken van de inzet POH-GGZ jeugd in meerdere EMC's in Houten en de inzet van een SOH-GGZ jeugd.**
 De bezetting van de POH-GGZ is gedurende 2020 op sterkte gebracht. Dit heeft bij verschillende EMC's al tot positieve resultaten geleid. Gemiddeld zien we het aantal verwijzingen naar specialistische hulp afnemen met 50%-75%. Dit is nog gebaseerd op kleine aantallen, maar is een wel duidelijke trend. De werving van de SOH-GGZ is niet geslaagd. Een nieuwe procedure is opgestart gericht op werving / aanstelling voor 1 januari 2021. In september is nog een sollicitant geïnterviewd. Indien deze werving niet succesvol is, dan gaan we een SOH-er inhuren. Op grond hiervan is het de verwachting dat de ombuiging van structureel € 300.000 vanaf 2021 kan worden gerealiseerd.
- Jeugdhulp: van residentieel naar gezinsvormen.**
 Als gevolg van COVID-19 was het in 2020 lastig om (nieuwe) pleeggezinnen te vinden voor de plaatsing van kinderen. Op basis van de huidige ontwikkelingen is het de verwachting dat deze situatie langzaam gaat verbeteren. Daarom is het de verwachting dat deze ombuiging van structureel € 100.000 vanaf 2021 kan worden gerealiseerd.

4. Wmo: besparing op Wmo-hulpmiddelen door meer sturing.
Het is de verwachting dat deze structurele ombuiging van € 70.000 vanaf 2021 met de nieuwe aanbesteding ruimschoots wordt gerealiseerd. Het te verwachten surplus (aflopend na 2021) voor de periode 2022-2024 wordt vooralsnog gereserveerd voor het afdekken van de risico's op het alsnog niet realiseren van ombuigingen binnen het totaal van jeugdhulp en Wmo en/of een autonome kostenontwikkeling.
5. Wmo: ouders laten meebetalen voor opvang BSO+.
Het herindiceren van kinderen heeft als gevolg van de lockdown vertraging opgeleverd. Het Sociaal Team Houten heeft hier vanaf september 2020 extra capaciteit op ingezet. Evenals bij punt 3 is het de verwachting dat op basis van de langzaam verbeterende situatie de ombuiging van structureel € 100.000 vanaf 2021 kan worden gerealiseerd.
6. WMO: beheersen kosten regiotaxi.
De voorbereiding van de realisatie van deze ombuiging (2022: € 67.000 en vanaf 2023 structureel € 80.000) is in volle gang. Onderdeel hiervan is om te kijken naar verdere professionalisering van het Houtense aanbod zoals de electrokarren en 'automaatje'. Over het project 'ANWB-automaatjes' is eind 2019 besloten. Het project is, in samenwerking met van Houten & Co, al gestart.
7. Jeugdhulp: handhaven en versterken contracten.
Door de compensatieregeling (zorgaanbieders mogen declareren tot het niveau van 2019 plus indexatie voor een gedeelte van 2020 ongeacht of de zorg is geleverd) voor zorgaanbieders is het lastig grip te krijgen op de kostenontwikkeling. In 2020 ligt de focus op het achterhalen van de aan corona lockdown gerelateerde kosten en die uit de prognose te halen. Ook zal er gekeken worden of de zorg tijdens de lockdown ook daadwerkelijk is geleverd. In 2021 verwachten we dan ook niet de hele ombuiging te realiseren (€ 300.000 in plaats van € 550.000). Vanaf 2022 komen er nieuwe contracten met zorgaanbieders. Samen met onze collega Lekstroom gemeenten willen we in deze contracten nieuwe / betere afspraken maken die ons meer grip geven op sturing van deze kosten. Op basis hiervan is het de verwachting dat de structurele ombuiging van € 550.000 vanaf 2022 kan worden gerealiseerd.
8. Wmo: instroom aanscherpen en afschalen uitstroom bevorderen.
Eind 2020 wordt de geactualiseerde Wmo-verordening door de raad vastgesteld. Hiermee worden dan de kaders en randvoorwaarden vastgelegd. Het Sociaal Team Houten zal tijdig zorgen voor het trainen van hun team, zodat direct na de vaststelling kan worden gestart met het beperken van de instroom. Hiermee is het de verwachting dat deze ombuiging van structureel € 85.000 kan worden gerealiseerd.

3. Overige ombuigingen

Evenals over de ontwikkeling van de ombuigingen op jeugdhulp en Wmo is de raad ook over de stand van zaken van de 'overige' ombuigingen via de bestuursrapportages geïnformeerd. In de begroting 2021 wordt de actuele stand van zaken weergegeven. Hierbij is het jaar 2023 (het jaar waarin het volledige ombuigingspakket moet zijn gerealiseerd) het uitgangspunt.

Figuur: stand van zaken overige ombuigingen 2023

Van deze ombuigingen is 62,5% (€ 462.000) gerealiseerd. Nog drie ombuigingen met een volume van € 277.500 (37,5%) staan op oranje ('aandacht nodig'). Dit betreft de ombuigingen voor het beheer Openbare Ruimte, beheer en onderhoud van de gemeentelijke accommodaties en het op de dienstverlening. Naar verwachting worden deze vanaf 2021 gerealiseerd.

In de tabel hieronder volgt de stand van zaken per ombuigingsmaatregel.

Tabel: stand van zaken overige ombuigingen 2023

bedragen in euro's

Nr.	Ombuigingsmaatregelen	2023					
		Ombuiging	Gerealiseerd	Aandacht nodig	Niet-gerealiseerd	Gerealiseerd	Prognose
1	Beheer openbare ruimte	150.000		150.000			100%
2	Beheer en onderhoud accommodaties	111.000		111.000			100%
3	Uitgaande subsidies	74.000	74.000			100%	
4	Lokale belastingen en heffingen	96.000	96.000			100%	
5	Dienstverlening	27.000	10.500	16.500		39%	100%
6	Organisatie	73.000	73.000			100%	
7	Overige budgetaanpassingen	209.000	209.000			100%	
Totaal		740.000	462.500	277.500	0	62,5%	100,0%

Hieronder wordt de voortgang van de nog te realiseren ombuigingen toegelicht:

1. Beheer openbare ruimte

Deze ombuiging is onderverdeeld in een ombuiging op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (€ 125.000) en op de openbare verlichting (€ 25.000).

- a. De stortingen en onttrekkingen in de bestemmingsreserve Beheer openbare ruimte zijn in de begroting structureel verlaagd. Bij het actualiseren van het meerjarenplan Beheer openbare ruimte 2015-2040 worden de eventuele maatschappelijke effecten hiervan in beeld gebracht. Bij de besluitvorming door de raad in 2021 over het meerjarenonderhoudsplan worden inhoud en financiële kader met elkaar getoetst. De actualisatie was eerst voorzien voor december 2020. Door verschillende omstandigheden is dit vertraagd. De raad is hier in recent middels een raadsinformatiebrief over geïnformeerd.
- b. Het vervangingsprogramma voor de openbare verlichting, dat jaarlijks werd uitgevoerd is anders gefaseerd in afwachting op de nieuwe aanbesteding in 2021. Daarin wordt het financieel effect van de ombuigingsmaatregel als taakstelling meegenomen.

2. Beheer en onderhoud accommodaties

Deze ombuiging is onderverdeeld in een ombuiging (€ 100.000) op het beheer en onderhoud van de accommodaties. Daarnaast is er een ombuiging (€ 11.000) te realiseren op de verkoop van 2 wijkposten.

- a. De storting in de voorziening Beheer en onderhoud accommodaties is structureel verlaagd. Bij het in 2020 opstellen van het meerjarenonderhoudsplan 2021-2025 worden de eventuele maatschappelijke effecten hiervan in beeld gebracht. Bij de besluitvorming door de raad op 8 december 2020 over het meerjarenonderhoudsplan worden inhoud en financiële kader met elkaar getoetst.
- b. Voor de verkoop van de wijkpost De Plantage zijn de gesprekken in verband met corona vertraagd, voor wijkpost De Vlinder wordt naar alternatieven gezocht omdat de huurder het pand niet wil kopen.

3. Dienstverlening

Deze ombuiging is onderverdeeld in een ombuiging (€ 10.500) op het stroomlijnen van de gemeentepagina. Dat deel is inmiddels gerealiseerd. Daarnaast is er een ombuiging (€ 16.500) voor het digitaliseren van de bekendmakingen. Deze ombuiging is nog niet gerealiseerd omdat voor dit proces nog nader onderzoek gedaan moet worden naar de juridische basis.

Paragraaf Verbonden partijen en U10

Inleiding

De gemeente voert de meeste van haar publieke taken in eigen hand uit. Sommige taken voert zij samen met andere gemeenten of organisaties uit. Dat kan in de vorm van een zogenaamde verbonden partij. Dat is een organisatie waar de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang in heeft. Wat daaronder moet worden verstaan, staat in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Van een financieel belang is sprake als de gemeente een bedrag aan een verbonden partij ter beschikking heeft gesteld dat zij bij faillissement niet kan opeisen of als de gemeente aansprakelijk is wanneer de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft over de verbonden partij doordat zij vertegenwoordigd is in het bestuur of stemrecht heeft.

Een verbonden partij is veelal publiekrechtelijk georganiseerd. Dan is zij gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling. Ook kan een verbonden partij een privaatrechtelijke constructie hebben. Zij heeft dan de vorm van een stichting, vereniging of vennootschap.

Deze paragraaf gaat over onze verbonden partijen. U10 is formeel geen verbonden partij, maar nemen wij toch mee in deze paragraaf, omdat het een netwerk van samenwerkende gemeenten is en vanwege de grote lokale en regionale relevantie.

Nota Sturen op regionale samenwerking

Deze nota is in 2017 vastgesteld. De nota is gericht op een meer samenhangende, efficiënte en effectieve sturing vanuit de gemeente Houten, waardoor we meer grip krijgen op de samenwerking.

De nota bevat tien verbeterpunten:

1. We leggen in onze lokale kaders vast wat we regionaal te doen hebben om lokale opgaven te realiseren.
2. We gebruiken de paragraaf Verbonden partijen in de begroting en jaarrekening om per samenwerkingsverband de lokale én regionale belangen te duiden.
3. We houden een jaarlijkse dialoog voor raad en college om de ontwikkelingen en de Houtense positie in regionale samenwerkingsverbanden te bespreken.
4. We benutten de wekelijkse collegevergadering als een podium voor collegiale, integrale standpuntbepaling ten aanzien van ontwikkelingen in de regio.
5. We beleggen op concernniveau een coördinerende rol ten behoeve van meer systematische sturing op samenwerkingsverbanden.
6. We zorgen voor meer systematische sturing en toetsing van samenwerkingsverbanden op basis van checklists met vaste aandachtspunten.
7. We gebruiken het ontwikkelde model voor informatievoorziening Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) als leidraad voor de sturing en informatievoorziening bij andere samenwerkingsverbanden.
8. We handhaven het agendapunt Regionale ontwikkelingen in de RTG en grijpen het vaker aan om actief te informeren (college) en elkaar actief te bevragen (raad).
9. We leggen het doel en de rol van de Commissie verbonden partijen (in relatie tot de raad) formeel vast.
10. We optimaliseren interne en externe termijnen rond P&C-documenten van samenwerkingsverbanden.

Een aantal verbeteringen is inmiddels doorgevoerd, waarbij voor sommige geldt dat het van belang is alert te blijven. De verbeterpunten 1, 4, 6 en 8 verdienen in meerdere of mindere mate nog aandacht. De coördinator verbonden partijen heeft de opdracht gekregen om voorstellen te doen voor verdere verbeteringen, die in 2021 hun beslag moeten krijgen. Het gaat met name om het meer systematisch sturen op de verbonden partijen en het verder verbeteren van de informatievoorziening. Daarbij is het van belang dat de accounthouders over de juiste bagage en vaardigheden beschikken. Voor hen wordt een coachingstraject in gang gezet.

Opbouw paragraaf

In deze paragraaf geven we een integrale beschouwing op de relevante maatschappelijke ontwikkelingen en concrete beleidsvoornemens van onze verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen respectievelijk vennootschappen) en U10 in 2021.

Speciale aandacht gaat uit naar de mate waarin een verbonden partij bijdraagt aan het realiseren van het lokaal belang van Houten. Aan de hand hiervan kan de raad beoordelen in hoeverre onze lokale doelstellingen via de verbonden partijen gerealiseerd zijn.

We geven per verbonden partij inzicht over:

- de visie op iedere verbonden partijen gerelateerd aan de doelstellingen van de gemeente Houten;
- het bestuurlijk en financieel belang;
- relevante maatschappelijke ontwikkelingen;
- beleidsvoornemens 2021;
- aanwezige risico's.

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Zeist
Deelnemende partijen	26 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het bestuur van de GGDrU bestaat uit het algemeen bestuur (AB) en het dagelijks bestuur (DB). De gemeente Houten is vertegenwoordigd in het AB. Ook is Houten vertegenwoordigd in de Bestuurscommissie Midden-Nederland (BC) die wordt gevormd door 25 portefeuillehouders uit de vijf regio's (exclusief gemeente Utrecht). Houten neemt hieraan deel met 1 zetel en 3 stemmen.
Begrotingsprogramma	Samen leven, deelprogramma Sport en gezondheid
Maatschappelijk belang	De GGDrU voert de wettelijke taken uit op het terrein van de openbare gezondheidszorg voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. De zorg is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg). De belangrijkste taak is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving. Voor de inwoners van regio Utrecht en toekomstige generaties werkt de GGDrU - samen met anderen - aan een samenleving die gericht is op gezond en veilig leven, waarin iedereen uitgenodigd wordt om mee te doen en gezonde keuzes te maken en waarin gezondheidsbedreigingen alert gesignaleerd worden. Gezondheidscijfers van iedere gemeente is te vinden in de gezondheidsatlas www.ggdAtlas.nl .
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert voordelen op het gebied van (financieel) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Lokaal belang	We willen voorkomen dat inwoners uit Houten ziek worden en gezond gedrag en een gezonde leefomgeving willen we bevorderen. Daarnaast willen wij voldoen aan onze wettelijk verplichte taken. Dit doen wij o.a. door taken uit te laten voeren door de GGDrU. Het gaat hier om wettelijke taken zoals Jeugdgezondheidszorg (JGZ, 0-18 jaar), infectieziektebestrijding, tbc-bestrijding, medische milieukundige zorg, technische hygiëne-zorg, seksuele gezondheid en inspecties kinderopvang. Daarnaast vraagt Houten inzet aan de GGDrU voor de uitvoering van onder meer forensische zorg, reizigersvaccinaties en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) als wettelijk verplichte taken die overigens niet verplicht zijn af te nemen bij de GGDrU. Mede op basis van epidemiologisch onderzoek van de GGDrU bestaande uit de Jeugdmonitor en de Volwassenenmonitor, richt Houten zich op de thema's: psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen, gezond opgroeien en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	In 2020 is de GGDrU vooral druk geweest met de bestrijding van het Coronavirus. Dit heeft naar verwachting een doorlopende impact op de huidige taken die wij bij de GGDrU afnemen en de begroting 2020 en 2021. In oktober 2020 wordt er een eerste inventarisatie gemaakt op het bestuurlijk congres. Overigens; het financiële tekort dat ontstaat vanwege de Corona bestrijding in 2020 wordt (deels) gedekt door het Rijk. De uitwerking daarvan is op het moment van schrijven nog niet helder.

Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Er wordt uitvoering gegeven aan de bestuursagenda 2019-2023, het ombuigingsplan 2020-2024 en aan de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Houten en de GGDRU. In 2021 evalueren we de gemaakte afspraken en taken zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst en bekijken we wat we (opnieuw) willen afnemen voor het jaar daarop. In 2021 zal de GGD haar huisvesting renoveren en wordt er verder ingezet op het project 'Kansrijke Start' waar de gemeente Houten deel vanuit maakt . Het vaccinatieprogramma zal worden uitgebreid en er zal meer ingezet worden op preventie van psychosociale gezondheidsklachten.																		
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 t/m 2024 opgenomen.																		
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>3.517</td><td>4.233</td><td>716</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>13.154</td><td>11.747</td><td>-1.407</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>16.672</td><td>15.980</td><td>-691</td></tr></table>				1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	3.517	4.233	716	Vreemd vermogen	13.154	11.747	-1.407	Totaal vermogen	16.672	15.980	-691
	1-1-2019	31-12-19	Verschil																
Eigen vermogen	3.517	4.233	716																
Vreemd vermogen	13.154	11.747	-1.407																
Totaal vermogen	16.672	15.980	-691																
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-496</td><td>715</td><td>1.212</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>496</td><td>-83</td><td>-579</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>633</td><td>633</td></tr></table>				Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-496	715	1.212	Mutaties reserves	496	-83	-579	Resultaat	0	633	633
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil																
Exploitatieresultaat	-496	715	1.212																
Mutaties reserves	496	-83	-579																
Resultaat	0	633	633																
Website	www.ggdru.nl																		

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rheden, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden uit de gemeente Utrecht, te benoemen door de gemeenteraad en één deelnemer per overige gemeente. De portefeuillehouder Duurzaamheid is namens de gemeente Houten lid van het algemeen bestuur van de AVU.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen. De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU doet dit door de organisatie en de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Alle gemeenten hebben belang dat het transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen goed geregeld is. Alle gemeenten profiteren mee van de lagere aanbestedingskosten door het gezamenlijk aan te besteden en profiteren mee van de veelal lagere prijzen die worden geboden als er grote hoeveelheden afval voor langere termijn ter verwerking worden aangeboden.
Lokaal belang	De gemeente Houten levert zelf kennis aan de aangesloten gemeenten, maar profiteert ook van de kennis die de andere gemeenten inbrengen. Door het gezamenlijk aanbesteden van de grote stromen gescheiden ingezameld huishoudelijk afval, profiteren alle gemeenten van de besparing op de aanbestedingskosten en op de veelal gunstigere tarieven die worden geboden als het om grote hoeveelheden afval gaat.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	In 2021 zijn de tarieven voor het verbranden van restafval en het vergisten en composteren van GFT fors gestegen. Dat is het resultaat van een Europese aanbesteding, plus een verhoging van de verbrandingsbelasting door de rijksoverheid. Nieuw is dat een aantal gemeenten geen PMD meer gescheiden inzamelen. Die laten

	hun restafval nascheiden. Houten heeft die optie voor het afval uit ondergrondse containers. De opbrengst van papier is fors gedaald mede als gevolg van de handelsoorlog tussen China en de VS. De verwerking van PMD (verpakkingen) gaat niet meer via de AVU. Gemeenten krijgen nu een vergoeding voor het gescheiden inzamelen en de verpakkingindustrie moet zelf voor de verwerking zorgen. In de AVU-begroting is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van COVID-19. De prognoses van afvalhoeveelheden in de AVU begroting zijn gebaseerd op de afgevoerde hoeveelheden in 2019. Omdat veel mensen nu thuis werken zal de hoeveelheid huishoudelijk afval waarschijnlijk groter zijn dan geprognosticeerd.																
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Er hoeven in 2021 geen grote verwerkingscontracten te worden aanbesteed. De AVU probeert voor een tweetal kleinere, maar niet minder belangrijke afvalstromen de deelnemende gemeenten te ondersteunen. De AVU probeert voor de inzameling, sortering en verwerking van textiel een gezamenlijke aanbesteding te organiseren. Voor de afvalstroom luiers probeert de AVU de verwerking te regelen.																
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2019 en de begrote bijdragen 2020 t/m 2024 opgenomen. De bijdrage in 2021 is fors gestegen als gevolg van de het resultaat van de aanbesteding van de verwerking van restafval en de verwerking van GFT, de stijging van de verbrandingsbelasting door de rijksoverheid en omdat gerecycled papier en gerecycled plastic minder opbrengen omdat de afzet in o.a. China is gestopt.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 649</td><td>€ 494</td><td>-€ 155</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 13.844</td><td>€ 17.581</td><td>€ 3.737</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 14.493</td><td>€ 18.075</td><td>3.583</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	€ 649	€ 494	-€ 155	Vreemd vermogen	€ 13.844	€ 17.581	€ 3.737	Totaal vermogen	€ 14.493	€ 18.075	3.583
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	€ 649	€ 494	-€ 155														
Vreemd vermogen	€ 13.844	€ 17.581	€ 3.737														
Totaal vermogen	€ 14.493	€ 18.075	3.583														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>0</td><td>€ 220</td><td>€ 220</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>0</td><td>-€ 44</td><td>-€ 44</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>€ 176</td><td>€ 176</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	0	€ 220	€ 220	Mutaties reserves	0	-€ 44	-€ 44	Resultaat	0	€ 176	€ 176
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	0	€ 220	€ 220														
Mutaties reserves	0	-€ 44	-€ 44														
Resultaat	0	€ 176	€ 176														
Website	www.avu.nl																

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	De gemeenten: Houten, Utrecht, Lopik, De Bilt, Nieuwegein, Woerden, IJsselstein, Stichtse Vecht, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De gemeente Houten heeft twee leden in het Algemeen Bestuur.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Houten en de Utrechtse stadsregio. Het recreatieschap de Stichtse Groenlanden is belast met de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van de diverse dagrecreatieterreinen. Daarnaast houdt het recreatieschap zich bezig met aanleg en beheer van recreatieve routes en routenetwerken voor wandelen, fietsen, paardrijden en kanovaren.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeenten heeft door de ligging (bijv. langs de rivier Lek) en/of de het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente zoals bijv. Utrecht of Nieuwegein.
Lokaal belang	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Houten en de regio zijn.

Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen																	
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Het Recreatieschap Midden Nederland (RMN) is onderdeel van de Stichtse Groenlanden. De raad is geïnformeerd over de problemen met betrekking tot het financiële beheer en van de RMN-organisatie. In het najaar van 2020 is een discussie gestart over de toekomst van het RMN. In de loop van 2021 zullen de uitkomsten voorgelegd worden aan de gemeenteraad en zal duidelijk worden hoe deze toekomst eruit gaat zien en wat dit financieel betekent voor de verbonden partijen.																
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaal tabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2020 en begrote bijdrage 2021 t/m 2024 opgenomen.																
Balanspositie eind 2018 (Voor de jaarstukken 2019 heeft de Stichtse Groenlanden uitstel gekregen tot oktober 2020).	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2018</td><td>31-12-18</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>7.829</td><td>3.754</td><td>-4.075</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>3.919</td><td>5.261</td><td>1.342</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>11.748</td><td>9.015</td><td>-2.733</td></tr></table> De grote mutaties in de balanscijfers zijn het gevolg van het verantwoorden conform de BBV-voorschriften.		1-1-2018	31-12-18	Verschil	Eigen vermogen	7.829	3.754	-4.075	Vreemd vermogen	3.919	5.261	1.342	Totaal vermogen	11.748	9.015	-2.733
	1-1-2018	31-12-18	Verschil														
Eigen vermogen	7.829	3.754	-4.075														
Vreemd vermogen	3.919	5.261	1.342														
Totaal vermogen	11.748	9.015	-2.733														
Financieel resultaat 2018* (Voor de jaarstukken 2019 heeft de Stichtse Groenlanden uitstel gekregen tot oktober 2020).	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-872</td><td>-3.216</td><td>-2.344</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>612</td><td>3.007</td><td>2.395</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-260</td><td>-209</td><td>-51</td></tr></table> De grote verschillen tussen begrote en gerealiseerde cijfers zijn het gevolg van het verantwoorden conform de BBV-voorschriften.		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-872	-3.216	-2.344	Mutaties reserves	612	3.007	2.395	Resultaat	-260	-209	-51
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-872	-3.216	-2.344														
Mutaties reserves	612	3.007	2.395														
Resultaat	-260	-209	-51														
Website																	

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht bestaat uit de burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten.
Begrotingsprogramma	Veilige leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het zorgdragen voor en daar waar het kan verhogen van een (fysiek) veiligheidszorgniveau. Dit richt zich op activiteiten rondom de thema's: externe veiligheid, brandveiligheid & brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing. De VRU voert taken uit voor de gemeente Houten conform de Wet veiligheidsregio's. Dit is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, vastgesteld met de 25 andere gemeenten binnen Veiligheidsregio Utrecht. Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen: • Regionaal risicoprofiel: bevat een analyse van de risicovolle situaties en daarvan afgeleid de belangrijkste soorten branden, rampen en crises in de regio. Het regionaal risicoprofiel is afgestemd met de risicoprofielen van de buurregio's en de netwerkpartners. Het risicoprofiel vormt de grondslag voor het beleidsplan. • Beleidsplan: vormt het (strategisch) beleidskader voor de meerjarige beleidsperiode. In dit plan is richting gegeven aan de ambities van de VRU op het terrein van risicobeheersing, crisisbeheersing en brandweerzorg. • Regionaal crisisplan: het crisisplan is in de plaats gekomen van het gemeentelijke rampenplan. Het crisisplan beschrijft de algemene organisatie van

	rampenbestrijding en crisisbeheersing in de veiligheidsregio. In het crisisplan zijn de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en afspraken over de randvoorwaarden, melding en alarmering, opschaling, gezag en informatievoorziening opgenomen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	- Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer - Eenduidige aanpak van rampen en crises - Eenduidige aanpak brandweezorg
Lokaal belang	De VRU inventariseert voor de gemeente Houten de risico's (inhoudelijk en financieel) op branden, rampen en crises en adviseert hierover het bevoegd gezag. De VRU organiseert voor de gemeente Houten de brandweezorg met als taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. De VRU bereidt zich voor op de bestrijding van branden en organiseert de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De VRU heeft de verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een brandweer, GHOR, meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel en de informatievoorziening voor het gebruik tijdens calamiteiten.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Ontwikkelingen in het zorgveld Inwoners blijven langer thuis wonen en worden zij minder snel (of minder lang) in instellingen opgevangen en verzorgd. We verwachten meer zelfredzaamheid, samenredzaamheid, burgerkracht en maatschappelijke vitaliteit. Dit betekent dat de (brand)veiligheidsrisico's toenemen. Inwoners die nu langer thuis en zelfstandig wonen zijn relatief vaak verminderd zelfredzaam. Vanuit veiligheidsperspectief is hier sprake van een paradox. De invoering van de Wmo (Wet maatschappelijk ondersteuning) en het beleid van de overheid om burgers zo lang mogelijk thuis te laten wonen, hebben vergaande consequenties voor de zorg en daarmee ook voor de GHOR-organisatie. Klimaatadaptatie De verandering van het klimaat zorgt ervoor dat integraal gekeken moet worden naar de inrichting van de fysieke leefomgeving. Hitte- en droogteperioden, wateroverlast en de kans op een overstroming nemen als gevolg van de klimaatverandering toe. Gevolgbeperking op deze terreinen is landelijk een belangrijk aandachtspunt maar zeker ook bij de VRU. Circulaire economie De steeds sneller veranderende maatschappij zorgt voor andere (nieuwe) risico's. De energietransitie waarin de omschakeling van fossiele brandstoffen (olie, aardgas, steenkolen) naar duurzame energie (zon, wind en aardwarmte) centraal staat, zorgt voor een ander gebruik van vervoersmiddelen en veranderingen in de mobiliteit. Dit leidt tot andere vraagstukken bij externe veiligheid, verkeersveiligheid en brandveiligheid.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2021	Bijstelling gemeentefonds In 2020 zou een landelijk herijkingsonderzoek naar het gemeentefonds worden uitgevoerd. Deze is uitgesteld naar 2021. Eventuele effecten zullen niet eerdere dan de kadernota 2022 aan het algemeen bestuur en vervolgens aan gemeenteraden worden voorgelegd. Harmonisering arbeidsvoorwaarden en invoering Wnra De inwerkingtreding van de Wnra voor personeel van veiligheidsregio's is uitgesteld. Gevolgen invoering Wet kwaliteitsborging bouw De verwachting is dat in 2021 de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) voor de 1e tranche objecten wordt ingevoerd. De nieuwbouw van 'eenvoudige' objecten wordt dan getoetst door kwaliteitsborgers. De VRU verwacht dat de invoering van deze eerste tranche nauwelijks impact gaat hebben op de werkzaamheden. Duurzaamheid In het beleidsplan 2020-2023 heeft de VRU het volgende beleidsbeginsel opgenomen: "Wij streven naar een duurzame bedrijfsvoering waarbij wij met onze activiteiten bijdragen aan een gezonde en veilige samenleving." In het inkoopbeleid is duurzaamheid al een criterium. Om verder uitvoering te geven aan deze ambitie hanteert de VRU een adaptieve benadering en volgt drie sporen: denken na over Energie, Mobiliteit en Anders Organiseren, om daarmee een bijdrage te leveren aan de circulaire economie. Hierbij is de hulp van de gemeenten nodig. Immers

	op de brandweerposten (die in eigendom zijn van de gemeenten) zijn faciliteiten nodig om elektrische voertuigen te kunnen opladen. Ook voor het verduurzamen van diezelfde brandweerposten zelf, heeft de VRU de gemeenten vanzelfsprekend nodig. Doel is te komen tot een 'circulaire kazerne'. Strategisch programma Drieslag Tezamen met de Veiligheidsregio's Flevoland en Gooi- en Vechtstreek heeft de VRU het Strategisch Programmaplan Drieslag Samen Kwalitatief Sterker ontwikkeld. Het programma heeft een looptijd van drie jaren, voor de periode 2020-2023. Het doel van het programma is de samenwerking tussen de drie veiligheidsregio's in Midden-Nederland op de volgende drie onderdelen verder te intensiveren en te versterken: 1. Interregionaal veiligheidsbureau (IVB), als regie voor een interregionale crisisorganisatie; 2. Interregionaal kennis- en vakbekwaamheidscentrum (IKVC); 3. Interregionaal geharmoniseerde meldkamerprocessen voor brandweer en crisisbeheersing (IMPbc) t.b.v. de meldkamer MNL.																
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaal tabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 t/m 2024 opgenomen.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>9.684</td><td>13.081</td><td>-3.397</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>49.427</td><td>44.366</td><td>5.061</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>59.111</td><td>57.447</td><td>1.664</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	9.684	13.081	-3.397	Vreemd vermogen	49.427	44.366	5.061	Totaal vermogen	59.111	57.447	1.664
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	9.684	13.081	-3.397														
Vreemd vermogen	49.427	44.366	5.061														
Totaal vermogen	59.111	57.447	1.664														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-268</td><td>3.365</td><td>-3.633</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>268</td><td>-793</td><td>1.061</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>2.572</td><td>-2.572</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-268	3.365	-3.633	Mutaties reserves	268	-793	1.061	Resultaat	0	2.572	-2.572
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-268	3.365	-3.633														
Mutaties reserves	268	-793	1.061														
Resultaat	0	2.572	-2.572														
Website	www.vru.nl																

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

Vestigingsplaats	Nieuwegein
Deelnemende partijen	Lekstroomgemeenten Houten, IJsselstein, Nieuwegein en Lopik
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De vier Lekstroomgemeenten zijn ieder met één bestuurder vertegenwoordigd in het bestuur van WIL. De portefeuillehouder Werk en Inkomen van Houten houdt zich binnen het WIL-bestuur bezig met het thema Transitie WIL en samenspel met gemeenten; inclusief het vraagstuk van de innovatieagenda en lokale werkteams (WIL 3.0). Houten heeft de verordenende bevoegdheid niet overgedragen aan WIL. Verordeningen worden door het bestuur van WIL als voorgenomen besluit ter vaststelling aangeboden aan de gemeente Houten.
Begrotingsprogramma	Samen en leven, deelprogramma Leren en Werken
Maatschappelijk belang	WIL verleent de dienstverlening op het terrein van de Participatiewet aan de inwoners van de vier Lekstroomgemeenten. De dienstverlening omvat bijstandsverlening, re-integratie, werkgeversdienstverlening, inkomensondersteuning en schuldhulpverlening. WIL heeft een belangrijke rol als het gaat om beleidsvoorbereiding.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Door het gemeenschappelijk te organiseren ontstaan er voordelen en mogelijkheden die niet zouden ontstaan als dit allemaal apart van elkaar wordt georganiseerd. Dit zijn zowel financiële voordelen met betrekking tot het efficiënter kunnen verstrekken van uitkeringen als voordelen doordat vacatures en projecten breder gedragen kunnen worden tussen de gemeenten. Door uitvoering en beleid met elkaar te organiseren kunnen meer initiatieven worden ontplooid en uitgevoerd. Hiermee ontstaat meer effectievere uitvoering, meer kwaliteit in de uitvoering en minder overhead.
Lokaal belang	WIL is opgericht in het kader van uitvoering van de Participatiewet. Voor de burgers in Houten die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, van de Participatiewet voor een baan (bijvoorbeeld door middel van loonkostensubsidie) of ondersteuning van inkomen en minimaregelingen om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Door dit gezamenlijk te organiseren binnen de regio kunnen efficiëntie-voordelen worden behaald, kunnen vacatures breed binnen de subregio worden gedeeld en kunnen

	nieuwe projecten worden gestart waaraan uit verschillende gemeenten voldoende klanten kunnen deelnemen. Het belang van Houten is daarmee het behalen van financiële voordelen en het bieden van meer mogelijkheden aan de inwoners die afhankelijk zijn van inkomensondersteuning en/of de Participatiewet. Kortom effectievere uitvoering met meer kwaliteit en meer financiële efficiëntievoordelen.																
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Als gevolg van de coronacrisis is de verwachting dat er meer inwoners een beroep moeten gaan doen op een bijstandsuitkering en/of een minimavoorziening. Ook is de inschatting dat meer inwoners zich gaan melden voor de schuldhulpverlening. Een mogelijke nieuwe corona golf kan voor nog meer impact zorgen. De coronacrisis heeft grote gevolgen voor de dienstverlening binnen WIL. Denk hierbij o.a. aan de samenstelling van het klantenbestand (nieuwe doelgroepen zoals bijvoorbeeld de zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en de vorm waarin de dienstverlening wordt verleend (meer thuis werken, minder fysieke contacten met de inwoners). De ruimte die het Participatiebudget biedt om dergelijke tegenvallers op te vangen komt zwaar onder druk te staan. In 2020 en ook in 2021 zullen de vier Lekstroomgemeenten en WIL gezamenlijk aan de slag gaan om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden.																
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2021	Op een aantal thema's zal nieuwe wet- en regelgeving worden ingevoerd. Denk hierbij o.a. aan de nieuwe wet IB (wet Inburgering), de wet BVV (wet vereenvoudiging beslagvrije voet) en de nieuwe WGS (wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Door de invoering van deze nieuwe wetten weten we nu al dat WIL in 2021 de uitvoering hierop zullen moeten aanpassen. In welke mate zij hierop moeten gaan anticiperen is mede afhankelijk van de komende landelijke en lokale keuzes met betrekking tot deze nieuwe wetgeving. In 2021 wordt eveneens de innovatieagenda WIL 2021 geëvalueerd. Na een periode van transformeren door te experimenteren gaat WIL samen met de gemeenten in 2021 op basis van een gezamenlijke evaluatie principiële en formele keuzes maken ten aanzien van (in ieder geval) de re-integratiedienstverlening van WIL. Dit kan gevolgen hebben voor de organisatie, governance en dienstverlening van WIL en kan leiden tot een herijking van de opdracht en financiering van WIL. Dit moet dan uiteindelijk eind 2021 leiden tot een GR die past in het huidige tijdsgewricht.																
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaal tabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 en 2021 opgenomen.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td></td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 3.924</td><td>€ 2.729</td><td>-€ 1.195</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 3.924</td><td>€ 2.729</td><td>-€ 1.195</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	€ 0	€ 0		Vreemd vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195	Totaal vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	€ 0	€ 0															
Vreemd vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195														
Totaal vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	€ 0	€ 0	€ 0	Mutaties reserves	€ 0	€ 0	€ 0	Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	€ 0	€ 0	€ 0														
Mutaties reserves	€ 0	€ 0	€ 0														
Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0														
Website	www.wil-lekstroom.nl																

Regionaal Archief Zuid Utrecht (RAZU)

Vestigingsplaats	Wijk bij Duurstede
Deelnemende partijen	Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Vijfheerenlanden
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De RAZU heeft een één laag bestuur. Iedere deelnemende gemeente levert een bestuurslid. Onze burgemeester is dit vanuit de gemeente Houten. In de besluitvorming geldt de meerderheid van stemmen. De stemverhouding is geregeld in artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling: Ieder lid van het bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Dit levert de volgende stemverdeling op: Bunnik 2 stemmen, Houten 6 stemmen, Rhenen 3 stemmen, Utrechtse Heuvelrug 5 stemmen, Vijfheerenlanden 6 stemmen en Wijk bij Duurstede 3 stemmen.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving

Maatschappelijk belang	De Archiefwet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Uit deze wet vloeit de volgende hoofdtaken van dit samenwerkingsverband: • Beheer van de oudere archieven. • Toezicht en advisering. • Beheer jongere archieven en • Dienstverlening met inbegrip van publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied. Het doel van het Regionaal Archief Zuid Utrecht wordt in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Zuid Utrecht omschreven als Uitvoering geven aan de Archiefwet 1995. • ·het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. • ·De zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats. • ·Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. • ·Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen van de lokale en regionale geschiedenis. De doelen van het RAZU komen dus in grote lijnen overeen met de hiervoor genoemde hoofdtaken die voortvloeien uit de wet. Het hebben van een regionaal kennis- en informatiecentrum en het stimuleren van lokale en regionale geschiedbeoefening is wel wenselijk maar is geen wettelijke verplichting.																
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De toegevoegde waarde van het samenwerkingsverband is het gezamenlijk kunnen oppakken van vraagstukken op het gebied van nieuwe wetgeving zoals de AVG, Woo, de nieuwe Archiefwet 2020 etc.. Iedere gemeente behoeft dan niet afzonderlijk het wiel uit te vinden. Daarnaast speelt de digitalisering van de informatie een steeds grotere rol waarbij kennis van de deelnemende gemeenten over deze complexe materie gedeeld kan worden. Ook het gezamenlijk realiseren van projecten zoals de verkenning voor het realiseren van een e-depot (2020-2021) is een goed voorbeeld van samenwerken en kennisdelen.																
Lokaal belang	Het RAZU voert voor de gemeente Houten de taken uit de Archiefwet uit waardoor de gemeente Houten aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. De archiefwet schrijft voor dat een onafhankelijke archiefinspecteur toezicht moet houden op de archieven/informatiehuishouding van een gemeente. De archiefinspecteur van het RAZU vervult deze taak voor de deelnemende gemeenten. Daarnaast ontsluit de digitale beeldbank van het RAZU 15.000 foto's van Houten en omgeving inclusief beschrijving voor onze inwoners. Door het ontsluiten via de website wordt de collectie toegankelijker voor inwoners, waardoor het historisch besef toeneemt.																
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	In 2021 of later wordt de Archiefwet uit 1995 vervangen. Een belangrijke verandering is dat de overbrengingstermijn wordt teruggebracht van 20 jaar naar 10 jaar. Dit houdt in dat archieven eerder moeten worden overgebracht naar het RAZU en dus ook eerder openbaar worden.																
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2021	E-depot project In 2020-2021 wordt de pilot e-depot uitgevoerd. Eind 2021 worden de resultaten van deze pilot geëvalueerd. Het ligt in de bedoeling om in 2022 de eerste stappen te zetten voor de realisatie van een definitieve e-depot oplossing. Definitieve besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. Aanstellen extra ADI De 2e ADI is aangesteld voor een periode van 1,5 jaar. De definitieve aanstelling hangt af van de besluitvorming omtrent het e-depot.																
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaal tabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 t/m 2024 opgenomen.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>277</td><td>216</td><td>61</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>289</td><td>374</td><td>-85</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>566</td><td>590</td><td>-24</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	277	216	61	Vreemd vermogen	289	374	-85	Totaal vermogen	566	590	-24
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	277	216	61														
Vreemd vermogen	289	374	-85														
Totaal vermogen	566	590	-24														

Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000)		
		Begroot	Gerealiseerd
	Exploitatieresultaat	-110	-62
	Mutaties reserves		65
	Resultaat	-110	3
Website	www.razu.nl		

Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het bestuur van de RUD Utrecht bestaat uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB bestaat uit vier wethouders namens de gemeenten en de gedeputeerde namens de provincie. Gemeente Houten maakt deel uit van het DB. In het AB van de RUD Utrecht zijn alle opdrachtgevers vertegenwoordigd waaronder ook gemeente Houten (1 zetel door wethouder).
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu) Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken milieu.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Lokaal belang	Kwalitatieve goede VTH-taakuitvoering op complexe milieudossiers
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	De uitdaging voor de RUD en haar deelnemers zal zijn om de gestelde RUD-ontwikkelrichting te realiseren, dit te doen in afstemming met de voorbereidingen op de Omgevingswet en dit in tijden waarbij taakstellingen vanuit deelnemers (als gevolg van het coronavirus) heel realistisch zijn. De moeilijkheid zal hem gaan zitten in het zuiver houden van enerzijds de inhoud en anderzijds de financiën.
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Het AB heeft in het voorjaar 2020 gezamenlijk een ontwikkelkoers bepaald, naar een meer technisch adviserende dienst (in plaats van puur uitvoeringsdienst van vergunningen, toezicht en handhaving). De uitwerking van een plan om vanaf 2021 tot deze ontwikkelrichting te komen en de bijbehorende financiële keuzes die hiervoor gemaakt moeten worden zijn ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 nog onvoldoende helder. Daarnaast bereidt de RUD zich voor op de inmiddels uitgestelde inwerkingtreding van de Omgevingswet. Gezien het uitstel van de Omgevingswet zal deze voorbereiding in 2021 door lopen. De ontwikkelkoers en de voorbereiding op de Omgevingswet hebben veel raakvlak en effect op elkaar. Op dit moment (zomer 2020) wordt voorgesteld om de twee trajecten samen te voegen in 1 project. De financiële vertaling zal onvermijdelijke begrotingswijzigingen tot gevolg hebben, voor 2020 en meerjarig. Een eerste grove inschatting is dat de jaarlijkse bijdrage 5 tot 10% (€ 12.500 – € 25.000) zou kunnen gaan stijgen als gevolg van eenmalige en structurele investeringen die nodig zijn om uitwerking te geven aan de regionaal (ook door Houten) vastgestelde ontwikkelingsopgave. Duidelijk zal zijn dat de RUD in 2021 voornamelijk bezig zal zijn met het uitvoering geven aan de gestelde ontwikkelkoers en tegelijk met de voorbereiding op de Omgevingswet. Dit om zo veel mogelijk waarde te geven aan de dienstverleningsbehoefte van de deelnemers en passend bij de uitgangspunten van de Omgevingswet.
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële toelaatabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 en 2021 opgenomen.

Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000)		
		1-1-2019	31-12-19
	Eigen vermogen	1.117	1.332
	Vreemd vermogen	2.262	2.411
	Totaal vermogen	3.379	3.743
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000)		
		Begroot	Gerealiseerd*
	Exploitatieresultaat	9	215
	Mutaties reserves	39	201
	Resultaat	48	416
*na begrotingswijzigingen			
Website	www.rudutrecht.nl		

Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, De Bilt, Utrecht, Houten, Nieuwegein, Bunnik, Lopik, Zeist en Utrechtse Heuvelrug
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De gemeente Houten heeft één lid(wethouder) in het bestuur(éénlaags), waarbij dit lid bij besluitvorming 8 stemmen heeft van de 200.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen
Maatschappelijk belang	De BghU behartigt namens de deelnemers, voor zover het hun grondgebied betreft, haar belangen op het gebied van de heffing en invordering van belastingen, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en basisadministraties en basisregistraties. Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De verwachting is dat de BghU in staat is om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van dienstverlening.
Lokaal belang	De afweging voor de toetreding was complex. De belastingtaak in Houten werd uitstekend uitgevoerd. De verwachting was echter dat de afgenomen, krappe bezetting in combinatie met toekomstige investeringen een toenemend risico waren voor aantasting van het hoge kwaliteitsniveau en de kosten van uitvoering. Daar staat de verwachting tegenover dat de BghU in staat is om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van haar dienstverlening. Dat de BghU steeds op zoek is blijkt in de toetreding van Stichtse Vecht in 2020.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	Dat de economische crisis, welke nu voorkomt uit de corona crisis, leidt tot meer kwijtscheldingen, slechter betaalgedrag en meer invorderingsactiviteiten. Kan ook gevolgen hebben voor de belastingopbrengsten in de toekomst.
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Aangaande de bedrijfsvoering worden de volgende vier kernwaarden onderscheiden: klantgericht, efficiënt, resultaatgericht en samenwerken. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het kunnen realiseren van de missie en visie van de organisatie en het creëren van de gewenste bedrijfscultuur in de organisatie. Beleidsvoornemens zijn: • Beter beheer Objecten (BAG, BRK), Eigenaren (BRK), Gebruikers (NHR, BRP) en Gebruik / Verbruik. • De verdere ontwikkeling medewerkers dienstverlening door middel van communicatie cursussen (benaderen klanten, opstellen schriftelijke communicatie, etc.) • Het vormgeven van een klanttevredenheidsonderzoek • Het aanscherpen van onze schriftelijke communicatie met als doelstelling dat de schriftelijke communicatie voor iedere belastingplichtige eenduidig geïnterpreteerd kan worden en daarmee duidelijk is • Verbeteren van onze huidige kwaliteitscontroles • Leren van onze fouten door veelvuldige communicatie in en tussen de procesteams.

Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2019 en begrote bijdrage 2020 t/m 2024 opgenomen.																		
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table> <tr> <th></th><th>1-1-2019</th><th>31-12-19</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 346</td><td>€ 538</td><td>€ 192</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.692</td><td>€ 1.715</td><td>€ 23</td></tr> <tr> <td>Totaal vermogen</td><td>€ 2.038</td><td>€ 2.253</td><td>€ 215</td></tr> </table>				1-1-2019	31-12-19	Vershil	Eigen vermogen	€ 346	€ 538	€ 192	Vreemd vermogen	€ 1.692	€ 1.715	€ 23	Totaal vermogen	€ 2.038	€ 2.253	€ 215
	1-1-2019	31-12-19	Vershil																
Eigen vermogen	€ 346	€ 538	€ 192																
Vreemd vermogen	€ 1.692	€ 1.715	€ 23																
Totaal vermogen	€ 2.038	€ 2.253	€ 215																
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table> <tr> <th></th><th>Begroot</th><th>Gerealiseerd</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 191</td><td>€ 191</td></tr> <tr> <td>Mutaties reserves</td><td>€ 0</td><td>0</td><td>0</td></tr> <tr> <td>Resultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 191</td><td>€ 191</td></tr> </table>				Begroot	Gerealiseerd	Vershil	Exploitatieresultaat	€ 0	€ 191	€ 191	Mutaties reserves	€ 0	0	0	Resultaat	€ 0	€ 191	€ 191
	Begroot	Gerealiseerd	Vershil																
Exploitatieresultaat	€ 0	€ 191	€ 191																
Mutaties reserves	€ 0	0	0																
Resultaat	€ 0	€ 191	€ 191																
Website	www.bghu.nl																		

Vennootschap (BV, NV)

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Alle gemeenten en provincies
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (één stem per aandeel van € 2,50). Houten bezit 6.240 van de 55,69 miljoen aandelen. De portefeuillehouder financiën wordt jaarlijks uitgenodigd voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen
Maatschappelijk belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden. Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. Met een balans van circa € 150 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.
Lokaal belang	Het kunnen bankieren en het kunnen aantrekken van kredietfaciliteiten tegen gunstige condities.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	Het investeringsniveaus van woningcorporaties neemt de komende jaren naar verwachting toe als gevolg van de grote vraag naar nieuwe woningen. Daarnaast investeren gemeenten in verduurzaming, klimaatadaptatie en vernieuwing en onderhoud van maatschappelijk vastgoed. COVID19 heeft grote maatschappelijke gevolgen voor de bank en de klanten. De precieze impact is nu nog niet in te schatten.
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	BNG bank publiceert geen begrotingen waardoor we beperkt zicht hebben op hun beleidsvoornemens. Onderstaande voornemens zijn afkomstig uit het jaarverslag 2019. Door de huidige renteomgeving is er meer concurrentie. BNG bank richt zich op het continu verbeteren van klant- en kredietprocessen. Dit betekent blijven investeren in digitalisering, risicobeheersing en het voldoen aan toezicht en regelgeving. BNG Bank zal zich blijven richten op de publieke sector en het realiseren van maatschappelijke impact.

Onze financiële bijdrage 2021	Een jaarlijkse financiële bijdrage is niet aan de orde. De BNG keert ieder jaar dividend uit op basis van het behaalde resultaat van het jaar ervoor. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2019 en begrote dividend 2020 t/m 2024 opgenomen.																		
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1 mln) <table> <tr> <th></th><th>1-1-2019</th><th>31-12-2019</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>4,991</td><td>4,887</td><td>-104</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>132,518</td><td>144,802</td><td>12,284</td></tr> <tr> <td>Totaal vermogen</td><td>137,509</td><td>149,689</td><td>12,180</td></tr> </table>				1-1-2019	31-12-2019	Vershil	Eigen vermogen	4,991	4,887	-104	Vreemd vermogen	132,518	144,802	12,284	Totaal vermogen	137,509	149,689	12,180
	1-1-2019	31-12-2019	Vershil																
Eigen vermogen	4,991	4,887	-104																
Vreemd vermogen	132,518	144,802	12,284																
Totaal vermogen	137,509	149,689	12,180																
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1 mln) <table> <tr> <th></th><th>Begroot</th><th>Gerealiseerd</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat</td><td>Geen begroting</td><td>163</td><td>nvt</td></tr> <tr> <td>Mutaties reserves</td><td>Geen begroting</td><td>nvt</td><td>nvt</td></tr> <tr> <td>Resultaat</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>				Begroot	Gerealiseerd	Vershil	Exploitatieresultaat	Geen begroting	163	nvt	Mutaties reserves	Geen begroting	nvt	nvt	Resultaat			
	Begroot	Gerealiseerd	Vershil																
Exploitatieresultaat	Geen begroting	163	nvt																
Mutaties reserves	Geen begroting	nvt	nvt																
Resultaat																			
Website	www.bngbank.nl																		

Vitens NV

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Vitens NV, Amersfoort, Baarn, De Bilt, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Hilversum, Houten, Leusden, Wijdemeren, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Scherpenzeel, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Zeist, Almere, Lelystad, Dronten, Zeewolde en de Provincie Utrecht.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De burgemeester neemt namens Houten deel aan het Algemeen en Dagelijks bestuur van het RHC.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit. Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van alle deelnemende gemeenten en provincies.
Lokaal belang	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Houten. Daarnaast het financiële belang in de vorm van dividend als aandeelhouder.
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Er zijn geen afspraken met de andere deelnemers binnen deze regeling.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	Vier thema's krijgen expliciet de aandacht in de komende jaren: schonere waterwingebieden, een betrokken personeelsbeleid, een optimale bediening van hun 5,7 miljoen klanten en het waarborgen van continuïteit in het proces van winnen, zuiveren en leveren van betaalbaar drinkwater: de kerntaak van Vitens.
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	
Onze financiële bijdrage 2021	Gemeente Houten is aandeelhouder. Een jaarlijkse financiële bijdrage is niet aan de orde. De komende jaren vindt er geen dividenduitkering meer plaats i.v.m. grote, structurele investeringen die Vitens moet plegen. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2019 en begrote dividend 2020 t/m 2024 opgenomen.

Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1 mln)		
	1-1-2019	31-12-2019	Verschil
Eigen vermogen	€ 533.000	€ 533.300	€ 300
Vreemd vermogen	€ 1.233.500	€ 1.293.000	€ 59.500
Totaal vermogen	€ 1.766.500	€ 1.826.300	€ 59.800
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1 mln)		
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
Resultaat voor belastingen	Geen begroting	11,1	
Belastingen	Geen begroting	-	
Resultaat na belastingen		11,1	
Website			

Overige samenwerkingsverbanden

U10

Vestigingsplaats	
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen de U10-gemeenten. De samenwerking werkt als een bestuurlijk netwerk en staat open voor andere gemeenten en overheden. Zij kunnen op basis van inhoud aanschuiven. Daarbij is het denkbaar dat zij een financiële bijdrage betalen, hetzij structureel, hetzij op projectbasis. Zo wordt op sommige onderdelen in U16-verband samengewerkt (energiestrategie en woningmarktregio).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Houten is vertegenwoordigd in alle bestuurstafels, doet mee aan de opgavetafel Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma U16 en is plaatsvervangend trekker van de bestuurstafel Klimaatneutrale regio.
Begrotingsprogramma	Programma Samen leven Programma Duurzame leefomgeving Programma Goede bereikbaarheid
Maatschappelijk belang	In regionaal verband wordt samengewerkt aan een gezonde, slimme en groene regio. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor Gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Gemeenten werken in U10-verband samen omdat de opgaven waar individuele gemeenten voor staan vaak grensoverschrijdend zijn of efficiënter en effectiever samen opgepakt kunnen worden. Daarnaast trekken U10 gemeenten gezamenlijk op richting provincie en Rijk.
Lokaal belang	Houten is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Houten om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Gezonde en inclusieve regio • Groen en Landschap Daarnaast wordt samengewerkt in een 'tafel' over een speciaal benoemde opgave: • Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma U16

Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	De U10-gemeenten willen de groei van de regio op een gezonde, duurzame en slimme wijze faciliteren. De druk op de regio op het gebied van wonen, werken, energie en landschap neemt toe. Dat is bijvoorbeeld te zien aan de stijgende vraag naar betaalbare woningen.																												
Bedrijfs-en beleidsvoornemens 2021	Bestuurstafels werken met jaarplannen. Twee belangrijke overkoepelende trajecten zijn: - Opstellen van een Integraal Ruimtelijk Perspectief als onderdeel van het Ruimtelijk-Economisch Perspectief en Programma U16. - Vervolg op concept-bod Regionale Energie Strategie (RES 1.0).																												
Onze financiële bijdrage 2021	Gemeenten in U10 hebben besloten de inwonersbijdrage per 1-1-2020 jaarlijks te indexeren. De indexatie is een mixpercentage. Het mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex is de index die de gastheerorganisatie gemeente Utrecht toepast bij haar verbonden partijen. Dit maakt dat de Houtense inwonersbijdrage voor 2021 uitkomt op € 1,17 voor het bestuursconvenant Samenwerking U10 en € 0,30 voor het bestuursconvenant Verkeer en vervoer. Daarnaast levert Houten een structurele bijdrage van € 1,00 per inwoner voor het bestuursconvenant Economic Board Utrecht (EBU). In totaal dus een inwonersbijdrage van € 1,47 voor de U10-samenwerking en € 1,00 voor EBU. Het inwoneraantal van de gemeente Houten was op 1 januari 2020 50.146. Dit maakt de bijdrage aan U10 en EBU voor 2021: € 123.860.																												
Balanspositie eind 2019	Niet aanwezig.																												
Financieel resultaat 2019	<table><tr><td>Inkomsten 2019</td><td>€</td><td>Uitgaven 2019</td><td>€</td></tr><tr><td>Resultaat 2018</td><td>104.939</td><td>Personele kosten</td><td>742.163</td></tr><tr><td>Inwonersbijdragen</td><td>946.151</td><td>Extern onderzoek en begeleiding</td><td>175.492</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Vergaderfaciliteiten</td><td>14.335</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Overig</td><td>8.592</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Resultaat 2019</td><td>110.508</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>1.051.090</td><td></td><td>1.051.090</td></tr></table>	Inkomsten 2019	€	Uitgaven 2019	€	Resultaat 2018	104.939	Personele kosten	742.163	Inwonersbijdragen	946.151	Extern onderzoek en begeleiding	175.492			Vergaderfaciliteiten	14.335			Overig	8.592			Resultaat 2019	110.508	Totaal	1.051.090		1.051.090
Inkomsten 2019	€	Uitgaven 2019	€																										
Resultaat 2018	104.939	Personele kosten	742.163																										
Inwonersbijdragen	946.151	Extern onderzoek en begeleiding	175.492																										
		Vergaderfaciliteiten	14.335																										
		Overig	8.592																										
		Resultaat 2019	110.508																										
Totaal	1.051.090		1.051.090																										
Website	www.utrecht10.nl																												

Verbonden partijen in rekening en begroting

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen die voor de diverse verbonden partijen in de jaarrekening en de begroting van de gemeente Houten zijn verantwoord.

Verbonden partijen in rekening en begroting (lasten)

Verbonden Partij	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	-1.232.619	-1.428.242	-1.821.825	-1.821.825	-1.821.825	-1.821.825
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	-632.000	-632.000	-632.000	-670.000	-680.000	-690.000
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	-1.844.715	-1.930.041	-1.991.813	-1.991.813	-1.991.813	-1.991.813
Recreatieschap De Stichtse Groenlanden	-197.919	-200.179	-206.399	-207.722	-209.887	-209.887
Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)	-185.092	-190.960	-209.570	-209.570	-209.570	-209.570
Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	-197.543	-226.000	-245.000	-245.000	-245.000	-245.000
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	-2.179.253	-2.289.000	-2.362.000	-2.361.000	-2.361.000	-2.361.000
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	-3.246.705	-3.243.100	-3.560.700	-3.470.600	-3.517.600	-3.517.600
Totalen	-9.715.846	-10.139.522	-11.029.307	-10.977.530	-11.036.695	-11.046.695

Dividend uitkering deelnemingen (baten)

Verbonden Partij	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
NV Bank Nederlandse Gemeenten	17.784	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vitens NV	34.641	43.000				
Totalen	52.425	53.000	10.000	10.000	10.000	10.000

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
U10	-112.397	-138.737	-141.126	-148.254	-149.090	-149.090
Totalen	-112.397	-138.737	-141.126	-148.254	-149.090	-149.090

Financiële begroting

Financieel perspectief

In dit financieel perspectief wordt de uitkomst van de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022 – 2024 behandeld. Allereerst geven wij het totaaloverzicht van het meerjarenperspectief 2021 – 2024. In het verlengde daarvan zullen wij een inhoudelijke toelichting geven. Tevens wordt aandacht besteed aan de standen en het verloop van de reserves en de voorzieningen. De berekeningen zijn gebaseerd op de geactualiseerde kerngegevens, waarvan u aan het einde van dit hoofdstuk een overzicht aantreft.

Meerjarige financiële ontwikkeling 2021 - 2024

Financiële ontwikkelingen na vaststelling perspectiefnota 2021

De door de raad vastgestelde kaders en uitgangspunten zijn de basis voor de opstelling van de begroting. Deze kaders zijn opgenomen in de perspectiefnota 2021 waarover de raad op 9 juli 2020 het volgende heeft besloten:

De raad heeft op 9 juli 2020 het volgende besloten:

1. De Perspectiefnota 2021 (ten tijde van de coronacrisis) vast te stellen en daarmee:
 - a. als gevolg van COVID-19 een ander proces, in tegenstelling tot wat te doen gebruikelijk is, te doorlopen in aanloop naar de begroting 2021;
 - b. de financiële effecten van de perspectiefnota 2021 (§ 5.3 en § 5.5) te verwerken in de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024;
 - c. de begrotingsrichtlijnen 2021 vast te stellen.
2. De Voortgangsrapportage Collegeprogramma 2018-2022 "Duurzaam, Ondernemend en Dichtbij!" voor kennisgeving aan te nemen.

De uitkomst van de Meerjarenbegroting 2021-2024 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal saldo van baten en lasten	-/- 1.589	-/- 881	-/-660	24
Mutaties reserves	1.827	1.441	292	157
Geraamd resultaat	238	560	-368	181

In onderstaande tabel worden de begrotingssaldi na resultaatbestemming voor de begroting 2020 en de ramingen voor de jaren 2021 tot en met 2023 gepresenteerd. De financiële ontwikkelingen na de vaststelling van de perspectiefnota 2020 zijn hier, anders dan in het bestuurlijk perspectief, op een meer technische wijze geanalyseerd.

Meerjarenbegroting 2021 – 2024

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Prognose obv perspectiefnota 2020	50	300	-550	100
Financiële ontwikkelingen na de vaststelling van de perspectiefnota 2020:				
- Doorrekening kerngegevens (prijs x hoeveelheid)	18	18	18	46
- Opbouw begroting/ overige(inclusief afrondingen)	170	242	164	35
Uitkomst Financiële ontwikkelingen na de vaststelling van de perspectiefnota 2020	188	260	182	81
Begrotingssaldo (gerealiseerd resultaat)	238	560	-368	181

Doorrekening kerngegevens (prijs x hoeveelheid)

Dit betreft de aanpassing op de leges burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen) op basis van geactualiseerde hoeveelheden x prijs.

Opbouw begroting/ overige (inclusief afrondingen)

Hier betreft het o.a. budgetaanpassingen, welke ontstaan door actualisatie van de staat van investeringen met de daaruit voortvloeiende gewijzigde rente- en afschrijvingslasten, actualisatie van de kosten financiering op basis van aangetrokken leningen en gewijzigde rente- en

afschrijvingslasten. Vanaf 2021 is dit een groot positief bedrag omdat hier begroot wordt op basis van huidige marktrente(0,5%). Wel wordt rekening gehouden met een extra risico opslag van 0,2%.

Structureel begrotingssaldo 2021-2024												
	2021			2022			2023			2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Samen Leven	54.672	11.824	-42.848	54.482	11.819	-42.663	54.572	11.740	-42.832	54.480	11.500	-42.980
Programma Duurzame leefomgeving	39.486	29.762	-9.724	34.255	24.431	-9.824	31.904	22.088	-9.816	21.907	12.124	-9.783
Programma Goede bereikbaarheid	4.309	478	-3.831	4.310	482	-3.828	4.307	478	-3.829	4.308	478	-3.830
Programma Veilige leefomgeving	4.046	379	-3.667	4.044	379	-3.665	4.043	379	-3.664	4.039	379	-3.660
Programma Betrokken bij de samenleving	4.653	586	-4.067	4.739	619	-4.120	4.668	500	-4.168	4.881	934	-3.947
Totaal van de programma's	107.166	43.029	-64.137	101.830	37.730	-64.101	99.494	35.185	-64.309	89.616	25.415	-64.201
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	1.750	76.376	74.626	1.894	77.352	75.458	1.792	77.598	75.806	1.751	77.968	76.217
Overzicht overhead	12.473	458	-12.015	12.631	459	-12.172	12.554	459	-12.095	12.387	459	-11.928
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0		0	0		0	0		0	0		0
Bedrag voor onvoorzien	64		-64	64		-64	65		-65	65		-65
Subtotaal programma's inclusief algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien	121.453	119.863	-1.589	116.420	115.540	-880	113.906	113.240	-666	103.820	103.842	21
Structurele toevoeging en onttrekking reserves per programma:												
Programma Samen Leven		29	29		29	29		29	29		29	29
Programma Duurzame leefomgeving		23	23		23	23		23	23		23	23
Programma Goede bereikbaarheid		0	0		0	0		0	0		0	0
Geraamd resultaat			-1.537			-828			-613			73
Incidentele baten en lasten	1.629	3.709	2.080	1.717	3.411	1.694	1.920	2.212	292	2.020	2.177	157
Structureel begrotingssaldo			543			866			-321			230

Reserves en voorzieningen 2021 - 2024 Prognose omvang vrije algemene reserve

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1 januari 2020	2.650
Mutaties:	
Jaarrekeningresultaat 2019	264
Stand per 1 januari 2021	2.914
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2020 na 1e Bestuursrapportage 2020	921
Stand per 1 januari 2022	3.835
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2021	238
Stand per 1 januari 2023	4.073
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2022	560
Stand per 1 januari 2024	4.633
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2023	-/-368
Stand per 1 januari 2025	4.265
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2024	181
Stand per 1 januari 2026	4.446

Na aanleiding van opmerkingen uit de raad is er voor gekozen om in onderstaand overzicht de stortingen en onttrekkingen specifiek per reserve te benoemen.

De in de begroting 2021 opgenomen mutaties in de reserves zijn als volgt samengesteld:

Mutaties reserves

Omschrijving	bedragen x € 1.000							
	2021		2022		2023		2024	
	Stort.	Ontr.	Stort.	Ontr.	Stort.	Ontr.	Stort.	Ontr.
Beklemd algemene reserve:								
• Persp.nota 2020 Verwerking zogeheten voorschotregeling BCF algemene uitkering	165	1.231		975				
• Instelling Windfonds Goyerbrug raadsbesluit 1-10-2020				150				
• Programmacontract Organisatieontw.2018-2022 werkbudget communicatie ,inspiratie en teambuilding		20		20				
Bestemmingsreserve Organisatie-ontwikkeling								
• Verwerking tijdelijke dekking personeel in loopbaanoriëntatietraject		105		53				
Bestemmingsreserve riolering 4 Efficiencyoverschot	6		6		6		6	
Bestemmingsreserve extra afschrijving Cultuurcentrum								
• Extra lasten ontstaan door faillissement aannemer		29		29		29		29
Bestemmingsreserve BOR								
• Jaarlijkse storting ten behoeve van groot onderhoud openbare ruimte	1.709		1.813		1.914		2.013	
• Kosten Jaarplan groot onderhoud openbare ruimte		2.125		2.125		2.125		2.125
• Dekking rente en afschrijving krediet openbare verlichting		14		14		14		14
Bestemmingsreserve Linieland								
• Tranche 2021 Ontwikkeling Fort Honswijk en Hollandse Waterlinie		50						
Bestemmingsreserve Buitengebied								
• Exploitatie Fort Honswijk		44						
Toekomstfonds								
• Startnotitie TransitieVisie Warmte		45						
Windfonds Goyerburg								
• Vorming			150					
Bestemmingsreserve ICT Regionale Uitvoeringsdienst		37		36		36		
Bestemmingsreserve WWB inkomensdeel								
• Rente overdracht grond tijdelijke woningen Hoge Schaft grondexploitaties naar algemene dienst		8		8		8		8
Bestemmingsreserve ICT Regionaal historisch centrum	1							
Totaal begroting	1.881	3.708	1.969	3.410	1.920	2.212	2.019	2.176

(Geprognosticeerde) standen reserves* en voorzieningen per 1 januari (peildatum begroting)

Omschrijving	bedragen x € 1.000			
	2021	2022	2023	2024
Vrije algemene reserve	2.914	2.914	2.914	2.914
Beklemd algemene vrije reserve	19.062	17.976	16.831	16.831
Concernweerstandsvermogen grondexploitaties	4.618	4.618	4.618	4.618
Bestemmingsreserves algemene dienst*	14.066	13.301	13.005	12.713
Voorzieningen algemene dienst	7.861	7.757	7.461	7.859
Voorzieningen grondexploitatie	1.818	1.818	1.818	1.818
Totaal begroting exclusief saldo 2020 en volgende jaren	50.339	48.384	46.647	46.753
Saldo begroting 2020 na 1ste Berap 2020		921	921	921
Saldo begroting 2021 jaarsnede 2021			238	238
Saldo begroting 2021 jaarsnede 2022				560
Totaal begroting	51.923	49.305	47.806	48.472

*Er is nog geen bestedingsplan verwerkt van de middelen, beschikbaar gesteld via een reserve voor de invoering van de nieuwe omgevingswet.

OVERZICHT VAN BEOOGDE STRUCTURELE DOTATIES EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES 2021-2024					
(Deel)	Omschrijving	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
		€	€	€	€
Lasten(Dotaties)					
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse storting in bestemmingsreserve archeologiebeleid	0	0	0	0
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		0	0	0	0
Totaal lasten(dotaties)		0	0	0	0
Baten(Onttrekkingen)					
1. Programma Samen leven					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	afschrijving extra krediet Cultuurcentrum	29.375	29.375	29.375	29.375
Totaal Programma Samen leven		29.375	29.375	29.375	29.375
2. Programma Duurzame leefomgeving					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	- Jaarlijkse bijdrage in de kapitaallasten krediet vervangen masten en armaturen openbare verlichting 2014	14.260	14.102	14.102	14.102
	- Bijdrage rente overdracht grond naar algemene dienst t t.b.v. tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft	8.370	8.370	8.370	8.370
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		22.630	22.472	22.472	22.472
3. Programma Goede bereikbaarheid					
<i>Programmabrede kosten</i>					
	initieel onderhoud openbare ruimte	0	0	0	0
Totaal Programma Goede bereikbaarheid		0	0	0	0
Totaal baten(onttrekkingen)		52.005	51.847	51.847	51.847
Totaal baten(onttrekkingen) en lasten(dotaties)		52.005	51.847	51.847	51.847

Vorgenomen investeringen 2021 - 2024

Conform de regelgeving van het BBV dient er in een begroting aandacht te worden besteed aan de Investerings. In de financiële verordening is daarover opgenomen dat van de nieuwe investeringen het benodigde krediet wordt opgenomen en van de vervangingsinvesteringen een totaalbedrag. Voor 2021 zijn de volgende investeringen voorzien:

Vervangingsinvesteringen bedrijfsmiddelen € 1.467.694		Termijn afschrijving	Methode
Hijskraan	64.663	6	Lineair
New Holland TN65 tractor	50.900	11	Lineair
New Holland TND75 tractor	104.854	11	Lineair
Archiefstellingen kluis (full space stelling) + uitbreiding 2007	27.351	21	Lineair
Desktops	610.800	5	Lineair
ICT 1ste fase 2011	152.700	5	Lineair
Telefooncentrale	203.600	11	Lineair
Surfaces en gsm's	108.181	3	Lineair
Software Informatiseringplan	79.132	6	Lineair
Vastgoedinformatie Uitvoering Beleidsplan(GIS internet)	17.114	6	Lineair
Invoering BGT	44.212	6	Lineair
Kadaster (GISVG-percelen)	4.187	6	Lineair

Vervangingsinvesteringen velden € 93.116		Termijn afschrijving	Methode
Sportpark Blokhoven: Veld 3 normaal gras	39.907	15	Lineair
Sportpark Oud Wulven: Veld 3 wetratop	53.209	15	Lineair

Investeringen uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) worden niet via deze financiële begroting geautoriseerd, maar separaat ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

Incidentele baten en lasten 2021 - 2024

(Deel) programma	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
		€	€	€	€
Lasten					
1. Programma Samen leven					
<i>Deelprogramma Saamhorigheid</i>					
	- Kosten ten behoeve van Sociale Koers 2020-2023 inzake doelstellingen/ inhoudelijke en financiële kaders	101.800	101.800		
Totaal Programma Samen leven		101.800	101.800	0	0
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie					
<i>Overhead</i>					
	- Verbeteren digitale informatie huishouding	50.900	50.900		
<i>Overige baten en lasten</i>					
	- Loopbaanoriëntatie	100.000	100.000		
Totaal algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		150.900	150.900	0	0
Totaal incidentel lasten		252.700	252.700	0	0
(Deel) programma	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
		€	€	€	€
Baten					
	Geen				
Totaal incidentel baten		0	0	0	0
Totaal incidentel baten en lasten		-252.700	-252.700	0	0

Kerngegevens 2021 - 2024

Gegeven	Begrotingsrichtlijnen 2021				
	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal woningen	20.591	20.816	21.041	21.266	21.491
Prognose woningbouwproductie	225	225	225	225	225
Gemiddelde woningbezetting	2,42	2,42	2,41	2,41	2,38
Aantal inwoners	49.830	50.375	50.709	51.251	51.149
Aantal éénpersoonshuishoudens	5.570	5.631	5.692	5.752	5.813
Aantal meerpersoonshuishoudens	14.889	15.052	15.215	15.377	15.540

Toelichting op bovenstaande tabel:

1. Uitgangspunt voor het aantal woningen en inwoners is de stand per 1 januari 2020 volgens de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Houten.

2. Op basis van de woonvisie 2016-2025 moeten in 10 jaar tijd 1.800 woningen worden gerealiseerd. In de eerste 4 jaar (2016-2019) zijn er al 900 woningen gerealiseerd (gemiddeld dus 225 per jaar). Dit gemiddelde wordt ook voor de komende jaren als realistisch beschouwd. Dit is gebaseerd op de ontwikkelingen van afbouw Vinex, kantoortransformaties en de Ruimtelijke Koers Houten 2040.
3. Bron voor de gemiddelde woningbezetting is de bevolkingsprognose Gemeente Houten Pronexus maart 2020. Deze bevolkingsprognose wordt eens in de twee jaar opgesteld.
4. Door een daling van de gemiddelde woningbezetting van 2,46 naar 2,42 komt het aantal inwoners, op prognose basis, in 2021 weer beneden de 50.000.
5. Het verschil tussen het aantal woningen en de som van de één- en meerpersoonshuishoudens betreft vooral de incidentele leegstand van woningen.

Verschillenanalyses

Verschillen van meer dan 10% tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 (primitief) worden op programmaniveau toegelicht. Daarbij geldt een minimum van € 75.000. Verschillen van meer dan € 250.000 worden altijd toegelicht. De lasten en baten worden voor de vergelijking niet gesaldeerd.

Algemeen

In het algemeen kan gesteld worden, dat verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2020 in de lasten en baten van deelprogramma's zijn veroorzaakt door de loon- en prijscompensatie die is doorvertaald naar de programma's van respectievelijk 2,8% en 1,8%.

In het overzicht van baten en lasten zijn ook posten opgenomen onder de programmabrede kosten. Hier worden de saldi van de kostenplaatsen van de diverse deelprogramma's verwerkt die ontstaan uit mutaties in apparaat- en overheadkosten. De kostenverdeling is gebaseerd op de prognose van de urenverdeling in 2020. Dit kan ook leiden tot een verschuiving van lasten tussen de programma's.

De overige verschillen kunnen worden toegelicht op basis van de volgende mutaties:

- Wijzigingen die zijn ontstaan als gevolg van reeds begrote mutaties in de meerjarenraming conform eerdere besluitvorming bij vaststelling van de begroting 2020;
- Wijzigingen als gevolg van besluitvorming na vaststelling van de begroting 2020 (bijv. collegeprogramma 2018-2022)
- Mutaties in budgetten die gerelateerd zijn aan de uitwerking van de begrotingsrichtlijnen zoals de actualisatie van budgetten op basis van demografische kerngegevens (p x q);
- De effecten en taakmutaties van de landelijke ontwikkeling op de Algemene Uitkering en specifieke uitkeringen van het Rijk/ Provincie;
- Budgetneutrale wijzigingen in de kostenverdeling tussen de verschillende (deel)programma's.

Samen Leven

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
01.01 Gezondheid	12.044	12.593	549	1.644	1.864	-220
01.02 Saamhorigheid	12.437	12.583	146	1.068	1.001	67
01.03 Leren en werken	28.333	29.497	1.164	8.584	8.959	-375
01.99 Programmabrede kosten						
Totaal	52.813	54.672	1.859	11.296	11.824	-528

De budgetten 2021 zijn geïndexeerd conform de percentages uit de begrotingsrichtlijnen (onderdeel Perspectiefnota 2021). (lasten + € 0,61 miljoen, baten - € 0,06 miljoen)

Op basis van de kaderbrief van de WIL (Werk en Inkomen Lekstroom) zijn de lasten in 2021 met € 0,09 miljoen verhoogd (loon- en prijscompensatie). Op basis van de begroting 2021-2024 van de WIL zijn de lasten 2021 wederom verhoogd met € 0,29 miljoen. (lasten + € 0,37 miljoen)

Op 19 mei jl. is het Programma Sociale Koers 2020-2023 door de raad vastgesteld. Conform besluitvorming zijn de lasten in 2021 en 2022 met € 0,1 miljoen per jaar verhoogd. (lasten + € 0,1 miljoen).

Elk jaar worden aan de overlegtafel prijsafspraken gemaakt tussen gemeenten (Inkoop / Regionale Backoffice Lekstroom) en zorgaanbieders Wmo en jeugdhulp. Aanvullend daarop bestaat de mogelijkheid om de afgesloten overeenkomsten op onderdelen te wijzigen. Met de aanbieders is overeenstemming bereikt over de indexering van de prijzen van de deelovereenkomsten met 2,8%. De raad is hierover geïnformeerd in de raadinformatiebrief 'Addendum 2020 Wmo-begeleiding en Jeugdhulp' van 27 januari 2020. (lasten + € 0,14 miljoen)

Op 9 oktober 2019 is de raad door middel van een raadinformatiebrief nader op de hoogte gesteld over de regionale inkoop Huishoudelijke ondersteuning. Het reële tarief en het gebruik van het normenkader zal zorgen voor stijging van de kosten. (lasten + € 0,27 miljoen)

De BUIG (budget voor gebundelde uitkeringen voor gemeenten) is structureel verhoogd op basis van de voorlopige vaststelling van het BUIG-budget 2020. (lasten + € 0,33 miljoen, baten - € 0,33 miljoen)

De raad heeft op 31 maart 2020 ingestemd met het voorstel 'Verlening subsidie 2020 Stichting Sociaal Team Houten'. Dit heeft tot een hogere subsidieverlening geleid. (lasten + € 0,25 miljoen)

In de begroting 2021 is € 0,16 miljoen opgenomen als verwachte compensatie door het Rijk voor de nadelige gevolgen van de SPUK-regeling BTW Sport. (baten: - € 0,16 miljoen)

In de meerjarenraming van de begroting 2019 en 2020 zijn al fluctuaties voor het jaar 2021 ten opzichte van 2020 verwerkt die in deze verschillenanalyse weer tot uitdrukking komen. Het gaat om een totaalbedrag van € 0,76 miljoen. Omdat deze mutaties al in de begroting 2019/2020 zijn verwerkt, worden ze hier niet nogmaals toegelicht. (lasten - 0,76 miljoen)

De ombuigingsvoorstellen jeugd en Wmo bedragen voor het jaar 2021 € 1.355.000. De verwachting is dat hiervan € 0,3 miljoen niet gerealiseerd zal worden. Zie voor verdere toelichting in de paragraaf 1.4.7 'Ombuigingen'. (lasten + 0,3 miljoen)

Overige mutaties hebben niet geleid tot een effect van > 10% voor 2021 ten opzichte van 2020 en worden daarom niet toegelicht. (lasten + € 0,26 miljoen en baten + € 0,02 miljoen)

Duurzame leefomgeving

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
02.01 Woningen	288	296	8	13	13	
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	736	736	1	178	126	52
02.03 Leefomgeving	7.836	8.913	1.077	3.379	4.341	-962
02.04 Gebiedsinrichting	14.624	20.072	5.448	12.982	18.387	-5.405
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	6.881	7.932	1.051	5.576	6.467	-892
02.06 Landschap en recreatie	487	501	14	17	17	
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	965	979	14	406	411	-5
02.99 Programmabrede kosten	53	56	3			
Totaal	31.870	39.486	7.616	22.550	29.762	-7.212

De hogere lasten van Leefomgeving van € 1,077 miljoen worden voor het grootste gedeelte (€ 0,937 miljoen) veroorzaakt door aanpassing van de budgetten op basis van het vastgestelde Water- en Rioleringsplan 2020-2023. Daarnaast is er sprake van een verhoging van het uitvoeringsbudget (€ 0,013 miljoen) voor groot onderhoud en reconstructies voor het openbaar groen. Dit verhoogde uitgavenniveau is conform de kaders voor het programma Beheer Openbare Ruimte zoals dat in 2015 is vastgesteld. Overige verschillen worden met name veroorzaakt door indexering en actualisatie van kapitaallasten en ureninzet.

De hogere baten van Leefomgeving (€ 0,0962 miljoen) worden bijna in zijn geheel veroorzaakt door aanpassing van de budgetten op basis van het vastgestelde Water-en rioleringsplan 2020-2023. Overige verschillen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door indexering.

Het deelprogramma Gebiedsinrichting betreft de grondexploitatie. De mutaties (lasten € 5,4 miljoen en baten € 5,4 miljoen) worden neutraal opgenomen omdat deze geen invloed hebben op het saldo van de algemene dienst.

De hogere lasten voor Duurzaamheid en energietransitie worden veroorzaakt door hogere lasten van € 0,2 miljoen bij het team Duurzaam door de extra formatie ten behoeve van uitvoering van het Energieplan 2020-2025 (raadsvoorstel 253012 van 21 januari 2020) en de toegerekende doorbelasting vanuit de kostenplaats Advies en ondersteuning.

De lasten voor de afvalstoffeninzameling nemen fors toe met € 1,05 miljoen maar deze lasten worden in zijn totaal verhaald middels de afvalstoffenheffing die met € 1,05 miljoen toeneemt. Oorzaken zijn enerzijds de sterke stijging van de kosten van het verwerken van restafval en het verwerken van GFT. Beide het gevolg van het resultaat van de Europese aanbesteding van de verwerking van deze afvalstromen. Anderzijds is de geschatte opbrengst van het oud papier veel minder dan in 2020. Daarnaast de benodigde storting in de voorziening afvalstoffenheffing, de voorziening is aangewend voor de toename van de kosten voor het verwerken van PMD en de afname van de opbrengst van papier in 2019.

Goede bereikbaarheid

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
03.01 Verkeersbeleid	85	86	1	2	2	
03.02 Autoverkeer	2.813	3.226	413	48	37	12
03.03 Fietsverkeer	901	985	84	432	439	-8
03.04 Openbaar vervoer	11	11				
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal	3.811	4.309	498	482	478	4

De toename van de lasten voor het deelprogramma Autoverkeer in 2021 wordt veroorzaakt door de verhoging van het uitvoeringsbudget voor groot onderhoud wegen. Dit verhoogde uitgavenniveau is conform de kaders voor het programma Beheer Openbare Ruimte zoals dat in 2015 is vastgesteld. In 2021 betreft het uit te voeren werk op basis van het jaarplan € 1,45 miljoen en de raming voor het groot onderhoud in 2020 bedroeg € 1,037 miljoen.

De hogere lasten voor het deelprogramma Fietsverkeer komt ook voort uit een verhoogd uitgavenniveau voor groot onderhoud van fietspaden vanuit de vastgestelde kaders in 2015. In 2021 is € 0,286 miljoen beschikbaar voor het groot onderhoud op basis van het jaarplan dit was in 2020 € 0,204 miljoen.

Veilige leefomgeving

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.246	1.281	35	363	379	-17
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.666	2.764	98	12		12
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal	3.912	4.046	133	375	379	-5

De hogere lasten voor Fysieke Veiligheid en Crisismanagement wordt veroorzaakt door een verhoging van de bijdrage 2020 VRU met € 0,07 miljoen op basis van hun ontwerpbegroting 2020.

Overige mutaties hebben niet geleid tot een effect van > 10% voor 2021 ten opzichte van 2020 en worden daarom niet toegelicht.

Betrokken bij de samenleving

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
05.01 Politiek en bestuur	2.770	2.794	24	1	1	
05.02 Dienstverlening	1.686	1.859	173	497	584	-88
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal	4.456	4.653	197	498	586	-88

De budgetten 2021 zijn geïndexeerd conform de percentages uit de begrotingsrichtlijnen (onderdeel Perspectiefnota 2021). (lasten + € 0,03 miljoen en baten - € 0,01).

Overige mutaties hebben niet geleid tot een effect van > 10% voor 2021 ten opzichte van 2020 en worden daarom niet toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Deelprogramma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
A1 Lokale heffingen	649	650		13.021	13.301	-280
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	112	151	39	59.370	62.086	-2.715
A3 Overhead	12.013	12.475	461	278	459	-181
A4 Saldo financieringsfunctie	-153	-447	-295	-5	15	-20
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)		1	1			
A6 Overige baten en lasten	1.082	1.587	505	922	927	-6
A7 Onvoorzien	63	64	1			
Totaal	13.766	14.479	713	73.586	76.788	-3.202

De hogere baten Lokale heffingen € 0,28 miljoen worden grotendeels verklaard door de prijscompensatie van 1,8%. Daarnaast is vanuit de stelpost 1e fase ombuigingen Perspectiefnota 2020 € 0,04 miljoen neutraal gemuteerd op Lokale heffingen (betreft toeristenbelasting).

Ten opzichte van de primitieve begroting 2020 zijn de baten van de algemene uitkering in 2021 € 2,7 miljoen hoger. De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald door de door het rijk uitgebrachte mei-, september- en decembercirculaires uit diverse jaren. Hier komen mutaties uit voort zoals loon- en prijsbijstelling, hoeveelheidsverschillen, nominale en accresontwikkeling en ontwikkeling uitkeringsbasis.

De hogere kosten overhead € 0,46 miljoen ten opzichte van de primitieve begroting 2020 hangen grotendeels samen met de looncompensatie van 2,8%.

De lasten van de financieringsfunctie zijn € 0,29 miljoen lager dan in de primitieve begroting 2020. Dit ontstaat deels door lage rentepercentages op nieuw aangetrokken langlopende leningen. Daarnaast wordt normaliter de rente over de financieringsbehoefte berekend op basis van 1,5% omslagrente. Aangezien het rentepercentage voor kort geld zich de afgelopen jaren onder nul procent begeeft en de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt over een jaar geen grote stijgingen laten zien, is voor de renteraming in de begroting 2021 uitgegaan van een percentage van 0,7% in plaats van 1,5%.

De hogere lasten bij Overige baten en lasten ten opzichte van de primitieve begroting 2020 van € 0,8 miljoen worden veroorzaakt door het verwerken van de stelpost 1e fase ombuigingen uit de perspectiefnota 2020, waarmee de budgetten binnen de programma's zijn bijgesteld. Over de programma's heen betreft dit een neutrale wijziging.

Overige mutaties hebben niet geleid tot een effect van > 10% voor 2021 ten opzichte van 2020 en worden daarom niet toegelicht.

Mutaties reserves

Programma	2020 Lasten	2021 Lasten	Mutatie Lasten	2020 Baten	2021 Baten	Mutatie Baten
01. Samen Leven				112	29	83
02. Duurzame leefomgeving	156	116	-40	448	605	-157
03. Goede bereikbaarheid	1.596	1.600	4	1.227	1.682	-454
04. Veilige leefomgeving						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	1	166	165	1.807	1.393	413
Totaal	1.753	1.882	129	3.595	3.709	-115

De stortingen in de reserves in 2021 zijn € 0,13 miljoen hoger en de onttrekkingen zijn € 0,12 miljoen euro lager ten opzichte van de primitieve begroting 2020. Het verschil in onttrekkingen is als volgt te verklaren.

Programma Samen leven

De onttrekking uit bestemmingsreserves zijn in 2021 € 0,08 miljoen lager dan in 2020.

In 2020 wordt nog de bestemmingsreserve transitie in samenhang (innovatiereserve) ingezet voor de projecten Age friendly Cultural Cities € 0,1 miljoen en inzet verkregen huishoudelijke hulptoeslag t.b.v. huishoudelijke ondersteuning € 0,7 miljoen. Deze zijn in 2021 vervallen.

Programma Duurzame leefomgeving

Dat de storting in 2021 lager zijn € 0,04 miljoen is te verklaren uit het stop zetten van de jaarlijkse storting in de reserve archeologie € 0,02 miljoen als gevolg van het invullen van de ombuigingen 2020-2024 en ook om de dezelfde reden het verlagen van de storting in de reserve Beheer Openbare Ruimte(BOR) € 0,02 miljoen.

De hogere onttrekkingen € 0,16 miljoen worden veroorzaakt doordat er in 2021 geen onttrekking meer plaatsvindt ten laste van het toekomstfonds voor de implementatie van de omgevingswet -/- € 0,1 miljoen. Wel is er onttrekking uit dit fonds € 0,05 miljoen ten behoeve van de Startnotitie TransitieVisie Warmte begroot. Ook zijn er onttrekkingen in 2021 geraamd uit de reserves Linieland € 0,05 miljoen en buitengebied € 0,04 miljoen ten behoeve van de exploitatie fort Honswijk. Daarnaast is de onttrekking in 2021 ten behoeve van projecten gedekt uit de reserve Beheer Openbare Ruimte(BOR) € 0,12 miljoen hoger in 2020.

Programma Goede bereikbaarheid

In 2021 zijn de onttrekkingen € 0,45 miljoen hoger dan in 2020. De onttrekkingen in 2021 voor projecten gedekt uit de reserve Beheer Openbare Ruimte(BOR) zijn € 0,45 miljoen hoger dan in 2020.

Programma Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

De stortingen in de reserves bij algemene dekkingsmiddelen in 2021 zijn € 0,17 miljoen hoger ten opzichte van 2020. Een onttrekking uit algemene bekleemde reserve(€ 1,21 miljoen) in 2020 veroorzaakt door het BTW-compensatiefonds algemene uitkering wordt voor 2021 in meicirculaire 2020 gedeeltelijk teruggedraaid. Dit resulteert in storting van € 0,17 miljoen.

De onttrekkingen aan reserves bij algemene dekkingsmiddelen in 2021 bedraagt € 1,39 miljoen ten opzichte van € 1,80 miljoen in 2020. Dit is € 0,41 miljoen lager. De onttrekking in 2020 als gevolg van het besluit van het college om een € 0,5 miljoen uit de reserve economische crisis terug te geven aan de burger door € 25 per huishoudens terug te betalen, is in 2021 vervallen. Een onttrekking uit algemene bekleemde reserve (1,23 miljoen) veroorzaakt door het BTW-compensatiefonds algemene uitkering is in € 0,02 miljoen hoger dan in 2020. Daarnaast een hogere onttrekking € 0,11 miljoen uit de reserve organisatie-ontwikkeling ten behoeve van loopbaanoriëntatie en het terugdraaien van een onttrekking € 0,04 miljoen uit de reserve ICT WIL in verband met ontoereikendheid van deze reserve.

Overige mutaties hebben niet geleid tot een effect van > 10% voor 2021 ten opzichte van 2020 en worden daarom niet toegelicht.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Rekening 2019			Begroting 2020 primitief		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	12.035.898	1.949.023	10.086.875	12.043.582	1.643.773	10.399.809
01.02 Saamhorigheid	12.376.262	1.249.522	11.126.740	12.436.550	1.067.883	11.368.667
01.03 Leren en werken	29.541.140	8.276.538	21.264.602	28.332.820	8.584.397	19.748.423
01.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	53.953.300	11.475.084	42.478.216	52.812.952	11.296.053	41.516.899
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	291.134	16.997	274.137	288.210	12.637	275.573
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	689.930	145.597	544.333	735.624	177.775	557.849
02.03 Leefomgeving	8.057.718	3.475.244	4.582.474	7.835.957	3.378.975	4.456.982
02.04 Gebiedsinrichting	16.623.463	15.298.436	1.325.027	14.624.159	12.982.097	1.642.062
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	6.856.543	5.669.044	1.187.499	6.881.398	5.575.716	1.305.682
02.06 Landschap en recreatie	441.956	28.524	413.433	486.777	16.959	469.818
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	1.029.330	529.334	499.996	964.966	405.954	559.012
02.99 Programmabrede kosten				52.892		52.892
Totaal programma	33.990.074	25.163.175	8.826.899	31.869.983	22.550.113	9.319.870
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	152.378	244.345	-91.967	84.894	1.874	83.020
03.02 Autoverkeer	3.409.407	169.862	3.239.545	2.813.094	48.108	2.764.986
03.03 Fietsverkeer	1.388.978	245.220	1.143.759	901.459	431.723	469.736
03.04 Openbaar vervoer	17.119	4	17.115	11.061		11.061
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.967.882	659.431	4.308.451	3.810.508	481.705	3.328.803
04. Veilige leefomgeving						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.122.663	370.807	751.856	1.246.208	362.508	883.700
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.589.863		2.589.863	2.666.031	11.997	2.654.034
04.99 Programmabrede kosten		12.360	-12.360			
Totaal programma	3.712.526	383.167	3.329.359	3.912.239	374.505	3.537.734
05. Betrokken bij de samenleving						
05.01 Politiek en bestuur	2.519.162	154	2.519.008	2.769.926	1.470	2.768.456
05.02 Dienstverlening	1.825.907	657.249	1.168.658	1.686.023	496.617	1.189.406
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.345.069	657.403	3.687.666	4.455.949	498.087	3.957.862
Totaal programma's	100.968.851	38.338.259	62.630.592	96.861.631	35.200.463	61.661.168
Algemene dekkingsmiddelen						
A1 Lokale heffingen	655.524	12.925.546	12.270.021	649.385	13.021.252	12.371.867
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		58.278.607	58.278.607	112.000	59.370.317	59.258.317
A3 Overhead	11.894.099	235.452	-11.658.647	12.013.165	277.671	-11.735.494
A4 Saldo financieringsfunctie	-177.429	47.009	224.438	-152.529	-4.917	147.612
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)	674		-674			
A6 Overige baten en lasten	1.668.475	2.580.353	911.878	479.046	921.827	442.781
A7 Onvoorzien				62.513		-62.513
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	14.041.343	74.066.967	60.025.624	13.163.580	73.586.150	60.422.570
Totaal saldo van baten en lasten	115.010.194	112.405.226	-2.604.968	110.025.211	108.786.613	-1.238.598
Mutatie reserves						
01. Samen Leven	1.130.185	1.305.578	175.393		112.481	112.481
02. Duurzame leefomgeving	1.716.516	227.051	-1.489.465	156.125	448.289	292.164
03. Goede bereikbaarheid	2.491.617	3.404.944	913.327	1.596.385	1.227.250	-369.135
04. Veilige leefomgeving		142.750	142.750			
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	3.460.645	6.836.670	3.376.025	902	1.806.538	1.805.636
Totaal mutaties reserves	8.798.963	11.916.993	3.118.030	1.753.412	3.594.558	1.841.146
Resultaat	123.809.157	124.322.219	513.062	111.778.623	112.381.171	602.548

Overzicht van baten en lasten

Programma	Begroting 2020 na wijziging			Begroting 2021 primitief		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	12.453.890	1.682.522	-10.771.368	12.592.643	1.864.193	-10.728.450
01.02 Saamhorigheid	13.292.882	1.113.380	-12.179.502	12.582.528	1.001.088	-11.581.440
01.03 Leren en werken	30.599.788	10.758.645	-19.841.143	29.496.870	8.958.985	-20.537.885
01.99 Programmabrede kosten	5.469		-5.469			
Totaal programma	56.352.030	13.554.547	-42.797.483	54.672.041	11.824.266	-42.847.775
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	288.424	12.637	-275.787	296.361	12.796	-283.565
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	721.002	177.775	-543.227	736.167	126.135	-610.032
02.03 Leefomgeving	9.000.216	4.171.300	-4.828.916	8.913.351	4.340.742	-4.572.609
02.04 Gebiedsinrichting	14.914.770	13.241.236	-1.673.534	20.071.924	18.386.833	-1.685.091
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	7.091.482	5.820.573	-1.270.909	7.932.468	6.467.321	-1.465.147
02.06 Landschap en recreatie	566.041	16.959	-549.082	500.528	17.265	-483.263
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	986.073	407.001	-579.072	978.880	411.114	-567.766
02.99 Programmabrede kosten	468.020		-468.020	56.264		-56.264
Totaal programma	34.036.028	23.847.481	-10.188.547	39.485.943	29.762.206	-9.723.737
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	117.757	1.874	-115.883	85.886	1.908	-83.978
03.02 Autoverkeer	4.563.621	39.108	-4.524.513	3.226.214	36.504	-3.189.710
03.03 Fietsverkeer	1.353.109	536.723	-816.386	985.407	439.494	-545.913
03.04 Openbaar vervoer	11.061		-11.061	11.260		-11.260
03.99 Programmabrede kosten	-28.892		28.892			
Totaal programma	6.016.656	577.705	-5.438.951	4.308.767	477.906	-3.830.861
04. Veilige leefomgeving						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.232.544	372.508	-860.036	1.281.376	379.214	-902.162
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.684.934	11.997	-2.672.937	2.764.342	216	-2.764.126
04.99 Programmabrede kosten	7.821		-7.821			
Totaal programma	3.925.299	384.505	-3.540.794	4.045.718	379.430	-3.666.288
05. Betrokken bij de samenleving						
05.01 Politiek en bestuur	2.815.425	16.470	-2.798.955	2.794.020	1.496	-2.792.524
05.02 Dienstverlening	1.694.858	530.617	-1.164.241	1.858.685	584.276	-1.274.409
05.99 Programmabrede kosten	-2.117		2.117			
Totaal programma	4.508.166	547.087	-3.961.079	4.652.705	585.772	-4.066.933
Totaal programma's	104.838.179	38.911.325	-65.926.854	107.165.174	43.029.580	-64.135.594
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Lokale heffingen	649.385	13.061.252	12.411.867	649.599	13.301.055	12.651.456
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	112.000	59.989.189	59.877.189	151.234	62.085.806	61.934.572
Overhead	12.015.643	446.976	-11.568.667	12.474.596	459.125	-12.015.471
Saldo financieringsfunctie	-253.645	-917	252.728	-447.344	14.598	461.942
Vennootschapsbelasting (VpB)	1.000		-1.000	1.018		-1.018
Overige baten en lasten	1.372.555	1.139.827	-232.728	1.394.556	973.598	-420.958
Onvoorzien	57.013		-57.013	63.638		-63.638
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	13.953.951	74.636.327	60.682.376	14.287.297	76.834.182	62.546.885
Totaal saldo van baten en lasten	118.792.130	113.547.652	-5.244.477	121.452.471	119.863.762	-1.588.709
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		715.207	715.207		29.375	29.375
02. Duurzame leefomgeving	171.203	1.196.092	1.024.889	116.125	604.967	488.842
03. Goede bereikbaarheid	1.496.385	3.282.085	1.785.700	1.600.219	1.681.500	81.281
04. Veilige leefomgeving						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	1.749.902	4.389.390	2.639.488	165.988	1.393.375	1.227.387
Totaal mutaties reserves	3.417.490	9.582.774	6.165.284	1.882.332	3.709.217	1.826.885
Resultaat	122.209.620	123.130.426	920.807	123.334.803	123.572.979	238.176

Meerjarenraming

Programma	Begroting 2021			Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Deelprogramma						
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	12.593	1.864	-10.728	12.577	1.863	-10.715
01.02 Saamhorigheid	12.583	1.001	-11.581	12.508	1.000	-11.508
01.03 Leren en werken	29.497	8.959	-20.538	29.396	8.956	-20.440
01.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	54.672	11.824	-42.848	54.482	11.819	-42.663
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	296	13	-284	296	13	-284
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	736	126	-610	736	125	-611
02.03 Leefomgeving	8.913	4.341	-4.573	9.010	4.422	-4.588
02.04 Gebiedsinrichting	20.072	18.387	-1.685	14.834	13.242	-1.592
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	7.932	6.467	-1.465	7.822	6.200	-1.623
02.06 Landschap en recreatie	501	17	-483	502	17	-485
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	979	411	-568	979	411	-568
02.99 Programmabrede kosten	56		-56	75		-75
Totaal programma	39.486	29.762	-9.724	34.255	24.431	-9.825
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	86	2	-84	86	2	-84
03.02 Autoverkeer	3.226	37	-3.190	3.228	37	-3.191
03.03 Fietsverkeer	985	439	-546	985	439	-545
03.04 Openbaar vervoer	11		-11	11		-11
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.309	478	-3.831	4.310	478	-3.832
04. Veilige leefomgeving						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.281	379	-902	1.281	379	-902
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.764		-2.764	2.763		-2.763
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.046	379	-3.666	4.044	379	-3.664
05. Betrokken bij de samenleving						
05.01 Politiek en bestuur	2.794	1	-2.793	2.853	1	-2.852
05.02 Dienstverlening	1.859	584	-1.274	1.886	617	-1.269
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.653	586	-4.067	4.739	619	-4.121
Totaal programma's	107.165	43.030	-64.136	101.830	37.726	-64.104
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Lokale heffingen	650	13.301	12.651	688	13.354	12.666
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	151	62.086	61.935	307	63.032	62.725
Overhead	12.475	459	-12.015	12.631	459	-12.172
Saldo financieringsfunctie	-447	15	462	-448	15	462
Vennootschapsbelasting (VpB)	1		-1	1		-1
Overige baten en lasten	1.395	974	-421	1.346	953	-393
Onvoorzien	64		-64	64		-64
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	14.287	76.834	62.547	14.590	77.813	63.223
Totaal saldo van baten en lasten	121.452	119.864	-1.589	116.419	115.539	-881
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		29	29		29	29
02. Duurzame leefomgeving	116	605	489	116	466	350
03. Goede bereikbaarheid	1.600	1.682	81	1.704	1.682	-23
04. Veilige leefomgeving						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	166	1.393	1.227	150	1.234	1.084
Totaal mutaties reserves	1.882	3.709	1.827	1.970	3.411	1.441
Resultaat	123.335	123.573	238	118.390	118.950	560

Meerjarenraming

Programma	Begroting 2023			Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Deelprogramma						
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	12.717	1.861	-10.855	12.708	1.697	-11.011
01.02 Saamhorigheid	12.336	926	-11.410	12.332	853	-11.479
01.03 Leren en werken	29.519	8.953	-20.566	29.440	8.950	-20.490
01.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	54.572	11.740	-42.831	54.480	11.500	-42.980
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	296	13	-283	296	13	-283
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	736	125	-611	736	125	-611
02.03 Leefomgeving	9.047	4.470	-4.577	9.058	4.516	-4.541
02.04 Gebiedsinrichting	12.455	10.863	-1.592	2.516	924	-1.592
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	7.813	6.190	-1.623	7.747	6.121	-1.626
02.06 Landschap en recreatie	504	17	-487	504	14	-490
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	979	411	-568	979	411	-568
02.99 Programmabrede kosten	75		-75	71		-71
Totaal programma	31.904	22.088	-9.816	21.907	12.124	-9.783
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	86	2	-84	86	2	-84
03.02 Autoverkeer	3.226	37	-3.190	3.227	37	-3.191
03.03 Fietsverkeer	984	439	-545	983	439	-544
03.04 Openbaar vervoer	11		-11	11		-11
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.307	478	-3.829	4.308	478	-3.830
04. Veilige leefomgeving						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.281	379	-902	1.281	379	-902
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.762		-2.762	2.758		-2.757
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.043	379	-3.663	4.039	379	-3.659
05. Betrokken bij de samenleving						
05.01 Politiek en bestuur	2.808	1	-2.807	2.817	1	-2.815
05.02 Dienstverlening	1.859	499	-1.361	2.064	933	-1.131
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	4.668	500	-4.168	4.881	934	-3.947
Totaal programma's	99.494	35.186	-64.308	89.614	25.415	-64.199
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Lokale heffingen	698	13.421	12.723	708	13.504	12.796
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	312	63.210	62.898	305	63.533	63.228
Overhead	12.554	459	-12.095	12.387	459	-11.927
Saldo financieringsfunctie	-412	15	427	-456	15	471
Vennootschapsbelasting (VpB)	1		-1	1		-1
Overige baten en lasten	1.193	953	-240	1.193	916	-277
Onvoorzien	65		-65	65		-65
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	14.410	78.057	63.647	14.203	78.427	64.224
Totaal saldo van baten en lasten	113.904	113.244	-660	103.817	103.841	24
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		29	29		29	29
02. Duurzame leefomgeving	123	466	343	123	466	343
03. Goede bereikbaarheid	1.797	1.682	-116	1.897	1.682	-216
04. Veilige leefomgeving						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		36	36			
Totaal mutaties reserves	1.920	2.212	292	2.020	2.177	157
Resultaat	115.824	115.456	-368	105.837	106.018	181

BIJLAGEN

Baten en lasten per programma, deelprogramma en product

Programma	Begroting 2021		
	Lasten	Baten	Saldo
Programma 01. Samen Leven			
Deelprogramma 01.01 Gezondheid			
01.01.01 Eerstelijns ondersteuning			
01.01.02 Tweedelijns ondersteuning	6.111.077	14.639	-6.096.438
01.01.03 Bescherming en veiligheid	82.360		-82.360
01.01.04 Eigen bijdragen	10.718	249.268	238.550
01.01.05 Gezondheidsbeleid	2.265.702		-2.265.702
01.01.06 Sport	4.122.786	1.600.286	-2.522.500
Totaal deelprogramma 01.01 Gezondheid	12.592.643	1.864.193	-10.728.450
Deelprogramma 01.02 Saamhorigheid			
01.02.01 Sociale basisvoorzieningen	5.872.178	752.446	-5.119.732
01.02.02 Eerstelijns ondersteuning	4.026.430		-4.026.430
01.02.03 Kunst en cultuur	2.683.920	248.642	-2.435.278
Totaal deelprogramma 01.02 Saamhorigheid	12.582.528	1.001.088	-11.581.440
Deelprogramma 01.03 Leren en werken			
01.03.01 Eerstelijns ondersteuning	34.014		-34.014
01.03.02 Tweedelijns ondersteuning	10.141.727		-10.141.727
01.03.03 Bescherming en veiligheid	1.233.093		-1.233.093
01.03.04 Eigen bijdrage			
01.03.05 Leerlingenvervoer	646.281	565	-645.716
01.03.06 Instandhouding onderwijs en scholen	2.965.349	141.408	-2.823.941
01.03.07 Leerplicht	195.882	56.632	-139.250
01.03.08 Lokaal onderwijsbeleid	927.548	166.841	-760.707
01.03.09 Werk en participatie	29.302		-29.302
01.03.10 Marketing en acquisitie	157.493	357.318	199.825
01.03.11 Sociale basisvoorziening jeugd	410.945		-410.945
01.03.12 Informele ondersteuning	214.074		-214.074
01.03.13 Participatiewet algemeen	1.772.529		-1.772.529
01.03.14 Participatiewet inkomensdeel	9.155.633	8.156.371	-999.262
01.03.15 Armoedebeleid	1.613.000	79.850	-1.533.150
Totaal deelprogramma 01.03 Leren en werken	29.496.870	8.958.985	-20.537.885
Deelprogramma 01.99 Programmabrede kosten			
01.99.01 Programma Samen Leven programmabrede kosten			
Totaal deelprogramma 01.99 Programmabrede kosten			
Totaal programma 01. Samen Leven	54.672.041	11.824.266	-42.847.775

Programma 02. Duurzame leefomgeving

Deelprogramma 02.01 Woningen

02.01.01 Woningbouw	165.238	10.600	-154.638
02.01.02 Woonruimteverdeling	131.123	2.196	-128.927
Totaal deelprogramma 02.01 Woningen	296.361	12.796	-283.565

Deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca

02.02.01 Commerciële voorzieningen en horeca	736.167	126.135	-610.032
Totaal deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	736.167	126.135	-610.032

Deelprogramma 02.03 Leefomgeving

02.03.01 Speelvoorzieningen	393.750	73.681	-320.069
02.03.02 Groenvoorzieningen	2.907.675	-8.000	-2.915.675
02.03.03 Verlichting	949.760	180.264	-769.496
02.03.04 Wijkgericht samenwerken	208.322		-208.322
02.03.05 Straatreiniging	1.034.780	389.369	-645.411
02.03.06 Riolering	3.175.645	3.515.308	339.663
02.03.07 Begraafplaatsen	146.544	190.120	43.576
02.03.08 Straatmeubilair	96.875		-96.875
02.03.09 Kabels en leidingen			
Totaal deelprogramma 02.03 Leefomgeving	8.913.351	4.340.742	-4.572.609

Deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting

02.04.01 Ontwikkelingsvisie macroniveau	17.768.702	17.529.483	-239.219
02.04.02 Planontwikkeling mesoniveau	498.020	12.365	-485.655
02.04.03 Toetsing en toezicht microniveau	1.805.202	844.985	-960.217
Totaal deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting	20.071.924	18.386.833	-1.685.091

Deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie

02.05.01 Afvalinzameling	6.040.828	6.466.380	425.552
02.05.02 Bodem en bouwstoffen	51.450		-51.450
02.05.03 Geluid	91.475	1.757	-89.718
02.05.04 Lucht	9.537		-9.537
02.05.05 Mobiliteit en energie	502.696		-502.696
02.05.07 Wet milieubeheer	945.200	1.173	-944.027
02.05.08 Educatie en communicatie	127.383		-127.383
02.05.09 Milieuprojecten	163.899	-1.989	-165.888
Totaal deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie	7.932.468	6.467.321	-1.465.147

Deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie

02.06.01 Landschap	166.839		-166.839
02.06.02 Recreatie	333.689	17.265	-316.424
Totaal deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie	500.528	17.265	-483.263

Deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie

02.07.01 Monumenten	225.923		-225.923
02.07.02 Cultuurhistorie	645.118	411.114	-234.004
02.07.03 Archeologie	107.839		-107.839
Totaal deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie	978.880	411.114	-567.766

Deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten

02.99.01 Programma Duurzaam programmabrede kosten	56.264		-56.264
Totaal deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten	56.264		-56.264

Totaal programma 02. Duurzame leefomgeving	39.485.943	29.762.206	-9.723.737
---	-------------------	-------------------	-------------------

Programma 03. Goede bereikbaarheid**Deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid**

03.01.01 Beleid en advies (verkeer)	85.886	1.908	-83.978
Totaal deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid	85.886	1.908	-83.978

Deelprogramma 03.02 Autoverkeer

03.02.01 Wegeninfrastructuur	34.133		-34.133
03.02.02 Wegen	2.695.153	19.876	-2.675.277
03.02.03 VRI's	142.692		-142.692
03.02.04 Bewegwijzering (wegen)	78.332		-78.332
03.02.05 Parkeren	21.640	16.015	-5.625
03.02.06 Civieltechnische kunstwerken	254.264	613	-253.651
Totaal deelprogramma 03.02 Autoverkeer	3.226.214	36.504	-3.189.710

Deelprogramma 03.03 Fietsverkeer

03.03.01 Fietsinfrastructuur	368.186		-368.186
03.03.02 Onderhoud fietspaden en voorzieningen			
03.03.03 Fietsenstallingen	617.221	439.494	-177.727
Totaal deelprogramma 03.03 Fietsverkeer	985.407	439.494	-545.913

Deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer

03.04.01 Vervoersbedrijven	11.260		-11.260
Totaal deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer	11.260		-11.260

Deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten

03.99.01 Programma Bereikbaar programmabrede kosten			
---	--	--	--

Totaal deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten

Totaal programma 03. Goede bereikbaarheid	4.308.767	477.906	-3.830.861
--	------------------	----------------	-------------------

Programma 04. Veilige leefomgeving**Deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde**

04.01.01 Criminaliteitsbestrijdingen en overlastbestrijding	841.048	136.413	-704.635
04.01.02 Openbare orde	440.328	242.801	-197.527
Totaal deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.281.376	379.214	-902.162

Deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement

04.02.01 Verkeersveiligheid	30.907	216	-30.691
04.02.02 Brandweezorg	252.285		-252.285
04.02.03 Externe veiligheid	25.349		-25.349
04.02.04 Beleid en preventie	2.455.801		-2.455.801
Totaal deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.764.342	216	-2.764.126

Deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten

04.99.01 Programma Veilig programmabrede kosten

Totaal deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten

Totaal programma 04. Veilige leefomgeving	4.045.718	379.430	-3.666.288
--	------------------	----------------	-------------------

Programma 05. Betrokken bij de samenleving**Deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur**

05.01.01 Raad	1.042.332		-1.042.332
05.01.02 College	1.751.688	1.496	-1.750.192
Totaal deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur	2.794.020	1.496	-2.792.524

Deelprogramma 05.02 Dienstverlening

05.02.01 Publiekszaken	1.858.685	584.276	-1.274.409
Totaal deelprogramma 05.02 Dienstverlening	1.858.685	584.276	-1.274.409

Deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten

05.99.01 Programma Betrokken programmabrede kosten

Totaal deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten

Totaal programma 05. Betrokken bij de samenleving	4.652.705	585.772	-4.066.933
--	------------------	----------------	-------------------

Totaal programma's	107.165.174	43.029.580	-64.135.594
---------------------------	--------------------	-------------------	--------------------

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

A1 Lokale heffingen	298.381	4.965.235	4.666.854
A1 Lokale heffingen	346.615	7.939.340	7.592.725
A1 Lokale heffingen	4.603	396.480	391.877
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	151.234	62.085.806	61.934.572
A3 Overhead	12.474.596	459.125	-12.015.471
A4 Saldo financieringsfunctie	-447.344	14.598	461.942
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)	1.018		-1.018
A6 Overige baten en lasten	1.394.556	973.598	-420.958
A7 Onvoorzien	63.638		-63.638

Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	14.287.297	76.834.182	62.546.885
---	-------------------	-------------------	-------------------

Totaal saldo baten en lasten	121.452.471	119.863.762	-1.588.709
-------------------------------------	--------------------	--------------------	-------------------

Mutaties reserves

01.99.02 Programma Samen Leven mutaties reserves		29.375	29.375
--	--	--------	--------

02.99.02 Programma Duurzaam mutaties reserves	116.125	604.967	488.842
03.99.02 Programma Bereikbaar mutaties reserves	1.600.219	1.681.500	81.281
04.99.02 Programma Veilig mutaties reserves			
A8.02.01 Mutaties reserves	165.988	1.393.375	1.227.387
Totaal mutaties reserves	1.882.332	3.709.217	1.826.885
Resultaat	123.334.803	123.572.979	238.176

Taakvelden BBV per programma

		01.		02.		03.		04.		05.		A		Eindtotaal		
		Samen Leven		Duurzame leefomgeving		Goede bereikbaarheid		Veilige leefomgeving		Betrokken bij de samenleving		Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie				
Code	Taakvelden	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur									1.496	2.687.368			1.496	2.687.368	2.685.872
0.10	Mutaties reserves	29.375		604.967	116.125	1.681.500	1.600.219					1.393.375	165.988	3.709.217	1.882.332	-1.826.885
0.2	Burgerzaken									584.171	1.245.594			584.171	1.245.594	661.423
0.4	Ondersteuning organisatie											459.125	12.474.596	459.125	12.474.596	12.015.471
0.5	Treasury			32.333	28.000							14.598	-447.344	46.931	-419.344	-466.275
0.61	OZB woningen											7.939.340	323.720	7.939.340	323.720	-7.615.620
0.62	OZB niet-woningen											4.965.235	298.381	4.965.235	298.381	-4.666.854
0.64	Belastingen Overig											180.251		180.251		-180.251
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds											62.085.806	151.234	62.085.806	151.234	-
0.8	Overige baten en lasten				56.264						597.456	973.598	1.458.194	973.598	2.111.914	1.138.316
0.9	Vennootschapsbelasting												1.018		1.018	1.018
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer								2.708.086						2.708.086	2.708.086
1.2	Openbare orde en Veiligheid		31.977	6.855	318.958			379.214	1.281.376	105	23.504			386.174	1.655.815	1.269.641
2.1	Verkeer, wegen en water			389.369	2.031.897	461.891	4.297.507	216	30.907					851.476	6.360.311	5.508.835
2.2	Parkeren					16.015								16.015		-16.015
2.5	Openbaar vervoer						11.260								11.260	11.260
3.1	Economische ontwikkeling	357.318	157.493		441.777									357.318	599.270	241.952
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			6.451.736	6.271.472									6.451.736	6.271.472	-180.264
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen			63.650	101.477									63.650	101.477	37.827
3.4	Economische promotie											216.229		216.229		-216.229
4.1	Openbaar basisonderwijs	51.137	135.602											51.137	135.602	84.465
4.2	Onderwijshuisvesting	90.271	2.838.151											90.271	2.838.151	2.747.880
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	224.038	2.201.554											224.038	2.201.554	1.977.516
5.1	Sportbeleid en activering	7.367	915.447											7.367	915.447	908.080
5.2	Sportaccommodaties	1.592.919	3.207.339											1.592.919	3.207.339	1.614.420

5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	248.642	1.904.459							47.883				248.642	1.952.342	1.703.700
5.4	Musea				146.634										146.634	146.634
5.5	Cultureel erfgoed			411.114	832.246									411.114	832.246	421.132
5.6	Media		749.898												749.898	749.898
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		29.563	106.243	3.862.505									106.243	3.892.068	3.785.825
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	752.446	5.260.836							50.900				752.446	5.311.736	4.559.290
6.2	Wijkteams		3.339.795												3.339.795	3.339.795
6.3	Inkomensregelingen	8.236.221	12.541.162		169.619							27.498	8.236.221	12.738.279	4.502.058	
6.4	Begeleide participatie		633.249												633.249	633.249
6.5	Arbeidsparticipatie		937.684												937.684	937.684
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	14.639	3.739.289										14.639	3.739.289	3.724.650	
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	249.268	2.777.809										249.268	2.777.809	2.528.541	
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		9.384.636												9.384.636	9.384.636
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		82.360												82.360	82.360
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		1.233.093												1.233.093	1.233.093
7.1	Volksgezondheid		2.570.645												2.570.645	2.570.645
7.2	Riolering			3.515.308	3.096.919									3.515.308	3.096.919	-418.389
7.3	Afval			6.466.380	5.949.935									6.466.380	5.949.935	-516.445
7.4	Milieubeheer			941	1.934.883				25.349					941	1.960.232	1.959.291
7.5	Begraafplaatsen			190.120	146.544									190.120	146.544	-43.576
8.1	Ruimtelijke Ordening			78.830	803.704									78.830	803.704	724.874
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			11.191.546	11.191.546									11.191.546	11.191.546	
8.3	Wonen en bouwen			857.781	2.101.563									857.781	2.101.563	1.243.782
Eindtotaal		11.853.641	54.672.041	30.367.173	39.602.068	2.159.406	5.908.986	379.430	4.045.718	585.772	4.652.705	78.227.557	14.453.285	123.572.979	123.334.803	-238.176

Structuuroverzicht deelprogramma's en verantwoordelijk collegelid

Programma Samen leven	Programma Duurzame leefomgeving	Programma Goede bereikbaarheid
Deelprogramma	Deelprogramma	Deelprogramma
Gezondheid <i>J. Overweg</i> <i>C. van Dalen (sport)</i>	Woningen <i>H.S. de Groot</i>	Verkeersbeleid <i>C. van Dalen</i>
Saamhorigheid <i>J. Overweg</i>	Commerciële voorzieningen en horeca <i>S.A.M. Bos</i>	Autoverkeer <i>C. van Dalen</i>
Leren en Werken <i>C. van Dalen (Onderwijs)</i> <i>S.A.M. Bos (Werk en inkomen)</i>	Leefomgeving <i>S.A.M. Bos</i>	Fietsverkeer <i>C. van Dalen</i>
Thuis <i>J. Overweg</i>	Gebiedsinrichting <i>S.A.M. Bos</i> <i>H.S. de Groot</i>	Openbaar vervoer <i>C. van Dalen</i>
	Duurzaamheid en energietransitie <i>H.S. de Groot</i>	
	Landschap en recreatie <i>H.S. de Groot</i>	
	Cultuurhistorie en archeologie <i>H.J.C. Geerdes</i>	
Programma Veilige leefomgeving	Programma Betrokken bij de samenleving	
Deelprogramma	Deelprogramma	
Sociale veiligheid en Openbare orde <i>G.P. Isabella</i>	Politiek en Bestuur <i>G.P. Isabella</i> <i>H.S. de Groot (bestuursstijl)</i>	
Fysieke veiligheid en crisismanagement <i>G.P. Isabella</i> <i>C. van Dalen (verkeersveiligheid)</i> <i>H.S. de Groot (dierenwelzijn)</i>	Dienstverlening <i>G.P. Isabella</i>	

Verplichte BBV indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een uniforme basisset beleidsindicatoren voor om (tenminste) op te nemen in begroting en jaarverslag. Deze set van 29 effectindicatoren behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. De betreffende indicatoren zijn voor een deel verwerkt in de verschillende programmateksten en enkele paragrafen van deze begroting en zijn herkenbaar door de toevoeging '(BBV)' achter een betreffende indicator. 18 indicatoren zijn echter opgenomen in voorliggende bijlage. Dit laatste is gebeurd op basis van inhoudelijke argumenten. Bijvoorbeeld omdat andere indicatoren beter passen in de Houtense programma's gezien het lopende en voorgenomen beleid en/ of omdat de beschikbaarheid van actuele cijfers van sommige BBV-indicatoren minder goed aansluit op de planning van de Houtense P&C-cyclus. Het totaal aan BBV-indicatoren is met deze bijlage echter compleet zodat hiermee ook wordt voldaan aan de betreffende richtlijn van het BBV.

Samen Leven

Omschrijving	Bron	Realisatie		
		2017	2018	2019
Demografische druk (de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar) (%) (BBV)	WSJG	67,1%	68,1%	69,1%
Niet wekelijkse sporters (%) (BBV)	GGD gezondheidsmonitor	X	X	X
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming (%) (BBV)	CBS	0,7%	0,7%	0,8%
Jongeren (van 12 jaar tot 23 jaar) jeugdreclassering (%) (BBV)	CBS	0,2%	0,2%	0,3%
Jongeren (12 t/m 21 jarigen) met een delict voor de rechter (%) (BBV)	WSJG	0,1%	0%	nmb
Werkloze jongeren (%) 16 t/m 22 jaar (BBV)	Verwey Jonker Instituut KIT	2%	1%	nmb
Personen met een bijstandsuitkering, aantal per 10.000 inwoners, 18 jaar en ouder (BBV)	CBS-Participatiewet WIL	207,1	205,2	187,1
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar) (BBV)	CBS-participatiewet	219,1	276,4	97,0
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp (%) (BBV)	CBS	9,9	9,9	10,1
Onderwijs: Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen 5-18 jaar (BBV)*	Duo	0,6	1,1	nmb
Onderwijs: Relatief verzuim per 1.000 leerlingen 5-18 jaar (BBV)**	Duo	14	11	nmb
Functiemenging (%) (BBV)***	Waarstaatjegemeente	55,0%	54,7%	54,5%
Netto-arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking (%) (BBV)	CPB	73,2%	73,6%	74,0%
Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (BBV)	Waarstaatjegemeente.nl	142,7	149,7	154,9
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inwoners) (BBV)	CBS-Monitor	310	310	330

Veilige Leefomgeving

Omschrijving	Bron	Realisatie		
		2017	2018	2019
Verwijzingen Halt: aantal per 10.000 jongeren 12 - 18 jaar (BBV)	Bureau Halt / WSJG	108	63	67
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	1,0	1,0	nmb
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	20,0	1,3	nmb

* Met absoluut verzuim wordt bedoeld dat een scholier niet ingeschreven is bij een onderwijsinstelling.

** Met relatief verzuim wordt bedoeld dat een scholier ongeoorloofd wegblijft van de school waar die is ingeschreven (spijbelgedrag etc.)

*** De functiemengingindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen woningen en banen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Afkortingen

AVU = Afvalverwijdering Utrecht
BghU = Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht
CBS = Centraal bureau voor de Statistiek
CEO Jeugd/ Wmo = Cliëntervaringsonderzoek Jeugd/ Wmo
DUO = Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD = Gemeentelijke gezondheidsdienst Dienst
GGDrU = Geneeskundige en gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ = Geestelijke gezondheidszorg
GWS = Geïntegreerd Welzijns Systeem (Centric)
JGZ = Jeugd gezondheidszorg
LISA = Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
RHC = Regionaal Historisch Centrum (Zuidoost Utrecht)
RIEC = Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RUD = Regionale Uitvoeringsdienst (regio Utrecht)
UB = Uitvoering Beheer
VOB = Voorbereiding en Ontwikkeling Beheer
VRU = Veiligheidsregio Utrecht
WIL = Werk en Inkomen Iekstroom
Wmo = Wet maatschappelijke ondersteuning
WSGJ= waarstaatjegemeente.nl